

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН
ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ АГЕНТЛАГ
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ГАЗАР

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

2011 он

**Энэхүү эмхтгэлийн талаархи саналыг дараах хаягаар ирүүлнэ үү.
Засгийн Газрын Хэрэгжүүлэгч Агентлаг-Эрүүл Мэндийн Газар**

Шуудангийн хаяг: С.Зоригийн гудамж
Улаанбаатар -210648
Факс: 976-11-320633
Утас: 70111485, 325540
Э-шуудан: admin@doh.gov.mn
www.doh.gov.mn

Редактор: Ш.Энхбат, ЗГХА-ЭМГазрын дарга
/Анагаахын шинжлэх ухааны доктор/

Эмхтгэсэн: С.Ариунтуяа, ЭМСХ-ийн дарга
/НЭМ-ийн магистр/
Х.Нарантуяа, ЭМСХ-ийн мэргэжилтэн
/Удирдахуйн ухааны магистр/
С.Даваажаргал, ЭМСХ-ийн мэргэжилтэн
Т.Энхжаргал, ЭМСХ-ийн мэргэжилтэн
Т.Өнөрцэцэг, ЭТТЭЗХ-ийн мэргэжилтэн

Хэвлэлийн эх бэлтгэсэн: Д.Уранчимэг
Д.Алтанцэцэг

Хэвлэлийн дизайнер: Н.Нямдорж

Товчилсон нэр томъёоны тайлбар

АР	Архангай
БӨ	Баян-Өлгий
БХ	Баянхонгор
БУ	Булган
ГА	Говь-Алтай
ГС	Говьсүмбэр
ДА	Дархан-Уул
ДГ	Дорноговь
ДО	Дорнод
ДУ	Дундговь
ЗА	Завхан
ОР	Орхон
ӨВ	Өвөрхангай
ӨМ	Өмнөговь
СҮ	Сүхбаатар
СЭ	Сэлэнгэ
ТӨ	Төв
УВ	Увс
ХО	Ховд
ХӨ	Хөвсгөл
ХЭ	Хэнтий
АД	Аймгийн дүн
УБ	Улаанбаатар
УД	Улсын дүн
ҮСХ	Үндэсний статистикийн хороо
МХЗ	Мянганы хөгжлийн зорилт
ӨОУА	Өвчний олон улсын ангилал
БЗДХ	Бэлгийн замаар дамжих халдвар
ХДХВ	Хүний дархлал хомсдолын вирус
ДОХ	Дархлалын олдмол хамшинж
ДОТС	Богино хугацааны шууд хяналттай эмчилгээ
СТДХ	Сүрьеэтэй тэмцэх дэд хөтөлбөр
НҮЭМ	Нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд
ЖСА	Жирэмслэлтээс сэргийлэх арга
ХӨЦМ	Хүүхдийн өвчний цогц менежмент
ДНБ	Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн
ТБУСТХ	Төсвийн байгууллагын удирдлага санхүүжилтийн тухай хууль
ЭМД	Эрүүл мэндийн даатгал
ОХУ	Оросын холбооны улс

ӨМНӨХ ҮГ

Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг-Эрүүл мэндийн газрын статистикийн хэлтсээс 1970 оноос эхлэн эрүүл мэндийн салбарын албан ёсны статистик мэдээ тайланд тулгуурлан жил бүр эрүүл мэндийн үндсэн үзүүлэлтүүдийг олон улсын аргачлалын дагуу боловсруулан, дүгнэлт үнэлгээ өгч эмхэтгэл хэлбэрээр хэвлүүлж та бүхэнд хүргэдэг билээ.

2011 оны энэхүү эмхэтгэл нь Монгол улсын Мянганы хөгжлийн зорилтын эрүүл мэндийн үзүүлэлтүүд болон салбарын үндсэн үзүүлэлтүүд, хүн ам зүй, хүн амын өвчлөл, нас баралтын тэргүүлэх шалтгаануудыг бүс нутаг, хот хөдөө, хүйс, насны бүлэг, эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний байгууллагуудаар гаргаж, эрүүл мэндийн эдийн засаг, үндэсний хөтөлбөрүүдийн шалгуур үзүүлэлтүүдийг тооцон нэгтгэсэн бөгөөд дэлхийн болон ДЭМБ-ын бүсийн орнуудын эрүүл мэндийн салбарын үндсэн үзүүлэлт, дэлхийн хүн амын нас баралтын төлөв байдалтай харьцуулан дүгнэлт хийсэн нотолгоонуудыг оруулж, нийт 86 хүснэгт, 69 зураг, 44 газар зүйн байршлын дүрслэлээр илэрхийлэн та бүхний хүртээл болгож байна. Үндэсний хэмжээний яаралтай тусламж үйлчилгээний үзүүлэлт болон мэс заслын эмчилгээний талаарх мэдээллийг өргөжүүлэн оруулсан нь шинэлэг зүйл болсон.

Эрүүл мэндийн яамнаас 2011 оныг “Нийгмийн эрүүл мэнд-нийтийн биеийн тамир”-ын жил болгон нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг тэргүүн зэрэгт тавьж, “Урьдчилан сэргийлэх нь эмчлэхээс хялбар”, “Эрүүл эхээс эрүүл хүүхэд” гэсэн стратеги бодлогын хүрээнд эрүүл мэндийн салбарын 90 жилийн ойн түүхэн жилийг тэмдэглэсэн онцлогтой.

Монгол улс 2015 онд дэвшүүлсэн Мянганы хөгжлийн зорилтуудыг хангаж, 100 000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдлийн түвшин 2011 онд 48.2 болж, нялхсын эндэгдэл өмнөх онуудтай харьцуулахад хамгийн бага түвшинд хүрсэнийг онцлон тэмдэглэхэд таатай байна.

Эрүүл мэндийн бодлого боловсруулагчид, шийдвэр гаргагчид болон мэдээлэл хэрэглэгч нийт хүмүүст нотолгоонд тулгуурласан оновчтой шийдвэр гаргахад бидний энэхүү эмхэтгэл дэмжлэг үзүүлнэ гэдэгт бүрэн итгэлтэй байна.

ДАРГА

Ш.ЭНХБАТ

Гарчиг

Бүлэг 1. Монгол Улсын хүн ам	6 - 9
1.1. Хүн ам	6
1.2. Дундаж наслалт, нас, хүйсийн суварга	7
1.3. Хүн ам зүйн зарим үзүүлэлтүүд	8-9
Бүлэг 2. Мянганы хөгжлийн эрүүл мэндийн зорилтууд	10 -14
Бүлэг 3. Эх хүүхдийн эрүүл мэнд	15 - 26
3.1. Эхийн эрүүл мэнд	15-16
3.2. Жирэмсний үеийн буюу төрөхийн өмнөх үеийн эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ	16-17
3.3. Төрөлт, төрөх үеийн эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ	18-19
3.4. Төрсний дараах тусламж, үйлчилгээ	20
3.5. Эхийн эндэгдэл	21-22
3.6. Хүүхдийн эрүүл мэнд ба хөхөөр хооллолт	22-23
3.7. Нялхас болон тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл	23-25
3.8. Үр хөндөлт	26
3.9. Жирэмслэлтээс сэргийлэх орчин үеийн аргын хэрэглээ /ЖСА/	26
3.10. Үргүйдэл	26
Бүлэг 4. Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ	27-40
4.1. Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ	27-29
4.2. Сумын эрүүл мэндийн төвийн болон сум дундын эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ	29-31
4.3. Нэгдсэн эмнэлэг, нийгмийн эрүүл мэндийн төвийн тусламж, үйлчилгээ	31-33
4.4. Бүсийн оношлогоо эмчилгээний төвийн тусламж, үйлчилгээ	34-35
4.5. Төв эмнэлэг, Тусгай мэргэжлийн төвийн тусламж, үйлчилгээ	35-37
4.6. Хувийн хэвшлийн эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ	37-38
4.7. Түргэн тусламжийн үндэсний сүлжээний төвийн алсын дуудлагын үйл ажиллагаа	39-40
Бүлэг 5. Эрүүл мэндийн салбарын хүний нөөц	41-44
2010-2011 онд эрүүл мэндийн салбарт хийгдсэн судалгааны ажлууд (Жагсаалт)	44
Бүлэг 6. Халдварт өвчин	45-52
6.1. Нийт халдварт өвчин	45
6.2. Гэдэсний халдвар	45
6.3. Амьсгалын замын цочмог халдвар	48-51
6.4. Бэлгийн замаар дамжих халдвар	51-52
Бүлэг 7. Халдварт бус өвчлөл	53-58
7.1. Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан	53-57
7.2. Мэс заслын үйл ажиллагаа	58
Бүлэг 8. Хүн амын нас баралт	59-63
8.1. Зүрх-судасны тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралт	60-61
8.2. Хорт хавдрын шалтгаант нас баралт	61
8.3. Өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан	62-63
Бүлэг 9. Монгол улсын эмийн бүртгэлийн талаар	64-65
Бүлэг 10. Эрүүл мэндийн эдийн засаг	66-73
10.1. Эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилт	66-69
10.2. Эрүүл мэндийн даатгал	68-71
Эрүүл мэндийн салбарт хэрэгжиж буй НЭМ-ийн хөтөлбөрүүдийн шалгуур үзүүлэлтүүд	72-78
Бүлэг 11. ДЭМБ-ын Номхон далайн баруун бүсийн мэдээний санд орох Монгол улсын үзүүлэлтүүд, 2011	79-83
Бүлэг 12. Эрүүл мэндийн үндсэн үзүүлэлтүүд, /хүснэгтээр/	84 -121
Бүлэг 13. Эрүүл мэндийн үндсэн үзүүлэлтүүд, /газар зүйн байршлаар/	122-131

БҮЛЭГ 1. МОНГОЛ УЛСЫН ХҮН АМ

1.1. Хүн ам

Монгол улс нь засаг захиргааны нэгжийн хувьд нийслэл, аймагт, аймаг нь суманд, сум нь багт хуваагдана. Өнөөдрийн байдлаар Монгол улс нь 21 аймаг, 329 сум, 1578 багтай. Улаанбаатар хот нь Монгол улсын нийслэл бөгөөд 9 дүүрэг, 152 хороодод хуваагдаж байна.

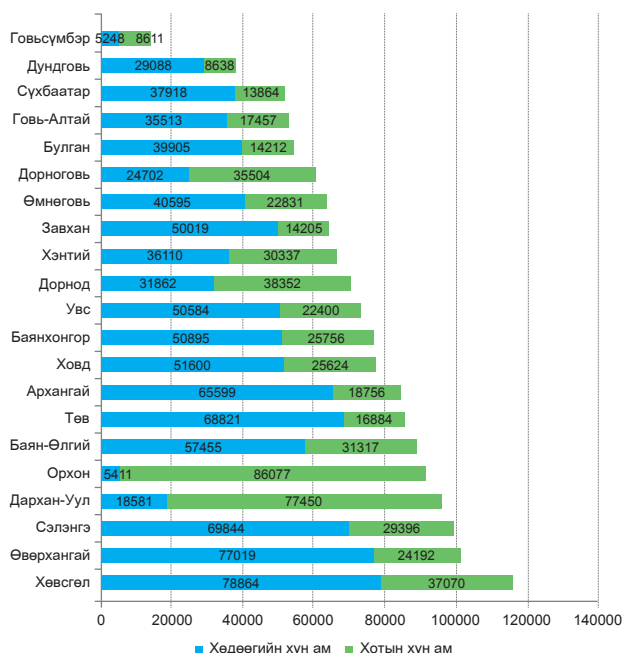
Монгол улсын нутаг дэвсгэрийн хэмжээ 1564.1 мян.км, хүн амын нягтшил нэг хавтгай дөрвөлжин километр нутаг дэвсгэрт ногдох хүний тоо 1.81 байна.

2011 оны жилийн эцсийн байдлаар Монгол улсын хүн амын тоо 2 сая 811.6 мянга болж, өмнөх оныхоос 30.9 мян.хүн буюу 1.1 хувиар өслөө. Нийт хүн амын 67.1 хувь нь хот суурин газар, үлдсэн 32.9 хувь нь хөдөө амьдарч байна. Хүн амын 48.6 хувийг эрэгтэйчүүд, 51.4 хувийг эмэгтэйчүүд, насны бүтцээр авч үзвэл 15 хүртэлх насны хүүхэд 27.2 хувийг, 15- 64 насны хүн ам 68.8 хувийг, 65 дээш насны хүн ам 4.0 хувийг тус тус эзэлж байна.

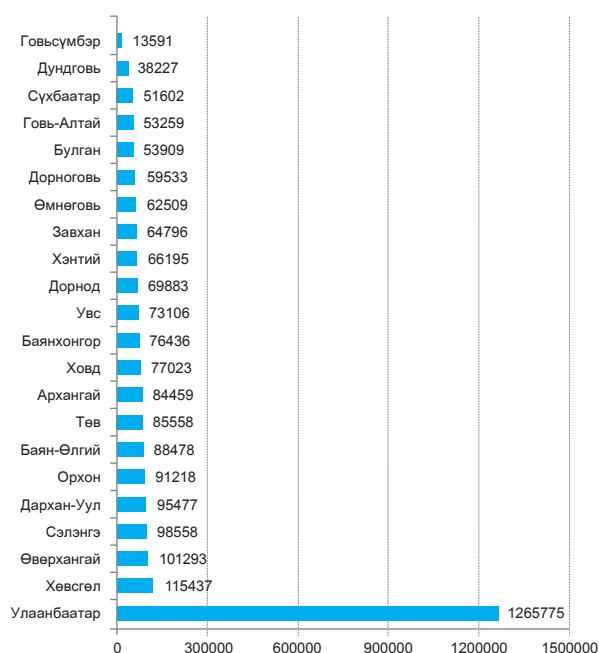
Улаанбаатар хот 1265.7 мянган хүн амтай болсон ба нэг хавтгай дөрвөлжин километр нутаг дэвсгэрт ногдох хүний тоо 2011 оны байдлаар 274 болж, 2010 оныхоос 9 хүн буюу /3.4 хувиар/ нэмэгджээ.

2010 оны хүн амын тооллогоор нийт өрхийн тоо 2000 оныхоос 31.9 хувиар өссөний дотор хотын өрх 61.8 хувиар өсч, харин хөдөөгийн өрх 4.3 хувиар буурсан байна гэсэн дүгнэлт гарчээ. 1990 оноос хойш хотжилт, нийгэм эдийн засгийн хөгжлөө даган хүн ам төв суурин газар руу шилжих хөдөлгөөн буурахгүй байгаагаас 2000 онд нийт хүн амын 42.8 хувь нь хөдөөд оршин суудаг байсан бол 2011 онд 32.9 хувь болж буурсан байна. Энэ үзүүлэлт 2010 онд 36.7 байсан бол 1 жилийн дотор 3.8 пунктээр буюу хөдөө орон нутгаас шилжин ирэгсдийн хувь нэмэгдсээр байна. 2011 онд нийт хүн амын 43.1 хувь нь УБ хотод, 24.0 хувь нь аймгийн төвд үлдсэн 32.9 хувь нь хөдөө буюу сумын төв, багт амьдарч байна.

Зураг 1.1.1. 2011 оны хот, хөдөөгийн хүн амын тоо, аймгаар

Зураг 1.1.2. 2011 оны дундаж хүн амын тоо, аймгаар

Улсын хэмжээнд 2011 оны байдлаар 759.9 мян өрх, түүний 63.6 хувь нь хотод, 36.4 хувь нь хөдөөд байгаа бөгөөд улсын дунджаар нэг өрхөд 3.7 хүн ногдож байна.

1.2 Дундаж наслалт, нас, хүйсийн суварга

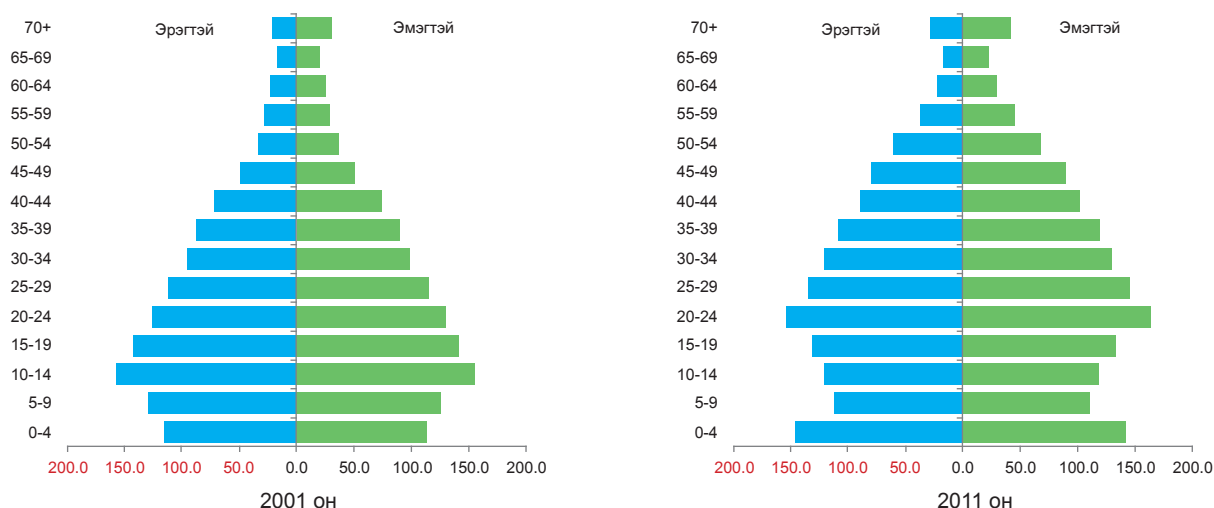
Хүний хөгжлийн индексийн үндсэн үзүүлэлтийн нэг болох хүн амын дундаж наслалтаараа Монгол улс хүний хөгжлийн дунд зэргийн хөгжилтэй оронд багтдаг бөгөөд 2011 оны байдлаар хүн амын дундаж наслалт 68.32 байна. Хүйсээр авч үзэхэд эмэгтэйчүүдийн дундаж наслалт 73.76, эрэгтэйчүүдийнх 64.68 болсон байна. 2011 оны байдлаар дэлхийн улс орнуудын хүн амын дундаж наслалттай харьцуулахад Монгол улс 153-т бичигдсэн байна.

Хүснэгт 1.1.1. Хүн амын дундаж наслалт дэлхийн зарим улс орнуудаар, 2011 он

Жагсаалт	Улс/хот	Дундаж наслалт	Мэдээлэл тавигдсан хугацаа
1	Монако	89.7	2011 он
2	Макао	84.4	2011 он
3	Сан-Марино	83.0	2011 он
4	Андора	82.4	2011 он
5	Япон	82.3	2011 он
6	Сингапур	82.1	2011 он
7	Гонг Конг	82.0	2011 он
8	Австрали	81.8	2011 он
9	Итали	81.8	2011 он
10	Жерсей		
11	Канад	81.4	2011 он
12	Франц	81.2	2011 он
13	Испани	81.2	2011 он
14	Швейцари	81.1	2011 он
153	Монгол	68.3	2011 он
154	Белиз	68.2	2011 он
155	Тимор	68.0	2011 он
156	Боливия	67.6	2011 он

Монгол улсын хүн амын дийлэнх хувийг залуучууд эзэлж байгаа бөгөөд сүүлийн жилүүдэд төрөлт, төрөлтийн түвшин нэмэгдсэнтэй холбоотойгоор сүүлийн 10 жилд хүн амын нас, хүйсийн бүтцэд гарсан өөрчлөлтийг 2001, 2011 оны хүн амын суваргаас харж болно.

Зураг 1.1.3. Нас хүйсийн суварга, /2001, 2011/

1.3. Хүн ам зүйн зарим үзүүлэлтүүд

Монгол улс сүүлийн арваад жилд хүн амын эрүүл мэндийг сайжруулах тал дээр тогтвортой амжилт гаргаж байна. 1990 оноос хойш хүн ам зүйн байдал шилжилтийн үед байсан бөгөөд энэ нь төрөлт, нас баралтын түвшин огцом буурч, хүн ам хөгшрөх байдлаар тодорхойлогдож байсан. Тухайлбал 1990 онд манай улсын хүн амын дундаж өсөлт 2.7 хувь байсан бол 2000 онд 1.4 хувь, 2003-2005 онд 1.2 болон буурсан хэдий ч 2007-2009 онд хүн амын өсөлт 1.5-2.0 болж өмнөх 3 жилтэй харьцуулахад 0.3-0.8 хувиар нэмэгдсэн байна. 2011 оны байдлаар хүн амын цэвэр өсөлт 1.9 болсон байна.

Түүнчлэн 1990 онд 1000 хүн амд ногдох төрөлтийн түвшин 35.3 байсан бол 2003 гэхэд 18.0 болж 2 дахин буурч, 2007 оноос тогтворжин 21.7 болж 1000 хүн ам тутамд жил бүр 1.6-2 төрөлтөөр нэмэгджээ. 2011 оны байдлаар энэ үзүүлэлт 25.3 болон нэмэгдсэн байна.

Нэг эмэгтэйн амьдралынхаа туршид төрүүлэх хүүхдийн тоо 1990 онд 4.3 байсан бол 2000-2003 онд гэхэд 2 дахин буурч, 2010 онд 2.3 байсан бөгөөд 2011 оны байдлаар 2.6 болон нэмэгдсэн байна.

2011 онд 70576 хүүхэд амьд төрснөөс 2 ихэр хүүхэд 1480 /740 төрөлт/, 3 ихэр хүүхэд 12 /4 төрөлт/ байна. Амьд төрсөн хүүхдийн 51.4 хувь нь эрэгтэй, 48.6 хувь нь эмэгтэй хүүхэд байгаа бөгөөд төрөх үеийн хүйсийн харьцаа 100 охидод 104,1 байна.

Хүснэгт 1.3.1. Хүн ам зүйн үзүүлэлтүүд, сонгосон онуудаар

Үзүүлэлт	1990	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Нийт хүн (мян)	2149.2	2407.5	2562.3	2594.8	2626.6	2683.5	2735.5	2780.7	2811.6
Хотын хүн ам (хувиар)	54.6	57.2	60.2	60.9	61.0	61.4	62.6	63.3	67.1
Хөдөөгийн хүн ам (хувиар)	45.4	42.8	39.8	39.1	39.8	38.6	37.4	36.7	32.9
Насны бүлгээр (хувиар)									
0-15	41.5	33.7	32.6	28.6	28.9	28.1	27.6	27.3	27.2
15-64	54.4	62.8	63.9	67.3	67.3	67.8	68.4	68.8	68.8
65 аас дээш	4.1	3.5	3.5	4.1	4.1	4.1	4.0	3.9	4.0
Хүн ам зүйн коэффициентууд									
ТЕК	35.3	21.5	17.8	18.4	21.7	23.7	25.3	23.8	25.3
НЕК	7.9	5.9	6.1	6.1	6.2	5.7	5.7	6.3	6.2
Цэвэр өсөлт	2.7	1.5	1.17	1.23	1.55	1.8	1.9	1.7	1.9
ТНК	4.3	2.2	1.9	1.9	2.3	2.6	2.8	2.4	2.6

2000 оны хүн амын тооллогын дүнг үндэслэн 2025 онд өндөр настны тоо 2005 онд 2000 оныхоос 16.2 хувиар буюу 20.1 мянган хүнээр, 2010 онд 2000 оныхоос 28.7 хувь буюу 35.6 мянган хүнээр өснө гэсэн тооцоо гарсан байна.

2010 оны тооллогын нэгдсэн дүгнэлтээс үзэхэд Монгол Улсын хүн амын жилийн дундаж өсөлт 2000-2010 онд 1.5 хувь болсон нь өмнөх 10 жилийнхээс өссөн үзүүлэлттэй байна.

Аймгуудын хүн амын жилийн дундаж өсөлт дотоод шилжих хөдөлгөөний нөлөөгөөр Дорноговь, Өмнөговь, Дархан-Уул, Орхон, Говьсүмбэр, нийслэлд өсч бусад аймагт буурчээ. Сүүлийн 20 жилд хүн амын жилийн дундаж өсөлтийн хурд тийм ч өндөр байсангүй. Цаашдаа хүн амын тоо энэ хэмжээгээр өсвөл ойролцоогоор 50 жилийн дотор одоогийнхоос 2 дахин олон болох магадлалтай байна.

Нийт хүн амд 0-4 насныхны эзлэх хувь өмнөх тооллогын үеийнхээс өссөн байна. Энэ нь өнгөрсөн 10 жилд нийтдээ 583.8 мянган хүүхэд төрсний дотор 2007-2009 онуудад төрөлт өмнөх жилүүдийнхээс тогтвортой нэмэгдэж, 2010-2011 онуудад 2009 онтой харьцуулахад 1.5 промилль-оор нэмэгдсэн нь хүн амын өсөлтөд эерэг нөлөөлсөнтэй холбоотой юм.

Харин 5-9 насны бүлэг дэх хувийн жин өмнөх 10 жилийнхээс буурсан байна. Ерөнхийдөө 0-14 насны хүүхдүүдийн эзлэх хувийн жин 2000 оныхоос 8.5 пунктээр буурсан бол хөдөлмөрийн буюу 15-64 насны хүн амын хувийн жин 8.3 пунктээр нэмэгдэж, хөдөлмөрийн насны хүн амд ногдох тэжээлгэгчдийн харьцаа буюу хүн ам зүйн ачаалал 2010 онд 2000 оныхоос 19.6 пунктээр буурсан дүгнэлт гарсан байна.

БҮЛЭГ 2. МЯНГАНЫ ХӨГЖЛИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЗОРИЛТУУД

МХЗ-ыг 2000 оны 9 сард Дэлхийн Мянганы Дээд Хэмжээний Чуулга уулзалтад оролцсон дэлхийн 191 үндэстнийг төлөөлсөн 147 орны төр засгийн тэргүүнүүд баталж, тогтвортой хөгжил, ядууралтай тэмцэх асуудлыг дэлхийн хөгжлийн тэргүүлэх чиглэлээр сонгосноор мянганы хөгжлийн зорилтууд нь аль ч улс орны хөгжил дэвшлийг хэмжих хэмжүүр болж байна.

Монгол улс 2008 онд үндэснийхээ МХЗ-уудыг өргөжүүлэн баяжуулж, хүний эрхийг баталгаажуулах, ардчилсан засаглалыг хөгжүүлэх асуудлыг МХЗ-уудынхаа салшгүй хэсэг болгож, нийт 9 зорилго, 24 зорилтуудыг дэвшүүлэн УИХ-аар батлуулан, биелэлтийг хангахын тулд зохих арга хэмжээ, хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлж байна. Монгол улсын МХЗ-ын хүрээнд хүүхдийн эндэгдлийг бууруулах, эхийн эрүүл мэндийг сайжруулах, ХДХВ/ДОХ, сүрьеэ өвчинтэй тэмцэх гэсэн эрүүл мэндийн 3 зорилго, /9-13 зорилтууд хамаарна/ дэвшүүлсэн байдаг.

Зорилт 9

Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийг 1990 онтой харьцуулахад 2015 он гэхэд 4 дахин бууруулах

Хүснэгт 2.1.1. Нялхсын болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд), сонгосон онуудаар

Үзүүлэлт	1990	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2015
Нялхсын эндэгдэл /1000 амьд төрөлтөд/										
Хүйс										
Эрэгтэй	-	-	22.8	22.1	19.2	22.4	22.6	21.3	17.5	
Эмэгтэй	-	-	18.6	17.3	16.4	16.6	17.6	17.3	15.1	
Байршил										
Улсын дундаж	63.4	31.2	20.8	19.8	17.8	19.6	20.2	19.4	16.3	22.0 ^а /15.0 ^б
УБ хот	70.3	32.8	18.1	19.0	14.7	17.5	18.0	16.1	13.3	-
Аймгийн дундаж	62.5	30.8	22.5	20.3	20.3	21.2	21.9	22.1	19.2	-
5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл /1000 амьд төрөлтөд/										
Хүйс										
Эрэгтэй	-	-	28.4	26.8	23.3	26.4	25.9	26.4	21.9	
Эмэгтэй	-	-	23.6	21.1	20.8	20.2	21.2	22.7	18.0	
Байршил										
Улсын дундаж	87.5	42.4	26.1	24.0	22.1	23.4	23.6	24.6	20.0	29.2 ^а /21.0 ^б
УБ хот	99.9	42.4	21.7	21.8	18.8	20.8	21.0	20.6	16.2	-
Аймгийн дундаж	94.4	42.5	28.9	25.6	24.6	25.3	25.7	28.0	23.5	-

Эх үүсвэр: а. УИХ-ын тогтоол #15 Монгол Улсын МХЗ-уудыг батлах тухай, 2005
б. УИХ-ын тогтоол #13, Монгол Улсын МХЗ-уудыг батлах тухай, 2008

Сүүлийн 20 жилийн хугацаанд нялхсын болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин тогтвортой буурсныг дээрх статистик тоо мэдээллүүд нотлон харуулж байна. Энэ бууралт нь өргөн дархлаажуулалт, хүүхдийн өвчний цогц менежмент, хөхөөр хооллолтыг дэмжих зэрэг нийгмийн эрүүл мэндийн оновчтой арга хэмжээг амжилттай авч хэрэгжүүлж байгаатай холбоотой юм.

2015 онд хүрэх зорилтын хэрэгжилтийн түвшин

1990 онд 1000 амьд төрөлтөд ногдох тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 87.5, нэг хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин 63.4 байсан бол 2006 онд энэ үзүүлэлт 24.0 болон 19.8 болж 2015 онд хүрэхээр тавьсан зорилтоо хангасан тул 2008 онд Засгийн Газраас хүрсэн амжилтаа бататгахын тулд 1000 амьд төрөлтөд ногдох тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийг 21.0, нялхсын эндэгдлийг 15.0-д хүргэх шинэ зорилтуудыг дэвшүүлсэн юм.

1000 амьд төрөлтөд ногдох тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 1990 онд 87.5 байсан бол 2007 он гэхэд 4 дахин буурч 22.1 болсон бол, 1000 амьд төрөлтөд ногдох нялхсын эндэгдлийн түвшин 64.4 байсан бол 2007 онд 17.8 болж 3.6 дахин буурсан байна. Ийнхүү нялхас болон тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 1990 оноос хойшхи 20 жилийн хугацаанд эрчимтэй буурчээ.

2011 оны байдлаар 1000 амьд төрөлтөд ногдох нэг хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 16.3, тав хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн эндэгдлийн түвшин 20.0 болсон ба энэ үзүүлэлтийг 2015 онд хүрэх зорилтын түвшин аймгуудын дунд ялгаатай байгаа юм.

Хүснэгт 2.1.2. 2015 онд дэвшүүлсэн зорилтыг хангасан байдал, аймгуудаар, 2011

2015 онд дэвшүүлсэн зорилтын хэрэгжилт түвшин	Нялхсын эндэгдлийн түвшин, аймгаар	Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин, аймгаар
Хүрсэн	(7 аймаг + 1 хот)	(8 аймаг + 1 хот)
(>15.0) ^а (>21.0) ^б	Булган, Говьсүмбэр, Дархан-Уул, Дорноговь, Дундговь, Орхон, Сэлэнгэ, Улаанбаатар хот	Архангай, Булган, Говьсүмбэр, Дархан-Уул, Дорноговь, Дундговь, Орхон, Сэлэнгэ, Улаанбаатар хот
Боломжтой	(7 аймаг)	(6 аймаг)
(15.0-20.9) ^а (21.0-25.9) ^б	Архангай, Баянхонгор, Дорнод, Өмнөговь, Сүхбаатар, Ховд, Хэнтий	Баянхонгор, Говь-Алтай, Дорнод, Өмнөговь, Сүхбаатар, Ховд
Удаан	(4 аймаг)	(5 аймаг)
(21.0-25.9) ^а (27.0-32.0) ^б	Баян-Өлгий, Говь-Алтай, Завхан, Увс	Баян-Өлгий, Завхан, Төв, Увс, Хэнтий
Боломжгүй	(3 аймаг)	(2 аймаг)
(26.0<) ^а (32.0<) ^б	Өвөрхангай, Төв, Хөвсгөл	Өвөрхангай, Хөвсгөл

Тайлбар: а. Нялхсын эндэгдлийн түвшин
б. 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин

Нялхсын эндэгдэл буурахын хирээр нийт эндэгдлийн дотор нярайн эндэгдлийн эзлэх хувь нэмэгддэг байна. Нярайн эндэгдэл нь жирэмсэн эхийн эрүүл мэнд, төрөх үеийн хүндрэлтэй ихээхэн холбоотой байдаг.

Нялхсын эндэгдлийн шалтгаанд перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг, амьсгалын тогтолцооны өвчин, төрөлхийн гажиг, гаж хөгжил ба хромосомын эмгэг, өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан, хоол боловсруулах тогтолцооны өвчний шалтгаант эндэгдэл тэргүүлж байгаа ба сүүлийн жилүүдэд төрөлхийн гажгийн эндэгдэл нэмэгдсээр байна.

Зорилт 10

Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн шаардлагатай тусламж үйлчилгээг хүн бүрт хүргэж, эхийн эндэгдлийг 1990 онтой харьцуулахад 2015 он гэхэд дөрөв дахин бууруулах талаар

Монгол улс эхийн эндэгдлийн түвшингээр бүсийн болон өндөр хөгжилтэй орнуудтай харьцуулахад дунд зэргийн оронд багтдаг билээ. Эхийн эндэгдлийг тогтвортой бууруулах талаар засгийн газраас ихээхэн анхаардаг төдийгүй энэ талаар хэрэгжүүлдэг хөтөлбөр, төсөл, тушаал журмууд амжилттай хэрэгжсээр байна. 2011 онд хуралдсан “Нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд” үндэсний V бага хуралд Монгол улс эхийн эндэгдлийг бууруулах 2 удаагийн стратегийг амжилттай хэрэгжүүлсний дүнд эх хүүхдийн эрүүл мэндийн олон үзүүлэлтүүд сайжирсаныг цохон тэмдэглэсэн билээ.

Хүснэгт 2.1.3. Эхийн эндэгдлийн түвшин (100 000 амьд төрөлтөд), сонгосон онуудаар

Үзүүлэлт	1990	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2015
Улсын дундаж	199.0	158.5	93.0	69.7	89.6	49.0	81.4	45.5	48.2	50.0 ^a
УБ хот	126	171.1	73.3	71.8	73.7	55.2	78.9	46.2	44.2	-
Аймгийн дундаж	230	153.4	105.7	68.2	102.0	44.3	83.5	44.9	51.8	-

Эх үүсвэр: а.УИХ-ын тогтоол #13, Монгол Улсын МХЗ-уудыг батлах тухай, 2008

Эхийн эндэгдэл сүүлийн 5 жилд тогтвортой буурч 1990 онтой харьцуулахад 2.4-4.4 дахин буурсан нь Мянганы хөгжлийн зорилтыг хангаад байгаа билээ. 2011 онд эхийн эндэгдлийн нийт 34 тохиолдол бүртгэгдэж 100 000 амьд төрөлтөд 48.2 болсон байна. Монгол улсын засгийн газраас Нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд үндэсний 3 дахь хөтөлбөрийг 2007-2011 онд үргэжлүүлэн хэрэгжүүлж буй арга хэмжээний үр дүнд эхийн эндэгдлийн түвшин ийнхүү тогтвортой буурсаар байна.

Эхийн эндэгдэл хөдөө орон нутаг, аймаг, бүсүүдэд ялгаатай байгаа нь тусламж үйлчилгээ болон хүний нөөц, эх нярайн өвчлөл, хүндрэлийг эрт оношлох багаж тоног төхөөрөмж дутагдалтай байгааг харуулж байна. Алсагдсан баруун бүс нутгуудад эхийн эндэгдлийн түвшин 100 000 амьд төрөлтөд 62.5 байгаа нь бусад бүс нутаг, улс, аймгийн дунджаас өндөр байна.

Зорилт 11

2015 он гэхэд ХДХВ/ДОХ өвчний халдварыг хязгаарлах, урьдчилан сэргийлэх талаар

Манай улсын нийт хүн амын дундах Хүний дархлал хомсдолын вирус (ХДХВ), дархлалын олдмол хомсдол (ДОХ)-ын тархалтын түвшин 1.0 хувиас бага байгаа бөгөөд зүүн Ази, Номхон далайн бусад зарим орнуудтай харьцуулбал ХДХВ, ДОХ-ын тархалт багатай 5 улс орны тоонд багтдаг хэдий ч ХДХВ-ын бүртгэгдсэн тохиолдол сүүлийн жилүүдэд нэмэгдсээр байна.

Хүснэгт 2.1.4. Жирэмсэн эмэгтэйчүүд болон 15-24 насны залуучуудын дундах ХДХВ-ын тархалт, хувиар

Шалгуур үзүүлэлт	1990	2000	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2015
Жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн дундах ХДХВ-ын халдварын тархалт	-	-	0.004	0.001	0.0	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1 ^a
15-24 насны залуучуудын дундах ХДХВ-ын халдварын тархалт	-	-		0.0007	0.0005	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1

Эх үүсвэр: а.УИХ-ын тогтоол #13, Монгол Улсын МХЗ-уудыг батлах тухай, 2008

1992 онд Монгол улсад анхны ХДХВ/ДОХ-ын тохиолдол бүртгэгдсэнээс хойш 2011 оны жилийн эцсийн байдлаар ХДХВ/ДОХ-ын нийт 100 тохиолдол бүртгэгдэж, үүнээс 17 тохиолдол нь 2011 онд шинээр бүртгэгдлээ. Бүртгэгдсэн 100 тохиолдлын 15 нь нас барсан байна. 1992-2004 онд дунджаар ХДХВ/ДОХ-ын 1 тохиолдол, 2005-2010 онд 9-21 тохиолдол бүртгэгдэж байсан бол 2011 онд ХДХВ/ДОХ-ын 17 тохиолдол бүртгэгдлээ.

2011 онд бүртгэгдсэн ХДХВ-ийн халдвартай хүмүүсийн 14 (82.3%) нь эрэгтэйчүүд, 3 (17.6%) нь эмэгтэйчүүд байна. ХДХВ-ийн халдвартай гэж бүртгэгдсэн тохиолдлууд 100 хувь бэлгийн замаар халдвар авсан байна. Насны бүлгээр авч үзвэл: 17.6 хувь буюу 3 тохиолдол 15-24 насны өсвөр, идэр насны залуучууд, 52.9 хувь буюу 9 тохиолдол нь гэр бүлгүй хүмүүсийн дунд бүртгэгдсэн нь цаашид ХДХВ-ийн халдвар нэмэгдэх магадлалыг нэмэгдүүлж байна. ХДХВ-ийн халдварын 3 (17.6%) тохиолдол нь идэвхтэй тандалтаар, 14 (82.3%) тохиолдол нь өвчний улмаас эмнэлэгт хандсан болон хэвтэн эмчлүүлж буй хүмүүсээс илэрчээ. Ретровирусын эсрэг эмчилгээнд 2011 оны шинэ тохиолдлоос 6 өвчтөн хамрагдсан ба тухайн онд 3 жирэмсэн байснаас 2 нь төрсөн байна.

Зорилт 12**2015 онд гэхэд сүрьеэ өвчний тархалтыг бууруулах талаар**

Сүрьеэ өвчин нь улс орны нийгэм, эдийн засгийн байдал, хүн амын амьжиргааны түвшинтэй шууд хамааралтай байдаг. Манай орны хувьд 1990-ээд оноос эхэлсэн нийгэм, эдийн засгийн өөрчлөлтийн үр дагаврууд болох инфляци, ажилгүйдэл, ядуурал, шилжилт хөдөлгөөн зэрэг нь уг өвчний тархалтад нөлөөлж байна.

Сүүлийн жилүүдэд сүрьеэ өвчний илрүүлэлт, эмчилгээний чанар сайжирч, нас баралтын түвшин буурч байгаа боловч өвчлөлийн түвшин нэмэгдэж байгаа нь тавьсан зорилтыг хангахад бэрхшээлтэй болж байна. ДЭМБ-ын судалгаагаар Номхон Далайн Баруун Эргийн бүсэд багтдаг сүрьеэгийн өвчлөл өндөртэй 7 орны 3 дугаарт Монгол улс орж байна.

2011 онд Монгол улсын Мянганы хөгжлийн зорилт, Үндэсний хөгжлийн цогц бодлого–Сүрьеэтэй тэмцэх үндэсний стратегийн хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх, сүрьеэгийн тусламж үйлчилгээг сайжруулахад гарсан ололт амжилтаа улам бататган цаашид анхаарвал зохих асуудлуудын хүрээнд “Сүрьеэгийн тусламж үйлчилгээний хүний нөөцийн чадавхийг бэхжүүлэх” уриан дор Улаанбаатар хотноо Сүрьеэгийн үндэсний VI зөвлөгөөн болж өндөрлөлөө.

Хүснэгт 2.1.5. Сүрьеэгийн өвчлөл, нас баралтын түвшин (100 000 хүн амд), сонгосон онуудаар

Үзүүлэлт	1990	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2015
Сүрьеэгийн өвчлөлийн түвшин										
Улсын дундаж	79	125	175	185	166	159	156	154	143	100.0 ^a
УБ хот	85	180	264	259	225	227	213	212	179	-
Аймгийн дундаж	63	99	123	132	123	115	113	115	113	-
Сүрьеэгийн нас баралтын түвшин										
Улсын дундаж	4.8	3.2	4.0	2.9	2.5	2.7	2.8	3.3	2.2	2.0 ^a
УБ хот	5.4	2.5	3.3	3.3	2.3	3.2	2.7	4.4	2.4	-
Аймгийн дундаж	3.9	2.0	4.3	2.5	2.6	2.4	2.9	2.5	1.9	-
ДОТС-ын хүрээнд эмчилсэн сүрьеэгийн тохиолдлын хувь										
Улсын дундаж	-	100/80	100/79	100/82.1	100/83.8	100/85.0	100/84.2	100/84.5	100/83.0	100.0 ^a
УБ хот	-	100/84	100/74	100/78.4	100/80.6	100/83.2	100/80.2	100/81.7	100/79.8	-
Аймгийн дундаж	-	100/81	100/84	100/87.1	100/88.0	100/87.2	100/88.0	100/87.5	100/78.3	-

Эх үүсвэр: а.УИХ-ын тогтоол #13, Монгол Улсын МХЗ-уудыг батлах тухай, 2008

Сүрьеэгийн өвчлөлийн түвшин 1990 онд 100 000 хүн амд 79 байсан бол 2000 онд 1.5 дахин, 2004-2006 онуудад 2-2.3 дахин нэмэгдсэн байна. 2007 оноос эхлэн өвчлөл буурч эхэлсэн бөгөөд 100 000 хүн амд ногдох өвчлөлийн түвшин 2007 онд 166, 2008 онд 159, 2009 онд 156, 2010 онд 154, 2011 оны байдлаар 143 болон буурсан үзүүлэлттэй байна.

Сүрьеэ өвчний улмаас нас барсан хүмүүсийн тоо харьцангуй буурч байна. Сүрьеэ өвчний улмаас 1992-1995 онуудад жилд дунджаар 121 хүн нас барж байсан бол 1996-1999 онуудад 113, 2000-2003 онуудад 75, 2004-2009 онуудад 80 хүртэл буурч, 2011 оны байдлаар 60 болон буурчээ.

Сүрьеэгээр өвчлөгсдийн 79 хувь нь 15-49 насны хөдөлмөрийн насны хүмүүс байгаа бөгөөд хүйсээр авч үзвэл эрэгтэйчүүдийн өвчлөл 52.8 хувь, эмэгтэйчүүд 47.2 хувь байна.

2011 оны байдлаар улсын хэмжээнд сүрьеэгийн 3985 тохиолдол шинээр бүртгэгдэж, нийт тохиолдлын 60 хувийг уушгины сүрьеэ, 40 хувийг уушгины бус эрхтний сүрьеэ эзэлж байна. Хүүхдийн сүрьеэгийн 419 тохиолдол бүртгэгдсэн бөгөөд энэ нь сүрьеэгийн нийт шинэ тохиолдлын дотор 11 хувийг эзэлж байна.

Дэлхийн бусад улс орнуудын адил манай улс 1996 оноос шууд хяналттай богино хугацааны эмчилгээний стратеги (ДОТС)-ийг нэвтрүүлж эхэлсэнтэй холбоотойгоор сүрьеэгийн тархалт, нас баралтыг хяналтандаа авч чадсан байна. ДОТС-ын хүрээнд эмчилсэн сүрьеэгийн тохиолдлын хувь 2011 онд 83 байна.

2011 оны байдлаар оношийн баталгаажилт 74.1 хувь, эдгэрэлтийн түвшин 83 хувьтай байгаа нь өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад оношийн баталгаажилт 0.7 хувиар, эдгэрэлтийн түвшин 1.5 хувиар тус тус буурсан байна.

БҮЛЭГ 3. ЭХ ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

3.1. Эхийн эрүүл мэнд

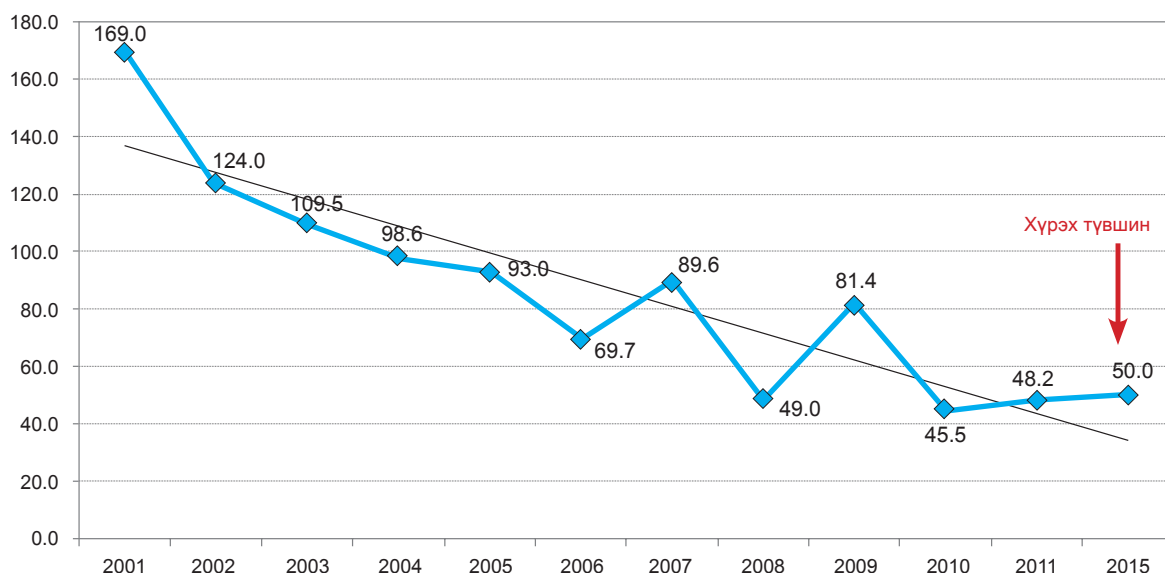
Монгол Улсын Засгийн газраас хүн амын талаар төрөөс баримтлах бодлогын баримт бичиг, Мянганы хөгжлийн зорилтуудад суурилсан үндэсний хөгжлийн цогц бодлогыг тодорхойлсон бөгөөд төрөлтийг дэмжих бодлого арга хэмжээг авч хэрэгжүүлсний дүнд сүүлийн жилүүдэд төрөлт нэмэгдэж байна.

2011 онд шинээр баригдах “Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн төв”-ийн барилгын 19.0 тэрбум төгрөг, Клиникийн нэгдүгээр амаржих газрын өргөтгөлийн 7.9 тэрбум төгрөгийн санхүүжилтийг шийдвэрлэсэн нь эх хүүхдийн эрүүл мэндийг хамгаалахад бодитой хувь нэмэр болно.

Шинээр баригдаж буй эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн төв, амаржих газруудад ажиллах хүний нөөцийг бэлтгэх, багаж тоног төхөөрөмжөөр хангах, санхүүжилтийг төлөвлөгөөтэй нэмэгдүүлэх гүйцэтгэлийг эрчимжүүлж, салбар хоорондын уялдааг сайжруулах нь чухал билээ.

“Амаржих газрын бүтэц, үйл ажиллагааны стандарт” MNS 2010/ 6188 үндэсний стандартыг батлан мөрдөж эхэлсэн нь эх, нярайд үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний хүртээмж чанарыг дээшлүүлэхэд чухал ахиц болоод байна.

Зураг 3.1.1. Эхийн эндэгдэл 100 000 амьд төрөлтөд, /2001-2011 он/

2010-2011 онд хэрэгжүүлэхээр шинээр батлагдсан тушаал, журам

- ❖ Эх нярайд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүртээмжтэй, тэгш, чанартай үзүүлснээр эх нярайн өвчлөл эндэгдлийг тогтвортой бууруулна гэсэн алсын хараатай “Эх нярайн эрүүл мэнд (2011-2015) стратеги хэрэгжиж байна
- ❖ Амаржих газрын бүтэц үйл ажиллагааны стандарт MNS 6188/2010
- ❖ “Умайн хүзүүний өмөн” эмнэлзүйн удирдамж, 2011
- ❖ “Хөхний өмөн” эмнэлзүйн удирдамж, 2011
- ❖ “Эхийн эндэгдлийг бууруулах арга хэмжээний тухай” 2009 оны 149 тоот
- ❖ “Жирэмсэлт, төрлөгийн хүндрэлийг удирдах арга зүй” удирдамж 2011 оны 42 дугаар тушаал
- ❖ “Үр хөндөлтийг зохицуулах журмыг шинэчлэн батлах тухай” 2010 оны 105 дугаар тушаал
- ❖ “Төрөлхийн тэмбүү өвчнөөс сэргийлэх стратеги”-ийн хүрээнд жирэмсэн эмэгтэйн тэмбүү өвчнийг эрт оношлох, эмчлэх 350 дугаар журам

2011 онд эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн талаар

- ❖ “Нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд” үндэсний V дугаар бага хурал зохион байгуулагдлаа. Монгол улс “НҮЭМ” Үндэсний 3 удаагийн хөтөлбөр, эхийн эндэгдлийг бууруулах 2 удаагийн стратегийг амжилттай хэрэгжүүлсний дүнд эх хүүхдийн эрүүл мэндийн үзүүлэлтүүд сайжирч, тодорхой амжилтанд хүрснийг энэхүү хурлаар тэмдэглэж, эх хүүхдийн эрүүл мэндийн асуудлаар хүрсэн үр дүн, амжилтаа бататган, өмнөх хөтөлбөрийг хэрэгжүүлсэн явцаас сургамж авч, цаашид тодорхой үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх зорилгоор дараагийн хөтөлбөрийг боловсруулан хэрэгжүүлэх нь чухал юм. Тус хуралдаанд жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн эхийн хүндрэл, нярайн болон ургийн гаж хөгжлийг эрт оношлох, эмчлэх орчин үеийн багаж тоног төхөөрөмж дутагдалтай байгааг дурьдсан.
- ❖ “Эх нярайн эрүүл мэндийн стратеги”-ийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд 5 хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөл эндэгдлийг бууруулах зорилгоор хүүхдийн нас баралтын эмнэл зүй эмгэг судлалын хурлыг ярилцлага, хэлэлцүүлэг хэлбэрээр бүсчлэн зохион байгуулагдлаа.
- ❖ Олон улсын эх баригчдын өдрөөр “Эх баригч-эх, хүүхдийн эрүүл мэндийг сайжруулахад чухал үүрэгтэй” уриан дор тэмдэглэж, нийслэлийн амаржих газар, дүүргүүдийн эрүүл мэндийн нэгдэл, хувийн хэвшлийн эмнэлгүүдэд ажиллаж буй 180 эх баригч нарт сургалт зохион байгуулагдлаа.
- ❖ Хүүхдийг эхийн сүүгээр хооллох Азийн түншлэлийн VIII форум нь “Нялхсын хүнсний аюулгүй байдал ба уур амьсгалын өөрчлөлт” сэдвийн дор явагдсан байна.

3.2. Жирэмсэн үеийн буюу төрөхийн өмнөх үеийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ

2011 оны байдлаар нийт хяналтад хамрагдсан жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн 85.5 хувь нь жирэмсний эрт үедээ буюу эхний 3 сартайдаа хяналтад хамрагджээ. Хот, хөдөөгөөр авч үзвэл хотод 82.4 хувь нь, хөдөө орон нутагт тухайн эмэгтэйчүүдийн 88.2 хувь нь жирэмсний эрт үеийн хяналтад хамрагдсан байна. Хожуу буюу 7 ба түүнээс дээш сартайд хамралтын хувь 1.1 байна.

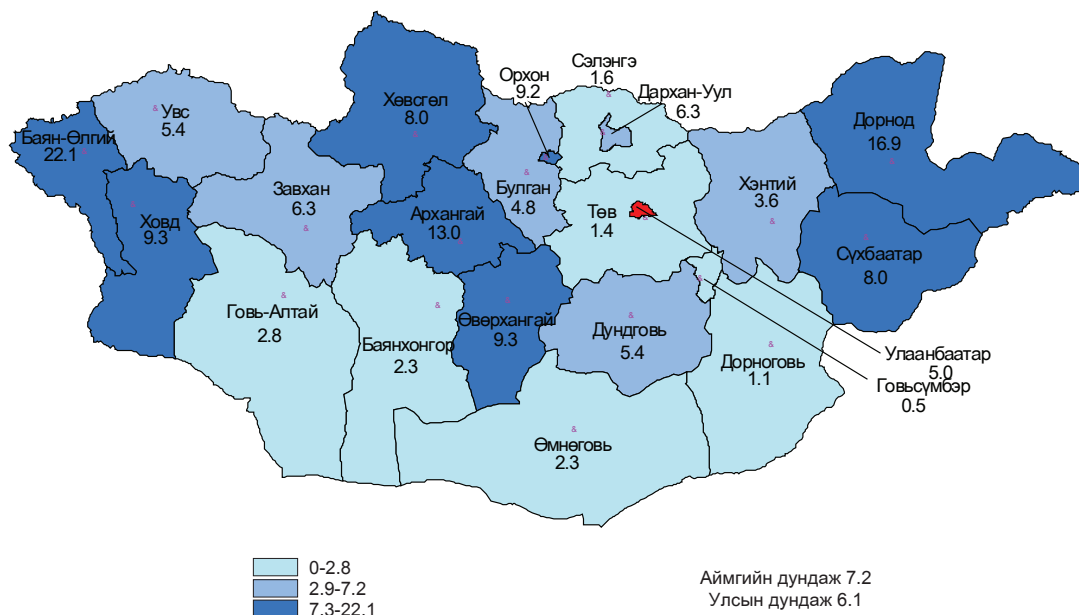
Жирэмсний хяналтад орсон эмэгтэйчүүдийг шинжилгээнд хамруулах нь цус багадалт, жирэмсний хожуу хордлого, бөөрний эмгэг, ургийн болон бусад эмгэгийг эрт илрүүлж, холбогдох хүндрэлээс сэргийлэх боломж бүрддэг. Эрүүл мэндийн сайдын 2004 оны 197 дугаар тушаалын дагуу “Жирэмсэн эмэгтэйчүүдэд ХДХВ/ДОХ-ын үзлэг, шинжилгээ хийх журам”-ын дагуу жирэмсэн эмэгтэйгээс зөвшөөрөл авсны үндсэн дээр шинжилгээ хийхийг заасан. Мөн жирэмсэн эмэгтэйн тэмбүү өвчнийг эрт оношлох, эмчлэх эмчлэх тухай ЭМС-ын 2011 оны 350 дугаар тушаал гарснаар энэхүү журмыг мөрдөж эхэлж байна.

Шинээр хяналтад орсон нийт жирэмсэн эхчүүдийн 95.4 хувь нь цусны ерөнхий шинжилгээнд хамрагдснаас 6.1 хувь нь цус багадалттай байна. Баян-Өлгий болон Дорнод аймагт шинжилгээгээр цус багадалтай жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь улсын дүнгээс 2-3.5 дахин их байна.

Хяналтад хамрагдсан жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн 96.9 хувь тэмбүү илрүүлэх ийлдэс судлалын шинжилгээ хийлгэсэн нь өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 8.7 пунктээр

нэмэгдсэн байна. Жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн дунд тэмбүү илрүүлэх ийлдэс судлалын шинжилгээнд хамрагдсанаас 2.5 хувьд нь тэмбүү өвчин илэрсэн ба энэ үзүүлэлт Говьсүмбэр 5.2, Орхон 3.2, Улаанбаатар 3.9 хувьтай улсын дундаж үзүүлэлтээс өндөр байна. Нийт жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн 80.3 хувь нь рентген шинжилгээнд хамрагдаж идэвхитэй сүрьеэгийн 60 тохиолдол илэрсний 73.3 хувь нь Улаанбаатар хотод байна.

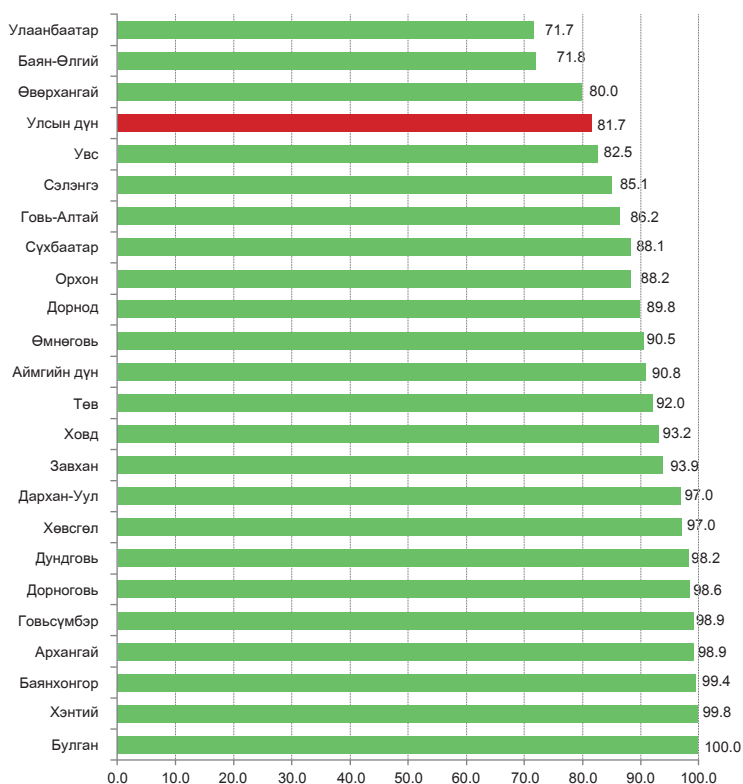
Зураг 3.2.1. Цус багадалттай жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн хувь, 2011 он

2011 онд эхчүүдийн амрах байр улсын хэмжээнд 339 ажиллаж байгаагаас 303 нь сумын төвд, 10 нь тосгоны эмнэлэгт, 22 нь аймгийн төвд, Улаанбаатар хотын эмнэлэгт 3, бусад газар 1 ажилласан байна. Эхчүүдийн амрах байрны 121 нь зориулалтын байранд байгаа ба 218 нь эмнэлэг дотор байрлаж байгаа ба нийт 83886 ор хоног ашиглаж дундаж ор хоног 6.0 байна. Энэ онд 14 амрах байр шинээр баригдаж, 41 байранд засвар үйлчилгээ, тохижилт хийгдсэн байна. Нийт амарвал зохих эхчүүдийн 77.9 нь амрах байранд амарсан байна.

2011 оны байдлаар нийт төрсөн эхчүүдийн 81.7 хувь нь жирэмсний хугацаандаа 6 ба түүнээс дээш удаа үзүүлж хяналтад байж төрсөн байна.

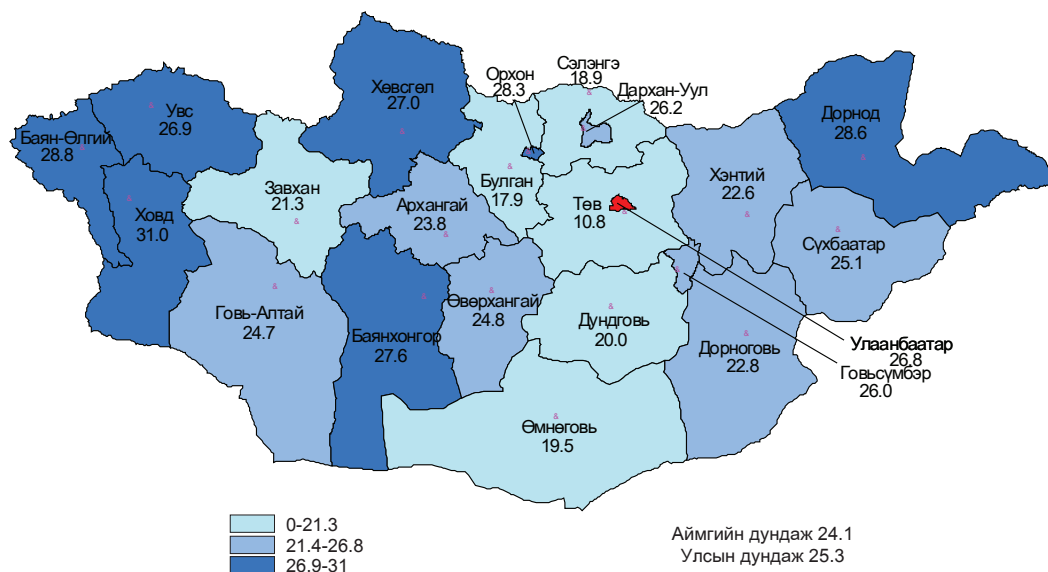
Зураг 3.2.2. Жирэмсний хугацаанд 6 ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан эмэгтэйчүүдийн хувь, 2011 он

3.3. Төрөлт, төрөх үеийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ

2011 онд улсын хэмжээнд 70328 эх амаржсан нь 2010 онтой харьцуулахад төрөлт 4668 тохиолдлоор буюу 6.6 хувиар нэмэгдсэн байна. Төрөлт Булган, Говьсүмбэр, Дундговь, Завхан, Өвөрхангай, Сэлэнгэ аймагт буурч бусад аймгууд болон Улаанбаатар хотод нэмэгджээ. Эдгээр аймгуудад төрөлтийн тоо буурсан боловч 2010 оны 1000 хүн амд ногдох төрөлтийн түвшингээр Говьсүмбэр аймагт буурч бусад аймагт нэмэгдсэн байна. 1000 хүн амд ногдох төрөлтийн түвшин 25.3 байгаа ба энэ үзүүлэлт Ховд 31.0, Баян-Өлгий 28.8, Дорнод 28.6, Орхон 28.3, Баянхонгор 27.5, Хөвсгөл 26.9, Увс 26.9, Улаанбаатар 26.8, Дархан 26.1, Говьсүмбэр 26.0 аймгуудад улсын дунджаас өндөр байна.

Зураг 3.3.1. 1000 хүн амд ногдох төрөлтийн түвшин, аймгаар, 2011 он

Нийт төрөлтийн 44.9 хувь нь Улаанбаатар хотод, 30.6 хувь нь аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт, 11.1 хувь нь Бүсийн оношлогоо эмчилгээний төвд, 9.4 хувь нь сум, сум дунд, тосгоны эмнэлэгт, 2.6 хувь нь хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэгт, 1.0 хувь хувийн эмнэлэгт, 0.3 хувь нь гэртээ төрсөн байна. Төрсөн эхчүүдийн 40.2 хувь нь анхны төрөлт байгаа ба нийт төрөлтийн 3.6 хувийг их эмч, 89.9 хувийг эх барих, эмэгтэйчүүдийн их эмч, 6.5 хувийг эх баригч бага эмч удирдан явуулсан байна. 20-оос доош насны төрөлтийн эзлэх хувь 5.9 байгаа ба 35-иас дээш насны төрөлтийн эзлэх хувь 12.3 байна. ДЭМБ-аас нийт төрөлтийн 5-15 хувь нь мэс заслын аргаар төрсөн байж болно гэж зөвлөдөг боловч манай улсын хувьд харьцангуй өндөр буюу 21.6 хувь нь мэс заслын аргаар хүүхдээ төрүүлсэн байна. Мэс заслын аргаар төрлөгийн шийдсэн хувь баруун бүсэд аймгийн дүнгээс 2.6 пунктээр бага, бусад бүсэд 0.6-1.1 пунктээр их байна.

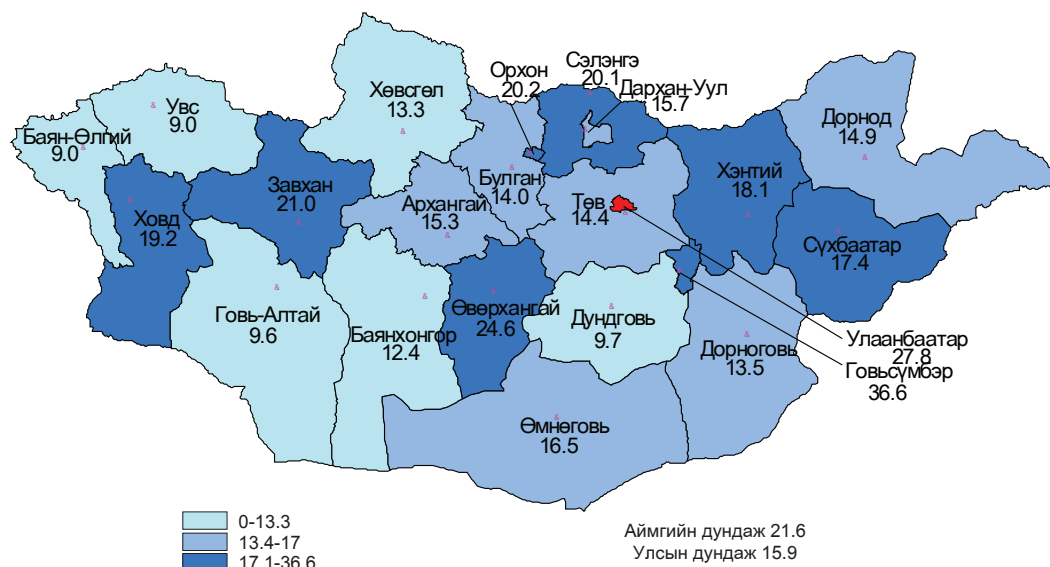
Хүснэгт 3.3.1 Мэс заслын аргаар төрүүлсэн хувь, бүсээр 2011 он

	Төрсөн эх	Мэс заслын аргаар төрсөн эхийн хувь
Баруун бүс	9622	13.3
Төвийн бүс	8957	16.5
Хангайн бүс	13254	17.0
Зүүн бүс	4764	16.5
Аймгийн дүн	36597	15.9
Улаанбаатар	33731	27.8
Улсын дүн	70328	21.6

Гэртээ төрсөн эхчүүдийн хувь хэмжээ буурч өнгөрсөн оны мөн үеэс 0.2 пунктээр буюу 89 тохиолдлоор буурчээ. Нийт гэрийн төрөлтийн 234 тохиолдлын 117 тохиолдол буюу 50.0 хувь нь эмнэлгийн тусламжгүй төрсөн нь өмнөх онтой харьцуулахад 5.1 пунктээр нэмэгдсэн байна.

Гэрийн төрөлтийн 61.1 хувь нь Улаанбаатар хотод бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оноос 5.3 пунктээр нэмэгдсэн байна. Энэ нь Улаанбаатар хотод шилжин ирэгсэд нэмэгдэж хаягийн бүртгэлгүй болон жирэмсний хяналтад хожуу орж байгаа шалтгаантай холбоотой юм.

Зураг 3.3.2. Мэс заслын аргаар төрсөн эхийн хувь, аймгаар, 2011 он

Хүснэгт 3.3.2 Төрөлтийн тоо, эмнэлгийн байгууллагын төрлөөр, 2011 он

Аймаг, хот	Нийт төрөлт	Үүнээс гэртээ	Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	Хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэгт	Сум, сум дундын эмнэлэгт	Тосгоны эрүүл мэндийн төв	Ортой, их эмчийн салбар	УБ хотын амаржих газар болон ЭХЭМҮТ-д	Хувийн эмнэлэгт
Архангай	2005	3	1346	0	655	0	1	0	0
Баян-Өлгий	2569	0	1915	0	654	0	0	0	0
Баянхонгор	2098	6	1725	0	357	10	0	0	0
Булган	962	5	665	0	277	15	0	0	0
Говь-Алтай	1310	2	1113	0	190	1	4	0	0
Говьсүмбэр	352	1	351	0	0	0	0	0	0
Дархан-Уул	2496	12	2405	0	79	0	0	0	0
Дорноговь	1348	1	1117	194	36	0	0	0	0
Дорнод	1993	3	1883	0	107	0	0	0	0
Дундговь	766	0	623	0	143	0	0	0	0
Завхан	1383	5	792	310	276	0	0	0	0
Орхон	2570	13	2538	0	19	0	0	0	0
Өвөрхангай	2511	12	1603	246	603	0	2	0	45
Өмнөговь	1213	1	1012	0	200	0	0	0	0
Сүхбаатар	1288	7	1147	0	134	0	0	0	0
Сэлэнгэ	1859	2	930	631	250	46	0	0	0
Төв	923	1	576	0	346	0	0	0	0
Увс	1964	13	1363	0	588	0	0	0	0
Ховд	2396	0	1770	208	418	0	0	0	0
Хөвсгөл	3108	2	2095	0	1011	0	0	0	0
Хэнтий	1483	2	1038	233	205	0	5	0	0
Аймгийн дүн	36597	91	28007	1822	6548	72	12	0	45
Улаанбаатар	33731	143	1368	0	6	0	0	31571	643
Улсын дүн	70328	234	29375	1822	6554	72	12	31571	688

3.4. Төрсний дараах тусламж, үйлчилгээ

2011 оны эрүүл мэндийн статистикийн бүртгэлээр хяналтад байж төрсөн эхчүүдээс төрсний дараа 42 хоногтойдоо эмчийн идэвхитэй хяналтад хамрагдсан хувь 87.8 байгаа нь өнгөрсөн оны байдалтай адил түвшинд байна. Энэ үзүүлэлт төрсний дараах хүндрэл болон эхийн эндэгдэл буурахад чухал ач холбогдолтой билээ.

2011 оны статистик үзүүлэлтээр нийт төрсөн эхчүүдийн 30.0 хувь нь жирэмсэн байх үедээ ямар нэгэн хавсарсан өвчнөөр өвдсөн байна. Үүнээс:

- Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин- 29.2 хувь
- Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин- 10.2 хувь
- Хоол шингээх эрхтний өвчин- 7.4 хувь эзэлж эхний 3 шалтгаанд тэргүүлж байна.

Мөн 2011 оны байдлаар жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн хүндрэлийн нийт 47057 тохиолдол бүртгэгдэж 1000 амьд төрөлтөд 666.7 байна. Нийт тохиолдлын:

- жирэмсэн үеийн хүндрэл- 35.4 хувь,
- төрөх үеийн хүндрэл- 52.3 хувь,
- төрсний дараах үеийн хүндрэл- 1.4 хувь,
- жирэмсэн төрөхөөс үл хамаарах өвчний хүндрэл- 10.8 хувийг тус тус эзэлж байна.

2010 оны үеэс жирэмсэн эмэгтэйчүүд болон төрсөн эхчүүдийн дундах өвчлөл 1365 тохиолдлоор буурсан байна. Жирэмсэн, төрөхөөс үл хамаарах өвчний хүндрэл өмнөх оноос буурсан нь нөхөн үржихүйн насны эмэгтэйчүүдийн гэр бүл төлөвлөлтийн мэдлэг нэмэгдсэн болон жирэмсний хяналтад эрт хамрагдаж байгаатай холбоотой юм.

2011 онд төрөлхийн тэмбүүгийн нийт 15 тохиолдол бүртгэгдсэнээс Баянхонгор 2, Дорнод 1, Орхон 2, Өмнөговь, Төв, Увс 1, Хөвсгөл 2, Улаанбаатар хотод 5 тохиолдол гарч өнгөрсөн оноос 4 тохиолдлоор нэмэгдсэн байна. Жирэмсэн эмэгтэйчүүд БЗДХалдвартай байх болон төрөлхийн тэмбүүтэй хүүхэд төрөх тохиолдол нэмэгдэж байгаа нь жирэмсэн эмэгтэйн тэмбүү өвчнийг эрт оношлох, эмчлэх журмын дагуу тусламж үйлчилгээний чанарыг сайжруулах хэрэгтэйг харуулж байна.

ДЭМБ-ын дэмжлэгтэй “Жирэмсний хяналтад тэмбүү өвчнийг илрүүлэх нэг цэгийн үйлчилгээ”-г судлах судалгаагаар нэг цэгийн үйлчилгээ нь жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн дундах тэмбүү өвчний илрүүлэлт, эмчилгээ болон хавьтагчийн эмчилгээг сайжруулж улмаар төрөлхийн тэмбүүгээс урьдчилан сэргийлэхэд чухал нөлөөтэй болохыг судлан тогтоосон.

Өнөөгийн байдлаар энэхүү нэг цэгийн үйлчилгээ нь Улаанбаатар хот болон зарим аймгуудад хэрэгжиж эхлээд байгаа бөгөөд “Төрөлхийн тэмбүү өвчнөөс сэргийлэх үндэсний стратеги 2011-2015”-ийн гол үйл ажиллагааны хэсэг болсон. Жирэмсэн үеийн хүндрэлүүдээс манас таталтын урьтал болон манас таталт 60.1 хувь, төрөх үеийн хүндрэлээс төрөх хүчний анхдагч болон хоёрдогч сулралт 30.8 хувь, төрсний дараах үеийн хүндрэлээс хожуу үеийн цус алдалт 44.8 хувьтай тэргүүлж байна.

3.5. Эхийн эндэгдэл

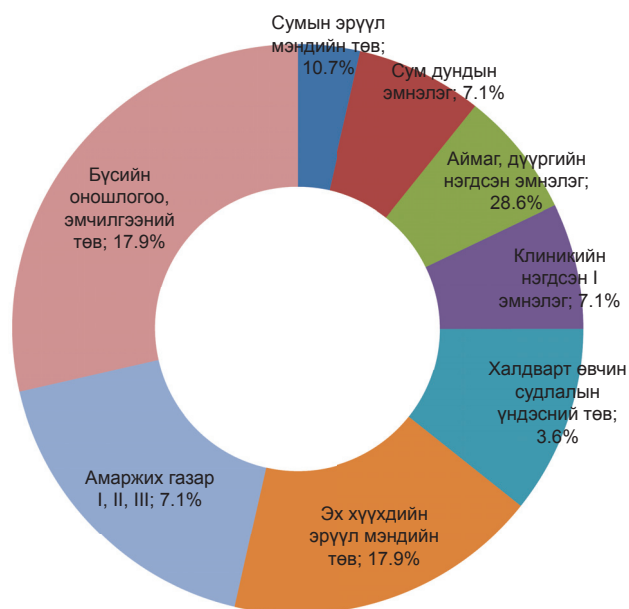
Дэлхийн мянганы хөгжлийн тав дах зорилтод эхийн эндэгдлийг 2015 онд 1990 оны түвшингээс 75%-иар бууруулахаар заасан. Ази-Номхон далайн баруун эргийн бүсийн орнуудад жилд 40-50 сая жирэмслэлт бүртгэгдэж, жирэмслэлт, төрөх, төрсний дараах үедээ 30500-50000 эх эндэж, 300000 нярай амьдралын эхний хоногтоо эндэж байна.

Өнөөдөр манай улсад эхийн эндэгдэл 1990 оны түвшингээс бараг дөрөв дахин буурч, эхийн эндэгдэл өндөр орноос эхийн эндэгдэл дунд зэрэгтэй орны түвшинд хүрээд байна.

2011 оны байдлаар эхийн эндэгдлийн 34 тохиолдол бүртгэгдэж 100 000 амьд төрөлтөд 48.2 байна. 2010 оны үеэс 4 эндэгдлээр буюу 13.3 хувиар нэмэгдсэн бөгөөд Баянхонгор, Говьсүмбэр, Дархан-Уул, Дорноговь, Дундговь, Өмнөговь, Төв, Увс, Хэнтий зэрэг аймгуудад эхийн эндэгдлийн тохиолдол бүртгэгдээгүй байна. Эндсэн эхчүүдийн 82.4 хувь нь эмнэлэгт, 14.7 хувь нь гэртээ, 2.9 хувь нь тээврийн хэрэгслэлд эндсэн байна.

Эндсэн эхчүүдийг боловсролоор нь авч үзвэл 23.5 хувь нь бага боловсролтой, 61.8 хувь нь дунд, 5.9 хувь нь мэргэжлийн болон техникийн, 8.8 хувь нь дээд боловсролтой байжээ. Түүнчлэн 8.8 хувь нь ажил эрхэлдэг, 35.3 хувь малчин, 5.9 хувь нь оюутан, 3.0 хувь нь бусад салбарт, 47.0 хувь ажил эрхэлдэггүй байсан байна.

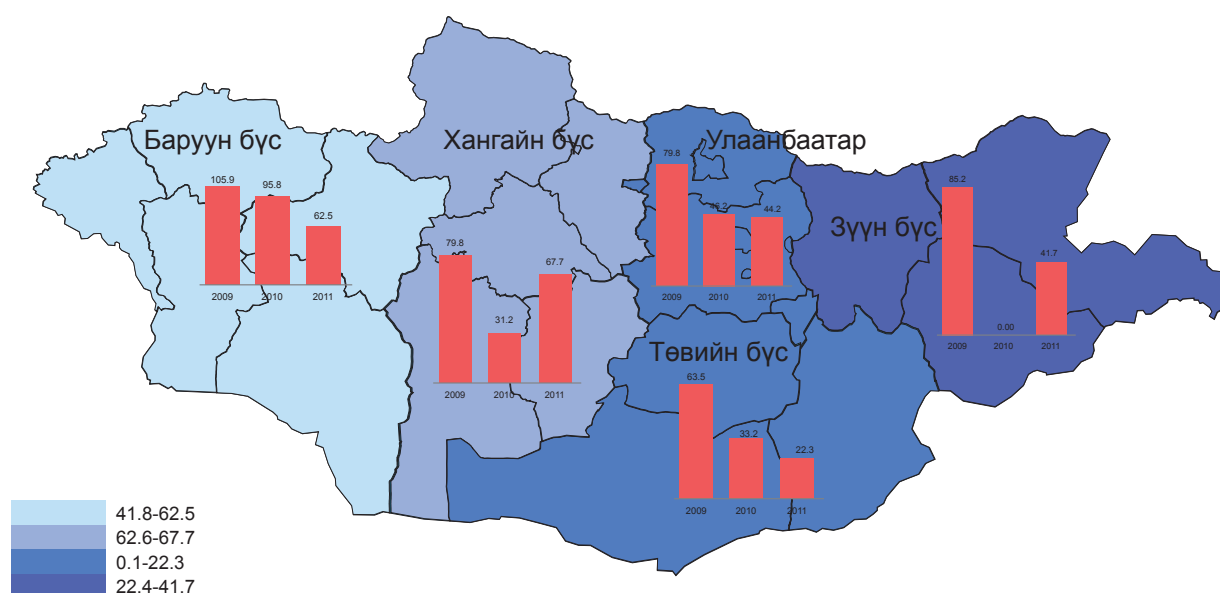
Хүснэгт 3.5.1 Эхийн эндэгдэл, эмнэлгийн байгууллагын төрлөөр, 2011 он

Эхийн эндэгдлийн эмнэлгийн нас баралтыг эмнэлгийн байгууллагын төрлөөр авч үзвэл 17.8 хувь нь сум, сум дундын эмнэлэгт, 28.6 хувь нь аймаг дүүргийн нэгдсэн эмнэлэгт, 53.6 хувь нь Төв эмнэлэг, Тусгай мэргэжлийн төрөлжсөн эмнэлэгт эндсэн байна.

2011 онд эндсэн эхийн 17.6 хувь нь жирэмсний хяналтанд огт ороогүй, 53.6 хувь нь жирэмсний хожуу хугацаанд буюу 12 долоо хоногоос хожуу хугацаанд жирэмсний хяналтанд оржээ.

Эндсэн эхчүүдийн 41.2 хувь жирэмсний үеийн хүндрэл, 15.0 хувь нь төрөх үеийн хүндрэл, 11.8 хувь нь төрсний дараах хүндрэл, 32.4 хувь нь жирэмсэн болон төрөхөөс бусад өвчний улмаас эндсэн байна. Энэ үзүүлэлтээс харахад өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад төрөх үеийн хүндрэл 5.3 пункт, жирэмсэн төрөхөөс үл хамаарах өвчний шалтгаан 24.3 пунктээр тус тус буурсан байна. Харин жирэмсэн үеийн хүндрэлийн шалтгаант эндэгдлийн хувь 3 дахин ихэссэн нь жирэмсний хяналтын чанарыг сайжруулах шаардлагатай байгааг харуулж байна. Эндсэн эхчүүдийг насны ангиллаар авч үзвэл 73.0 хувийг 20-34 нас, 21.0 хувийг 35-аас дээш, 6 хувь нь 15-19 насанд бүртгэгдсэн байна.

Зураг 3.5.2. Эхийн эндэгдэл бүсээр, 100 000 амьд төрөлтөд, 2011 он

Эхийн эндэгдлийн түвшинг 100 000 амьд төрөлтөд бүс нутгаар авч үзвэл баруун болон хангайн бүсэд улсын дунджаас 14.4-19.5 –ээр их харин зүүн болон төвийн бүсэд 6.0-25.9 –ээр бага байна. Баруун бүсэд эхийн эндэгдэл 100 000 амьд төрөлтөд улсын дунджаас их байгаа боловч сүүлийн 3 жилээс хамгийн бага түвшинд хүрч буурсан байна. Төвийн бүсэд эхийн эндэгдлийн түвшин 100 000 амьд төрөлтөд 2008-2011 онд тогтвортой буурсан байна.

3.6. Хүүхдийн эрүүл мэнд ба хөхөөр хооллолт

Шинээр төрсөн хүүхдийг нярай үед нь буюу төрсний дараах нэг сар хүртэлх хугацаанд нь хамрагдвал зохих эрүүл мэнд нийгмийн үйлчилгээнд хамруулснаар амьдрах боломжийг нэмэгдүүлж, хэвийн өсөлт хөгжилтэй, эрүүл саруул өсөх үндэс болдог. Албан ёсны статистик үзүүлэлтээр төрөөд 1 цагийн дотор хөхөө амласан хүүхдийн хувь 93.0 байна. Энэ үзүүлэлт Хэнтий, Дархан-Уул, Сүхбаатар, Архангай аймаг болон Улаанбаатар хотод улсын дунджаас доогуур үзүүлэлттэй байна.

Хүснэгт 3.6.1 Төрсөн хүүхдийн мэдээ, бүсээр, 2011 он

Бүсээр	Төрсөн хүүхэд				Нийт төрөлтөд	
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Хүйсийн харьцаа /100-д/	Бага жинтэй хүүхдийн эзлэх хувь	Амьгүй төрөлтийн түвшин /1000 төрөлтөд /
Баруун бүс	9593	4974	4619	107.7	3.5	12.7
Төвийн бүс	8975	4344	4631	93.8	3.2	5.5
Хангайн бүс	13293	6782	6511	104.2	4.5	7.0
Зүүн бүс	4791	2454	2337	105.0	4.4	5.6
Аймгийн дүн	36652	18554	18098	102.5	3.9	8.0
Улаанбаатар	33924	17447	16477	105.9	4.5	6.0
Улсын дүн	70576	36001	34575	104.1	4.2	7.0

Улсын хэмжээнд 70576 хүүхэд амьд төрсөн нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 4687 хүүхдээр буюу 6.6 хувиар нэмэгдсэн байна. Нийт амьд төрсөн хүүхдийн 4.2 хувь нь 2500 граммаас доош жинтэй төржээ. Амьд төрсөн хүүхдээс 1480 нь хоёр ихэр, 12 нь гурван ихэр байна. Амьгүй төрөлт 1000 төрөлтөд 7.0 байгаа ба нийт 500 тохиолдлоос баруун бүсэд 12.7 промилль байгаа нь улсын дүнгээс өндөр байна. Амьгүй төрөлтийн түвшин 1000 төрөлтөд Баян-Өлгий аймагт 20.4 байгаа нь баруун бүс болон улсын дунджаас 5-7 промилль-ээр их байна. Амьгүй төрөлтөд эрэгтэй хүүхдийн эзлэх хувь 54.8 байгаа ба ихэнхи бүс нутгуудад өндөр байна. Төрөх үеийн хүйсийн харьцаа -104.1 байна. 2011 онд 1 хүртэлх насны хүүхдийн идэвхитэй хяналтын хувь 99.3, 5 хүртэлх насны хүүхдийн идэвхитэй хяналтын хувь 94.6 байна.

3.7. Нялхас болон тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл

МХЗ-уудыг батлах тухай УИХ-ын 13 дугаар тогтоолоор мянганы хөгжлийн зорилтын хүрээнд 1000 амьд төрөлтөд ногдох нялхсын эндэгдлийг 2015 онд 15.0, тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийг 21.0 болгохоор баталсан.

2011 оны байдлаар улсын хэмжээнд нялхсын эндэгдэл 1152 тохиолдол бүртгэгдэж, 1000 амьд төрөлтөд 16.3 байна. Өнгөрсөн оны үетэй харьцуулахад 123 тохиолдол буюу 10,7 хувиар буурч, 1000 амьд төрөлт тутамд 3.1 эндэгдлээр буурсан байна. Нялхсын эндэгдлийн 51.6 хувь нь нярайн эрт үед, 11.0 хувь нь нярайн хожуу үед, 37.3 хувь нь 29-365 хүртэлх хоногтойдоо эндсэн байна. Нярайн эндэгдэл 1000 амьд төрөлтөд 10.2 байна.

Харин 5 хүртлэх насандаа 1410 хүүхэд эндсэн бөгөөд амьд төрсөн 1000 хүүхдэд ногдох түвшин 20.0 байна. Нийт эндэгдлийн 56.3 хувь нь эрэгтэй, 43.7 хувь нь эмэгтэй хүүхэд байна. 1000 амьд төрөлтөд ногдох эндэгдлийн үзүүлэлтээр Булган, Говьсүмбэр, Дархан-Уул, Дорноговь, Дундговь, Орхон, Сэлэнгэ зэрэг аймгуудад болон Улаанбаатар хотод улс болон аймгийн дунджаас бага байна.

5 хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн 87.8 хувь нь өвчнөөр 12.1 хувь нь гэмтэл хордлого ба гадны шалтгаант бусад эмгэг, 0.07 хувь тодорхой бус шалтгааны улмаас эндсэн бөгөөд 76.8 хувь нь эмнэлэгт, 19.6 хувь нь гэртээ, 3.6 хувь нь бусад газар байна. Энэ нь 5 хүртэлх насны хүүхдийн идэвхтэй хяналт болон эцэг эхийн хайр халамж, эрүүл мэндийн боловсролыг дээшлүүлэх зэрэгт анхаарах хэрэгтэйг харуулж байна.

1 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн шалтгаанд перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг 49.8 хувь, амьсгалын тогтолцооны өвчин 20.7 хувь, төрөлхийн гажиг, гаж хөгжил ба хромосомын эмгэг 12.3 хувь байгаа нь эхний тэргүүлэх 3 шалтгаан болж байна. Нялхсын эндэгдлийн шалтгаанд амьсгалын тогтолцооны өвчин өмнөх оны мөн үеэс 0.9 пункт-ээр буурч, төрөлхийн гажгийн тохиолдлын шалтгаан 0.3 пунктээр нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт 3.7.1. Нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн нас баралтын шалтгаан, хувиар (хот, хөдөө) 2011 он

	1 хүртэлх насны		5 хүртэлх насны	
	Хот	Хөдөө	Хот	Хөдөө
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	16.9	23.1	17.3	24.9
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	3.3	4.8	3.5	5.3
Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг	50.9	49.1	41.6	40.1
Төрөлхийн гажиг, гаж хөгжил ба хромосомын эмгэг	19.3	7.8	17.8	8.0
Өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан	3.3	8.0	10.7	13.1

	Тэргүүлэх шалтгаан
	Хоёрдугаар шалтгаан
	Гуравдугаар шалтгаан

1 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэлд хот болон хөдөөд перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг өвчлөлийн хамааралтай нас баралт тэргүүлэх шалтгаан болж байна. Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг дотор төрөх үед ураг бүтэх болон нярайн амьсгалын дутагдал дийлэнхи хувь буюу 47 хувийг эзэлсэн байна. Төрөлхийн гажигийн дотор зүрхний төрөлхийн гажиг нь хамгийн их буюу 44 хувь, олон эрхтэн тогтолцоог хамарсан төрөлхийн гажиг 8 хувь, улаан хоолойн төрөлхийн гажиг 8 хувь, цөсний хүүдийн гажиг 4 хувь үлдсэн 36 хувийг бусад эрхтэн тогтолцооны гажиг тус тус эзэлж байна.

Хүснэгт 3.7.2 Нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөлийн шалтгаан, (хот, хөдөө), 2011 он

	1 хүртэлх насны		5 хүртэлх насны	
	Хот	Хөдөө	Хот	Хөдөө
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	56.3	67.8	50.8	65.5
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	12.9	12.0	11.1	12.9
Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг	9.9	1.8	3.5	0.6
Өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан	3.0	1.0	9.7	2.1
Халдварт ба шимэгчт зарим өвчин	1.5	0.4	5.3	3.4
Арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин	4.1	3.0	8.0	3.9
Чих ба хөхлөг сэртэнгийн өвчин	2.1	5.7	2.0	4.4

	Тэргүүлэх шалтгаан
	Хоёрдугаар шалтгаан
	Гуравдугаар шалтгаан

Нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөлд хот, хөдөөд амьсгалын тогтолцооны өвчин адилхан тэргүүлэх шалтгаан болж байна. Ялангуяа бага насны хүүхдийн дунд амьсгалын тогтолцооны өвчлөлөөс уушгины хатгалгаа 34.4 хувь томуу, томуу төст өвчлөл 15.3 хувь, цочмог бронхит 17.2 хувь тус тус зонхилох хувийг эзэлж байна.

Хүснэгт 3.7.3. Хүүхэд, өсвөр үеийнхний өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, насны бүлгээр, /10 000 хүн амд/, 2011 он

	1-4 нас	5-9 нас	10-14 нас	15-19 нас
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	3890.0	962.8	804.6	598.4
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	810.4	666.3	647.6	646.8
Халдварт ба шимэгчт зарим өвчин	395.2	296.5	172.6	160.1
Өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан	452.4	292.2	346.9	431.9
Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	111.4	113.6	211.5	445.8
Арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин	439.6	266.5	299.9	413.7

	Тэргүүлэх шалтгаан
	Хоёрдугаар шалтгаан
	Гуравдугаар шалтгаан

Өсвөр насны хүүхдийн өвчлөлд амьсгал, хоол боловсруулах тогтолцооны болон арьс арьсан доорх эслэгийн өвчин дийлэнх тохиолдлыг эзэлж байна. Жилээс жилд гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг өсвөр үеийнхний дунд нэмэгдэж, 2011 онд 15-19 насны хүүхдийн дунд 10 000 хүүхэд тутамд 7.5 өвчлөлөөр нэмэгдсэн байна. Харин 1-4 нас хүртэлх насны хүүхдийн осол гэмтлийн өвчлөл 10 000 хүн амд 63.4 промилль-оор нэмэгдсэн байна. Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл 10 000 хүүхдэд халдварт бус суулгалт 1-4 насанд 467.9, 5-9 насанд 74.3, мөн шүд ба дайвар бүтцийн эмгэг 10-14 насанд 199.0, 15-19 насанд 165.5 өвчлөл бүртгэгдэж тэргүүлэх шалтгаан болж байна.

3.8. Үр хөндөлт

Эрүүл мэндийн 2011 оны статистик мэдээгээр үр хөндөлтийн 17504 тохиолдол бүртгэгдэж 1000 амьд төрөлтөд 248.0, нөхөн үржихүйн насны 1000 эмэгтэйд 20.5 үр хөндөлт ногдож байна. Өнгөрсөн оны мөн үеэс 5012 тохиолдлоор буюу 1000 амьд төрөлт тутам ногдох түвшин 58.0 үр хөндөлтөөр нэмэгдсэн бөгөөд Говьсүмбэр, Дорноговь, Орхон, Өвөрхангай аймгууд болон Улаанбаатар хотод улсын дунджаас 3.1-28.8 промилль-оор өндөр байна. Мөн хувийн эмнэлгээр хийгдсэн үр хөндөлт өмнөх оноос 1.9 дахин нэмэгдсэн байна. Хожуу үеийн үр хөндөлтийн түвшин 1000 амьд төрөлтөд 6.9 промилль байгаа ба өнгөрсөн жилтэй харьцуулахад 1.6 промилль-оор нэмэгджээ. Үр хөндөлт хийлгэж буй эмэгтэйчүүдийг насны бүлгээр авч үзвэл 7.2 хувийг 20-иос доош насны, 73.7 хувийг 20-34 насны, 19.1 хувийг 35-аас дээш насны эмэгтэйчүүд тус тус эзэлж байна. Өнгөрсөн оны үетэй харьцуулахад 20-оос доош насны үр хөндөлтийн хувь 1.2 пунктээр нэмэгдсэн байна.

Үр хөндүүлсэн эмэгтэйчүүдийн 16.3 хувь нь төрөөгүй буюу анхны удаа үр хөндүүлсэн нь өмнөх оны мөн үетэй адил байна.

Үр хөндөлтийг байршлаар авч үзэхэд: сумын эрүүл мэндийн төв, сум дундын эмнэлэгт 0.3, хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэгт 0.8, бусад эмнэлэгт 0.4, хувийн эмнэлэгт 44.3, аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэгт 11.9, бүсийн оношлогоо эмчилгээний төвд 8.4 хувь, амаржих газруудад 21.9 болон ЭХЭМҮТ-д 12.0 хувийг тус тус эзэлж байна.

3.9. Жирэмслэлтээс сэргийлэх орчин үеийн аргын хэрэглээ /ЖСА/

2010 оны “Хүүхэд хөгжил 2010” судалгаагаар 15-49 насны гэрлэсэн болон хамтран амьдрагчтай эмэгтэйчүүд бараг бүгд ЖСАХ-ний талаар мэддэг боловч ердөө талаас дөнгөж илүү хувь нь (55 хувь) одоогоор буюу судалгааны үед жирэмслэхээс сэргийлэх ямар нэг арга, хэрэгсэл хэрэглэж байгаа нь 2011 оны байдлаар эрүүл мэндийн статистик үзүүлэлттэй (53.7) ойролцоо байна.

Нөхөн үржихүйн насны 1000 эмэгтэйн 536.7 нь ямар нэг жирэмслэлтээс сэргийлэх арга хэрэглэдэг байна. Харин тэдний голчлон хэрэглэж байгаа нь бэлгэвч 32.7 хувь, ерөндөг 27.7 хувь, бэлдмэл /эм/ 23.4 хувь байна. Түүнчлэн судалгаагаар ЖСАХ-ийн хэрэгцээтэй нийт эмэгтэйчүүдийн 71 хувийнх нь хэрэгцээ хангагдсан байна гэсэн дүн гарчээ.

3.10. Үргүйдэл

Манай улсад үргүйдлийн тархалтыг тогтоосон судалгаа хийгдээгүй ч 2004 онд гэр бүлийн үргүйдлийн шалтгааныг тодруулах анхны судалгааг ДЭМБ-ын дэмжлэгтэйгээр ЭХЭМҮТ-ийн судлаачид хийсэн, уг судалгаагаар үргүйдлийн 45.8% эмэгтэйгээс, 25.6% эрэгтэйчүүдээс шалтгаалсан, 9.8% нь үргүйдлийн шалтгаан тодорхойгүй, 18.8% нь гэр бүлийн хосоос шалтгаалсан байна гэсэн дүгнэлт гарчээ. Өнөөдөр үргүйдэл нь тусламж үйлчилгээ шаардаж буй тулгамдсан асуудал болсон байна. Эмч мэргэжилтэн нарын үзэж байгаагаар БЗДХ-ын тархалт, үр хөндөлтийн түвшин буурахгүй байгаагаас үргүйдэлтэй үйлчлүүлэгчдийн тоо нэмэгдэж ялангуяа үргүйдэлтэй эмэгтэйчүүдийн дунд 2-гч үргүйдэл зонхилон тохиолдож байна.

БҮЛЭГ 4. ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Монгол улсын эрүүл мэндийн байгууллагын тогтолцоо нь нийгмийн эрүүл мэндийн, эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний, эм хангамжийн, анагаах ухааны боловсрол, эрдэм шинжилгээ, сургалтын үйл ажиллагаа хариуцсан төрийн, хувийн хэвшлийн, холимог өмчийн эрүүл мэндийн байгууллагаас бүрдэнэ.

Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг Өрхийн эрүүл мэндийн төв, Сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв, Сум дундын эмнэлэг, Клиник, Амаржих газар, Нийгмийн эрүүл мэндийн төв, Нэгдсэн эмнэлэг, Сувилал, Түргэн тусламжийн төв, Бүсийн оношлогоо, эмчилгээний төв, Төв эмнэлэг, Тусгай мэргэжлийн төвүүд үзүүлж байна.

Эрүүл мэндийн байгууллагууд тусламж үйлчилгээний шатлалаар, 2011 он

Эрүүл мэндийн байгууллагууд	Тоо
Өрхийн эрүүл мэндийн төв	219
Сум/ тосгоны эрүүл мэндийн төв	274/19
Сум дундын эмнэлэг	37
Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг	12
Хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэг	6
Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	17
Бүсийн оношлогоо эмчилгээний төв	4
Төв эмнэлэг, Тусгай мэргэжлийн төвүүд	16
Амаржих газрууд	3
Бусад эмнэлгүүд /Хилийн цэрэг, төмөр зам, хорихын эмнэлгүүд/	47
Ортой хувийн эмнэлэг	171
Үүдэн хувийн эмнэлэг	1013
Аршаан сувилал, сувилал	67
Эм ханган нийлүүлэх байгууллага	158
Эмийн үйлдвэр	42
Хувийн эмийн сан	703
Бусад	119
Бүгд	2927

4.1. Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн тусламж, үйлчилгээ

Өрхийн эрүүл мэндийн төв нь хот, суурин газрын хүн амд төрөөс үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг гэрээгээр гүйцэтгэх үндсэн чиг үүрэг бүхий сайн дурын үндсэн дээр бүртгүүлсэн хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллага юм.

АХБ-ны зээлийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлж буй “Эрүүл мэндийн салбарын хөгжил-2” хөтөлбөрийн хүрээнд өрхийн эмнэлгүүдийг Улаанбаатар хот болон бүх аймгийн төвүүдэд үе шаттайгаар байгуулж, 2002 он гэхэд өрхийн эмнэлгийн тогтолцоонд шилжсэн билээ.

2011 оны байдлаар 219 өрхийн эрүүл мэндийн төв үйл ажиллагаа явуулж байгаагаас Улаанбаатар хотын 1 265.7 мянган хүн амд 124 өрхийн эрүүл мэндийн төв, 21 аймгийн төвийн 590.4 мянган хүн амд 95 өрхийн эрүүл мэндийн төв эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг үзүүлж байна.

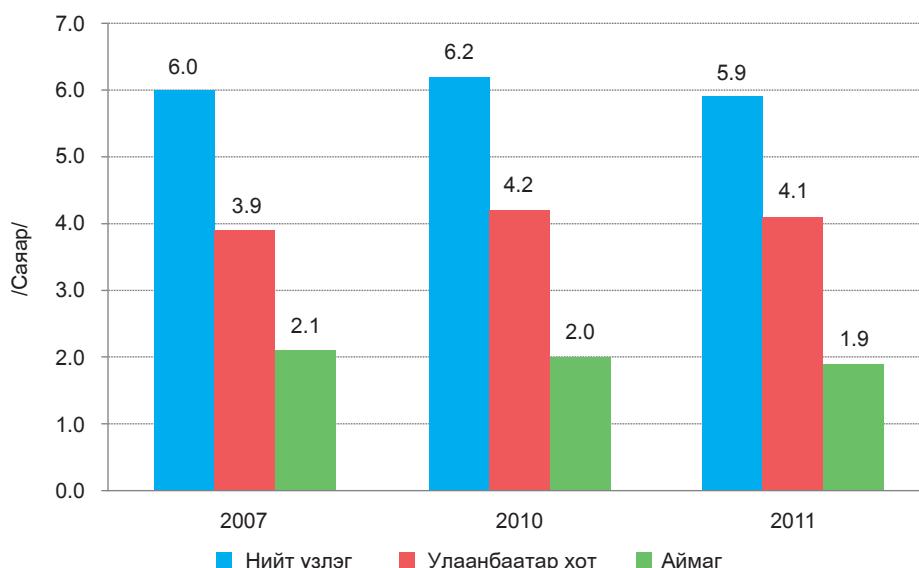
Хүснэгт 4.1.1 Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн тусламж үйлчилгээний зарим үзүүлэлтүүд, 2011 он

Үзүүлэлт	Өрхийн эмнэлэг		Нийт дүн
	УБ хот	Аймаг	
Эмнэлгийн тоо	124	95	219
Их эмчийн тоо	497	288	785
Сувилагчийн тоо	474	282	756
Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо	4074640	1859950	5934590
Амбулаторийн нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь	42.0	31.8	38.8
Нэг иргэний жилд үзүүлсэн удаа	3.3	3.2	3.2
Нэг өрхийн эмчид ногдох үзлэгийн тоо	8198.4	6458.2	7559.9
Жирэмсний эрт үеийн хяналтын хувь	82.53	88.9	85.4

219 өрхийн эрүүл мэндийн төвд их эмч-785, сувилагч-756 болон нийт 2235 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн ажиллаж байна.

2011 онд өрхийн эрүүл мэндийн түвшинд жилд дунджаар 5.9 сая үзлэг хийгдэж, нэг иргэн жилд дунджаар 3.2 удаа өрхийн эмнэлэгт хандаж эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг авсан байна. Амбулаторийн нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь УБ хотын өрхийн эрүүл мэндийн төвийн түвшинд 42.0 хувьтай, харин аймгийн өрхийн эрүүл мэндийн төвийн түвшинд 31.8 хувьтай байна.

Зураг 4.1.1 Өрхийн эрүүл мэндийн төвд хийгдсэн амбулаторийн үзлэгийн тоо, 2011 он

УБ хотын өрхийн эрүүл мэндийн төвийн түвшинд 2005 онд 3.0 сая үзлэг хийгдэж байсан бол 2007 онд 3.9 сая, 2011 онд 4.1 болж нэмэгдсэн байна. Жилд нэг өрхийн эмчид ногдох үзлэгийн тоо УБ хотод 8198.4 байгаа нь аймгийн түвшинд ажиллаж байгаа өрхийн нэг эмчид ногдох үзлэгээс 1740 үзлэгээр их байна. УБ хотын түвшинд өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдийн ачаалал нэмэгдсэн нь сүүлийн жилүүдэд УБ хотын хүн амын тоо, төрөлтийн тоо, хөдөөнөөс УБ хотод шилжин ирж суурьшигчдын тоо нэмэгдсэнтэй холбоотой гэж үзэж болно.

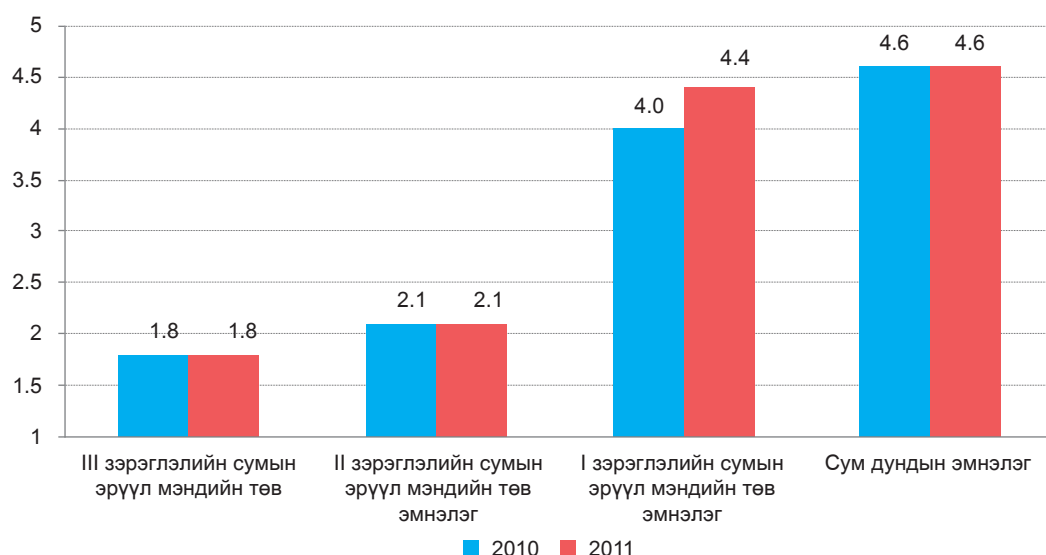
4.2. Сумын эрүүл мэндийн төвийн болон сум дундын эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ

Сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв нь харьяа нутаг дэвсгэрийнхээ хүн амд эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг орчин үеийн болон уламжлалт анагаах ухааны аргаар үзүүлэх бөгөөд сумын эрүүл мэндийн төв нь тухайн сумын хүн амын тоо, байршлаас хамааран багийн эмчийн салбартай байж болно гэж заажээ. Сум дундын эмнэлэг нь хүн амын суурьшил, нягтралаас хамааран харьяалалын болон зэргэлдээ сумын хүн амд эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг үзүүлнэ. 2001 онд батлагдсан “Сумын эмнэлгийн бүтэц үйл ажиллагааны улсын стандарт”-аар сумын эмнэлгүүд нь үйлчлэх хүрээний хүн амын тооноос хамааран 3 зэрэглэлд хуваагддаг. I зэрэглэлийн сумын эмнэлгийн үйлчлэх хүрээний хүн ам нь 4500 ба түүнээс дээш, ажиллах эмчийн доод хязгаарыг - 7, II зэрэглэлийн сумын эмнэлгийн хувьд 3001-4500 хүртэл хүн ам, ажиллах эмчийн доод хязгаарыг - 3, III зэрэглэлийн сумын эмнэлгийн хувьд 3000 хүртэл хүн ам, 1 эмч байхаар стандартад заасан байдаг.

Хүснэгт 4.2.1 Сумын эрүүл мэндийн төв, сум дундын эмнэлгүүдийн их эмчийн хангамжийг стандартын доод хязгаартай харьцуулсан байдал, 2011 он

Зэрэглэл	Эмнэлгийн тоо	Эмчийн тоо (дундаж)	Стандартын доод хэмжээ	Стандартын түвшинд		Стандартаас доогуур	
				Тоо	Хувь	Тоо	Хувь
I зэрэглэл	31	4.4	7	2	6.5	29	93.5
II зэрэглэл	71	2.1	3	24	33.8	47	66.2
III зэрэглэл	172	1.8	1	172	100.0	0	0.0
Сум дундын эмнэлэг	37	4.6	8	2	5.4	35	94.6

Зураг 4.2.1 Сумын эрүүл мэндийн төв, сум дундын эмнэлэгт ногдох эмчийн дундаж тоо, 2010-2011 он

Дээрх хүснэгтээс харахад I зэрэглэлийн сумын эрүүл мэндийн төвийн 6.5 хувь нь, II зэрэглэлийн сумын эрүүл мэндийн төвийн 33.8 хувь, III зэрэглэлийн сумын эрүүл мэндийн төв 100.0 хувь стандартад заасан эмчээр хангагдсан байна.

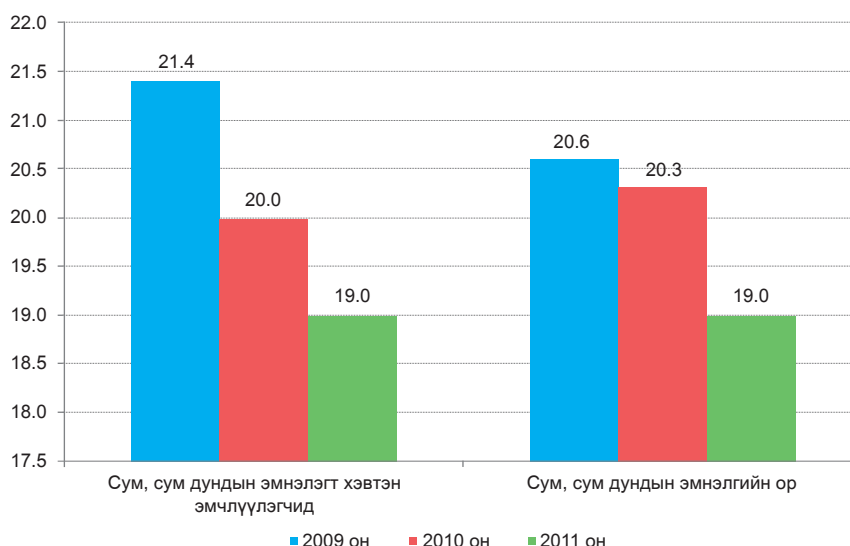
III зэрэглэлийн сумын эрүүл мэндийн төвийн хувьд стандартаар доод тал 1 их эмч ажиллах ёстой бөгөөд 172 сумын эрүүл мэндийн төвөөс 59 (34.3 хувь) нь 1 их эмчтэй, 104 (60.5 хувь) сумын эрүүл мэндийн төв 2 их эмчтэй, 9 (5.2 хувь) нь 3 ба түүнээс олон их эмчтэй ажиллаж байна.

Хүснэгт 4.2.2 Сумын эрүүл мэндийн төв, сум дундын эмнэлгүүдийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний чанарын болон хүртээмжийн зарим үзүүлэлтүүд

Үзүүлэлт	2009 он			2011 он		
	Сумын эрүүл мэндийн төв	Сум дундын эмнэлэг	Нийт дүн	Сумын эрүүл мэндийн төв	Сум дундын эмнэлэг	Нийт дүн
Эмнэлгийн орны тоо	3038	624	3662	2928	675	3603
Их эмчийн тоо	562	149	711	576	171	747
Сувилагчийн тоо	1373	246	2992	1341	243	1584
Дундаж ор хоног	7.8	6.4	7.1	8.0	7.8	7.9
Хэвтэн эмчлүүлэгчийн тоо	114836	25110	139946	109720	22905	132625
Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо	2246335	362549	2608884	2009293	427516	2436809
Амбулаторийн нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь	39.8	40.8	39.9	39.5	37.5	39.2
Жирэмсний эрт үеийн хяналтын хувь	87.4	89.4	87.6	89.5	92.6	90.0
Эхийн эндэгдэл (100 000 амьд төрөлтөд)	136.5	175.7	143.6	58.0	145.3	76.4
Нялхсын эндэгдэл (1000 амьд төрсөн хүүхдэд)	42.2	29.9	39.9	36.2	28.3	34.5

2011 оны байдлаар эмнэлгийн нийт орны 19.0 хувь нь сумын эрүүл мэндийн төв болон сум дундын эмнэлэгт ногдож байгаа бөгөөд 2009 онтой харьцуулбал 59 ороор буюу 1.6 хувиар буурсан байна. Сумын эрүүл мэндийн төв болон сум дундын эмнэлэгт жилд 132.6 мянган хүн хэвтэн эмчлүүлсэн байна. 2011 хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоог 2009 онтой харьцуулахад сум дундын эмнэлэгт 8.8 хувиар, сумын эмнэлэгт 4.5 хувиар буурсан байна. Энэ нь эмнэлэгт хэвтэлтийн түвшинг багасгаж нийгмийн эрүүл мэндийг дэмжиж, өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх бодлогыг хэрэгжүүлж байгаатай холбоотой юм.

Зураг 4.2.2 Сумын эрүүл мэндийн төв, сум дундын эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчид, орны эзлэх хувь, 2009-2011 он

Дундаж ор хоног 2009 онд 7.1 хоног байсан бол 2011 онд 7.9 болж нэмэгдсэн байна. Сумын эрүүл мэндийн төв болон сум дундын эмнэлэгт нэг иргэний үзүүлсэн дундаж тоо 2009 онд 3.0 байсан бол 2011 онд 2.6 болон буурсан байна.

2011 онд сумын болон сум дундын эмнэлгийн түвшинд жирэмсний эрт үеийн хяналт 90.0 хувь болж 2009 оноос 2.4 хувиар нэмэгдсэн байна.

2011 онд нийт эндсэн эхийн 14.7 хувь (5 тохиолдол) нь сумын эрүүл мэндийн төв болон сум дундын эмнэлэгт эндсэн байна. 2009 онтой харьцуулахад 100 000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдлийн түвшин сум дундын эмнэлгийн түвшинд 30.4-оор, сумын эрүүл мэндийн төвийн түвшинд 78.5-оор буурсан байна.

2011 онд 1000 амьд төрсөн хүүхдэд ногдох нялхсын эндэгдлийн түвшин сумын эрүүл мэндийн түвшинд 36.2, сум дундын эмнэлгийн түвшинд 28.3 байна. Сумын эрүүл мэндийн төв болон сум дундын эмнэлгийн нялхсын эндэгдлийн түвшин 2010 онтой харьцуулахад 1000 амьд төрөлт тутамд 7.2-оор буурсан байна.

4.3. Нэгдсэн эмнэлэг, нийгмийн эрүүл мэндийн төвийн тусламж, үйлчилгээ

Нэгдсэн эмнэлэг нь хүн амд 7-гоос доошгүй мэргэжлээр /дотор, хүүхэд, эх барих, эмэгтэйчүүд, ерөнхий мэс засал, шүд, мэдрэл, халдварт/-ээр эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээг амбулатори болон хэвтүүлэн эмчлэх хэлбэрээр үзүүлэх бөгөөд хүн амын байршил, эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний эрэлт хэрэгцээг үндэслэн салбар амбулаторитой байж болно гэж Эрүүл мэндийн шинэчилсэн хуулинд заажээ.

Нийгмийн эрүүл мэндийн төв нь нийгмийн эрүүл мэндийн талаар төрөөс баримтлах бодлого, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх, эрүүл мэндийг дэмжих орчин бүрдүүлэх үйл ажиллагааг аймаг, дүүргийн түвшинд зохион байгуулна.

2011 оны байдлаар 17 аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт 903 их эмч, 1515 сувилагч, 2108 эмнэлгийн дунд мэргэжилтэн, нийтдээ 4471 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн, 8 дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, нийгмийн эрүүл мэндийн төвд 711 их эмч, 766 сувилагч, 1027 эмнэлгийн дунд мэргэжилтэн, нийтдээ 2637 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүд ажиллаж байна.

2001 онд аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн бүтэц үйл ажиллагааны улсын стандарт MNS 5095:2001 батлагдсан бөгөөд тус стандартыг дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн түвшинд мөн адил мөрдөж байна.

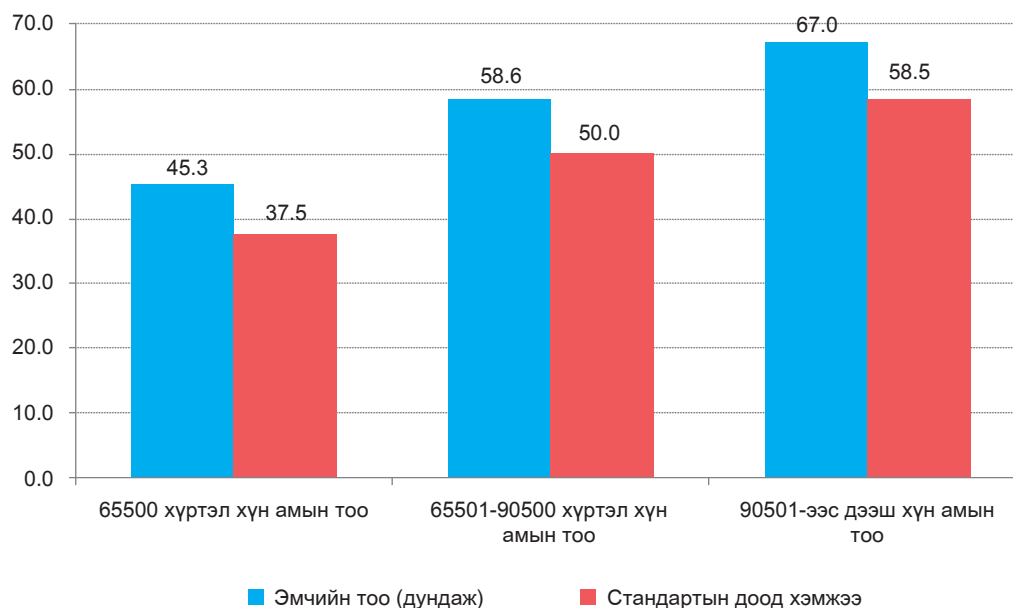
Уг стандартад аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт ажиллах эмчийн тоог аймгийн нийт хүн амын тоог харгалзан ялгавартай тогтоосон. 2011 оны байдлаар аймгийн нэгдсэн эмнэлгүүдийн 11.8 хувь буюу 2 эмнэлэг стандартын шаардлагыг хараахан хангаагүй байна.

Хүснэгт 4.3.1. Аймгийн нэгдсэн эмнэлгүүдийн их эмчийн хүртээмжийг стандартын доод хязгаартай харьцуулсан байдал, 2011 он

Аймгийн нийт хүн амын тоо	Эмчийн тоо (дундаж)	Стандартын доод хэмжээ	Стандартын түвшинд		Стандартаас доогуур	
			Тоо	Хувь	Тоо	Хувь
65500 хүртэл	45.3	37.5	8	88.9	1	11.1
65501-90500 хүртэл	58.6	50	5	100	0	0.0
90501-ээс дээш	67.0	58.5	2	66.7	1	33.3
Дундаж	-	-	15	88.2	2	11.8

Дээрх хүснэгтээс харахад 65500 хүн амтай аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт ажиллаж байгаа эмчийн дундаж тоо стандартад заасан хэмжээнээс 7.8-аар, 65501-90501 хүртэл хүн амтай аймгийн нэгдсэн эмнэлэг 8.6-аар, 95501-ээс дээш хүн амтай аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт ажиллаж байгаа эмчийн дундаж тоо стандартад заасан хэмжээнээс 8,5-аар их байгаа нь аймгийн нэгдсэн эмнэлгүүдийн эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийн орон тооны доод хязгаарыг шинэчлэн тогтоох шаардлагатай байгааг харуулж байна.

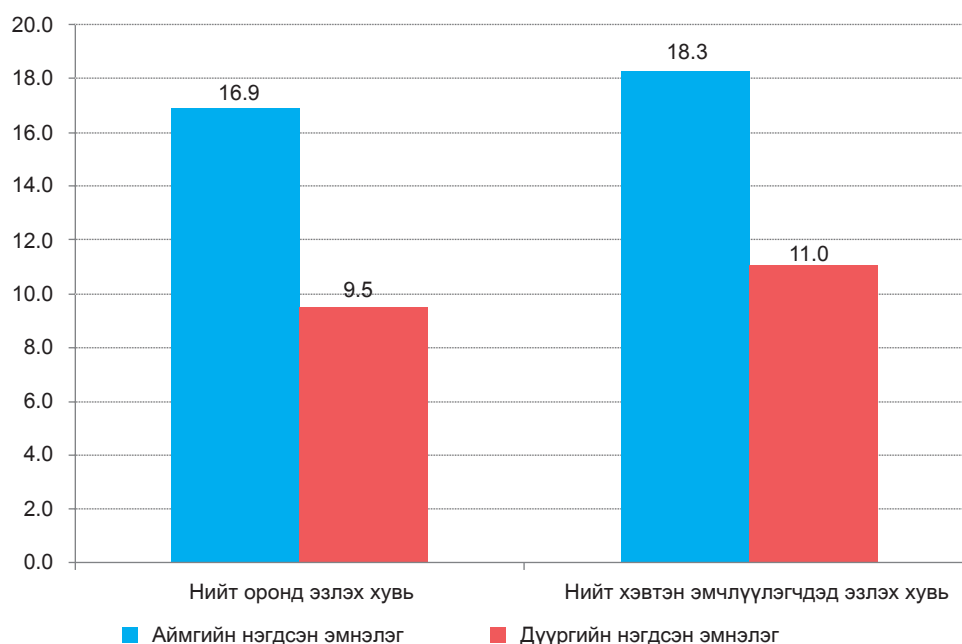
Зураг 4.3.1. Аймгийн нэгдсэн эмнэлгүүдийн их эмчийн хүртээмжийг стандартын доод хязгаартай харьцуулсан байдал, 2011

Аймгийн нэгдсэн эмнэлгүүдэд эмнэлгийн нийт орны 16.9 хувь нь ногдож байгаа бөгөөд 2011 онд аймгийн нэгдсэн эмнэлгүүдийн ор 3213 болж, 2009 онтой харьцуулахад 4 ор буюу 0.5 хувиар нэмэгдсэн байна.

Дүүргийн нэгдсэн эмнэлгүүдэд нийт орны 9.5 нь хувь ногдож байгаа бөгөөд дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн түвшинд хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо 2009 онд 65.5 мянга байсан бол 2011 онд 76.7 мянга болж, 11.2 мянган хүнээр нэмэгдсэн байна.

Зураг 4.3.2. Аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчид, орны эзлэх хувь, 2011

Хүснэгт 4.3.2. Аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлгүүдийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний зарим үзүүлэлтүүд

Үзүүлэлт	2009 он		2010 он		2011 он		Сүүлийн 3 жилийн дундаж	
	Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг	Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг	Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг	Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг
Эмнэлгийн орны тоо	3209	1353	3189	1353	3213	1808	3204	1505
Их эмчийн тоо	863	711	894	699	903	711	887	707
Сувилагчийн тоо	1545	727	1536	747	1515	766	1532	747
Дундаж ор хоног	8.1	8.0	7.9	7.7	7.8	7.5	8.1	7.9
Хэвтэн эмчлүүлэгчийн тоо	122352	65509	123750	74767	170577	76783	138893	72353
Хоног болоогүй нас баралтын хувь	30.5	29.3	30.8	29.9	34.1	29.6	31.8	29.6
Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо	1535327	1860310	1516156	2017029	1616455	2033432	1555979	1970257
Амбулаторийн нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь	43.3	44.5	40.3	45.6	41.8	45.3	41.8	45.2
Эхийн эндэгдэл (100 000 амьд төрөлтөд)	75.9	-	50.5	-	49.7	-	58.7	-
Нялхсын эндэгдэл (1000 амьд төрсөн хүүхдэд)	17.2	-	15.0	-	12.0	-	14.7	-
Доод шатлалаас ирж хэвтэн эмчлүүлэгчдийн хувь	31.2	-	32.3	-	58.9	-	40.8	-

2011 онд эмнэлгийн хоног болоогүй нас баралтын эзлэх хувь аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн түвшинд 2009 оноос 3.6 хувиар нэмэгдсэн байна.

Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо жилээс жилд нэмэгдэж байна. Аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн нялхсын эндэгдлийн түвшин сүүлийн 3 жилд тогтвортой буурчээ.

Аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт 100 000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдлийн түвшин 2011 онд 49.7 болж 2009 онтой харьцуулахад 26.2 пунктээр буурсан байна.

Аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт доод шатлалаас ирж хэвтэн эмчлүүлэгчдийн хувь нэмэгдэж сүүлийн 3 жилд дунджаар 40.8 хувийг эзэлж байна.

4.4 Бүсийн оношлогоо эмчилгээний төвийн тусламж, үйлчилгээ

Бүсийн оношлогоо эмчилгээний төв нь бүс нутгийн хүн амд эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх, эрүүл мэндийн бусад байгууллагад мэргэжлийн аргачилсан зөвлөгөө өгөх, сургалт зохион байгуулах чиг үүрэг бүхий эрүүл мэндийн байгууллага юм.

2011 онд улсын хэмжээнд Орхон, Дорнод, Өвөрхангай, Ховд аймгуудад Бүсийн оношлогоо эмчилгээний төв ажиллаж байна.

Хүснэгт 4.4.1. БОЭТ-ийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний зарим үзүүлэлтүүд, 2009-2011

Үзүүлэлт	Онууд			Сүүлийн 3 жилийн дундаж
	2009	2010	2011	
Эмнэлгийн орны тоо	1117	1129	1145	1130.3
Дундаж ор хоног	8.3	7.8	7.5	7.9
Хоног болоогүй нас баралтын хувь	28.9	30.0	26.8	28.6
Хэвтэн эмчлүүлэгчийн тоо	41820	46249	43163	43744
Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо	447241	454569	458211	453340
Эхийн эндэгдэл (100 000 амьд төрөлтөд)	26.8	14.2	63.7	34.9
Нялхсын эндэгдэл (1000 амьд төрсөн хүүхдэд)	10.6	21.8	15.9	16.1
Доод шатлалаас ирж хэвтэн эмчлүүлэгчдийн хувь	28.7	31.1	27.6	29.1

2009 онд БОЭТ-д 41.8 мянган хүн хэвтэн эмчлүүлж байсан бол 2011 онд 43.1 мянган хүн болж 1360 хүнээр нэмэгдсэн байна. 2010 оны байдалтай харьцуулахад хэвтэн эмчлүүлэгч 3086 хүнээр буурсан нь аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт хэвтэлтийн түвшин нэмэгдсэнтэй холбоотой юм. Энэ нь шатлал алгасч ирж хэвтэгсдийн хувь буурч байгаатай хамааралтай байна. БОЭТ-д жилд дунджаар 11928 хүн сумын болон сум дундын эмнэлэг, бүсийн аймгуудаас ирж хэвтэн эмчлүүлж байгаа нь нийт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 27.6 хувийг эзэлжээ. БОЭТ-д хоног болоогүй нас баралтын хувь 2009 оноос 2.1 пунктээр буурсан байна.

Сүүлийн 3 жилд улсын хэмжээнд нялхсын эндэгдэл тогтвортой түвшинд байгаа хандлагын дагуу БОЭТ-ийн 1000 амьд төрсөн хүүхдэд ногдох нялхсын эндэгдлийн түвшин 2009 -2011 онд 1000 амьд төрөлтөд 16.1 байгаа нь улс болон аймгийн дунджаас доогуур байна.

Хүснэгт 4.4.2. БОЭТ-ийн үйл ажиллагааны зарим үзүүлэлт, 2011

Аймаг БОЭТ	Хэвтэн эмчлүүлэгчид	Ор хоног	Дундаж ор хоног	Хоног болоогүй нас баралт	Амбулаторийн үзлэг	Бүртгэгдсэн халдварт бус өвчлөл	Эхийн эндэгдэл /100000 амьд төрөлтөд/	Нялхасын эндэгдэл /1000 амьд төрсөн хүүхдэд/	5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл /1000 амьд төрсөн хүүхдэд/
Дорнод	10863	93810	8.6	23.2	89646	16972	52.9	17.5	21.7
Орхон	13548	93810	6.9	32.6	167484	6727	0.0	12.5	13.6
Өвөрхангай	7917	62632	7.9	34.5	82219	28241	185.9	19.2	21.1
Ховд	10835	72146	6.7	20.7	118862	25100	56.5	16.4	18.6
Дүн	43163	322398	7.5	26.8	458211	77040	63.7	15.9	18.2

2011 онд Өвөрхангай аймгийн БОЭТ-д 3, Ховд, Дорнод аймгийн БОЭТ-д тус бүр 1 эх эндсэн байна.

Хүснэгт 4.4.3. БОЭТ-ийн хүний нөөцийн зарим үзүүлэлт, 2011

№	Аймаг БОЭТ	Нийт ажиллагсад	Үүнээс			Орны тоо
			Тусгай мэргэжлийн мэргэжилтэн	Их эмч	Сувилагч	
1	Дорнод	467	212	84	150	322
2	Орхон	467	240	105	193	349
3	Өвөрхангай	284	145	68	101	216
4	Ховд	337	182	77	129	258
	Дүн	1555	779	334	573	1145

Хөдөө орон нутгийн эрүүл мэндийн байгууллагуудын нийт ажиллагсдын 7.6 хувь нь Бүсийн оношлогоо эмчилгээний төвд ажиллаж байна.

4.5 Төв эмнэлэг, Тусгай мэргэжлийн төвүүдийн тусламж, үйлчилгээ

Төв эмнэлэг нь улсын хэмжээнд төрөлжсөн мэргэжлээр эмнэлгийн тусламж үйлчилгээг амбулатори болон хэвтүүлэн эмчлэх хэлбэрээр үзүүлэх, сургалт, судалгааны ажил эрхлэх, эрүүл мэндийн бусад байгууллагыг лавлагаа мэргэжил арга зүйгээр хангаж ажиллаж байна.

Тусгай мэргэжлийн төв нь улсын хэмжээнд тухайн мэргэжлээр эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээг амбулатори болон хэвтүүлэх эмчлэх хэлбэрээр үзүүлэх, лавлагаа, сургалт, эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажил эрхлэн эрүүл мэндийн бусад байгууллагыг мэргэжил, арга зүйгээр ханган ажиллаж байна.

Нийт эмнэлгийн орны 21.1 хувь нь, мөн хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 19.8 хувь нь УБ хотын Төв эмнэлэг, Тусгай мэргэжлийн төвүүдэд ногдож байна.

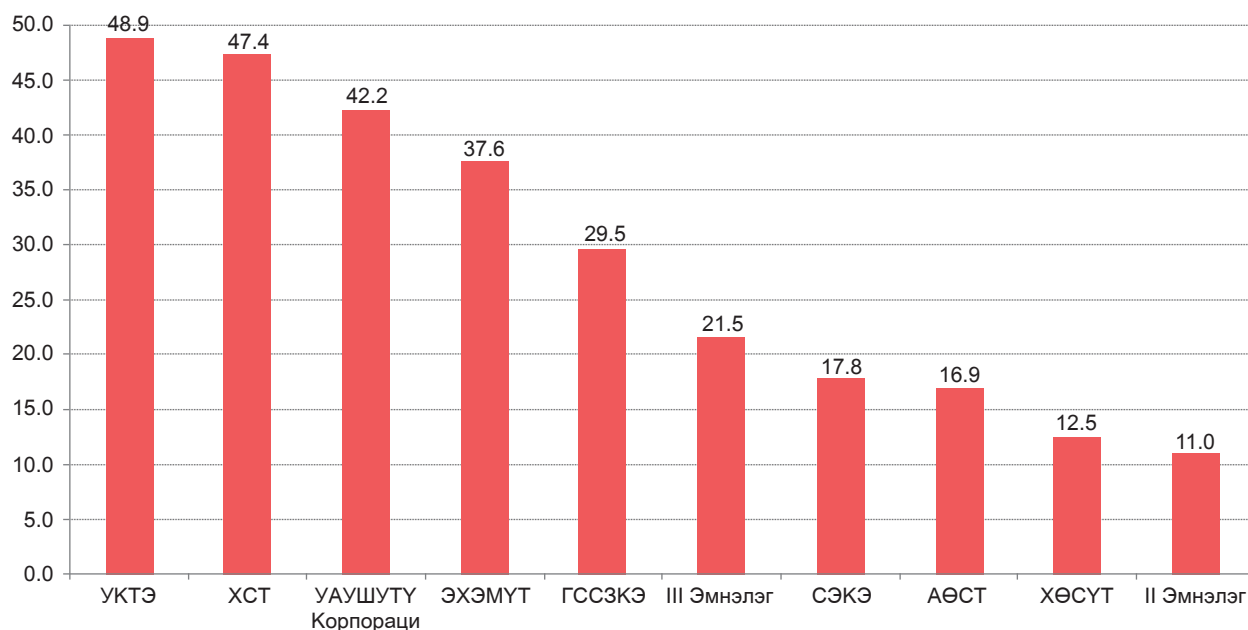
Эмнэлгийн хоног болоогүй нас баралтын хувь 2011 онд 21.2 болж 2009 оноос 1.4 пунктээр нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт 4.5.1. Төв эмнэлэг, Тусгай мэргэжлийн төвүүдийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний чанарын болон хүртээмжийн зарим үзүүлэлтүүд

Үзүүлэлт	Онууд			Сүүлийн 3 жилийн дундаж
	2009	2010	2011	
Эмнэлгийн орны тоо	4005	3995	3995	3998.3
Их эмчийн тоо	1183	1207	1280	1223.3
Сувилагчийн тоо	1875	1866	1937	1892.7
Дундаж ор хоног	10.2	10.0	9.9	10.0
Хоног болоогүй нас баралтын хувь	19.8	23.5	21.2	21.5
Хэвтэн эмчлүүлэгчийн тоо	131068	135248	137929	134748.3
Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо	1191925	1187610	1200639	1193391.3
Доод шатлалаас ирж хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо /хөдөөнөөс/	30727	33622	34741	33030.0

Сүүлийн 3 жилд дунджаар Төв эмнэлэг, Тусгай мэргэжлийн төвүүдэд 134 мянган хүн хэвтэн эмчлүүлж байгаагийн 25.2 хувийг хөдөөнөөс ирж хэвтэн эмчлүүлэгчид эзэлж байна. 2009 онтой харьцуулбал 2011 онд нийт хэвтэн эмчлүүлэгчид 5.3 хувиар, хөдөөнөөс ирж хэвтэн эмчлүүлэгч 13.1 хувиар нэмэгдсэн байна.

Зураг 4.5.1. Төв эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төвүүдэд хөдөө орон нутгаас ирж эмчлүүлэгчдийн эзлэх хувь, 2011

Хүснэгт 4.5.2. Төв эмнэлэг, Тусгай мэргэжлийн төвүүдийн үйл ажиллагааны зарим үзүүлэлтүүд, 2011

Эмнэлгүүдийн нэр	Амбулаторийн үзлэгийн тоо	Эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчид	Дундаж ор хоног	Хоног болоогүй нас баралт
Улсын клиникийн төв эмнэлэг /УКТЭ/	210449	20142	8.6	23.8
Клиникийн нэгдсэн II	79889	7110	8.8	11.9
Клиникийн нэгдсэн III	146016	15921	8.8	19.4
Эх хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв	130387	36891	6.6	18.7
Хавдар судлалын үндэсний төв	85115	7515	8.9	3.3
Халдварт өвчин судлалын үндэсний төв	89277	11337	15.4	18.0
Гэмтэл согог сэргээн заслын үндэсний төв	90128	12170	13.3	29.9
Арьсны өвчин судлалын үндэсний төв	77363	5499	10.0	0.0
Сэтгэц эмгэг мансуурлын үндэсний төв	53101	5723	28.3	0.0
Нялхсын клиникийн сувилал	0	280	7.5	0.0
Уламжлалт анагаахын шинжлэх ухаан технологийн үндэсний корпораци	31179	3518	9.7	0.0
Шүүх эмнэлэг магадлах товчоо	15016	0	0.0	0.0
Герентологийн төв	8682	0	0.0	0.0

4.6 Хувийн хэвшлийн эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ

2011 оны байдлаар 171 ортой, 1013 үүдэн хувийн эмнэлэг үйл ажиллагаа явуулж байгаа бөгөөд хувийн эмнэлгүүдэд 1677 их эмч, 1619 эмнэлгийн тусгай дунд мэргэжилтэн, үүнээс 1135 сувилагч, нийт 4842 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн ажиллаж байна.

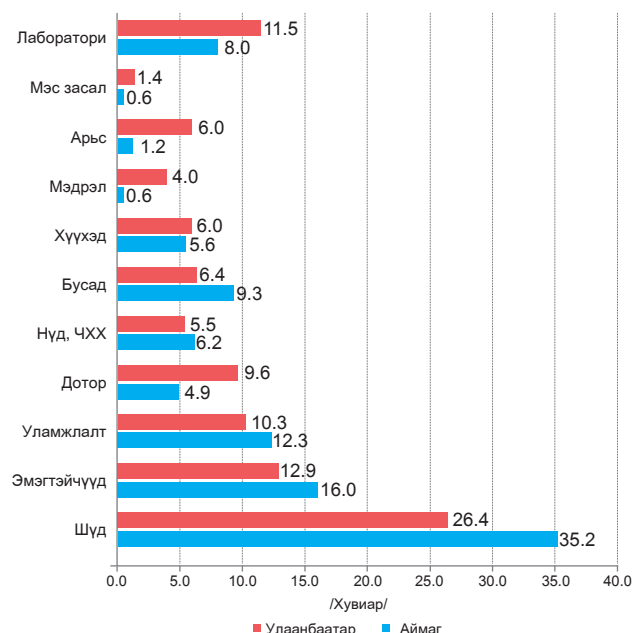
Хүснэгт 4.6.1 Хувийн хэвшлийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний зарим үзүүлэлтүүд

	2005	2009	2010	2011
Ортой эмнэлгийн тоо	160	160	166	171
Үүдэн эмнэлгийн тоо	523	922	947	1013
Эмнэлгийн орны тоо	1982	2422	2527	3069
Нийт оронд эзлэх хувь	10.8	13.6	14.2	16.2
Эмчийн тоо	1145	1396	1549	1677
Сувилагч	682	858	1007	1135
Амбулаторийн үзлэгийн тоо	1 016 705	1 304 897	1 036 934	1 986 901
Эмнэлэгт хэвтсэн хүний тоо	63 267	75 003	86 117	97 821
Дундаж ор хоног	9.0	8.1	7.9	8.2

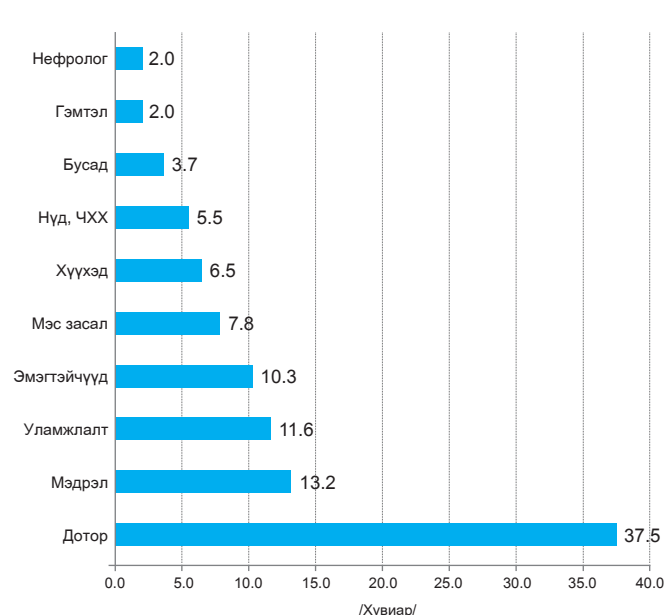
Хувийн хэвшлийн эмнэлгүүдийн орны тоо 2005 онд 1982 байсан бол 2011 онд 3069 болж нэмэгдсэн бөгөөд нийт эмнэлгийн орны 16,2 хувийг эзэлж байна. 2005 оноос хувийн хэвшлийн эмнэлгүүдийг ялангуяа ортой эмнэлгийг шинээр байгуулахыг хязгаарлах, харин үйл ажиллагааны чиглэл нь улсын эмнэлгийн үзүүлж байгаа зарим эмнэлгийн тусламж үйлчилгээг хувийн хэвшлийн эмнэлгүүдээр гүйцэтгүүлэх, үйл ажиллагааны чиглэлийг өргөжүүлэх, төрөлжүүлэх бодлогыг хэрэгжүүлж ирсэн билээ.

Хувийн хэвшлийн эмнэлгүүдээр 2005 онд 1016705 хүн амбулаториор үйлчлүүлж, 63267 хүн хэвтэн эмчлүүлж байсан бол 2011 онд амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо 1986901, хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо 97821 болж нэмэгдсэн байна. 2011 оны байдлаар хувийн хэвшлийн ортой эмнэлгүүдийн 37.5 хувь нь дотор, 13.2 хувь нь мэдрэл, 11.6 хувь нь уламжлалт, 10.3 хувь нь эмэгтэйчүүд, 7.8 хувь нь мэс засал, 6.5 хувь нь хүүхдийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж байна.

Зураг 4.6.1. Хувийн хэвшлийн оргүй эмнэлгүүд, үйлчилгээний төрлөөр, 2011

Зураг 4.6.2. Хувийн хэвшлийн ортой эмнэлгүүд, мэргэжлээр, 2011

Хувийн хэвшлийн эмнэлгүүдийг орны хүчин чадлаар ангилж авч үзвэл 5-8 ортой эмнэлэг 9.9 хувийг, 10-12 ортой эмнэлэг 40.9 хувийг, 15 ортой эмнэлэг 22.8 хувийг тус тус эзэлж байгаа бөгөөд хувийн эмнэлгийн 73.7 хувь нь 15 хүртэлх ортой эмнэлгүүд байна.

Хүснэгт 4.6.2. Хувийн хэвшлийн ортой эмнэлгүүдийн хэвтэн эмчлүүлэгчдийн хувь, 2011

Үзүүлэлт	Эмнэлгийн тоо		Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо	
	Тоо	Хувь	Тоо	Хувь
5-8 ортой	17	9.9	3291	3.4
10-12 ортой	70	40.9	27565	28.2
15 ортой	39	22.8	19229	19.7
20-25 ортой	27	15.8	16859	17.2
30 ортой	8	4.7	7406	7.6
40-50 ортой	7	4.1	10827	11.1
50 ба түүнээс дээш ортой	3	1.8	12644	12.9
Нийт дүн	171	100	97821	100

4.7. Түргэн тусламжийн үндэсний сүлжээний төвийн алсын дуудлагын үйл ажиллагаа

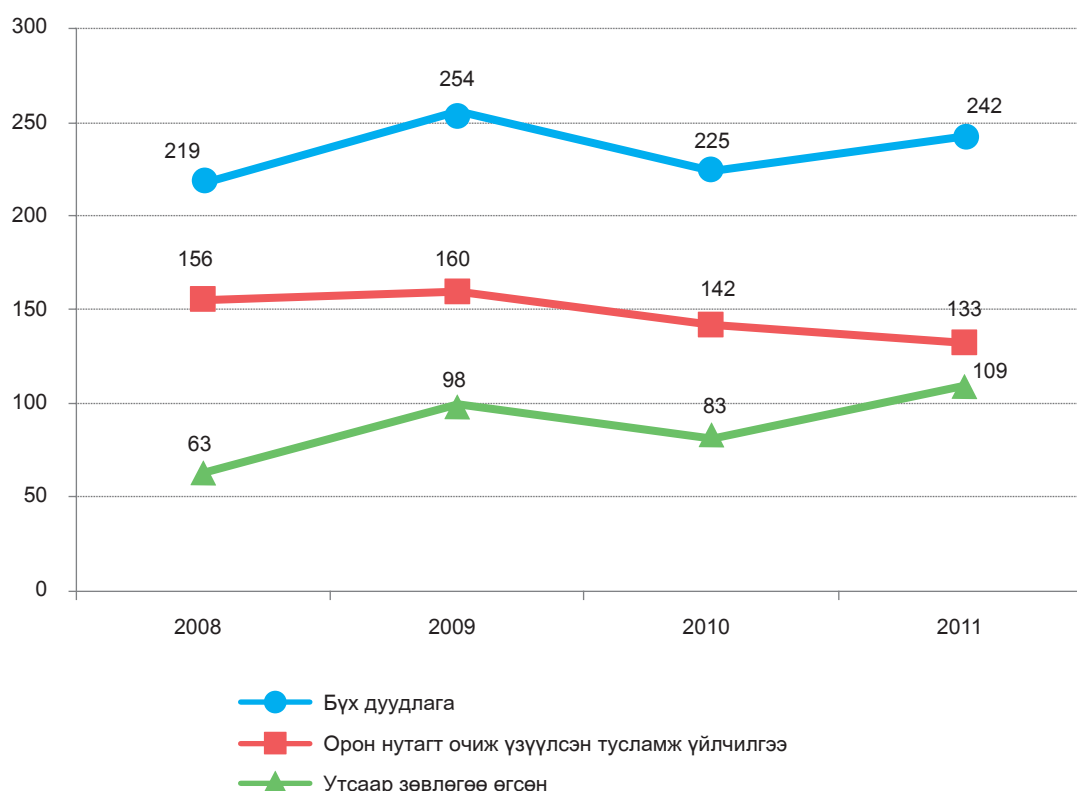
Түргэн тусламжийн үйлчилгээг үр дүнтэй бүтэц, зохион байгуулалтад оруулах, менежментийг сайжруулах, техник, багаж, тоног төхөрөөмжийг шинэчлэх, боловсон хүчний мэдлэг, чадварыг дээшлүүлэх замаар олон улсын жишигт ойртсон нэгдсэн тогтолцоо бий болгох шаардлагын үүднээс “Үндэсний түргэн тусламжийн сүлжээ хөтөлбөр”-ийг 2010 оны 12 сарын 8-ны өдрийн Засгийн газрын 318 дугаар тогтоолоор баталсан билээ.

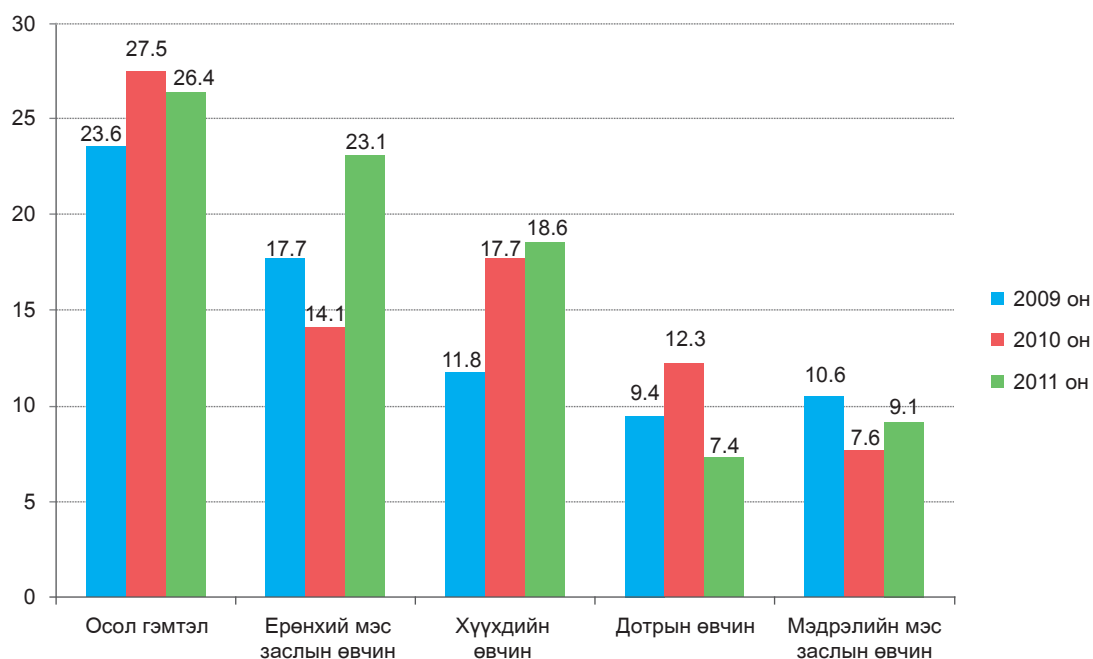
2011 оны 11 сарын 24-25-нд зохион байгуулсан “Эмнэлгийн яаралтай тусламжийн өөрчлөлт, шинэчлэлт” үндэсний чуулга уулзалт, “Газар хөдлөлтийн үеийн эрүүл мэндийн байгууллагын бэлэн байдал, хариу арга хэмжээ” үндэсний семинар, “Эмнэлгийн яаралтай тусламжийн өөрчлөлт, шинэчлэлт” Үндэсний чуулга уулзалтыг зохион байгуулсан.

Түргэн тусламжийн үндэсний сүлжээний төвийн алсын дуудлагын үйл ажиллагаа

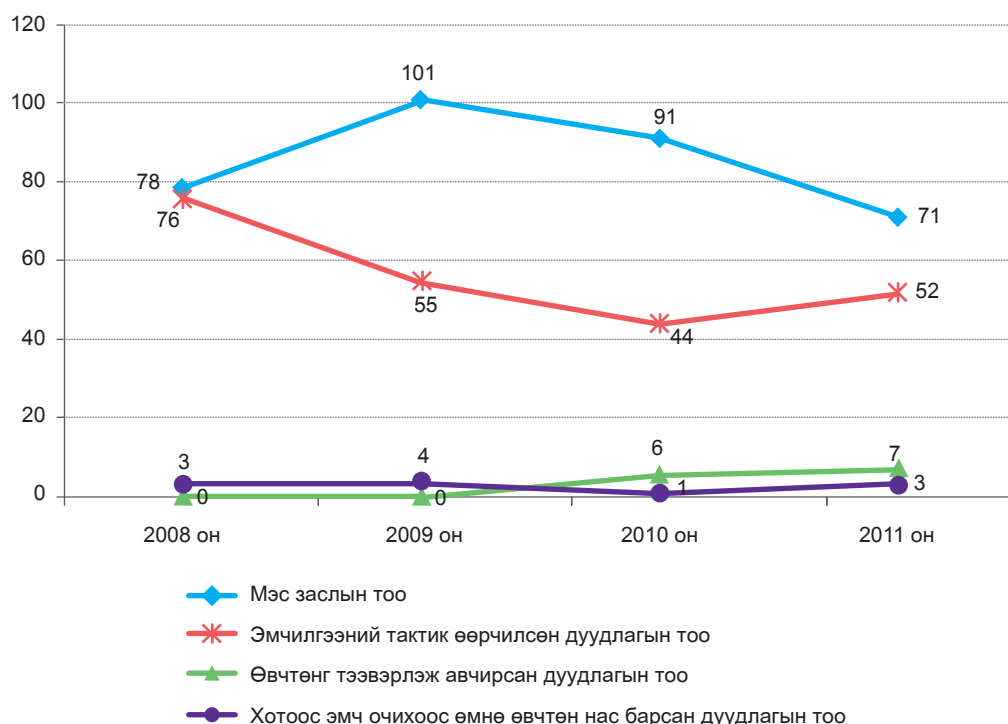
2011 онд улсын хэмжээнд 242 алсын дуудлага хүлээн авч 54.9 хувьд нь орон нутагт очиж тусламж үйлчилгээ үзүүлсэн байна.

Зураг 4.7.1. Хүлээж авсан алсын дуудлага бодит тоогоор, 2008-2011

Зураг 4.7.2. Зонхилон тохиолдож буй дуудлага эзлэх хувиар, 2009-2011

Хөдөө орон нутгаас хүлээн авсан дуудлагын дотор осол гэмтлийн дуудлага тэргүүлэх шалтгаан болж байна.

Зураг 4.7.3. Алсын дуудлаганд үзүүлсэн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний байдал, 2008-2011

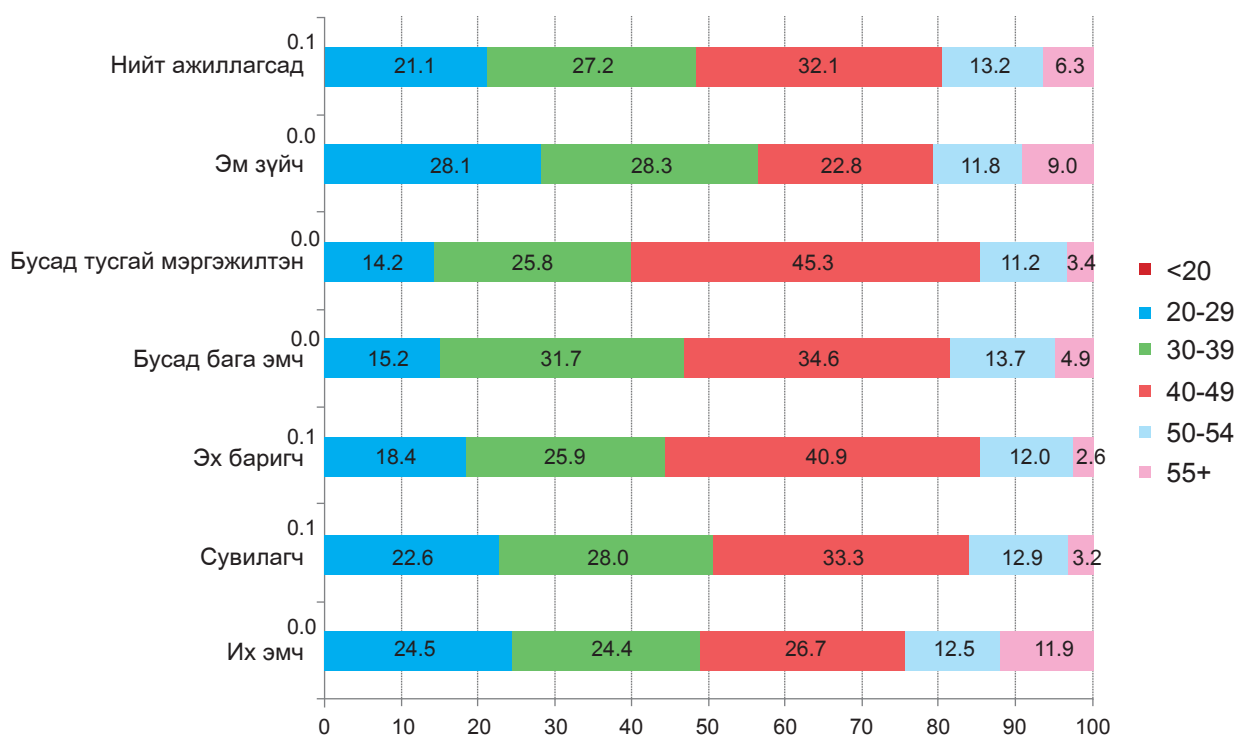
Нарийн мэргэжлийн эмч орон нутагт очиж мэс заслын тусламж үйлчилгээ үзүүлсэн дуудлагын эзлэх хувь сүүлийн 4 жилийн дунджаар 57.6 хувьтай байна. 2011онд үзүүлсэн мэс заслын тусламж үйлчилгээ сүүлийн 4 жилийн дунджаас 4.2 хувиар буурсан байна.

БҮЛЭГ 5. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН ХҮНИЙ НӨӨЦ

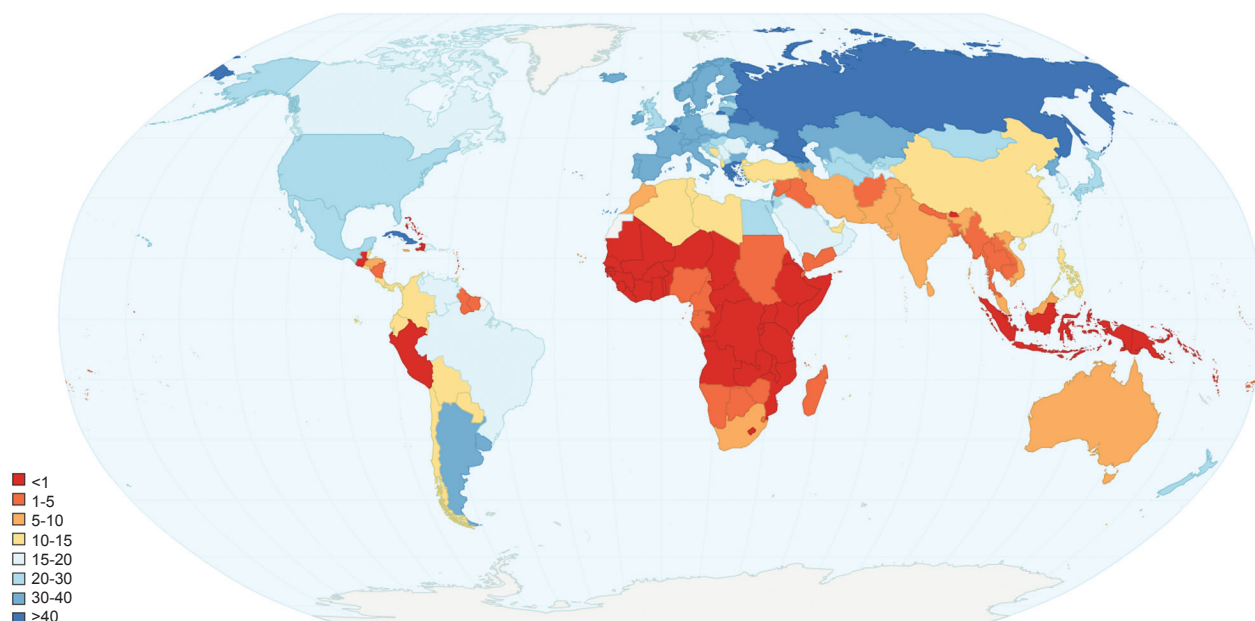
Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллагын Номхон далайн баруун эргийн бүсээс гишүүн орнуудын эрүүл мэндийн салбарын хүний нөөцийг хөгжүүлэх бүсийн стратеги боловсруулсан билээ. Уг стратегийн хүрээнд эмч, мэргэжилтнүүдийг тэнцвэртэй хуваарилах замаар эрүүл мэндийн чанартай тусламж үйлчилгээг бүх нийтэд хүртээмжтэй хүргэнэ гэсэн зорилгыг дэвшүүлсэн байна. Манай улсад үндэсний түвшинээс эхлээд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний нэгжүүд болох өрх, сумын эрүүл мэндийн төв, сумын дундын эмнэлгийг хамарсан эрүүл мэндийн салбарын хүний нөөцийн удирдлага, зохион байгуулалтын нэгдсэн тогтолцоо хүн амд үйлчилж байна. 2009 онд Эрүүл мэндийн сайдын тушаалаар батлагдсан “Эрүүл мэндийн салбарын хүний нөөцийг 2010-2014 онд хөгжүүлэх” бодлогын баримт бичгийг хэрэгжүүлж байгаа билээ. Энэхүү бодлогын хүрээнд эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийн 2020 он хүртэлх төлөвлөлтийг салбарын хэрэгцээ, бодлогыг тодорхойлсны үндсэн дээр боловсруулсан юм.

2011 оны байдлаар улсын болон хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагуудад нийт 41124 ажиллагсад эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг үзүүлсэн байна. Нийт ажиллагсдын 19.3 хувийг эмч, 22.9 хувийг сувилагч, эмнэлгийн тусгай мэргэжлийн мэргэжилтэн 40.1 хувийг, 17.7 хувийг бусад ажилтнууд эзэлж байгаа бөгөөд нийт ажиллагсдын 82.2 хувь нь эмэгтэйчүүд байна. 2011 оны байдлаар 10000 хүн амд 28.5 их эмч, 36.4 сувилагч/эх баригч ногдож байна. Эмч сувилагчийн (эх баригч) харьцаа улсын түвшинд 1:1.3, Улаанбаатар хотод 1:1.0, аймгийн түвшинд 1:1.7 байна.

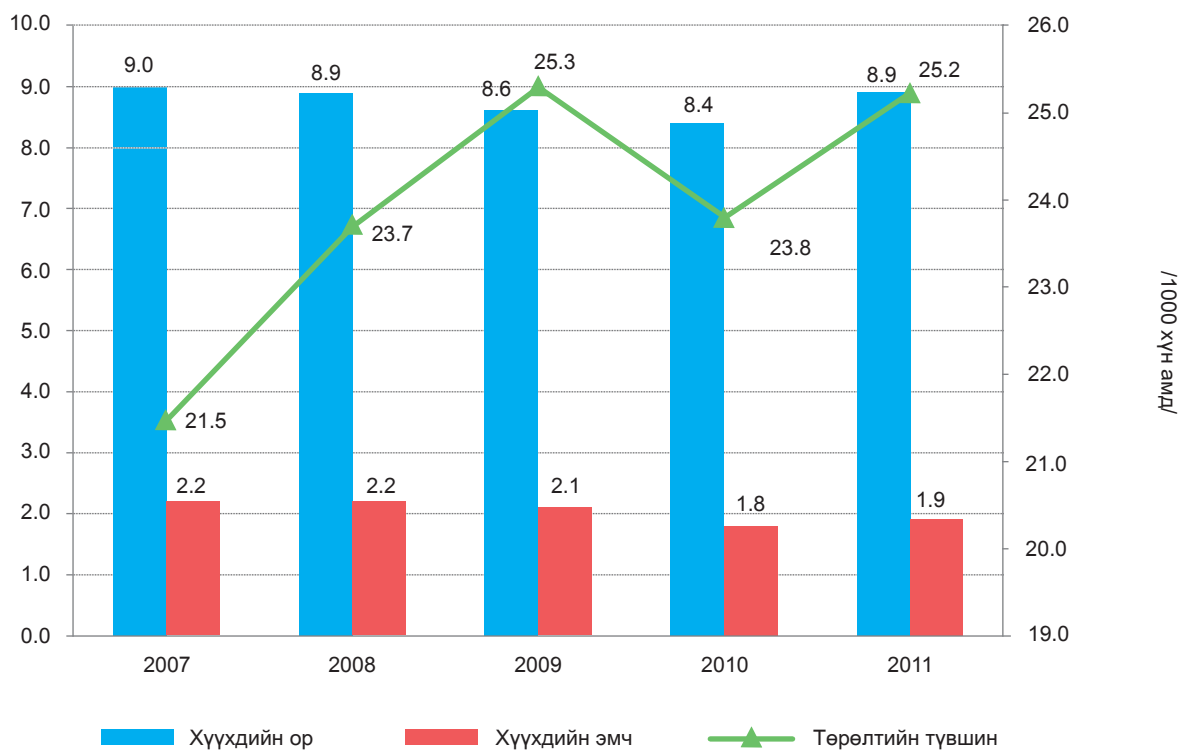
Зураг 5.1.1. Эрүүл мэндийн салбарын ажилтнуудын насны бүтэц, 2011

ДЭМБ-ын илтгэлд дурьдсанаар 10 000 хүн амд ногдох их эмчийн тоо дэлхийн дундаж 13, хөгжиж байгаа орнуудад 10, хөгжингүй орнуудад 22 байхад манай орны хувьд 28.5 байгаа нь өндөр байна. 10000 хүн амд ногдох сувилагч, эх баригчийн үзүүлэлт дэлхийн дундаж 28, хөгжиж байгаа орнуудад 15, хөгжингүй орнуудад 42 байхад Монгол улсад 36.4 байна.

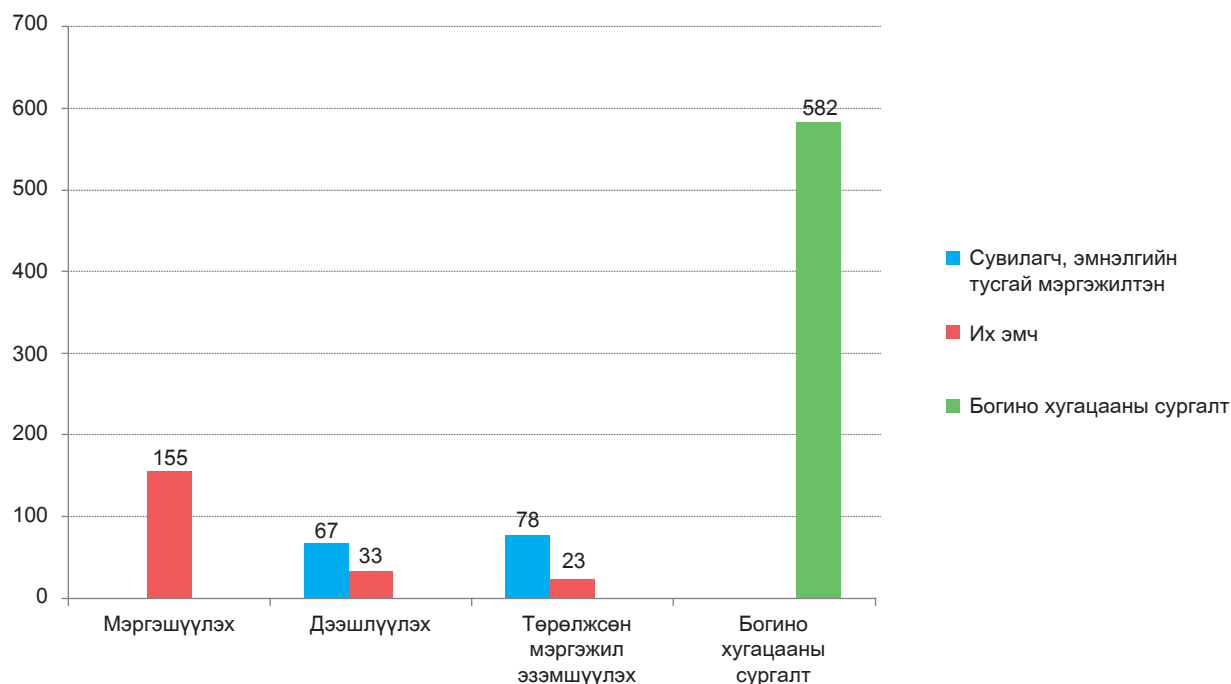
Зураг 5.1.2. Дэлхийн улс орнуудын 10 000 хүн амд ногдох эмчийн нягтрал

2011 оны байдлаар хөдөө орон нутагт 10 000 хүн амд ногдох их эмчийн тоо 20.0 байгаа нь Улаанбаатар хоттой харьцуулахад 1.9 дахин бага байна. Ялангуяа аймагт Улаанбаатар хоттой харьцуулахад мэс зэслын эмч 1 дахин, дүрс оношилгоо, лабораторийн эмч 3-4 дахин, хүүхдийн эмч 1.3 дахин бага байна.

Зураг 5.1.3. 10 000 хүн амд ногдох хүүхдийн ор, хүүхдийн эмч, 2011

Дээрх үзүүлэлтээс харахад сүүлийн жилүүдэд төрөлтийн түвшин нэмэгдэж байгаа хэдий ч нийт эмнэлгийн оронд эзлэх хүүхдийн тасгийн ор болон хүүхдийн эмчийн хангалт жилээс жилд буурсаар байгааг харуулж байна.

Зураг 5.1.4. Төрийн зардлаар төгсөлтийн дараах сургалтанд хамрагдсан эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүд, 2011

2011 онд эмч, мэргэжилтнүүдийг 3-аас дээш жил мэргэшил дээшлүүлэх бодлогын хэрэгжилтийг хангах зорилтын хүрээнд төрийн сангийн санхүүжилтээр 300 эмч, 56 сувилагч мэргэжилтнүүдийг мэргэшүүлэх, дээшлүүлэх болон богино хугацааны сургалтад хамруулсан байна. Эдгээр сургалтад нийт эмч нарын 3.8 хувь нь хамрагдсан байна.

2011 оны байдлаар Монгол улсад эмнэлгийн мэргэжилтэн бэлтгэдэг улс, хувийн хэвшлийн 10 сургуулийг 2700 гаруй оюутан төгссөн байна.

2010-2011 онд эрүүл мэндийн салбарт хийгдсэн зарим судалгааны ажлууд

Эрүүл мэндийн салбарт жил бүр олон судалгаа шинжилгээний ажлууд хийгдэж улмаар бодлого боловсруулагчид болон шийдвэр гаргагчдад нотолгоонд тулгуурласан шийдвэр гаргах болон эмчилгээ оношлогоо, эмнэлгийн тусламж үйлчилгээг сайжруулахад томоохон хувь нэмэр болж байгааг дурдахад таатай байна. Цаашдаа эрүүл мэндийн салбарт хийгдэж байгаа эрдэм шинжилгээ судалгааны ажлууд болон үнэлгээг бүх шатандаа өргөн ашиглаж хоорондын хамтын ажиллагааны уялдаа холбоо өргөжин тэлэх үүднээс зарим судалгааны ажлын нэрсийг толилуулж байна.

Эх хүүхдийн эрүүл мэндийн талаар:

- ❖ “Хүүхэд хөгжил -2010” үндэсний суурь судалгаа
- ❖ “Жирэмсэн үеийн чихрийн шижинг эрт илрүүлэх нь” - 2010 он
- ❖ “Умайн артерийн доплер шинжилгээг жирэмсэн эхчүүдэд хийсэн үзүүлэлт” - 2010 он
- ❖ “Нярайн цусан дах чихэр багадалтыг эрт илрүүлэх” - 2010 он
- ❖ НҮБ-ын Хүн амын сангийн “Улс хөгжүүлэх 5 дахь хөтөлбөр (2012-2016 он)”-ийн суурь үнэлгээ. 2011 он
- ❖ Хүүхдийн дүрс оношлогооны нийгэмлэг ба Мэс засалчдын багийн дэмжлэгтэй хэрэгжиж буй “Нярайн түнхний үений дисплази, мултралын хэт авиан скрининг оношлогоо” (2011 он).
- ❖ АНУ-ын Харвардын их сургуулийн “Эмэгтэйчүүдийн жирэмсэн ба жирэмсэн бус үеийн судасны эсэргүүцлийг судасны тонометрээр тодорхойлох судалгаа” (2011 он) сэдэвт хамтарсан судалгаа
- ❖ “Монгол улсын эхийн эндэгдлийн өнөөгийн байдал” 2011 он
- ❖ “Эхийн ноцтой хүндрэл, тулгамдаж буй асуудал” 2011 он
- ❖ “Эрт нярай үеийн эндэгдэл, өнөөгийн байдал” 2011 он

Халдварт бус өвчлөлийн чиглэлээр:

- ❖ Замын аюултай цэгүүдийг тодорхойлох судалгаа
- ❖ Байгууллагад суурилсан үр нөлөөг үнэлэх судалгаа
- ❖ Зам тээврийн осол, хэргийн шинж байдал ба шалтгаан
- ❖ Халдварт бус өвчний талаарх хүн амын мэдлэг, хандлага, дадал”-ын судалгаа
- ❖ Явган зорчигч, жолооч, замын цагдаа нарын Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын мэдлэг, хандлага, дадлын судалгаа
- ❖ Умайн хүзүүний хавдрыг эрт илрүүлэх, эрүүл мэндийн тусламж хайх зан үйлийн судалгаа
- ❖ Эмэгтэйчүүдийн хөхний хавдартай холбоотой эрүүл мэндийн тусламж хайх зан үйлийн судалгаа
- ❖ “Ерөнхий боловсролын сургуулийн багш нарын ХБӨ–ний талаарх мэдлэг, дадал, хандлагыг тодорхойлсон судалгаа
- ❖ Үргүйдэлд үзүүлж буй тусламжийн өнөөгийн байдал /суурь үнэлгээ/
- ❖ Ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчдын эрүүл мэндийн зан үйлийг тодорхойлох судалгаа

БҮЛЭГ 6. ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

6.1. Нийт халдварт өвчин

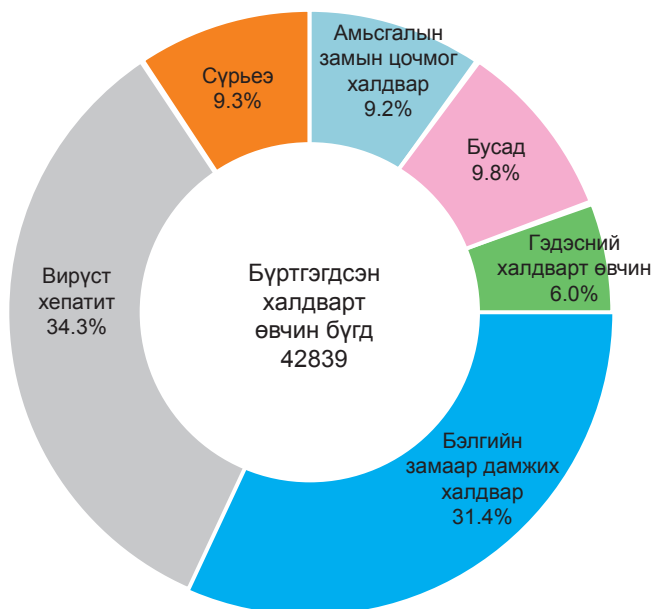
2011 онд улсын хэмжээнд 31 төрлийн цочмог халдварт өвчний 42839 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өмнөх онтой харьцуулахад 1466 тохиолдлоор нэмэгдсэн буюу 10000 хүн амд 154.1 байгаа нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 2.9-өөр нэмэгдсэн байна. 21 аймаг, Улаанбаатар хотод бүртгэгдсэн цочмог халдварт өвчний 10 000 хүн ам тутамд ногдох өвчлөлийг өмнөх онтой харьцуулахад Архангай, Булган, Говьсүмбэр, Дархан-уул, Дорнод, Дундговь, Завхан, Орхон, Өвөрхангай, Өмнөговь, Сүхбаатар, Сэлэнгэ, Төв, Увс, Ховд, Хэнтий аймагт нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

2011 онд вирүст хепатит, салхин цэцэг, гахай хавдар, улаан эсэргэнэ, ёлом, улаанууд, хачигт рикеттиоз, тэмбүү, зэрэг өвчнүүд өмнөх онтой харьцуулахад 10 000 хүн амд 0.1-19.5 тохиолдлоор нэмэгдсэн нь халдварт өвчний өсөлтөнд нөлөөлсөн байна.

2011 онд бүртгэгдсэн цочмог халдварт өвчин Дорнод, Баянхонгор, Говь-Сүмбэр, Дорноговь, Өмнөговь, Хэнтий, Булган, Улаанбаатар хотод улсын дунджаас /10 000 хүн амд 154.1/ өндөр байна. Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн нийт өвчлөлийн 46.6 хувь нь Улаанбаатар хотод бүртгэгджээ.

2011 онд улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн нийт халдварт өвчнүүдийн 31.4 хувийг бэлгийн замаар дамжих халдвар, 34.3 хувийг вирүст хепатит, 9.3 хувийг сүрьеэ, 6.0 хувийг гэдэсний халдварт өвчнүүд, 9.2 хувийг амьсгалын замын халдвар, 9.8 хувийг бусад халдвар тус тус эзэлж байна.

Зураг 6.1.1. 2011 онд улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн халдварт өвчний бүтэц

6.2. Гэдэсний халдвар

2011 онд улсын хэмжээнд вирүст хепатит А, цусан суулга, хүнсний гаралтай бактерт хордлого, сальмонеллын халдвар, балнад, суулгалт халдвар, гар хөл амны өвчин зэрэг 7 төрлийн гэдэсний халдварт өвчний 17247 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт халдварт өвчний дотор 40.3 хувийг эзэлж байна. Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэдэсний халдварт өвчний 6733 (39%) нь Улаанбаатар хотод гарсан байна.

Гэдэсний замын халдварт өвчний 78.9 хувийг вирүст хепатит А, 12.3 хувийг цусан суулга, 6.0 хувийг гар хөл амны өвчин, 1.6 хувийг хүнсний гаралтай бактерт хордлого тус тус эзэлж байна.

Хүснэгт 6.2.1. Гэдэсний халдварт өвчнүүдийн тохиолдлын тоо, 10 000 хүн амд

Халдварт өвчин /ӨУА-10 нэршлээр/	2010		2011		Өсөлт /бууралт/ 10 000 хүн амд
	Бодит тоо	10 000 хүн амд	Бодит тоо	10 000 хүн амд	
Балнад	1	0.0	2	0.0	0.0
Сальмонеллөз	146	0.5	118	0.4	-0.1
Цусан суулга	3451	12.6	2120	7.6	-5.0
Хүнснээс гаралтай бактерт хордлого	510	1.9	278	1.0	-0.9
Суулгалт халдвар	84	0.3	75	0.3	0.0
Вирүст хепатит А	8116	29.7	13612	49.0	19.3
Гар-хөл-амны өвчин	2585	9.4	1042	3.7	-5.7

6.2.1. Вирүст хепатит

Улсын хэмжээнд вирүст хепатит өвчний 14672 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт халдварт өвчний дотор 34.3 хувийг эзэлж, өмнөх онтой харьцуулахад 5573 тохиолдлоор нэмэгдсэн байна. Нийт вирүст хепатитийн өвчлөлийн 92.7 хувийг вирүст хепатит А, 5.1 хувийг вирүст хепатит В, 1.0 хувийг вирүст хепатит С, 1.2 хувийг бусад вирүст хепатит тус тус эзэлж байна.

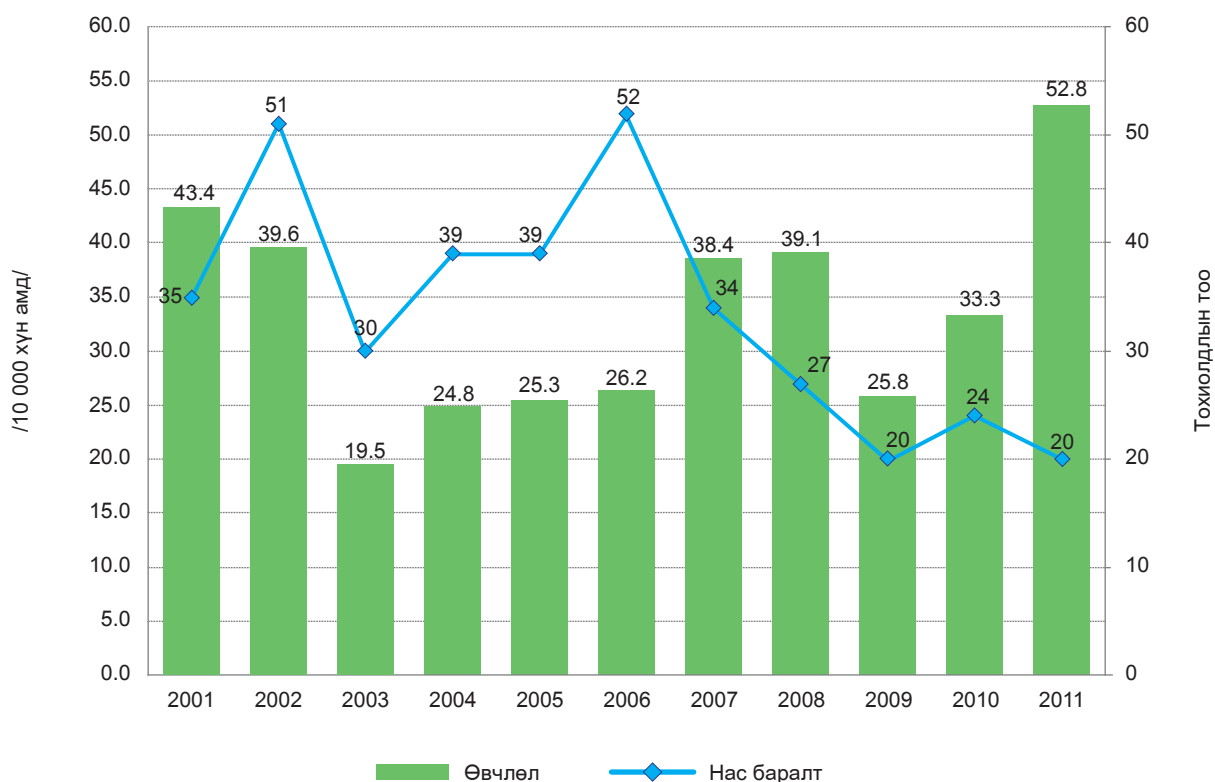
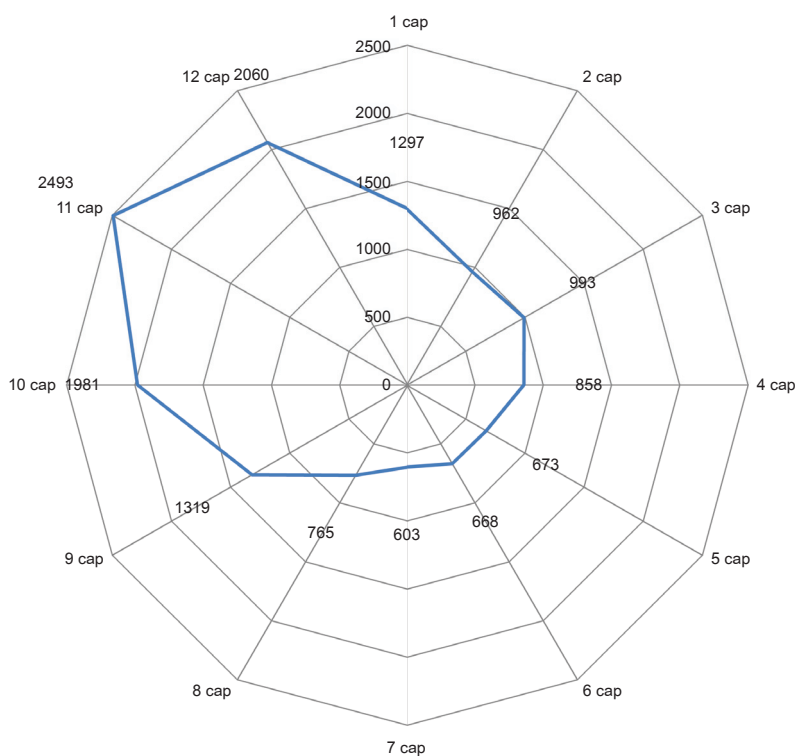
Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн А вирүст хепатитийн өвчлөлийг насны байдлаар авч үзэхэд, бүх насанд өвчлөл бүртгэгдсэн боловч 2-9 насанд хамгийн өндөр бүртгэгдэж, нийт өвчлөлийн 86.1 хувийг 0-15 насны хүүхдийн өвчлөл эзэлж байна.

Улсын хэмжээнд 2011 онд бүртгэгдсэн А вирүст хепатитийг хүйсээр авч үзвэл, эрэгтэйчүүдийн дунд өвчлөл илүү бүртгэгдэж 54.2 хувийг эзэлж байна.

А вирүст хепатитийн өвчлөлийг нийгмийн байдлаар авч үзэхэд, сургуулийн сурагч, цэцэрлэгт явдаг болон гэртээ байдаг хүүхдүүдийн дунд өвчлөл өндөр бүртгэгдсэн байна. Нийт өвчлөлийн 66.7 хувийг сургууль, цэцэрлэг, яслийн хүүхдийн өвчлөл эзэлж байна.

Хүснэгт 6.2.2. Вирүст хепатитийн өвчлөл, 10 000 хүн амд /улсын дунджаас дээгүүр байгаа аймгуудаар, 2011/

Аймаг	2010		2011		Өсөлт /бууралт/ 10 000 хүн амд
	Бодит тоо	10 000 хүн амд	Бодит тоо	10 000 хүн амд	
Дорнод	288	39.1	1020	138.6	99.5
Увс	212	26.9	815	104.2	77.3
Булган	127	20.4	488	77.9	57.5
Дундговь	95	19.9	348	75.1	55.2
Орхон	314	37.8	610	71.1	33.3
Өвөрхангай	372	31.7	715	60.9	29.2
Дорноговь	272	46.6	349	58.6	12.0
Архангай	303	32.8	529	57.7	24.9
Ховд	102	11.5	478	54.1	42.6
Улсын дундаж	9099	33.3	14672	52.8	19.5

Зураг 6.2.1. Вирус хепатитийн өвчлөл, нас баралт, хандлага, 2001-2011**Зураг 6.2.2. Вирус хепатитийн өвчлөл, бодит тоо, улирлаар, 2011**

2011 онд бүртгэгдсэн вирус хепатитийн өвчлөлийг улиралчилсан байдлаар авч үзэхэд 9, 10, 11 саруудад огцом өсч нийт өвчлөлийн дийлэнхи хувь нь тухайн сард дэгдэлт хэлбэрээр бүртгэгджээ.

6.3. Амьсгалын замын цочмог халдвар

Амьсгалын замын зарим цочмог халдварт өвчний 8202 тохиолдол бүртгэгдэж, нийт халдварт өвчний 19.1 хувийг эзэлж байна.

Нийт өвчний дотор сүрьеэ (48.6%), салхинцэцэг (37.8%), гахай хавдар (12.4%) -ын халдвар зонхилох хувийг эзэлж байна. 2010 онтой харьцуулахад сүрьеэ 228, менингококкт халдвар 8 тохиолдлоор тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна.

10 000 хүн амд ногдох салхин цэцэг 6.5, гахай хавдар 1.8, улаан эсэргэнэ 0.1, улаанууд 0.1 тохиолдлоор өнгөрсөн оны мөн үеэс нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт 6.3.1. Амьсгалын замын цочмог халдварт өвчнүүдийн тохиолдлын тоо, 10 000 хүн амд

Халдварт өвчин /ӨОУА-10 нэршлээр/	2010		2011		Өсөлт /бууралт/ 10 000 хүн амд
	Бодит тоо	10 000 хүн амд	Бодит тоо	10 000 хүн амд	
Сүрьеэ	4213	15.4	3985	14.3	-1.1
Улаан эсэргэнэ	21	0.1	68	0.2	0.1
Менингококкт халдвар	28	0.1	20	0.1	0.0
Салхин цэцэг	1268	4.6	3097	11.1	6.5
Улаанбурхан	0	0.0	0	0.0	0.0
Улаанууд	11	0.0	16	0.1	0.1
Гахай хавдар	524	1.9	1016	3.7	1.8

6.3.1. Сүрьеэ

Сүрьеэ өвчний нийт 3985 шинэ тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт халдварт өвчний дотор 9.3 хувийг эзэлж байна. Улаанбаатар хотод өвчлөлийн 2268 тохиолдол байгаа нь сүрьеэгийн нийт өвчлөлийн 56.9 хувийг эзэлж байна.

Уушгины түрхэц эерэг шинэ сүрьеэ 1723 бүртгэгдсэн нь урьд онтой харьцуулахад 114 тохиолдлоор буурсан байна.

Шинээр бүртгэгдсэн сүрьеэгийн тохиолдлын 74.5 хувийг уушгины сүрьеэ, 25.5 хувийг бусад эрхтний сүрьеэ эзэлж, хүүхдийн сүрьеэ 380 тохиолдол илэрсэн ба энэ нь сүрьеэгийн нийт шинэ тохиолдлын дотор 9.5 хувийг эзэлж байна.

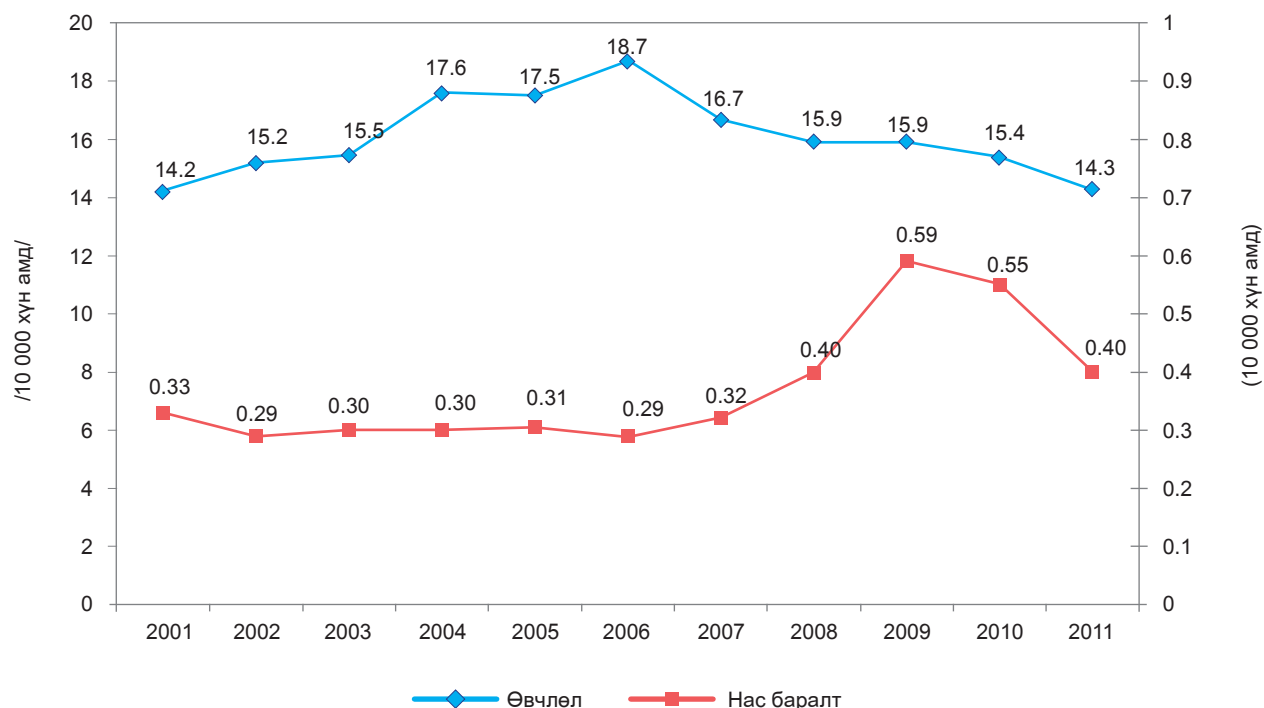
Хүснэгт 6.3.2. Сүрьеэгийн өвчлөл, 10 000 хүн амд /улсын дунджаас дээгүүр байгаа аймгуудаар, 2011/

Аймаг	2010		2011		Өсөлт /бууралт/ 10 000 хүн амд
	Бодит тоо	10 000 хүн амд	Бодит тоо	10 000 хүн амд	
Дархан-Уул	241	26.8	214	23.3	-3.5
Сэлэнгэ	251	24.3	247	23.2	-1.1
Дорнод	155	21.1	144	19.6	-1.5
Сүхбаатар	97	17.7	99	18	0.3
Дорноговь	88	15.1	97	16.3	1.2
Улсын дундаж	4213	15.4	3985	14.3	-1.1

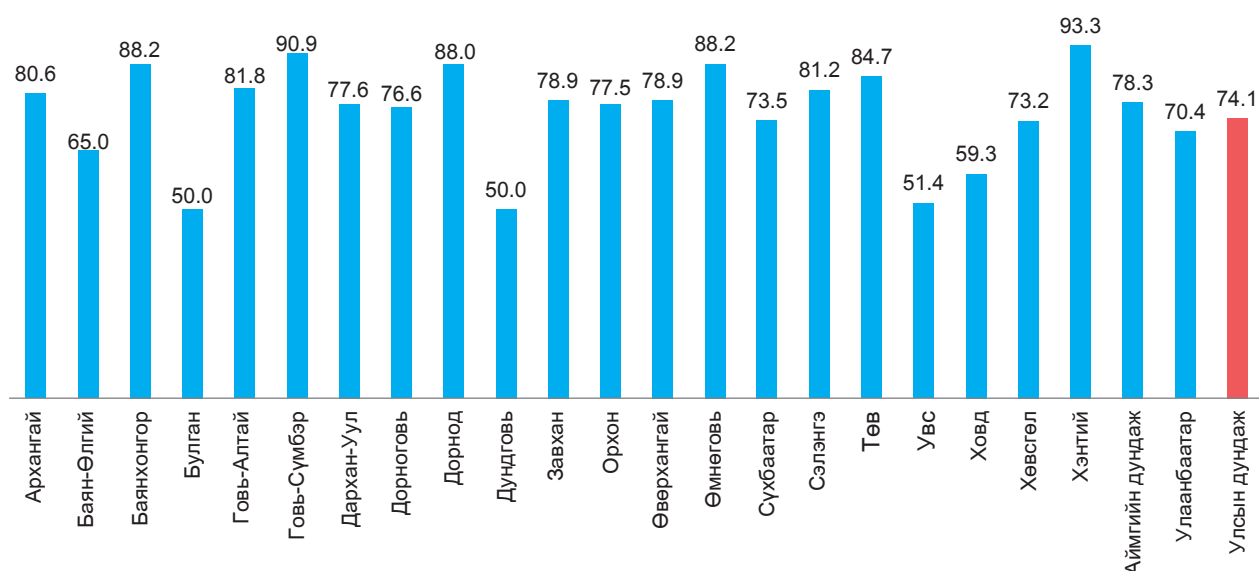
Шинээр илэрсэн сүрьеэгийн тохиолдлыг насаар нь авч үзвэл:

16-44 насныхан 69.0 хувь байгаа нь залуу хөдөлмөрийн насны хүмүүс илүүтэй өвчилж байна. Хүйсийн хувьд эрэгтэйчүүд 56.0 хувь, эмэгтэйчүүд 44.0 хувь, хүйсийн харьцаа (эр: эм) = 1.2:1.0 байна.

Зураг 6.3.1. Сүрьеэгийн өвчлөл, нас баралтын хандлага, 2001-2011

Зураг 6.3.2. Сүрьеэгийн оношийн баталгаажилт хувиар, 2011

2011 оны байдлаар оношийн баталгаажилт 74.1 хувь, эдгэрэлтийн түвшин 83.1 хувьтай байгаа нь өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад оношийн баталгаажилт 0.7 хувиар, эдгэрэлтийн түвшин 1.5 хувиар тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна.

Гахай хавдрын өвчлөл

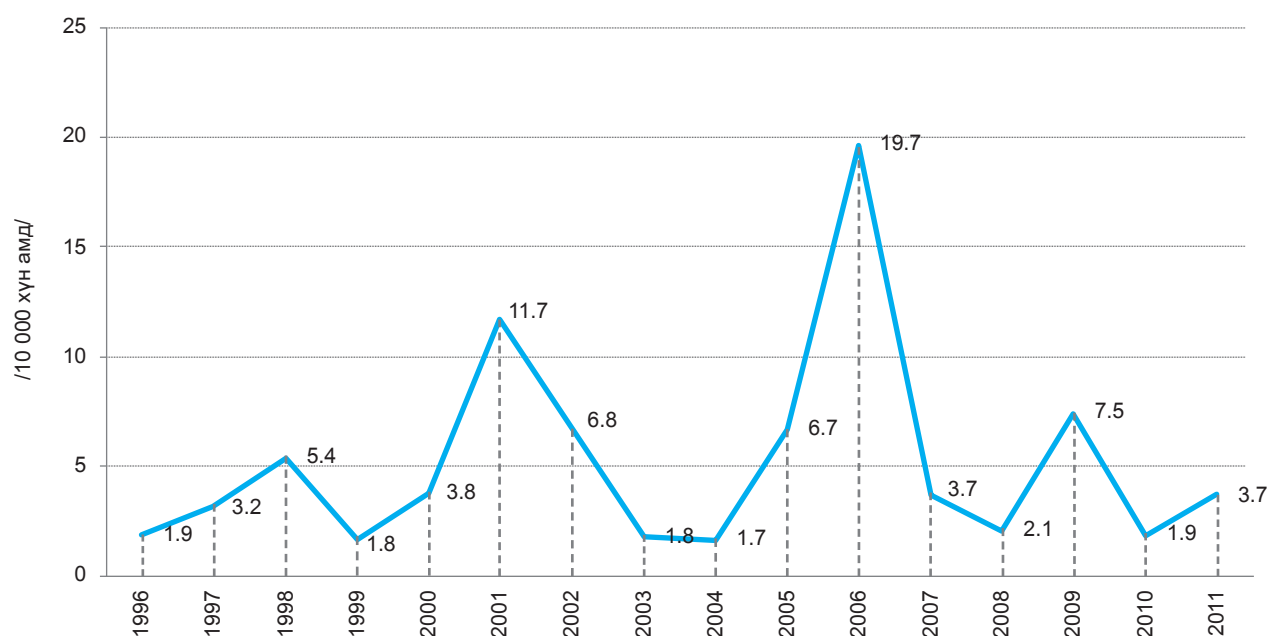
Улсын хэмжээнд гахай хавдар өвчний 1016 тохиолдол буюу 10000 хүн амд 3.7 бүртгэгдсэн нь өмнөх онтой харьцуулахад 492 тохиолдлоор буюу 10000 хүн амд 1.8-аар нэмэгдэж дэгдэлт болсон байна. 10000 хүн амд ногдох өвчлөл Өмнөговь /72.9/, Баянхонгор /9.9/, Дорнод /5.0/, Увс /1.9/, Хэнтий /1.4/, Говьсүмбэр /0.7/, Төв /0.6/, Архангай /0.5/, Завхан /0.3/, Улаанбаатар хотод /4.1/ өмнөх онтой харьцуулахад /0.1-72.9/-өөр ихэссэн байна.

Нийт өвчлөлийн 36.6 хувийг нь Өмнөговь аймагт бүртгэгдсэн өвчлөл эзэлж байгаа ба тус аймгийн Гурвантэс сумын ерөнхий боловсролын дунд сургуулийн дотуур байрны хүүхдүүдийн дунд гахай хавдар өвчин дэгдэлт хэлбэрээр бүртгэгдсэн ба гахай хавдрын вирусн F генотипээр үүсгэгдсэн болохыг тодорхойлсон байна.

2011 онд бүртгэгдсэн гахай хавдарын 223 тохиолдол буюу 48 хувийг сургуулийн насны хүүхдийн өвчлөл эзэлж байна.

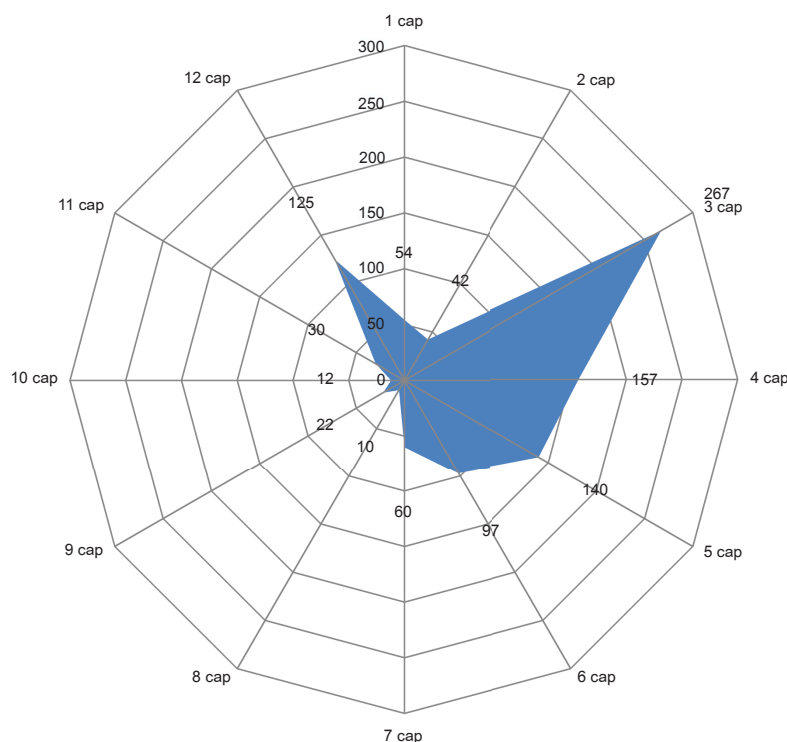
Өвчлөлийн дотор 40.9 хувийг 5-9 насны, 22.3 хувийг 10-14 насны, 10.7 хувийг 15-19 насны, 7.9 хувийг 5 хүртэлх насны хүмүүс тус тус эзэлжээ.

Зураг 6.3.3. Гахай хавдар өвчний хөдлөл зүй, 10 000 хүн амд /1996-2011/

Улсын хэмжээнд 1996-2011 онуудад бүртгэгдсэн гахай хавдрын өвчлөлийн хөдлөл зүйгээс харахад 3-4 жилийн давтамж ажиглагдаж байна.

Гахай хавдрын улиралчлалыг авч үзэхэд 3-6 сард өвчлөл нэмэгдсэн байна. Харин өмнөх онд халдварын улиралчлал 5 сард нэмэгджээ. /Зураг 6.3.4./

Зураг 6.3.4. Гахай хавдрын өвчлөл, бодит тоо, улирлаар, 2011**Салхинцэцгийн өвчлөл**

Энэ онд салхинцэцгийн нийт 3097 тохиолдол буюу 10 000 хүн амд 11.1 тохиолдол бүртгэгдсэнийг өмнөх онтой харьцуулахад 6.5-аар, 5 жилийн дундажтай харьцуулахад 1.6-аар тус тус нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

2011 онд Баян-Өлгий аймагт салхинцэцгийн тохиолдол бүртгэгдээгүй. Өмнөговь /24.3/, Дорноговь /18.0/, Дундговь /18.4/, Өвөрхангай /18.1/, Хэнтий /14.9/, Баянхонгор /10.7/, аймаг, Улаанбаатар хотод /15.1/ салхинцэцгийн өвчлөл хамгийн өндөр байгаа ба өмнөх 5 жилийн дундаж /9.5/-аас дээгүүр байна. Салхинцэцгийн өвчлөлийг өмнөх онтой харьцуулахад Булган, Завхан, Сүхбаатар аймгуудад 0.4-2.9 промилль-оор тус тус буурсан, бусад аймаг, Улаанбаатар хотод 0.4-22.9 промилль-оор тус тус нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

Өвчлөлийн 59.8 хувь нь 0-9 насны хүүхдийн өвчлөл эзэлж үүний дотор 68.0 хувийг 5 хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөл эзэлж байна.

6.4 Бэлгийн замаар дамжих халдвар

Бэлгийн замаар дамжих халдварын 13427 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт халдварт өвчний дотор 31.3 хувийг эзэлж, өнгөрсөн онтой харьцуулахад 874 тохиолдол буюу 6.5 хувиар буурсан байна. Нийт бүртгэгдсэн өвчлөлийн 29.8 хувийг трихомониаз, 38.4 хувийг заг хүйтэн, 31.8 хувийг тэмбүү тус тус эзэлж байна.

Хүснэгт 6.4.1. Бэлгийн замаар дамжих халдварын тохиолдлын тоо, 10 000 хүн амд

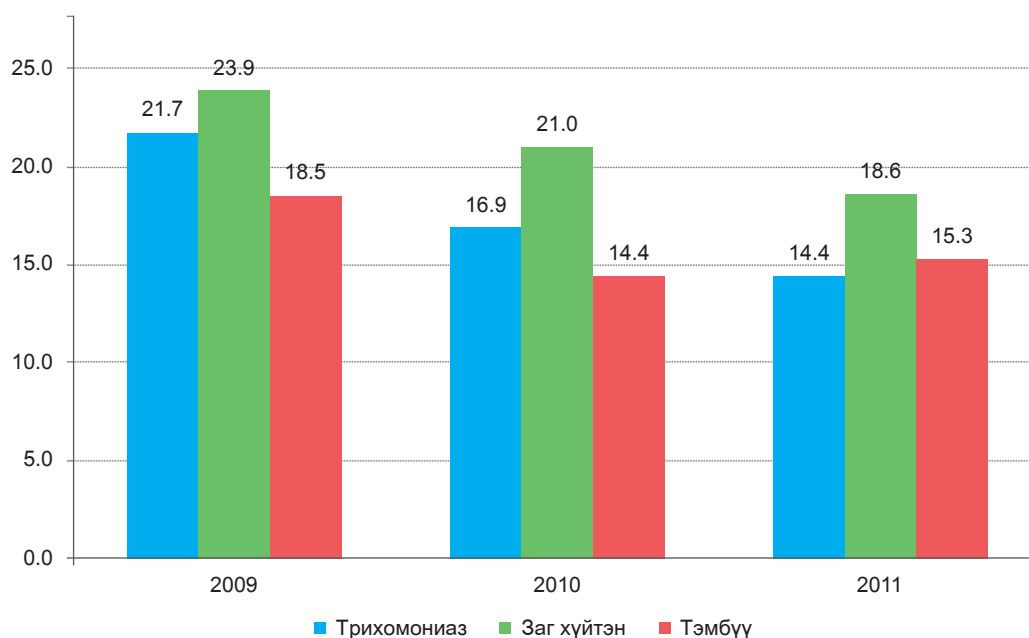
Халдварт өвчин /ӨОУА-10 нэршлээр/	2010		2011		Өсөлт /бууралт/ 10 000 хүн амд
	Бодит тоо	10 000 хүн амд	Бодит тоо	10 000 хүн амд	
Тэмбүү	3937	14.4	4268	15.3	0.9
Заг хүйтэн	5741	21.0	5159	18.6	-2.4
Трихомониаз	4623	16.9	4000	14.4	-2.5

10 000 хүн амд ногдох тэмбүүгийн өвчлөл Говьсүмбэр, Дорнод, Дорноговь, Баянхонгор, Хэнтий, Дархан-уул, Сүхбаатар, Орхон, Өмнөговь, Өвөрхангай, Хөвсгөл аймгууд болон Улаанбаатар хотод, заг хүйтэн Дорнод, Дорноговь, Говьсүмбэр, Говь-Алтай, Хөвсгөл, Баянхонгор, Сүхбаатар, Хэнтий аймгуудад, трихомониазын өвчлөл Булган, Баянхонгор, Дорнод, Дорноговь, Хэнтий, Говьсүмбэр, Дундговь, Сүхбаатар, Завхан аймгууд болон Улаанбаатар хотод улс болон аймгийн дунджаас өндөр байна.

2011 онд төрөлхийн тэмбүүгийн 15 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өнгөрсөн оноос 4 тохиолдлоор нэмэгдсэн байна. Төрөлхийн тэмбүүгийн өвчлөл Дорнод, Өмнөговь, Төв, Увс аймгуудад тус бүр 1, Баянхонгор, Орхон, Хөвсгөл аймгуудад тус бүр 2, Улаанбаатар хотод 5 тохиолдол бүртгэгдсэн байна.

2011 онд жирэмсэн эмэгтэйчүүдэд хийсэн 76826 үзлэгийн дүнгээс үзвэл тэмбүү 1867 (2.5%), заг хүйтэн 589 (0.9%), трихомониаз 1495 (2.1%) тус тус илэрсэн байна.

Зураг 6.4.1. Зонхилон тохиолдох бэлгийн замын халдварт өвчин, 10 000 хүн амд, 2009-2011

БЗДХ-аар өвчлөгсдийн 37.6 хувь нь эрэгтэй, 62.3 хувь нь эмэгтэйчүүд байна. Нийт өвчлөгсдийн нийгмийн байдлыг авч үзвэл 32.7 хувь ажил эрхэлдэг, 50.9 хувь ажил эрхэлдэггүй, 13.8 хувь оюутан, 0.5 хувь цэргийн албан хаагчид, 0.8 хувь 0-15 насны хүүхэд байна.

Насны ангиллаар авч үзэхэд 0.25 хувь 0-4 насны, 0.56 хувь 5-14 насны, 40.3 хувь 15-24 насны, 54.4 хувь 25-44 насны, 4.2 хувь 45-64 насны, 0.2 хувь 65-аас дээш насны хүмүүс байна.

ХДХВ-ийн халдвартай хүмүүсийн 14 (82.3%) эрэгтэй, 3 (17.6%) эмэгтэй байна. 2010 онд ХДХВ-ийн халдвартай бүртгэгдсэн тохиолдлууд 100% бэлгийн замаар халдвар авсан. ХДХВ-ийн халдварын 3 (17.6%) тохиолдол идэвхитэй тандалтаар, 14 (82.3%) тохиолдол нь янз бүрийн өвчний улмаас эмнэлэгт хандсан болон хэвтэн эмчлүүлж байсан хүмүүсээс илэрсэн байна.

Халдварт өвчний шалтгаант нас баралтын 150 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өмнөх онтой харьцуулахад 45 тохиолдлоор буурсан байна. Нийт нас баралтын тохиолдлыг шалтгаанаар авч үзвэл сүрьеэ -111, вирүст хепатит-20, боом - 6, менингококкт халдвар-3, төрөлхийн тэмбүү өвчнөөр-4, ХДХВ/ДОХ-ын халдвараар - 2, салхин цэцэг, ёлом, хачигт рикеттиоз болон галзуу өвчний улмаас тус тус 1 хүн нас барсан байна.

БҮЛЭГ 7. ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧЛӨЛ

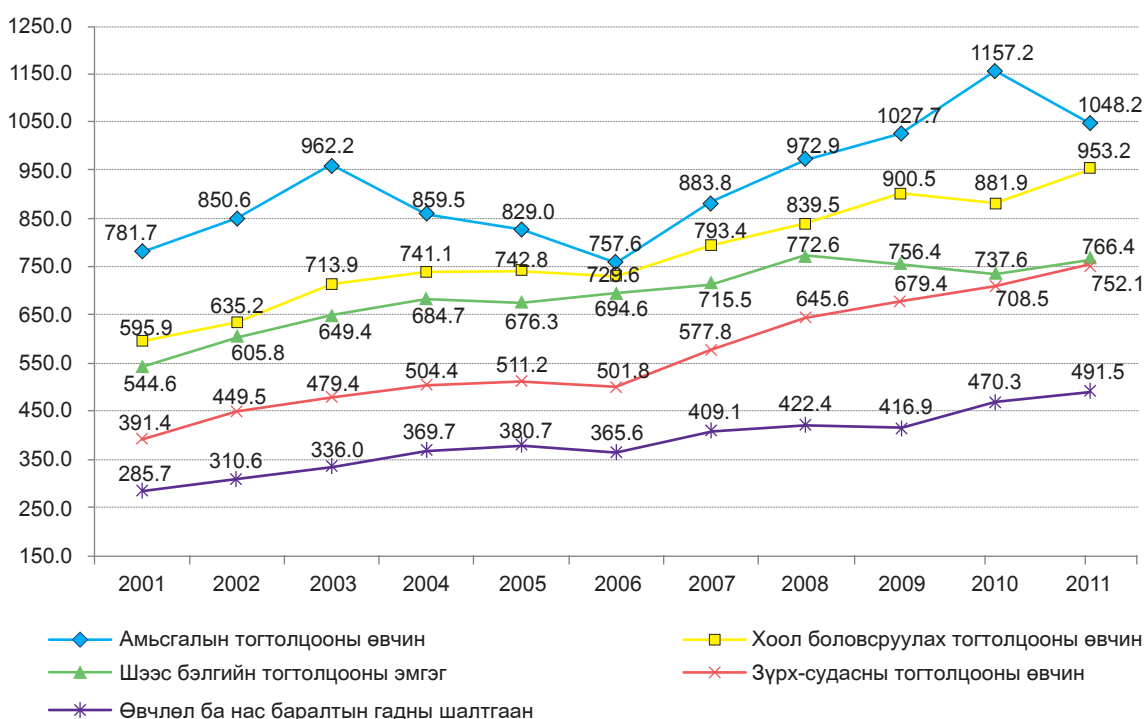
7.1. Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан

Дэлхий нийтээрээ Халдварт бус өвчнийг хянах талаар анхаарлаа хандуулж “Эрүүл аж төрөх ёс, Халдварт бус өвчний хяналт” сэдвээр ОХУ-ын Москва хотноо Дэлхийн сайд нарын анхдугаар чуулга уулзалт болов. НҮБ, ДЭМБ-аас 2011 оныг Халдварт бус өвчинтэй тэмцэх жил болгон олон арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлсээр байна.

Мөн 2011 онд “Халдварт бус өвчин, осол гэмтлийн сэргийлэлт ба хяналт” сэдэвт үндэсний чуулган төрийн ордонд чуулав.

Монгол улсын 15-64 насны хүн амын халдварт бус өвчний эрсдэлт хүчин зүйлсийн талаарх мэдлэг хангалтгүй байдгаас өөрсдийн эрүүл мэндийг хамгаалах, өвчлөлөөс сэргийлэх эерэг хандлага бүрдээгүй байна. Ялангуяа эрэгтэйчүүд, залуу насныханд зан үйл, өөрийн хяналт, өвчлөх эрсдлийн талаарх мэдлэг дутмаг, зөв үзэл бодол төлөвшөөгүй байна.

Зураг 7.1.1. Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 10 000 хүн амд /2001-2011/

2011 оны байдлаар 10000 хүн амд амьсгалын тогтолцооны өвчин 1048.17, хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин 953.17, шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин 766.37, зүрх-судасны тогтолцооны өвчин 752.07, гэмтэл, хордлого ба бусад гадны шалтгаант өвчин 491.75 ногдож байгаа бөгөөд 2010 онтой харьцуулахад амьсгалын тогтолцооны өвчин буурсан байна. Хоол шингээх, шээс бэлгийн, зүрх-судасны тогтолцооны өвчин болон гэмтэл, хордлого ба бусад гадны шалтгаант өвчлөлийн түвшин буураагүй нэмэгдсэн хэвээр байна. (Зураг 7.1.1)

2011 оны байдлаар хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаанд:

- Амьсгалын тогтолцооны өвчин /10 000 хүн амд 1048.17/
- Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин /10 000 хүн амд 953.17/
- Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин /10 000 хүн амд 766.37/
- Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин /10 000 хүн амд 752.07/
- Гэмтэл, хордлого ба бусад гадны шалтгаант өвчин /10 000 хүн амд 491.75/ орж байна.

2011 онд хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгааныг байршлаар авч үзвэл УБ хотод амьсгалын тогтолцооны өвчин, хоол боловсруулах өвчин, гэмтэл, хордлого ба бусад гадны шалтгаант өвчин, хөдөөд амьсгал, хоол боловсруулах, шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин тэргүүлэх 3 шалтгаанд орж байна. Тухайлбал 10000 хүн амд ногдох амьсгалын тогтолцооны өвчин хотод 842.06, хөдөөд 1219.74, хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин хотод 811.84, хөдөөд 1070.82, шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин хотод 624.91, хөдөөд 884.12, осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл хотод 782.33, хөдөөд 249.86, зүрх-судасны тогтолцооны өвчин хотод 646.90, хөдөөд 839.70 ногдож байна.

Хүснэгт 7.1.1. Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, нас, хүйсээр, 2011

	Нийт өвчлөл	Амьсгалын тогтолцооны өвчин	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг
Хүйс						
Эрэгтэй	4851.68	1004.32	778.24	352.60	588.70	642.87
Эмэгтэй	7450.63	1089.65	1118.64	1157.77	906.60	348.80
Насны бүлэг						
20 хүртэл	4639.27	1942.20	747.44	215.90	46.14	372.41
20-44	5649.10	419.68	811.42	1035.87	404.11	573.00
45-65	9223.96	663.11	1567.64	1172.11	2239.97	536.55
65 ба түүнээс дээш	13514.69	1128.29	1847.64	1155.10	5091.41	452.30
Байршил						
Хот	6151.20	842.06	811.84	624.91	646.90	782.33
Хөдөө	6217.24	1219.74	1070.82	884.12	839.70	249.86
Бүсээр						
Баруун	5887.00	1181.31	873.01	994.67	834.30	167.47
Хангайн	6221.13	1064.86	1121.14	930.79	938.60	222.80
Төв	6393.19	1340.34	1042.78	842.51	829.20	324.82
Зүүн	6408.89	1432.76	1374.31	644.55	599.60	300.67
Улсын дүн	6187.24	1048.17	953.17	766.37	752.10	491.75

10 000 эмэгтэй хүн амд ногдох амбулаторт бүртгэгдсэн өвчлөлийн түвшин эрэгтэй хүн амтай харьцуулахад 1.6 дахин их байна. Өвчлөлийн шалтгаанаар авч үзвэл эрэгтэйчүүд гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэгийн улмаас амбулаторит үзүүлж, эмчлүүлсэн өвчлөлийн түвшин эмэгтэйчүүдтэй харьцуулахад 1.8 дахин их, бусад өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгааны хувьд өвчлөлийн түвшин 1.1-3.3 дахин бага байна.

Хүн амын өвчлөлийг бүс нутгаар авч үзвэл баруун бүсэд амьсгалын тогтолцооны өвчин (1181.3), шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин (994.67), хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин (873.01), хангайн бүсэд амьсгалын тогтолцооны өвчин (1064.86), хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин (1121.14), шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин (930.79), төвийн болон зүүн бүсэд амьсгалын тогтолцооны өвчин (1340.34 ба 1432.76), хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин (1042.78 ба 1374.31), шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин (842.51 ба 644.55) тэргүүлэх 3 шалтгаанд орж байна.

Түүнчлэн амьсгалын тогтолцооны өвчин төвийн болон зүүн бүсэд, хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин төвийн болон зүүн бүсэд, шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин баруун

бүс, хангай говийн болон төвийн бүсэд, зүрх-судасны тогтолцооны өвчин төвийн болон хангайн бүсэд, гэмтэл, хордлого ба бусад гадны шалтгаант өвчин төвийн болон хангайн бүсэд бусад бүсүүдтэй харьцуулахад өндөр байна.

2011 оны байдлаар эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаанд

- Амьсгалын тогтолцооны өвчин /10000 хүн амд 372.84/
- Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин /10000 хүн амд 366.64/
- Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин /10000 хүн амд 321.83/
- Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин /10000 хүн амд 307.96/
- Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин /10000 хүн амд 160.85/ орж байна.

Хүснэгт 7.1.2. Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 2011

	Нийт өвчлөл	Амьсгалын тогтолцооны өвчин	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин
Хүйс						
Эрэгтэй	1882.71	385.20	299.45	169.33	309.10	142.58
Эмэгтэй	3067.65	361.11	343.00	439.10	421.00	178.14
Насны бүлэг						
20 хүртэл	1665.54	740.48	216.77	94.62	20.63	80.16
20-44	2308.92	103.66	255.76	376.46	163.18	147.39
45-65	3708.89	212.92	608.84	505.64	1082.53	313.60
65 ба түүнээс дээш	6957.50	538.05	837.13	693.26	2909.79	425.49
Байршил						
Хот	2625.17	364.60	357.47	262.84	347.71	175.32
Хөдөө	1310.76	209.01	160.87	190.26	210.62	81.94
Бүсээр						
Баруун	2722.47	419.20	356.64	448.88	428.21	165.25
Хангайн	2292.10	316.61	277.61	344.26	411.23	136.47
Төв	2175.37	407.33	247.17	299.10	340.14	150.80
Зүүн	2472.19	413.24	318.84	264.81	317.12	147.17
Улсын дүн	2491.63	372.84	321.83	307.96	366.64	160.85

Эмнэлэгт хэвтэлтийн түвшин 10 000 эрэгтэй хүн амд 1882.71, 10 000 эмэгтэй хүн амд 3067.65 ногдож байгаа эмнэлэгт хэвтэж байгаа 3 хүний нэг нь эрэгтэйчүүд байна.

10 000 эрэгтэй хүн амд ногдох хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн түвшин 10 000 эмэгтэй хүн амд ногдох стационарын өвчлөлийн түвшинээс 1.6 дахин бага байна.

2011 оны байдлаар эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгааны дотор зонхилж буй өвчнүүдийг авч үзвэл: шээс бэлгийн тогтолцооны өвчний улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 67.4 хувийг бөөрний сувганцрын үрэвсэлт өвчин, амьсгалын тогтолцооны өвчний дотор уушгины хатгалгааны улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчид 46.2 хувийг, хоол боловсруулах тогтолцооны өвчний дотор элэгний эмгэг 26.1 хувийг, зүрх-судасны тогтолцооны өвчний дотор даралт ихсэх өвчин 36.8 хувийг, зүрхний ишеми өвчин 26.0 хувийг тус тус эзэлж байгаа нь эдгээр өвчнүүд хүн амын дунд зонхилон тохиолддогийг харуулж байна.

Бөөрний сувганцрын үрэвсэлт өвчин нь 2000 онд шээс бэлгийн тогтолцооны өвчний улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 56.7 хувийг эзэлж байсан бол 2004 онд 65.4 хувь болж, 2010 онтой харьцуулахад 2011 онд 0.9 пунктээр буурсан байна.

Хүснэгт 7.1.3. Зонхилон тохиолдох хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн бүтэц, хувиар

Өвчний ангилал (ӨОУА-10)	Зонхилох шалтгаан	Өвчлөлийн тухайн бүлэгт эзлэх хувь												
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
Шээс бэлгийн тогтолцоо	Бөөрний сувганцрын үрэвсэл (N10-N16)	56.7	55.8	59.0	63.1	65.4	69.1	69.7	67.8	69.1	66.6	68.3	67.4	
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	Хатгалгаа (J12-J18)	46.8	42.7	41.0	42.7	43.2	39.8	38.6	40.5	41.9	38.8	44.8	46.2	
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Элэгний эмгэг (K70.K73.K74.K71-K73.K75-K77)	18.9	19.3	21.5	21.8	23.7	25.7	24.9	25.1	25.6	25.7	25.2	26.1	
	Мухар олгойн өвчин (K35-K38)	26.6	24.3	22.2	22.7	21.4	20.2	19.4	18.6	17	16.9	16.7	15.4	
	Цэсний хүүдийн өвчнүүд (K80-K81)	14.6	14.5	14.9	16.5	15.8	15.6	15.3	13.97	13.7	14.2	13.8	14.2	
Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	Даралт ихсэх өвчнүүд (I10.I11-I15)	34.7	34.7	34.4	32.4	32.3	31.3	32.6	32.1	33.2	34.4	36.6	36.8	
	Зүрхний ишеми өвчнүүд (I20.I23-I25)	19.2	20.3	20.9	23.5	25.7	26.3	26.3	29.3	30.1	29.5	26.6	26	
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	Мэдрэлийн ёзоор ба сүлжээний эмгэг (G50-59)	18.1	19.2	19.7	20.9	20.5	23.4	21.7	22.1	24.3	26.0	26.7	28.8	
	Эпилепси (G40-G41)	11.7	10.8	11.4	12.6	12.9	12.4	12.5	11.7	11.2	10.9	13.3	12.6	

Уушгины хатгаа өвчин 2000 онд амьсгалын тогтолцооны өвчний улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 46.7 хувийг эзэлж байсан бол 2004 онд 43.2 хувь болж, 2010 онтой харьцуулахад 2011 онд 1.4 пунктээр нэмэгджээ.

2000 онд хоол боловсруулах тогтолцооны өвчний дотор 18.9 хувийг элэгний эмгэг, 14.6 хувийг цэсний өвчнүүд эзэлж байсан бол 2011 онд элэгний эмгэг нь 26.1 хувь болж нэмэгдэн, цочмог мухар олгойн үрэвсэл өвчин 2000 онд 26.6 хувийг эзэлж байсан бол 2011 онд 15.4 хувь болж буурсан байна.

Зүрхний ишеми өвчин нь 2000 онд зүрх-судасны тогтолцооны өвчний улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 19.2 хувийг эзэлж байсан бол 2004 онд 25.7 хувь болж, 2010 онтой харьцуулахад 2011 онд 0.6 пунктээр буурсан байна.

Хүснэгт 7.1.4. Чихрийн шижин өвчин, 2010-2011

	2010 он	2011 он
Хүйс		
Эрэгтэй	28.3	35.7
Эмэгтэй	30.4	37.6
Насны бүлэг		
20 хүртэл	2.0	2.1
20-44	14.3	18.6
45-65	117.8	141.4
65 ба түүнээс дээш	115.4	135.3
Байршил		
Хот	33.8	38.7
Хөдөө	21.9	32.8
Бүсээр		
Баруун	7.3	16.9
Хангайн	12.1	13.7
Төв	23.2	33.6
Зүүн	9.5	11.1
Улсын дүн	29.4	36.7

Чихрийн шижин өвчин нийт халдварт бус өвчний дотор 0.6 хувийг эзэлж, 10000 хүн амд 36.7 байгаа нь өнгөрсөн он /2010 онд 29.4/-оос 7.3-аар нэмэгджээ.

Хүйсийн хувьд зөрүү багатай харин насны бүлгээр нь авч үзэхэд 45-65 насанд буюу хөдөлмөрийн насныханд 10000 хүн амд 141.4 тохиолдож өнгөрсөн оноос 23.6-аар нэмэгдсэн байна.

Байршлаар нь авч үзэхэд хөдөөд хотоос 5.9-өөр бага, бүсээр нь харьцуулахад Төвийн бүсэд өндөр тохиолдож байна. Төвийн бүсийн аймгууд дотроос Сэлэнгэ /56.5/, Дархан-уул /52.3/ аймгуудад улсын дунджаас өндөр байна.

Хүснэгт 7.1.5. Цусны даралт ихсэх өвчин, 2010-2011

	2010 он	2011 он
Хүйс		
Эрэгтэй	159.5	167.1
Эмэгтэй	286.7	294.3
Насны бүлэг		
20 хүртэл	0.5	0.5
20-44	59.9	63.6
45-65	816.9	827.1
65 ба түүнээс дээш	1895.1	1842.5
Байршил		
Хот	143.4	139.6
Хөдөө	362.8	417.8
Бүсээр		
Баруун	164.9	236.8
Хангайн	272.9	305.3
Төв	263.4	247.3
Зүүн	141.9	172.4
Улсын дүн	300.3	311.8

Цусны даралт ихсэх өвчин нийт өвчлөлийн 3.8 хувийг эзэлж, 10000 хүн амд 311.8 байна. Хүйсийн хувьд эмэгтэйд илүү тохиолдож харин насны бүлгээр нь авч үзэхэд 45-65 насанд 10000 хүн амд 827.1 болон 65-аас дээш насанд өндөр 10000 хүн амд 1842.5 тохиолдож, хөдөлмөрийн насны хүмүүст өнгөрсөн оны мөн үеэс 10.3-аар нэмэгдсэн байна. Байршлаар нь үзэхэд хөдөөд хотоос 278.2-оор их байна. Бүсээр нь авч үзэхэд Хангайн бүс нутгийн хүн амд илүү өвчлөлийн тохиолдол бүртгэгдэж байгаа нь газарзүйн байршилтай холбоотой юм. Говьсүмбэр /866.7/, Баянхонгор /625.2/, Архангай /598.1/, Говь-Алтай /500.9/, Өвөрхангай /470.9/, Баян-Өлгий /421.7/, Дархан-уул /400.1/, Өмнөговь /382.2/, Ховд /368.8/, Хэнтий /360.7/

Сэлэнгэ /342.8/, Увс /340.7/, Хөвсгөл /313.8/ Дорноговь /313.8/, Төв /312.1/ аймгуудад улс, аймгийн дунджаас өндөр байна.

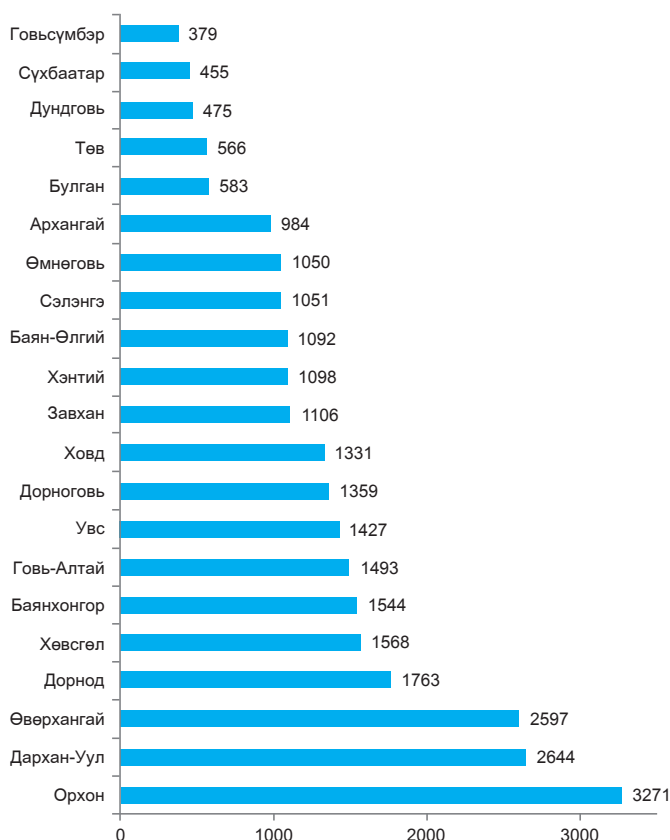
7.2. Мэс заслын үйл ажиллагаа

Улсын хэмжээнд 2011 онд нийт 82292 өвчтөнд мэс заслын эмчилгээ хийгдсэн бөгөөд 66.5 хувь нь Улаанбаатар хотод, 33.5 хувь нь хөдөө орон нутагт хийгджээ.

Нийт хийгдсэн мэс заслын эмчилгээний 14.0 хувь буюу 11618 тохиолдолд 15 хүртэлх насны хүүхдэд хийгдсэн байна.

Дурангийн мэс засал 3453 өвчтөнд хийгдсэн бөгөөд 39.0 хувийг хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөлд, 6.0 хувийг эмэгтэйчүүдийн, 3.0 хувийг шээс бэлгийн тогтолцооны өвчлөлд, 52.0 хувь нь бусад эрхтэн тогтолцооны өвчлөлд хийгдсэн байна.

Зураг 7.2.1. Мэс заслын хагалгааны тоо, 2011

Хүснэгт 7.2.1. Зонхилон хийгдсэн мэс засал, хагалгааны төрлөөр, 2011

№	Мэс заслын нэр	Мэс засал хийлгэсэн хүний тоо	Үүнээс давтан хагалгаа	Мэс заслын дараах хүндрэл		Нас баралт	
				Бодит тоо	Эзлэх хувь	Бүгд	Эзлэх хувь
1	Цочмог мухар олгой	12830	20	20	0.2	2	0.0
2	Үе мөчний бусад мэс засал	6522	0	9	0.1	4	0.1
3	Эмэгтэйчүүдийн бусад мэс засал	5253	7	2	0.0	1	0.0
4	Нүдний бусад мэс засал	4626	10	0	0.0	0	0.0
5	Цөсний замын мэс засал	4478	12	9	0.2	7	0.2
6	Хамар хоолойн мэс засал	3913	0	0	0.0	0	0.0
7	Эрүү нүүрний мэс засал	2523	2	0	0.0	0	0.0
8	Нарийн, бүдүүн гэдэсний мэс засал	2005	19	15	0.7	19	0.9
9	Ивэрхий	1649	2	3	0.2	1	0.1
10	Тархи, нугасны мэс засал	1536	4	13	0.8	82	5.3

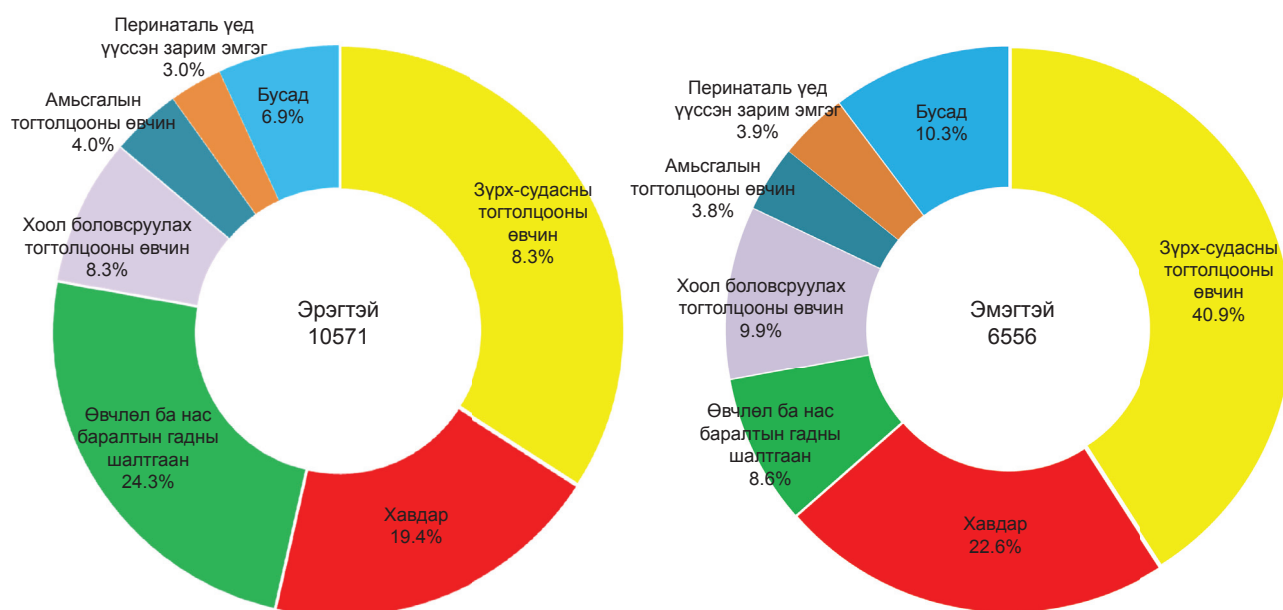
Хэвтэн эмчлүүлэгчдэд хийгдсэн цочмог мухар олгойн үрэвслийн улмаас хийгдсэн мэс заслын хагалгаа эхний байранд буюу 15.4 хувийг эзэлж байгаа бөгөөд нийт хагалгааны 3332 тохиолдол буюу 26 хувьд нь 15 хүртэлх насны хүүхдэд хийгджээ. Тархи нугасны мэс заслын улмаас нас баралтын хувь 5.3 хувь байна.

БҮЛЭГ 8. ХҮН АМЫН НАС БАРАЛТ

1995 оноос хойш хүн амын нас баралтын шалтгаанд зүрх-судасны тогтолцооны өвчин, хавдар, осол гэмтэл, гадны шалтгаант нас баралт эхний 3 байруудыг эзэлж эдгээр өвчний улмаас нас барсан хүний тоо жил тутамд нэмэгдсээр байна.

2011 оны жилийн эцсийн байдлаар улсын хэмжээнд нас баралтын 17127 тохиолдол бүртгэгдэж өнгөрсөн оны мөн үеэс 149 тохиолдлоор буюу 0.9 хувиар буурсан байна. Нийт нас барсан хүний 61.7 хувь нь эрэгтэй, 38.3 хувь эмэгтэй байна. Нийт нас баралтын 4176 тохиолдол буюу 24.4 хувь нь эмнэлэгт нас барсан бөгөөд үүнээс 26,0 хувь нь хоног болоогүй нас баралт байна.

Зураг 8.1.1. Нас баралтын зонхилох шалтгаан хүйсээр, 2011

2011 онд хүн амын нас баралтын шалтгааны 36.7 хувийг зүрх-судасны тогтолцооны өвчин, 20.7 хувийг хавдар, 18.3 хувийг өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан эзэлж байгаа бөгөөд нийт нас баралтын шалтгааны 75.7 хувь ногдож байна.

Жилд дунджаар 6000-6500 гаруй хүн буюу нас барсан гурван хүний нэг нь зүрх-судасны тогтолцооны өвчин, 3500 хүн хавдраар, 3000 хүн буюу 5 хүний нэг нь өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаант өвчний улмаас нас барж байна.

2011 оны байдлаар хүн амын нас баралтын тэргүүлэх 5 шалтгаанд:

- Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин (10 000 хүн амд 22.6)
- Хавдар (10 000 хүн амд 12.6)
- Өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан (10 000 хүн амд 11.2)
- Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин (10 000 хүн амд 5.5)
- Амьсгалын тогтолцооны өвчин (10 000 хүн амд 2.4) орж байна.

Хүн амын нас баралтын түвшин эрэгтэй 10 000 хүн амд 78.1, эмэгтэй 10 000 хүн амд 45.8 ногдож байна.

ДЭМБ-аас 2030 онд нас баралтын хэтийн төлөвийг дэлхийн хүн амын нас баралтын тэргүүлэх 5 шалтгаан нь зүрхний ишемийн өвчин, тархины судасны өвчин, уушгины архаг бөглөрөлт өвчин, амьсгалын доод замын халдварууд, замын осол гэмтэл байх тооцоо гарчээ. (Хүснэгт 8.3.1)

Хүснэгт 8.1.1. Хүн амын нас баралтын тэргүүлэх 5 шалтгаан, 2011

	Нийт өвчлөл	Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	Хавдар	Өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Амьсгалын тогтолцооны өвчин
Хүйс						
Эрэгтэй	78.05	26.65	15.85	18.94	6.50	3.09
Эмэгтэй	45.79	18.73	10.36	3.92	4.55	1.73
Насны бүлэг						
20 хүртэлх	18.00	0.20	0.41	4.10	0.72	3.24
20-44	27.76	5.14	2.61	13.69	2.76	0.39
45-65	133.62	53.14	35.21	20.83	14.34	2.84
65 ба түүнээс дээш	539.31	296.83	145.94	10.17	43.82	14.40
Байршил						
Хот	62.18	19.55	12.74	14.67	5.64	2.02
Хөдөө	60.87	25.10	12.53	8.36	5.39	2.69
Бүсээр						
Баруун	59.22	25.13	13.40	6.09	4.80	57.05
Хангайн	63.62	27.92	12.86	8.78	4.59	63.41
Төв	56.50	22.90	11.65	9.21	4.98	57.51
Зүүн	66.44	21.07	14.55	9.96	8.64	61.13
Улсын дүн	61.47	22.58	12.63	11.23	5.50	2.39

8.1. Зүрх-судасны тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралт

Зүрх-судасны тогтолцооны өвчний улмаас жил бүр 6000-6500 хүн буюу 3 хүний нэг нь нас барж байгаа бөгөөд хүн амын нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан болсон хэвээр байна.

2011 онд зүрх-судасны тогтолцооны шалтгаант нас баралтын түвшин 10 000 эрэгтэй хүн амд 26.7, 10 000 эмэгтэй хүн амд 18.7 ногдож байна. Насны бүлгээр авч үзвэл 45-65 насны бүлэгт зүрх-судасны тогтолцооны шалтгаант нас баралтын түвшин огцом нэмэгдэж, 65-аас дээш насны бүлэгт хамгийн өндөр байна. (Хүснэгт 8.1)

Зүрх-судасны тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралтын түвшин хангайн болон баруун бүсэд өндөр, зүүн бүсийн аймгуудад бага байна.

Шалтгаанаар тооцсон зүрх-судасны өвчний шалтгаант нас баралтын түвшинг насны бүлэг, хүйсээр харьцуулбал 45-65 насны бүлгийн эрэгтэйчүүдийн дунд 10 000 хүн амд ногдох зүрхний ишемийн өвчин 15.0, тархинд цус харвалт 28.2, цусны даралт ихсэх өвчин 4.8 ногдож байгаа бөгөөд тухайн насны эмэгтэйчүүдийн нас баралтын түвшинтэй харьцуулбал зүрхний ишемийн өвчний нас баралт 3.1 дахин, цусны даралт ихсэх өвчний шалтгаант нас баралт 2.3 дахин тархинд цус харвалтын нас баралт 1.7 дахин их байна. (Хүснэгт 8.2)

Зүрхний ишемийн өвчин Монгол эрэгтэйчүүдийн нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан болж байгаа бөгөөд 2011 оны байдлаар 10000 хүн амд 5.8 ногдож байгаа нь өмнөх оноос 4.1 хүнээр буурсан байна. 2003 оныг хүртэл зүрхний ишеми, тархинд цус харвалтын шалтгаант нас баралтын түвшин ойролцоо байсан бол 2008 оноос зүрхний ишемийн өвчний шалтгаант нас баралт тэргүүлэх хандлага ажиглагдаж байна.

2004 онд дэлхийн хүн амын нас баралтын эхний байрыг зүрхний ишеми өвчин 12.2 хувийг эзэлж байсан бол 2030 он гэхэд 14.2 хувь болж ихсэх бөгөөд тэргүүлсэн хэвээр байна гэж ДЭМБ –аас (2004) тооцоолсон байна. (Хүснэгт 8.3.1)

Хүснэгт 8.2.1. Зүрх-судасны тогтолцооны өвчний нас баралтын зарим шалтгаан, 10 000 хүн амд, насны бүлгээр, 2011

	Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	Тархинд цус харвах	Даралт ихсэх өвчин	Зүрхний ишеми өвчин
Нийт нас баралт	22.58	7.79	1.59	5.81
20 хүртэл	0.20	0.05	0.00	0.03
20-44	5.14	1.71	0.20	0.82
45-64	53.14	22.15	3.38	9.58
65-аас дээш	296.83	88.18	24.29	98.43
Эрэгтэй	26.65	8.96	1.76	6.50
20 хүртэл	0.25	0.08	0.00	0.04
20-44	7.54	2.43	0.35	1.23
45-64	76.70	28.21	4.82	15.03
65-аас дээш	334.66	103.25	25.12	105.81
Эмэгтэй	18.73	6.69	1.44	5.16
20 хүртэл	0.14	0.02	0.00	0.02
20-44	2.89	1.04	0.06	0.44
45-64	32.54	16.84	2.13	4.81
65-аас дээш	269.13	77.14	23.69	93.04

8.2. Хорт хавдрын шалтгаант нас баралт

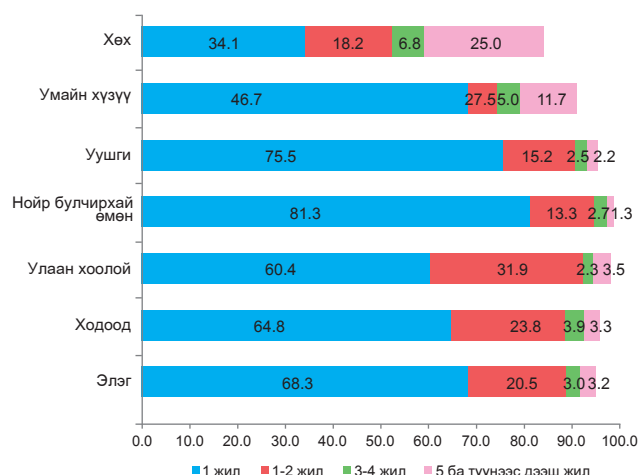
Хорт хавдар өвчний шалтгаант нас баралт нь 1990 оноос хойш хүн амын нас баралтын 2 дахь тэргүүлэх шалтгаан болсоор байна.

2011 оны байдлаар хорт хавдрын шалтгаант нас баралт нийт нас баралтын 20.7 хувийг эзэлж байгаа ба нас баралтын түвшин 10 000 эрэгтэй хүн амд 15.2, 10 000 эмэгтэй хүн амд 10.4 ногдож байна.

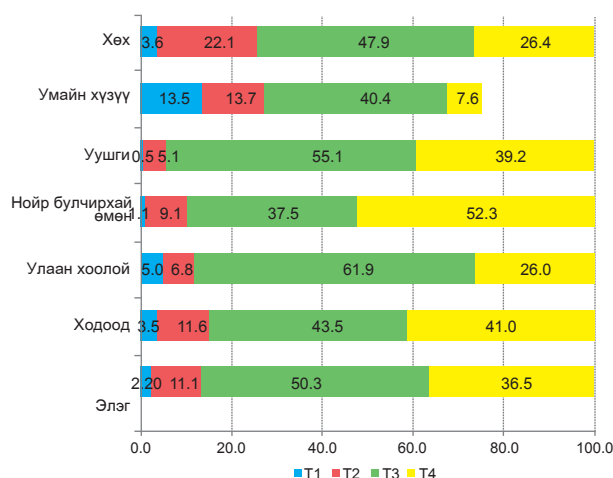
Эрэгтэйчүүдийн дунд элэг, ходоод, уушиг, улаан хоолой, нойрхойн өмөн, эмэгтэйчүүдийн дунд элэг, ходоод, улаан хоолой, умайн хүзүү, өндгөвчний хорт хавдар тэргүүлэх шалтгаан болж байна.

2011 оны байдлаар хорт хавдартай хэмээн оношлогдсон хүн амын 79.7 хувь нь өвчнийхөө III, IV үе шатанд орсон үедээ оношлогдож, нас барсан нийт хүн амын 67.5 хувь нь анх оношлогдсоноосоо хойш 1 жил хүртлэх хугацаанд амьдарсан байна. 2010 онтой харьцуулахад хожуу оношлолтын хувь 0,6 хувиар, анх оношлогдсоноосоо хойш 1 жил хүртлэх хугацаанд амьдарсан хувь 6,1 хувиар нэмэгдсэн байна.

Зураг 8.2.1. Зонхилон тохиолдох хорт хавдрын нас баралт/анх оношлогдсоноос хойшхи амьдарсан хугацаа хувиар/, 2011

Зураг 8.2.2. Зонхилон тохиолдох хорт хавдрын өвчлөл/анх оношлогдсон үе шат хувиар/, 2011

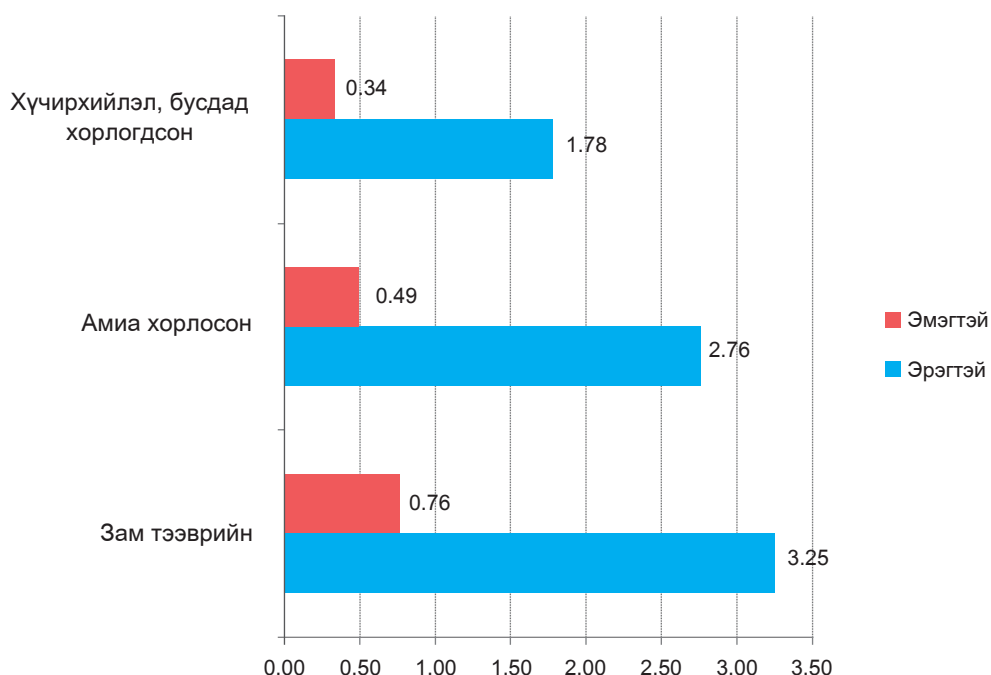

8.3. Өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан

Гэмтэл хордлого, гадны шалтгаант нас баралтын улмаас нас барах тохиолдол сүүлийн жилүүдэд эрс нэмэгдэж, 1990 онд хүн амын нас баралтын 5 дахь, 2000 оноос хойш 3 дахь тэргүүлэх шалтгаан болсоор байна. 10000 хүн амд ногдох гэмтэл хордлого, гадны шалтгаант нас баралт нь 1995 онд 6.0, 2000 онд 7.6, 2007 онд 11.7 болж, бараг 2 дахин нэмэгдсэн байна. Харин 2008 оноос сүүлийн 10 гаруй жилийн хугацаанд анх удаа гэмтэл хордлого, гадны шалтгаант нас баралт буурч, 10 000 хүн амд 9.3, 2009 онд 8.7, 2010 онд 10.1 байсан бол 2011 онд 11.2 болж нэмэгдсэн байна.

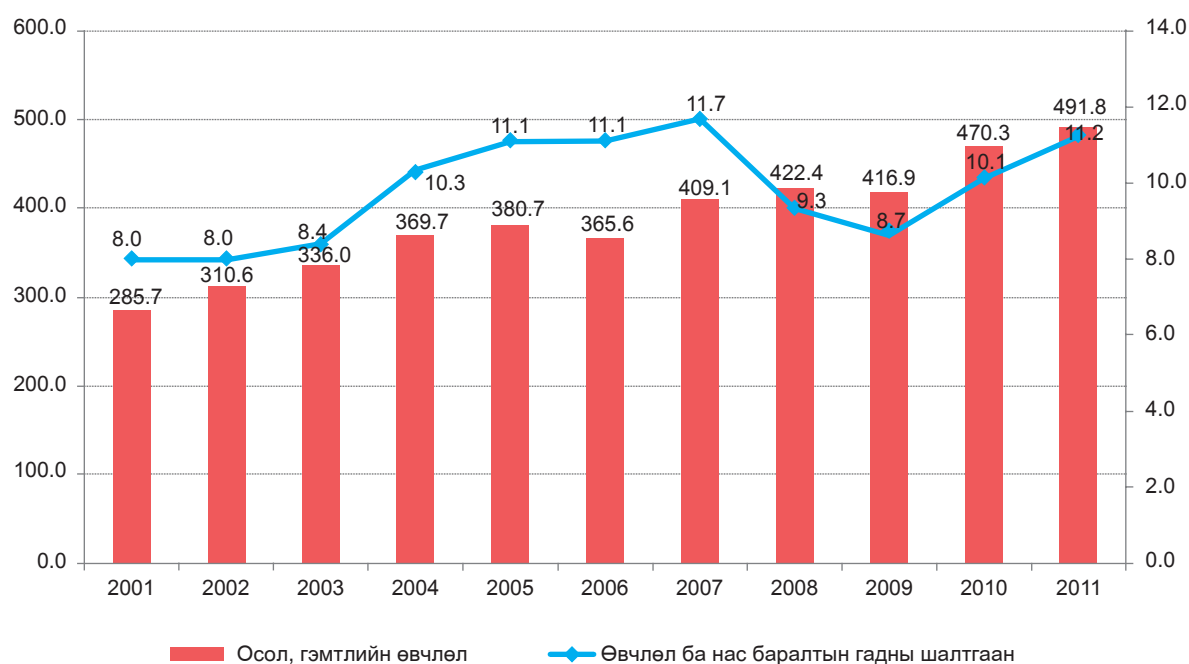
Насны бүлгээр авч үзвэл өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан нь 20-44 насны эрэгтэйчүүдийн нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан болж байгаа бөгөөд тухайн насны бүлэгт нас баралтын түвшин 23,8 байна.

Зураг 8.3.1. Осол гэмтлийн шалтгаант нас баралтын хэлбэр, 10000 хүн амд, 2011

Гэмтэл хордлого, гадны шалтгаант нас баралтыг хэлбэрээр авч үзвэл 17.6 хувь нь зам тээврийн осол, 14.2 хувь нь амиа хорлох, 9.3 хувь нь бусдад хорлогдсон, 58.9 хувь нь бусад ослоор нас барсан байна. Зам тээврийн ослын тохиолдлын тоо 2010 оноос 58 тохиолдлоор нэмэгдсэн байна. Эрэгтэйчүүдийн амиа хорлох, бусдад хорлогдох, зам тээврийн осолд өртөж амь насаа алдах явдал эмэгтэйчүүдээс их байгаа үзүүлэлтийг 10000 хүн амд харьцуулан авч үзвэл: амиа хорлосон тохиолдлын тоо 5.4 дахин, хүчирхийлэл, бусдад хорлогдсон тохиолдлын тоо 5.0 дахин, зам тээврийн ослын тохиолдлын тоо 4.0 дахин их байна.

Зураг 8.3.2. Осол гэмтлийн өвчлөл, нас баралт, 10 000 хүн амд, 2001-2011

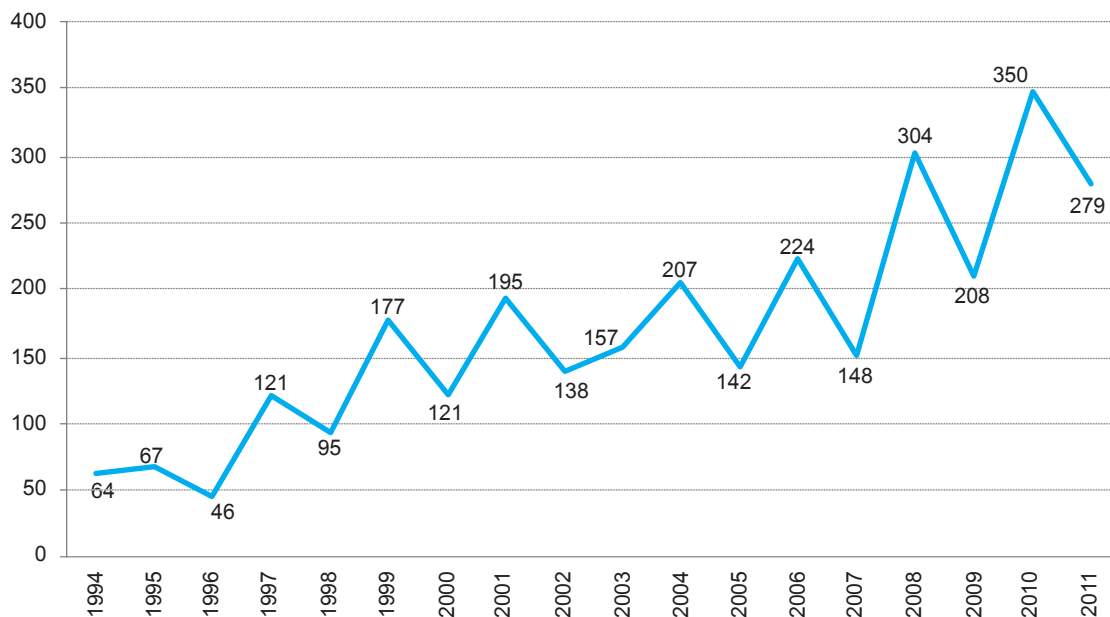
Хүснэгт 8.3.1 Дэлхийн хүн амын нас баралтын 2030 он дахь нас баралтын төлөв

2004 Өвчлөл ба гэмтэл	Нас баралт хувиар	Байр	Байр	Нас баралт хувиар	2030 Өвчлөл ба гэмтэл
Зүрхний ишеми өвчин	12.2	1	1	14.2	Зүрхний ишеми өвчин
Тархины судасны өвчин	9.7	2	2	12.1	Тархины судасны өвчин
Амьсгалын доод замын халдварууд	7	3	3	8.6	Уушгины архаг бөглөрөлт өвчин
Уушгины архаг бөглөрөлт өвчин	5.1	4	4	3.8	Амьсгалын доод замын халдварууд
Суулгалт өвчин	3.6	5	5	3.6	Зам тээврийн осол
ХДХВ/ДОХ	3.5	6	6	3.4	Гуурсан хоолой, мөгөөрсөн хоолой, уушгины хорт хавдар
Сүрьеэ	2.5	7	7	3.3	Чихрийн шижин
Гуурсан хоолой, мөгөөрсөн хоолой, уушгины хорт хавдар	2.3	8	8	2.1	Даралт ихсэх өвчин
Зам тээврийн осол	2.2	9	9	1.9	Ходоодны хорт хавдар
Хугацаанаас өмнө эсвэл бага жинтэй төрөлт	2	10	10	1.8	ХДХВ/ДОХ
Нярайн халдвар	1.9	11	11	1.6	Бөөрний өвчлөл
Чихрийн шижин	1.9	12	12	1.5	Өөрийгөө санаатайгаар гэмтээх
Малария	1.7	13	13	1.4	Элэгний хорт хавдар
Даралт ихсэх өвчин	1.7	14	14	1.4	Бүдүүн, шулуун гэдэсний хорт хавдар
Нярайн амьсгалын дутагдал, төрөлтийн гэмтэл	1.5	15	15	1.3	Улаан хоолойн хорт хавдар
Өөрийгөө санаатайгаар гэмтээх	1.4	16	16	1.2	Хүчирхийлэл
Ходоодны хорт хавдар	1.4	17	17	1.2	
Элэгний хатуурал	1.3	18	18	1.2	Элэгний хатуурал
Бөөрний өвчлөл	1.3	19	19	1.1	Хөхний хорт хавдар
Бүдүүн, шулуун гэдэсний хорт хавдар	1.1	20	20	1	Сүрьеэ
Хүчирхийлэл	1	21	21	0.9	Нярайн халдвар
Хөхний хорт хавдар	0.9	22	22	0.9	Хугацаанаас өмнө эсвэл бага жинтэй төрөлт
Улаан хоолойн хорт хавдар	0.9	23	23	0.7	Нярайн амьсгалын дутагдал, төрөлтийн гэмтэл
	0.8	24	24	0.4	Малария

БҮЛЭГ 9. МОНГОЛ УЛСЫН ЭМИЙН БҮРТГЭЛИЙН ТАЛААР

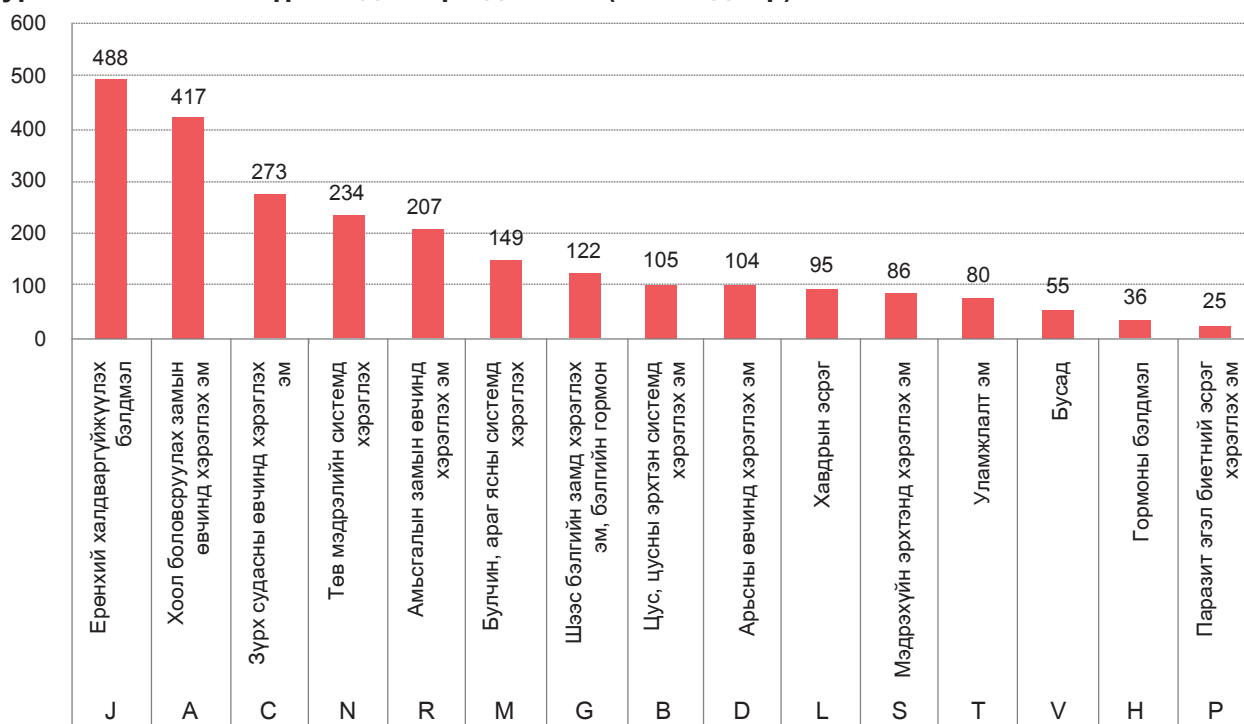
Монгол улсад эм бүртгэх үйл ажиллагаа нь “Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн тухай” хуулийн 22 дугаар зүйлийг үндэслэн явагдаж байна. Эмийг улсын бүртгэлд бүртгэснээр аюулгүй, чанарын баталгаатай эм хэрэглэх орчин бүрдэнэ. Монгол улсын эмийн бүртгэлд 2574 нэрий эм, эмийн түүхий эд бүртгэгдээд байна. Үүнээс: 2011 онд МУ-д 2779 эм шинээр бүртгэж, 277 эмийн бүртгэлийн хугацааг сунгаж, 274 эмийн бүртгэлд өөрчлөлт оруулж, 277 эмийг бүртгэлээс хассан.

Зураг 9.1.1. Бүртгэгдсэн эм, 1994-2011

Бүртгэгдсэн нийт эмийг олон улсын ATC /Anatomical Therapeutic classification-Хүний биеийн бүтэц эмчилгээнд суурилсан ангилал/ кодоор ангилвал:

Зураг 9.1.2. Улсын бүртгэлд хамрагдсан эм (ATC кодоор)

Улсын бүртгэлд хамрагдсан эм (АТС кодоор)

Бүртгэлтэй эмийг олгох нөхцлөөр ангилвал:

Жороор олгох эм-1952 буюу 78.8%

Жоргүй олгох эм -524 буюу 21.2%

Нийт 50 гаруй улсын 2574 нэрийн эм, эмийн түүхий эд бүртгэлтэйгээс дараах 15 улс нийт эмийн бүртгэлийн 2.3-16.1 хувийг эзэлж байна.

Зураг 9.1.3. Улсын бүртгэлд хамрагдсан эм (Улс орнуудаар)

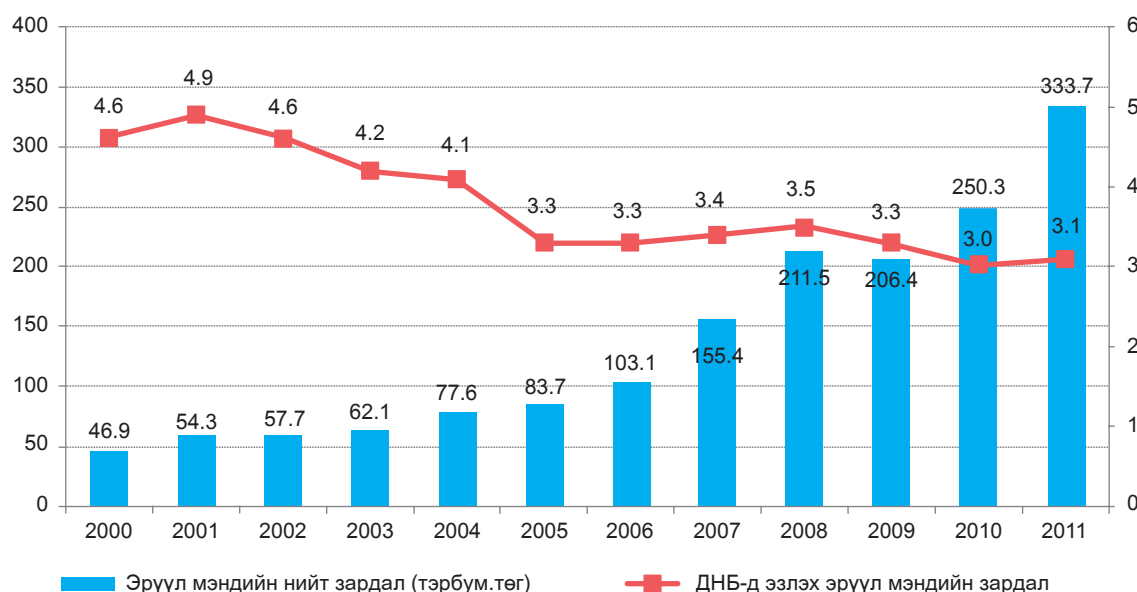

БҮЛЭГ 10. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЭДИЙН ЗАСАГ

10.1 Эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилт

Энэхүү бүлгийг Эрүүл мэндийн сайдын багц болон Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн мэдээлэлд үндэслэн боловсрууллаа.

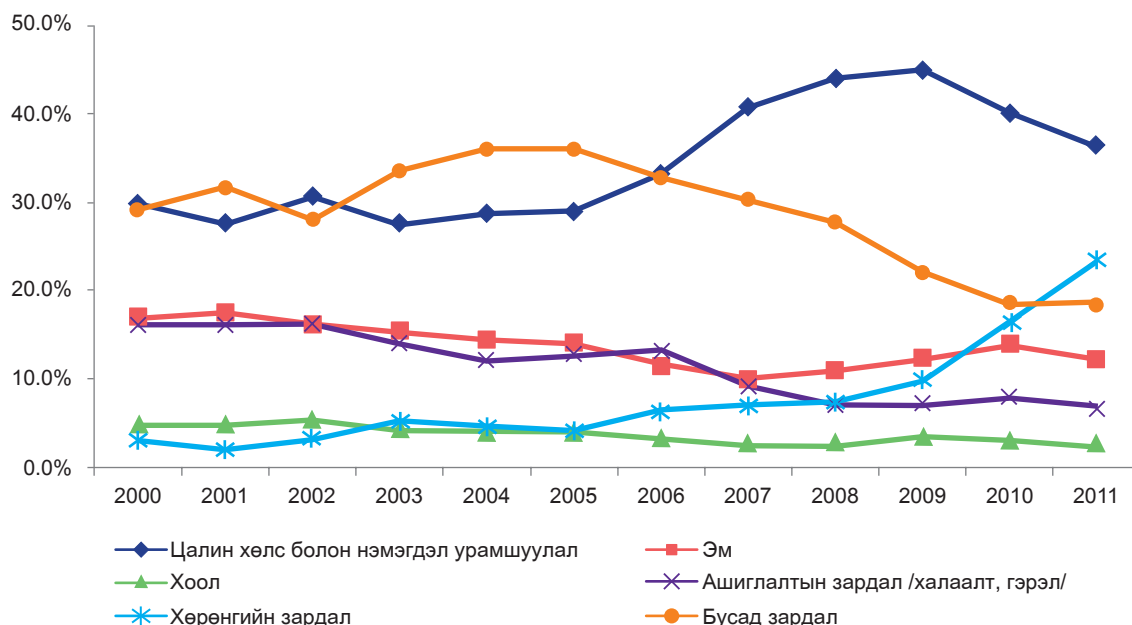
Зураг 10.1.1 ДНБ-д эрүүл мэндийн салбарын зардлын эзлэх хувь

Эх сурвалж: Санхүү, хөрөнгө оруулалтын газар, ЭМЯ, 2011 он

2011 онд ДНБ 10829,7 тэрбум төгрөг болж өмнөх оныхоос 27.8 хувиар өссөн¹ байна. Эрүүл мэндийн сайдын багцын төсвийн гүйцэтгэл 2011 онд 333.7 тэрбум төгрөг болсон ба урьд оноос 33.3 хувиар өсчээ. ДНБ-д эзлэх эрүүл мэндийн зардал 3.1 хувь болж урьд оноос 0.1 хувиар өссөн байна.

Зураг 10.1.2 Эрүүл мэндийн салбарын зардал (зардлын зүйл ангиар)

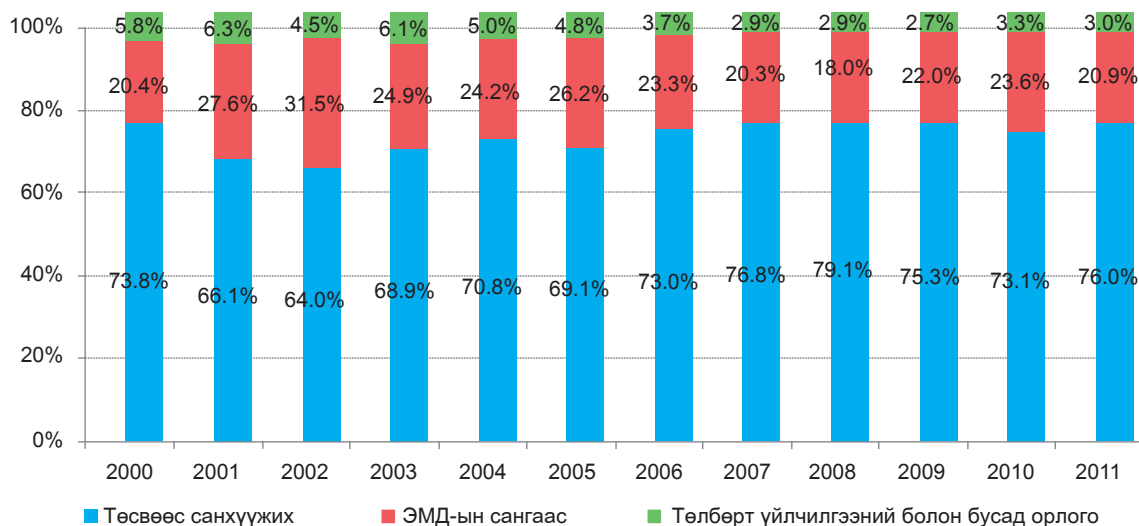
Эх сурвалж: Санхүү, хөрөнгө оруулалтын газар, ЭМЯ, 2011 он

¹ 2011 оны 12 сарын бюллетень http://www.nso.mn/v3/index.php?page=free_access

Эрүүл мэндийн зардлыг зардлын зүйл ангиар авч үзвэл 2011 онд 36.5 хувь нь цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшуулалд; 23.3 хувь нь хөрөнгө оруулалтын зардалд; 18.8 хувь нь бараа үйлчилгээний бусад зардалд; 15.0 хувь нь эм болон хоолны зардалд; 6.8 хувь нь ашиглалтын зардалд зарцуулагдсан байна.

Дээрх зардлуудыг өмнөх онтой харьцуулахад цалин хөлс, нэмэгдэл урамшуулал 21.2 хувиар, хөрөнгийн зардал 89.2 хувиар, эмийн зардал 17.5 хувиар, хоолны зардал 15.9 хувиар, ашиглалтын зардал 16.5 хувиар, бусад зардал 32.0 хувиар тус тус өссөн байна 2000-2011 оны эрүүл мэндийн зардлын хандлагыг зардлын зүйл ангиар нь зураг 10.1.2-т харуулав.

Зураг 10.1.3 Эрүүл мэндийн салбарын зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэр (хувиар)

Эх сурвалж: Санхүү, хөрөнгө оруулалтын газар, ЭМЯ, 2011 он

Эрүүл мэндийн зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 2011 оны байдлаар авч үзвэл, нийт зардлын 76.0 хувийг улсын төсвөөс, 20.9 хувийг эрүүл мэндийн даатгалын сангаас, 3.0 хувийг төлбөрт үйлчилгээний болон бусад эх үүсвэрээс санхүүжүүлсэн байна.

Санхүүгийн эх үүсвэрүүдийг мөнгөн дүнгээр авч үзвэл, улсын төсвийн санхүүжилт өмнөх оноос 28.5 хувиар, Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн санхүүжилт 9.5 хувиар, төлбөрт үйлчилгээний болон бусад санхүүгийн эх үүсвэр 15.5 хувиар тус тус өссөн байна.

Хүснэгт 10.1.1 Эрүүл мэндийн салбарын зардлын бүтэц (сая.төг)

Эрүүл мэндийн үйл ажиллагаа	242,932.4
Эрүүл мэндийн удирдлага	12,988.4
Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ	223,016.8
Өрхийн эрүүл мэндийн төв	13,272.7
Сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв	46,482.2
Сум дундын эмнэлэг	5,130.5
Нэгдсэн эмнэлэг, амаржих газар	73,145.6
Сувилал	2,154.0
Түргэн тусламжийн төв	3,100.3
БОЭТ	14,209.7
Төв эмнэлэг	23,623.1
Тусгай мэргэжлийн төв	39,913.0
Бусад	1,985.6
Төвлөрсөн арга хэмжээ	1,221.4
ЗГ-ын тусгай сангууд	5,422.0
Төсөл хөтөлбөрийн зардал	283.9
Спортын үйл ажиллагаа	13,004.3
Хөрөнгө оруулалт	77,765.9
Нийт зардал	333,702.5

Эх сурвалж: Санхүү, хөрөнгө оруулалтын газар, ЭМЯ, 2011 он

Эрүүл мэндийн салбарын нийт зардлын 72.8 хувийг эрүүл мэндийн үйл ажиллагаанд, 23.3 хувийг хөрөнгө оруулалтад; 3.9 хувийг спортын үйл ажиллагаанд тус тус зарцуулсан байна.

Үүнээс эрүүл мэндийн үйл ажиллагаанд зарцуулсан зардлыг авч үзвэл: 5.3 хувийг эрүүл мэндийн удирдлага, 91.8 хувийг эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд, 0.5 хувийг эрүүл мэндийн төвлөрсөн арга хэмжээнд, 2.2 хувийг ЗГ-ын тусгай сангуудын үйл ажиллагаанд, 0.1 хувийг төсөл хөтөлбөрийн зардалд тус тус зарцуулсан байна.

Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний зардлын хувьд 32.8 хувийг нэгдсэн эмнэлэг болон амаржих газруудад, 20.8 хувийг сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд, 17.9 хувийг тусгай мэргэжлийн төвүүдэд, 10.6 хувийг төв эмнэлэгт, 6.4 хувийг БОЭТ-д, 6.0 хувийг өрхийн эрүүл мэндийн төвд, 2.3 хувийг сум дундын эмнэлэгт, 1.4 хувийг түргэн тусламжийн төвд, 1.9 хувийг сувилал болон бусад эрүүл мэндийн байгууллагын үйл ажиллагаанд зарцуулсан байна.

Хүснэгт 10.1.2 Эрүүл мэндийн салбарын хөрөнгө оруулалт

Хөрөнгө оруулалт	2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011	
	тоо	сая.төг	тоо	сая.төг	тоо	сая.төг	тоо	сая.төг	тоо	сая.төг	сая.төг	сая.төг	сая.төг	сая.төг
Шилжих барилга	4	1,408.8	8	2,350.0	11	2,746.6	15	7,378.8	27	12,156.9	24,299.8	53,023.2		
Шинээр барьсан барилга	7	390.0	7	560.0	29	3,856.9	38							
Их засвар	32	1,088.1	35	750.0	97	1,756.5	80	4,593.2	73	5,434.9	7,631.0	9,060.3		
Авто машин, тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл	-	545.6	-	2,800.0	-	2,486.1	-	3,786.7	-	2,999.6	9,181.9	15,682.4		
Нийт хөрөнгө оруулалт		3,432.5		6,460.0		10,846.1		15,758.7		20,591.4	41,112.7	77,765.9		

Эх сурвалж: Санхүү, хөрөнгө оруулалтын газар, ЭМЯ, 2011 он

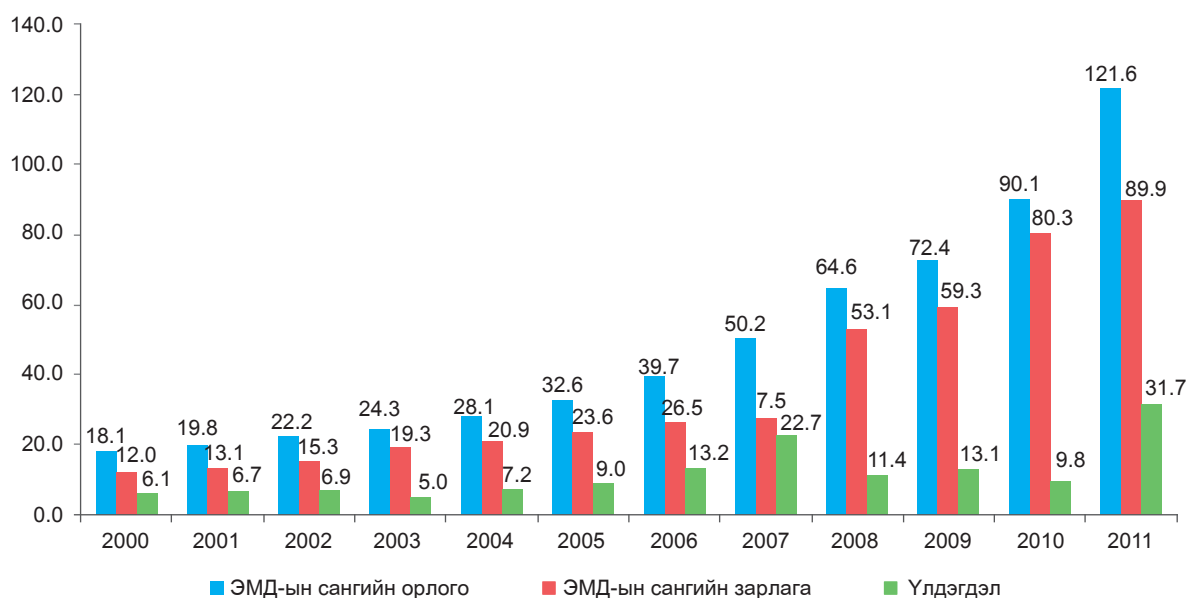
Хөрөнгө оруулалтын зардал нь эрүүл мэндийн нийт зардлын 23.3 хувийг эзэлж байгаа ба нийт хөрөнгө оруулалтын 68.2 хувийг барилга, 20.2 хувийг авто машин, тоног төхөөрөмж, 11.7 хувийг их засварт зарцуулсан байна.

10.2 Эрүүл мэндийн даатгал

Оюутан суралцагч, малчин, ажил хөдөлмөр эрхлээгүй иргэний 2011 оны эрүүл мэндийн даатгалын хамралтыг өмнөх онтой харьцуулан үзвэл оюутан суралцагч 77.4 мянган хүнээр буюу 194.5%, малчин 148.6 мянган хүнээр буюу 146.4%, ажил хөдөлмөр эрхлээгүй иргэн 170.6 мянган хүнээр буюу 196.6%-иар тус тус өссөнөөр ЭМД-ын хамрагдалт улсын хэмжээнд 98.6 хувьд хүрсэн байна².

Энэ нь 2011 онд Засгийн газрын 347 дугаар тогтоолоор Хүний хөгжил сангаас хүртэх хишиг хувийг эрүүл мэндийн даатгалын шимтгэлийн төлбөр хэлбэрээр хүртээх замаар иргэдийг эрүүл мэндийн даатгалд хамруулах ажлыг зохион байгуулсантай холбоотой.

² УНДЕГ, ЭМД-ын хяналт, санхүүжилтийн газар

Зураг 10.2.1 Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн орлого, зарлага (тэрбум төгрөг)

Эх сурвалж: Эрүүл мэндийн даатгалын хяналт, санхүүжилтийн газар, УНДЕГ, 2011 он

ЭМД-ын сангийн орлого 2011 онд өмнөх оныхоос 34.9 хувиар, зарлага 12.0 хувиар өссөн байна.

2011 онд ЭМД-ын сангийн орлого 121.6 тэрбум төгрөг байгаагаас 116.5 тэрбум төгрөг нь шимтгэлийн орлого, 5.1 тэрбум төгрөг нь бусад орлогын эх үүсвэрээс бүрдсэн байна. ЭМД-ын сангаас 89.9 тэрбум төгрөгийг зарцуулсан ба 87.1 тэрбум төгрөгийг даатгуулагчийн тусламж, үйлчилгээнд, 2.8 тэрбум төгрөгийг ЭМД-ын үйл ажиллагаа ба хөрөнгө оруулалтад, 0.04 тэрбум төгрөгийг бусад зардалд зарцуулсан байна.

Хүснэгт 10.2.1. Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн орлогын бүрдүүлэлт

Орлогын бүрдүүлэлт	2008		2009		2010		2011	
	Хүний тоо (мянган хүн)	Нийт мөнгөн дүн (сая төгрөг)	Хүний тоо (мянган хүн)	Нийт мөнгөн дүн (сая төгрөг)	Хүний тоо (мянган хүн)	Нийт мөнгөн дүн (сая төгрөг)	Хүний тоо (мянган хүн)	Нийт мөнгөн дүн (сая төгрөг)
Даатгуулагчийн төлсөн эрүүл мэндийн даатгалын шимтгэл	880.5	28,484.3	887.9	31,577.7	961.1	39,310.1	1,439.3	52,162.8
Ажил олгогчийн төлсөн эрүүл мэндийн даатгалын шимтгэл	539.7	25,980.6	546.0	28,852.4	580.8	35,965.7	659.3	53,421.3
Төр даатгалыг нь хариуцах иргэдэд улсын төсвөөс төлсөн шимтгэл	1,353.2	8,094.3	1,235.0	8,094.3	1,306.5	10,906.1	1,353.9	10,906.1
Сангийн чөлөөт үлдэгдлийн банкинд хадгалуулсны хүү		1,841.0		3,569.6		3,823.2		4,833.8
Эрүүл мэндийн даатгалын шимтгэл төлөх хугацааг хэтрүүлсэнд ногдуулсан алданги		70.3		74.1		75.0		115.9
Бусад эх үүсвэр		88.3		191.3		51.7		136.5
Нийт дүн	2,233.7	64,558.8	2,122.9	72,359.4	2,267.6	90,131.9	2,793.2	121,576.4

Эх сурвалж: Эрүүл мэндийн даатгалын хяналт, санхүүжилтийн газар, УНДЕГ, 2011 он

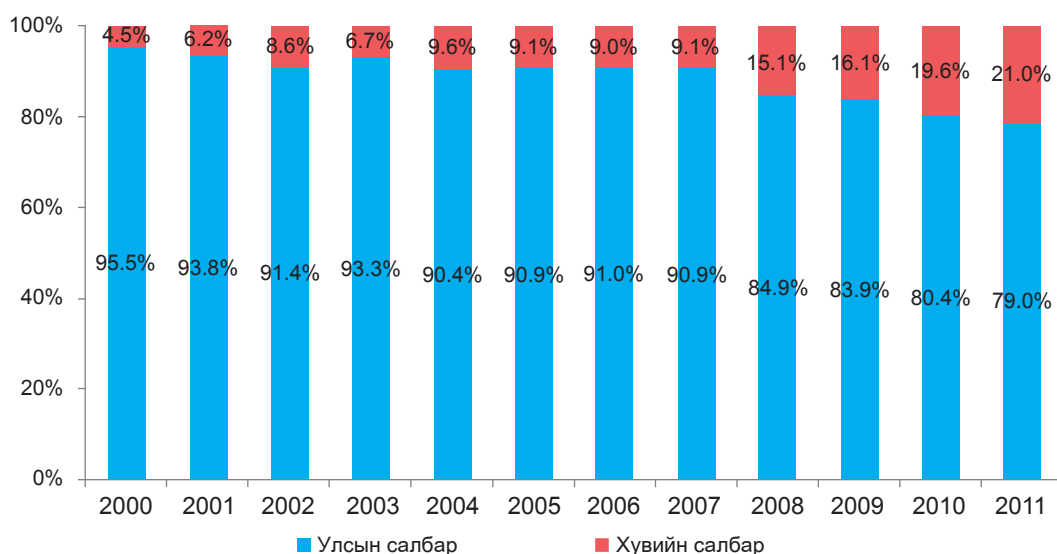
Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн орлогын 43.9 хувийг ажил олгогчоос төлсөн эрүүл мэндийн даатгалын шимтгэл, 42.9 хувийг даатгуулагчийн төлсөн шимтгэл, 9.0 хувийг төр даатгалыг нь хариуцах иргэдэд улсын төсвөөс төлсөн шимтгэл, 4.2 хувийг бусад орлогын эх үүсвэр эзэлж байна.

Хүснэгт 10.2.2 Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн зарцуулалт (тусламж, үйлчилгээний төрлөөр)

ЭМД-ын сангийн зарцуулалт	2008		2009		2010		2011	
	Хүний тоо (мянган хүн)	Нийт мөнгөн дүн (сая төгрөг)	Хүний тоо (мянган хүн)	Нийт мөнгөн дүн (сая төгрөг)	Хүний тоо (мянган хүн)	Нийт мөнгөн дүн (сая төгрөг)	Хүний тоо (мянган хүн)	Нийт мөнгөн дүн (сая төгрөг)
1. Даатгуулагчид үзүүлэх ЭМД-ын тусламж, үйлчилгээний зардал	1,617.9	50,840.4	1,736.6	56,942.6	2,656.6	78,121.2	3,196.7	87,145.7
Амбулаторийн тусламж үйлчилгээ	920.1	8,605.5	853.7	6,306.3	1,259.3	11,711.4	1,537.8	14,319.1
Стационарийн тусламж үйлчилгээ	356.0	39,981.0	340.1	47,500.5	333.9	55,201.0	351.8	57,781.9
Өдрийн эмчилгээ	4.6	178.8	3.7	145.6	17.2	1,766.8	19.4	1,994.1
Рашаан сувиллын тусламж үйлчилгээ	31.2	1,190.8	36.7	1,507.6	42.0	2,062.1	50.3	2,388.4
Эмийн үнийн хөнгөлөлт	306.0	884.3	502.4	1,482.6	567.4	2,045.4	622.8	2,988.3
Оношлогоо шинжилгээ	-	-	-	-	417.8	3,846.2	593.5	6,031.9
Уламжлалт эмчилгээ	-	-	-	-	18.7	1,467.6	20.6	1,609.7
Хөнгөвчлөх эмчилгээ	-	-	-	-	0.3	20.7	0.6	32.3
2. ЭМД-ын үйл ажиллагааны зардал	-	2,273.0	-	2,352.7	-	2,196.1	-	2,766.9
3. Бусад зардал	-	-	-	-	0.8	16.5	1.7	36.7
Нийт дүн	1,617.9	53,113.4	1,736.6	59,295.3	2,657.4	80,333.7	3,198.4	89,949.3

Эх сурвалж: Эрүүл мэндийн даатгалын хяналт, санхүүжилтийн газар, УНДЕГ, 2011 он

ЭМД-ын сангийн нийт зардлын 64.2 хувийг стационарын тусламж, үйлчилгээнд, 15.9 хувийг амбулаторийн тусламж үйлчилгээнд, 6.7 хувийг оношлогоо, шинжилгээнд, 3.3 хувийг эмийн үнийн хөнгөлөлтөд, 6.7 хувийг өдрийн эмчилгээ, рашаан сувиллын тусламж, үйлчилгээ, уламжлалт эмчилгээ, хөнгөвчлөх эмчилгээнд, 3.1 хувийг ЭМД-ын үйл ажиллагаа, хөрөнгө оруулалтад, 0.04 хувийг хуульд заасан бусад үйл ажиллагаанд зарцуулсан байна.

Зураг 10.2.2 ЭМД-ын сангийн зарцуулалт, өмчийн хэлбэрээр

Эх сурвалж: Эрүүл мэндийн даатгалын хяналт, санхүүжилтийн газар, УНДЕГ, 2011 он

ЭМД-ын сангийн зардлын 79.0 хувийг улсын салбарын эрүүл мэндийн байгууллагад, 21.0 хувийг хувийн салбарт олгосон ба хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагад олгож буй санхүүжилтийн хэмжээ тогтмол өсөж байна. 2011 онд хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагад олгосон санхүүжилт 18,276.9 сая төгрөг байгаа нь 2005 онтой харьцуулахад 8.5 дахин өссөн байна. Мөн хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагын ЭМД-ын сангаас нэхэмжилж, санхүүжилт авсан хүний тоо өмнөх онтой харьцуулахад 5.0 хувиар өссөн байна.

Хавсралт

Хүснэгт 1. Эрүүл мэндийн сайдын багцын санхүүжилтийн үндсэн үзүүлэлт (сая.төг)

Үзүүлэлт	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ДНБ-д эзлэх эрүүл мэндийн зардал (хувиар)	4.6%	4.9%	4.6%	4.2%	4.1%	3.3%	3.3%	3.4%	3.5%	3.3%	3.0%	3.1%
Эрүүл мэндийн нийт зардал (сая.төг)	46,860.6	54,281.1	57,662.2	62,067.2	77,571.3	83,725.9	103,138.0	155,400.0	211,497.1	206,429.3	250,264.7	333,702.5
Нэг хүнд ногдох эрүүл мэндийн зардал (төг)	19,602.8	22,137.5	23,449.5	24,929.6	30,799.4	32,862.0	40,029.1	43,092.0	79,529.7	76,183.0	90,732.5	119,764.5
Зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэр (сая төгрөг)												
Төсвөөс санхүүжих	34,578.9	35,891.1	36,892.8	42,786.3	54,908.7	57,825.1	75,284.6	118,900.0	167,680.3	154,356.2	183,939.8	525,041.7
ЭМД-ын сангаас	9,553.3	14,970.3	18,173.0	15,474.6	18,798.2	21,897.4	23,999.7	31,400.0	38,212.4	45,086.7	59,457.4	56,699.0
Төлбөрт үйлчилгээний болон бусад орлого	2,728.4	3,419.7	2,596.4	3,806.3	3,864.4	4,003.4	3,853.7	4,500.0	6,178.5	5,630.0	8,199.1	12,686.6

Хүснэгт 2. Эрүүл мэндийн сайдын багцын зардал, зүйл ангиар (сая.төг)

Зардлын зүйл ангиар	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Эрүүл мэндийн нийт зардал (сая.төг)	46,860.6	54,281.1	57,662.2	62,067.2	77,571.3	83,725.9	103,138.0	155,400.0	211,497.1	206,429.3	250,264.7	333,702.5
Үүнээс: Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшуулал	13,966.9	15,024.5	17,725.3	17,194.4	22,292.3	24,194.6	34,228.0	63,300.0	92,982.4	92,743.8	100,363.8	213,164.9
Эм	7,960.4	9,538.2	9,379.7	9,504.0	11,235.9	11,881.4	11,984.7	15,600.0	23,298.1	25,415.6	34,982.16	61,119.16
Хоол	2,299.8	2,658.8	3,096.6	2,648.8	3,160.6	3,317.7	3,370.7	4,100.0	5,814.1	6,911.5	7,777.86	12,334.2
Ашиглалтын зардал / халаалт, ус гэрэл/	7,557.3	8,733.2	9,394.6	8,747.3	9,389.9	10,783.8	13,403.9	14,400.0	14,892.6	15,030.3	19,426.6	3,200.4
Хөрөнгийн зардал	1,399.5	1,162.9	1,929.6	3,168.2	3,576.1	3,432.5	6,460.0	10,846.1	15,758.7	20,591.4	41,112.77	36,653.10
Бусад зардал	13,676.7	17,163.5	16,136.4	20,804.5	27,916.5	30,115.9	33,690.7	47,153.9	58,751.2	45,736.7	46,601.5	265,179.9

Хүснэгт 3. Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн орлого, зарлага (сая-төг)

ЭМД-ын сангийн зарцуулалт	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ЭМД-ын сангийн орлого	18,111.2	19,802.6	22,188.3	24,312.5	28,124.6	32,574.2	39,660.0	50,263.7	64,558.8	72,359.4	90,131.9	121,576.4
ЭМД-ын сангийн зарцуулалт	12,024.1	13,057.6	15,320.1	19,264.9	20,901.4	23,581.3	26,528.1	27,542.5	53,113.4	59,295.3	80,333.7	89,949.3
Тусламж үйлчилгээний төрлөөр												
Амбулаторийн тусламж үйлчилгээ	191.7	416.0	607.4	1,097.5	1,115.2	1,766.4	3,339.9	2,154.5	8,605.5	6,306.3	11,711.4	14,319.1
Стационарын тусламж үйлчилгээ	11,352.7	12,010.7	13,997.6	15,227.5	16,792.6	18,794.0	20,528.5	22,893.4	39,981.0	47,500.5	55,201.0	57,781.9
Өрхийн эмнэлэг	...	...	...	1,608.8	1,828.7	1,987.1	1,045.3	...	...	...	...	...
Хөнгөлөлттэй олгох эмийн үнэ	250.6	378.7	424.5	381.8	526.9	571.1	564.5	564.4	884.3	1,482.6	2,045.4	2,988.3
Рашаан сувилал	229.1	252.2	290.6	342.8	389.1	462.7	558.5	573.0	1,190.8	1,507.6	2,062.1	2,388.4
Өдрийн эмчилгээ	...	...	...	...	...	...	...	...	178.8	145.6	1,766.8	1,994.1
Оношлогоо	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	3,846.2	6,031.9
Уламжлалт эмчилгээ	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1,467.6	1,609.7
Хөнгөвчлөх эмчилгээ	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	20.7	32.3
ЭМД-ын үйл ажиллагааны зардал	0.0	0.0	0.0	606.5	248.9	0.0	491.4	1,357.2	2,273.0	2,352.7	2,196.1	2,766.9
Бусад	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	16.5	36.7
Салбараар												
Улсын салбар	11,484.5	12,251.3	14,003.7	17,981.7	18,889.6	21,427.3	24,145.4	25,034.3	43,168.7	47,785.9	62,807.1	68,905.6
Хувийн хэвшилд	539.6	806.3	1,316.4	1,283.2	2,011.8	2,154.0	2,382.7	2,058.2	7,671.7	9,156.7	15,320.3	18,276.9
Даатгалын хамралтын улсын дундаж	87.6%	81.2%	77.7%	83.0%	85.9%	76.5%	74.0%	78.3%	82.3%	77.6%	82.6%	98.6%
Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн тухайн оны үлдэгдэл	...	...	...	...	...	...	...	...	11445.4	13064.1	9798.1	31627.1

“НӨХӨН ҮРЖИХҮЙН ЭРҮҮЛ МЭНД” ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Үзүүлэлт	Агуулга
Хөтөлбөрийг баталсан Засгийн газрын тогтоолын дугаар, огноо	Засгийн газрын 2007 оны 52 дугаар тогтоол
Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хугацаа	2007-2011 он
Гол зорилт	Нөхөн үржихүйн эрхийг хүндэтгэсэн чөлөөт сонголт бүхий эрүүл мэндийн болон нийгмийн тусламж, үйлчилгээг тэгш, хүртээмжтэй, чанартай, баталгаатай үзүүлж, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн байдлыг сайжруулах замаар хүн амын тогтвортой өсөлтийг дэмжих, Мянганы хөгжлийн зорилтод хүрэх

№	Шалгуур үзүүлэлтийн гүйцэтгэл	2007 оны түвшин	2008 оны түвшин	2009 оны түвшин	2010 оны түвшин	2011 оны түвшин	2011 онд хүрэх түвшин
1	100 000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдэл	89.6	49.0	81.4	45.5	48.2	65.0
2	1000 амьд төрөлтөд ногдох нялхсын эндэгдэл	17.8	19.6	20.2	19.4	16.3	18.0
3	Перинаталь эндэгдэл	16.4	17.4	16.9	16.9	15.4	20.0
4	Жирэмсний эрт үеийн хяналтын хувь	83.9	83.7	83.2	83.4	85.5	79.0
5	Жирэмсний хяналтад байх хугацаандаа 6 болон түүнээс дээш удаа үзүүлсэн жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн хувь	83.7	82.2	84.1	81.9	81.7	87.0
6	Гэр бүл төлөвлөлтийн орчин үеийн аргын хэрэглээний хувь	52.8	51.2	53.2	51.7	53.7	51.0
7	Эхчүүдийн амрах байранд амарвал зохих эхчүүдийн хувь	84.1	62.5	71.0	78.0	77.9	65.0
8	Эмнэлэгт төрсөн эхчүүдийн эзлэх хувь	99.6	99.6	99.6	99.5	99.6	99.7
9	1000 амьд төрөлтөд ногдох эрт үеийн үр хөндөлт	271.9	168.9	175.8	189.6	241.0	160.0
10	Жирэмсний цус багадалтын хувь	11.5	11.5	7.9	8.1	6.1	10.0
11	Төрсний дараах 42 хоногийн дотор тавих идэвхтэй хяналт	77.3	78.2	84.2	88.0	87.8	80.0
12	Хяналтанд хамрагдсан жирэмсэн эмэгтэйчүүдээс ХДХВ-ийн шинжилгээнд хамрагдсан хувь	69.3	80.2	90.2	88.2	96.9	80.0
13	20 хүртэлх насны охидын төрөлтийн эзлэх хувь	5.5	6.3	6.1	6.0	5.9	6.0
14	Хяналтанд хамрагдсан жирэмсэн эмэгтэйчүүдээс ХДХВ-ийн шинжилгээнд хамрагдсан хувь	64.2	82.9	64.5	90.8	94.5	80.0
15	Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн мэдээлэл, сурталчилгааны чиглэлээр хамтран ажилладаг аж ахуйн нэгжийн тоо	6	9	9	10	11	50+

“ХАЛДВАРТ ӨВЧИНТЭЙ ТЭМЦЭХ” ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Үзүүлэлт	Агуулга
Хөтөлбөрийг баталсан Засгийн газрын тогтоолын дугаар, огноо	2011 оны 108-р тогтоол
Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хугацаа	2011-2015 он
Гол зорилт	“Олон улсын эрүүл мэндийн дүрэм”-ийг хэрэгжүүлэх чадавхийг үндэсний болон орон нутгийн түвшинд бэхжүүлэх, Халдварт өвчинтэй тэмцэх, сэргийлэх эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох

№	Шалгуур үзүүлэлт	2010 оны суурь үзүүлэлт	Хүрэх үр дүнгийн үзүүлэлт (оноор)					
			2011 онд хүрэх түвшин	2011 оны түвшин	2012 оны түвшин	2013 оны түвшин	2014 оны түвшин	2015 оны түвшин
1	Халдварт өвчний дэгдэлтийн үед шуурхай хариу арга хэмжээ авах талаар сургагдсан баг	15	20	34	30	40	50	60
2	Халдварт өвчний дэгдэлтийн голомтод 24-48 цагийн дотор хариу арга хэмжээ авсан тохиолдол	40	55	88	70	75	80	85
3	Халдварт өвчний хамшинж, сэжигтэй, өвөрмөц тохиолдлын оношийн лабораторийн баталгаажилт	40	45	68.4	50	60	70	80
4	Эрсдэлийн үеийн харилцаа холбооны чиглэлээр сургагдсан мэргэжилтэн	50	100	123	150	200	250	300
5	Шинэ болон сэргэж байгаа халдварт өвчний дэгдэлт, томуугийн цартахлын үед хариу арга хэмжээ авах талаар хамтран хийсэн үзүүлэх сургууль	3	5	6	5	10	10	15
6	Халдварт өвчний дэгдэлтийн үеийн харилцаа холбооны чиглэлээр сургагдсан баг	-	5	34	10	15	20	20
7	Халдварт өвчний үед хэрэглэх хувийн хамгаалах хэрэгслээр хангагдсан эрүүл мэндийн байгууллага	10	20	28	30	40	60	80
8	Лабораторийн сорьц цуглуулах багцаар хангагдсан эрүүл мэндийн байгууллага	10	20	20	30	40	60	80
9	Халдварт өвчний оношилгооны чиглэлээр магадлан итгэмжлэгдсэн лаборатори	2	4	2	5	6	7	8
10	Халдварт өвчний оношилгоонд нэвтэрсэн молекул-биологийн шинжилгээний арга	1	2	4	3	4	5	6
11	Олон улсын лавлагаа лабораторийн чанарын хяналтын сүлжээнд хамрагдсан лаборатори	2	3	1	4	6	6	6
12	В вируст гепатитаас сэргийлэх вакцинд хамрагдсан эмнэлгийн мэргэжилтэн	5	20	9	30	40	50	60
13	Томуугийн эсрэг дархлаажуулалтад хамрагдсан эмнэлгийн мэргэжилтэн	10	20	25	30	40	50	60
14	Эмнэлгийн ажиллагсдын халдварт өртсөн байдлыг тогтмол мэдээлдэг эрүүл мэндийн байгууллага	6	15	21	25	40	50	60
15	Цус, цусан бүтээгдэхүүний эргэх талоныг хэрэглэж хэвшсэн эрүүл мэндийн байгууллага	-	20	21	40	60	80	100
16	Халдварт өвчний тандалт, сэргийлэлт, оношилгоо, эмчилгээний талаар хийсэн судалгаа	9	12	14	15	17	20	22
17	Халдварт өвчний тандалт, хариу арга хэмжээний талаар хийсэн дэмжлэгт хяналт	10	20	28	30	40	50	60
18	Шинээр нэвтрүүлсэн вакцин, биобэлдмэл, оношлуур	Вакцин	-	-	-	1	-	1
		Биобэлдмэл	-	1	1	1	1	1
		Оношлуур	-	1	1	1	1	1
19	Халдварт өвчин 10.000 хүн амд (промилиэр)	Цусан суулга	11.2	11.0	7.6	10.0	9.0	9.0
		Сальмонеллэз	0.8	0.6	0.4	0.6	0.6	0.5
		А вируст гепатит	33.8	21.0	49.0	21.0	15.8	13.0
		Улаанбурхан	0.1	0.0	-	-	-	-
		Улаанууд	5.9	5.0	0.1	4.5	4.0	3.5
		Гахайн хавдар	7.9	7.5	3.7	7.0	6.5	6.0
20	Сүрьеэгийн нас баралт (100.000 хүн амд)	2.5	2.3	2.2	2.1	1.9	1.7	1.5
21	Түрхэц эерэг сүрьеэгийн тохиолдлын илрүүлэлт	83.7	84	74.1	84.3	84.5	84.7	85.0
22	Түрхэц эерэг сүрьеэгийн шинэ тохиолдлын эдгэрэлт	83.4	83.8	83	84	84.4	84.7	85.0
23	ХДХВ-ийн халдварыг илрүүлэх шинжилгээ хийлгэсэн сүрьеэтэй өвчтөн	35	43	90.6	51	59	67	75
24	Жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн дундахь тэмбүүгийн тархалт (судалгаагаар)	1.7	-	-	1.3	-	-	-

“ОСОЛ, ГЭМТЭЛ, ХҮЧИРХИЙЛЛЭЭС СЭРГИЙЛЭХ” ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Үзүүлэлт	Агуулга
Хөтөлбөрийг баталсан Засгийн газрын тогтоолын дугаар, огноо	2009 оны 279-р тогтоол
Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хугацаа	I үе шат 2010-2012 он, II үе шат 2013-2016 он
Гол зорилт	Хүн ам осол, гэмтлийн улмаас тахир дутуу болох, хөдөлмөрийн чадвар алдах, нас барах явдлыг бууруулах

№	Шалгуур үзүүлэлт	2008 оны түвшин	2009 оны түвшин	2010 оны түвшин	2011 оны түвшин	2012 онд хүрэх түвшин
1	Зам, тээврийн ослын улмаас нас барсан тохиолдол/100000 хүн амд/	18.7	15.8	17.8	19.7	16.5
2	Хүүхдийн осол гэмтлийн тохиолдол/10000 хүн ам тутамд/	78.1	84.3	94.3	96.4	75.0
3	Түлэгдэл/10000 хүн амд/	22.7	23.5	26.9	30.2	21.5
4	Гэмтэл согог, судлалын кабинеттэй аймгийн тоо	14	11	11	11	20
5	Гэмтэл согогын тусламж, үйлчилгээний ор гаргаагүй аймгийн тоо	11	11	11	10	5
6	Гэмтэл, согог судлалын эмчгүй аймгийн тоо	5	4	3	3	2

“ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧИНТЭЙ ТЭМЦЭХ, ХЯНАЛТ ТАВИХ” ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Үзүүлэлт	Агуулга
Хөтөлбөрийг баталсан Засгийн газрын тогтоолын дугаар, огноо	2005 оны 12 дугаар сарын 14-ний 246 дугаар тогтоол
Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хугацаа	2006-2013 он
	Нэгдүгээр үе шат-2006-2009 он
	Хоёрдугаар үе шат-2010-2013 он
Гол зорилт	Халдварт бус өвчин, тэдгээрийн эрсдэлт хүчин зүйлсийн хяналт, тандалтыг сайжруулах, эрүүл мэндийг дэмжих замаар хүн амын дунд зонхилон тохиолдох халдварт бус өвчнөөс шалтгаалсан нас баралтыг бууруулахад энэхүү хөтөлбөрийн зорилго оршино.

№	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь үзүүлэлт		2009 оны түвшин	2010 оны түвшин	2011 оны түвшин	Хүрэх үзүүлэлт	
		Урьдчилсан 2005.12	Эцсийн 2006 он				2009	2013
I. Анхдагч эрсдэлт хүчин зүйлсийн үзүүлэлт								
1	Хүн амын тамхины хэрэглээний түвшин (хувиар)	25.9	26.6	27.6	-	-	23.4	20.4
2	Согтууруулах ундаа хэрэглэдэг хүний эзлэх хувийн жин (сүүлийн нэг сард)	30.5	37.30%	38.60%	-	-	29	27
3	Давсны хэрэглээ (гр/өдөр)	10.1	10.1	7.3	-	-	9.6	9.1
4	Жимс хэрэглэж байгаа өдрийн тоо (долоо хоногт)	1.6	1.8	1.2	-	-	2	2.5
5	Хүнсний ногоог өдөрт 2-оос дээш нэгж хэрэглэж байгаа хүний тоо (хувиар)	44.4	44.4	29.7	-	-	49.4	55
6	Долоо хоногийн ихэнх өдөр, хоногт 30 минутаас доошгүй хугацаагаар тогтмол идэвхтэй хөдөлгөөн хийдэг хүний эзлэх хувийн жин	15.4	15.4	11.7	-	-	18.4	23.4
II. Хоёрдогч эрсдэлт хүчин зүйлсийн үзүүлэлт								
7	Илүүдэл жинтэй хүний эзлэх хувийн жин (Биеийн жингийн индекс-БЖИ $\geq 25\text{кг/м}^2$)	39.3	32.4	39.8	-	-	38.3	37.0
8	Цусны (артерийн) даралтын дундаж хэмжээ (мм/муб) а/ систол, б/ диастол	а/ 128.5	а/ 124.6	а/ 125.9	-	-	а/ 128.0	а/ 127.5
		б/ 79.4	б/ 76.9	б/ 78.9	-	-	б/ 78.9	б/ 78.4
9	Цусан дахь холестерин хэмжээ ихэссэн (>200 буюу 5.2 ммоль/л) тохиолдлын тархалтын түвшин (хувиар)	12.4	23.9	41.7	-	-	12.2	11.7
10	Цусан дахь глюкозын хэмжээ ихэссэн эрсдэлтэй (≥ 5.6 - <6.1 ммоль/л) тохиолдлын тархалтын түвшин (хувиар)	10.2	10.3	9.4	-	-	10.0	9.8
III. Хавдрын эрт илрүүлэлтийн үзүүлэлт								
11	Умайн хүзүүний хорт хавдар нь оношлогдсоноос хойш 5-аас дээш жил амьдарсан хүний эзлэх хувь	-	-	36.4	36.4	36.2	34.0	35.0
12	Хөхний хорт хавдар нь оношлогдсоноос хойш 5-аас дээш жил амьдарсан хүний эзлэх хувь	-	-	37.8	31.5	37.2	30.0	31.0
IV. Нас баралтын үзүүлэлт								
13	Зүрхний шигдээсийн улмаас шалтгаалсан нас баралт 10000 хүн амд	-	-	8.7	9.8	9.4	3.5	3.0-3.4
14	Тархины цус харвалтаас шалтгаалсан нас баралт 10000 хүн амд	-	-	8.1	9.2	8.5	15.1	12.5-14.0
15	Хорт хавдраас шалтгаалсан нас баралт 10000 хүн амд	-	-	11.9	13.0	12.7	11.8	11.5-11.7

“ОРЧНЫ ЭРҮҮЛ МЭНД” ХӨТӨЛБӨР

Үзүүлэлт	Агуулга
Хөтөлбөрийг баталсан Засгийн газрын тогтоолын дугаар, огноо	2005 оны 245 дугаар тогтоол
Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хугацаа	2006-2015 он
	Нэгдүгээр үе шат-2006-2010 он
	Хоёрдугаар үе шат-2010-2015 он
Гол зорилт	Хүрээлэн буй орчныг бохирдуулж байгаа хүчин зүйлсийг багасгах, орчны эрүүл мэндийг сайжруулахад чиглэсэн үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх, салбар хоорондын зохицуулалт, хамтын ажиллагааг сайжруулах замаар хүн амыг эрүүл аюулгүй орчинд ажиллах, амьдрах нөхцлийг бүрдүүлэхэд оршино.

№	Шалгуур үзүүлэлт	2006 оны түвшин	2007 оны түвшин	2009 оны түвшин	2010 оны түвшин	2011 оны түвшин
I	Гэдэсний халдварт өвчин /10 000 хүн амд/					
1	Балнад	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
2	Сальмонеллөз	0.0	0.7	0.5	0.5	0.4
3	Цусан суулга	7.3	9.2	11.7	12.5	7.6
4	Вирүст гепатит А	21.7	34.2	22.1	29.4	49.0
II	Амьсгалын дээд замын үрэвсэлт өвчин /10 000 хүн амд/					
1	Цочмог төвөнхтөс, мөгөөрсөн хоолойтос	33.25	40.57	49.7	56.7	46.9
2	Гуурсан хоолойн багтраа	14.46	15.8	20.1	19.8	19.1

“СЭТГЭЦИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД” ҮНДЭСНИЙ ХОЁР ДАХЬ ХӨТӨЛБӨР

Үзүүлэлт	Агуулга
Хөтөлбөрийг баталсан Засгийн газрын тогтоолын дугаар, огноо	2009 оны 303 дугаар тогтоол
Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хугацаа	2010-2019 он
	Нэгдүгээр үе шат-2010-2014 он
	Хоёрдугаар үе шат-2015-2019 он
Гол зорилт	Хүн амын сэтгэцийн эрүүл мэндийг дэмжих, сэтгэцийн эрүүл мэндийн анхан шатны болон нийгэм хамт олонд тулгуурласан тусламж, үйлчилгээг өргөжүүлэх замаар сэтгэц, зан үйлийн эмгэгийн тархалтыг бууруулах нөхцөл бүрдүүлэхэд оршино.

№	Үзүүлэлтүүд	2009 оны түвшин	2010 оны түвшин	2011 оны түвшин	2014 онд хүрэх түвшин
Сэтгэцийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг боловсронгуй болгож хүртээмж, чанарыг сайжруулах талаар					
1	Сэтгэцийн төрөлжсөн мэргэжлийн эмнэлгийн орны тоо (10000 хүн амд)	2.2	2.2	2.2	10 хувиар буурна
2	Аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн сэтгэцийн орны тоо (10000 хүн амд)	0.6	0.6	0.6	10 хувиар нэмэгдэнэ
3	Нийгэм хамт олны дунд ажиллаж байгаа гэр төвийн тоо	12	12	14	14
4	Аймаг, дүүргийн сэтгэцийн эмчийн тоо (10000 хүн амд)	0.1	0.1	0.43	0.25
5	Сэтгэцийн эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээний талаарх сургалтад хамрагдсан сум, өрхийн эмчийн эзлэх хувь	25.0	32.0	32.0	60.0
6	Анагаах ухааны болон сувилахуйн сургалтын хөтөлбөрт сэтгэцийн эрүүл мэндийн хичээлийн цагийн эзлэх хувь	5.0	5.5	5.5	10.0
7	Зайлшгүй шаардлагатай эмийн үндэсний жагсаалтад орсон сэтгэц нөлөөт эмээр хангагдсан аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, сум, өрхийн эмнэлгийн эзлэх хувь	86.0	41.0	45.0	95.0

“АМНЫ ХӨНДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД” ХӨТӨЛБӨР

Үзүүлэлт	Агуулга
Хөтөлбөрийг баталсан Засгийн газрын тогтоолын дугаар, огноо	2006 оны 150 дугаар тогтоол
Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хугацаа	2006-2015 он
	Нэгдүгээр үе шат-2006-2010 он
	Хоёрдугаар үе шат-2011-2015 он
Гол зорилт	Шүд цоорох өвчин, түүнд нөлөөлөгч эрсдэлт хүчин зүйлийн хяналт, тандалтыг сайжруулах, шүд амны хөндийн эрүүл мэндээ иргэд өөрсдөө хянаж сайжруулах, эрүүл зан үйл төлөвшихөд дэмжлэг үзүүлэх орчин бүрдүүлэх, нийгэм, хамт олонд тулгуурласан амны хөндийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний хүртээмж, чанарыг дээшлүүлэх замаар хүн амын шүд цоорох өвчний тархалтыг бууруулах

№	Үзүүлэлт		2004 оны түвшин	2010 оны түвшин	2011 оны түвшин	2015 оны түвшин
Шүд цоорлын тархалт, эрчим						
1	Шүд цоорлын тархалт	5-6 настай хүүхдүүдийн дунд	80.1	79.0	89.3	78.0
2		12 настай хүүхдүүдийн дунд	62.0	61.0	65.3	60.0
3		Нийт хүн амын дунд	71.6	71.0	69.9	70.0
4	Шүд цоорлын эрчим	5-6 настай хүүхдүүдийн дунд	4.6	4.5	6.9	4.3
5		12 настай хүүхдүүдийн дунд	1.9	1.9	2.3	1.8
6		Нийт хүн амын дунд	3.1	3.0	69.9	2.8
7	3.18 настай хүүхдийн дунд бүрэн шүдтэй хүүхдийн эзлэх хувь		67.5	70.0	69.9	72.5

Тайлбар: Улаанбаатар хойн хүүхэд, залуусын амны хөндийн өвчлөлийн судалгаа, 2011 он. ШЭНЭСТ, ЭМШУИС-НАСС

БҮЛЭГ 11. ДЭМБ-ын Номхон далайн баруун бүсийн мэдээний санд орох Монгол улсын үзүүлэлтүүд, 2011

Үзүүлэлтүүд		Тоон мэдээлэл						Он
Хүн ам зүйн үзүүлэлтүүд		Бүгд		Эрэгтэй		Эмэгтэй		
1	Газар нутгийн хэмжээ (1 000 км2)	1 567.00						2011
2	Хүн амын тоо ('000)	2811666		1366853		1444813		2011
3	Хүн амын цэвэр өсөлт (%)	1.92		...		...		2011
4	Хүн амын тоо насны бүлгээр (%)							
	- 0—4 нас	10.48		10.95		10.04		2011
	- 5—14 нас	16.76		17.44		16.11		2011
	- 65 дээш нас	3.97		3.45		4.45		2011
5	Хотын хүн ам (%)	67.07		...		...		2011
6	Төрөлтийн түвшин (1000 хүн амд)	25.33		...		...		2011
7	Нас баралтын түвшин (1000 хүн амд)	6.15		...		...		2011
8	Дундаж наслалт (жилээр)	68.32		64.68		73.76		2011
9	Төрөлтийн нийлбэр коэффициент (15—49 насны эмэгтэйчүүд)	2.60		...		2.60		2011
Нийгэм, эдийн засгийн үзүүлэлтүүд								
10	Насанд хүрэгчдийн бичиг үсэг тайлагдалтын хувь	98.30		98.20		98.30		2010
11	Нэг хүнд ногдох ДНБ (ам.доллар)	2 251.00						2010
12	Нэг хүнд ногдох ДНБ-ний өсөлт (%)	23.9%						2010
13	Хүний хөгжлийн индекс	0.77		...		...		2011
Халдварт болон халдварт бус өвчин		Шинээр бүртгэгдсэн өвчлөлийн тохиолдлын тоо			Нас баралтын тохиолдлын тоо			
14	Сонгогдсон халдварт өвчнүүд	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	
	Вирүст хепатит	14 672	8008	6664	20	12	8	2011
	- Вирүст хепатит А	13 612	7 382	6 230	5	2	3	2011
	- Вирүст хепатит В	749	458	291	14	10	4	2011
	- Вирүст хепатит С	152	68	84	1	0	1	2011
	- Вирүст хепатит Е			...	...	...	...	2011
	- Бусад	159	100	59	0	0	0	2011
	Урвах тахал	0	0	0	0	0	0	2011
	Энцефалит	13	7	6	0	0	0	2011
	Заг хүйтэн	5159	2917	2242	0	0	0	2011
	Уяман	...	...	...				
	Хумхаа	0	0	0	0	0	0	2011
	Тарваган тахал	1	1	0	0	0	0	2011
	Тэмбүү	4268	1403	2865	4	2	2	2011
	Балнад	2	1	1	0	0	0	2011

Үзүүлэлтүүд		Тоон мэдээлэл						Он
	Халдварт болон халдварт бус өвчнүүд	Шинэ тохиолдлын тоо			Нас баралтын тоо			
		Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	
15	Амьсгалын замын хурц халдварт өвчнүүд	292 054	136 032	156 022	665	418	247	2011
16	Суулгалт халдвар	24 484	12 095	12 389	46	24	22	2011
17	Сүрьеэ							
	- Нийт тохиолдол	3 985	2234	1751	261	170	91	2011
	- Уушгиний түрхэц эерэг шинэ сүрьеэ	1 723	1024	699	246	174	72	2011
18	Хавдар							
	Хорт хавдар бүгд	4 563	2 378	2 185	3 272	1 924	1 348	2011
	- Хөхний	140	1	139	44	1	43	2011
	- Бүдүүн, шулуун гэдэсний	122	60	62	95	44	51	2011
	- Умайн хүзүүний	394		394	120		120	2011
	- Улаан хоолойн	281	150	131	260	146	114	2011
	- Лейкеми	35	16	19	22	9	13	2011
	- Уруул амны хөндий, залгиур	76	42	34	47	30	17	2011
	- Элэгний	1755	1042	713	1432	881	551	2011
	- Ходоодны	658	424	234	466	307	159	2011
	- Төвөнх, амьсгуурс, уушигны	393	322	71	336	279	57	2011
19	Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин							
	Бүгд	209 550	79 739	129 811	6 291	3 609	2 682	2011
	- Зүрхний цочмог шигдээс	1 878	949	929	1 007	688	319	2011
	- Тархины судасны өвчин	15 726	6891	8 835	2 384	1 330	1 054	2011
	- Даралт ихсэх өвчин	86 871	30 111	56 760	444	238	206	2011
	- Зүрхний ишеми өвчин	47 906	20 670	27 236	1 620	881	739	2011
	- Хэрлэгийн гаралтай зүрхний өвчин	25 381	7446	17 935	72	37	35	2011
20	Чихрийн шижин	10 222	4 839	5 383	109	56	53	2011
21	Сэтгэцийн ба зан төрхийн эмгэг	28 506	15 467	13 039	29	12	17	2011
22	Осол гэмтэл							2011
	Бүгд	137018	87075	49 943	3 128	2 566	562	2011
	- Хүчирхийлэл ба бусдад хорлогдох	...	...	...	289	241	48	2011
	- Зам тээврийн осол	...	...	...	549	440	109	2011
	- Үйлдвэрийн осол	...	...	...	48	43	5	2011
	- Амиа хорлох	...	...	...	444	374	70	2011
Хүн амын өвчлөл, нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан		Бүртгэгдсэн өвчлөлийн тохиолдлын тоо			100 000 хүн амд			
23	Өвчлөлийн тэргүүлэх 10 шалтгаан	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	
	1. Амьсгалын тогтолцооны өвчин	292 054	136 032	156 022	10 481.70	10 043.18	10 896.53	2011
	2. Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	265 584	105 411	160 173	9 531.71	7 782.44	11 186.44	2011
	3. Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	213 534	47 759	165 775	7 663.65	3 526.02	11 577.68	2011
	4. Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	209 550	79 739	129 811	7 520.67	5 887.09	9 065.96	2011
	5. Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	137 018	87 075	49 943	4 917.52	6 428.70	3 488.01	2011
	6. Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	104 714	41 217	63 497	3 758.14	3 043.03	4 434.61	2011
	7. Арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин	85 852	36685	49 167	3 081.19	2 708.44	3 433.81	2011
	8. Нүд ба түүний дайврын өвчнүүд	59406	22417	36 989	2 132.06	1 655.04	2 583.30	2011
	9. Халдварт ба шимэгчит зарим өвчин	46 821	22 223	24 598	1 680.39	1 640.71	1 717.92	2011
	10. Сэтгэц ба зан төрхийн эмгэг	28 506	15467	13 039	1 023.07	1 141.92	910.64	2011

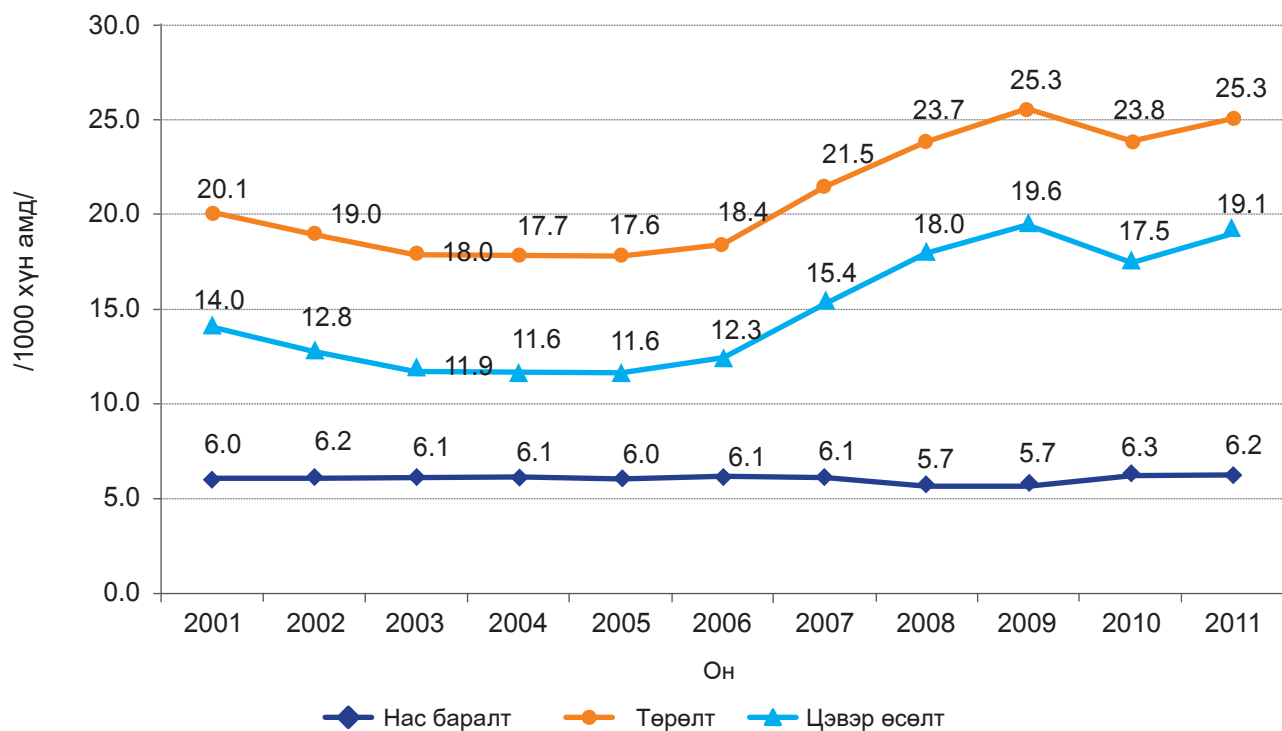
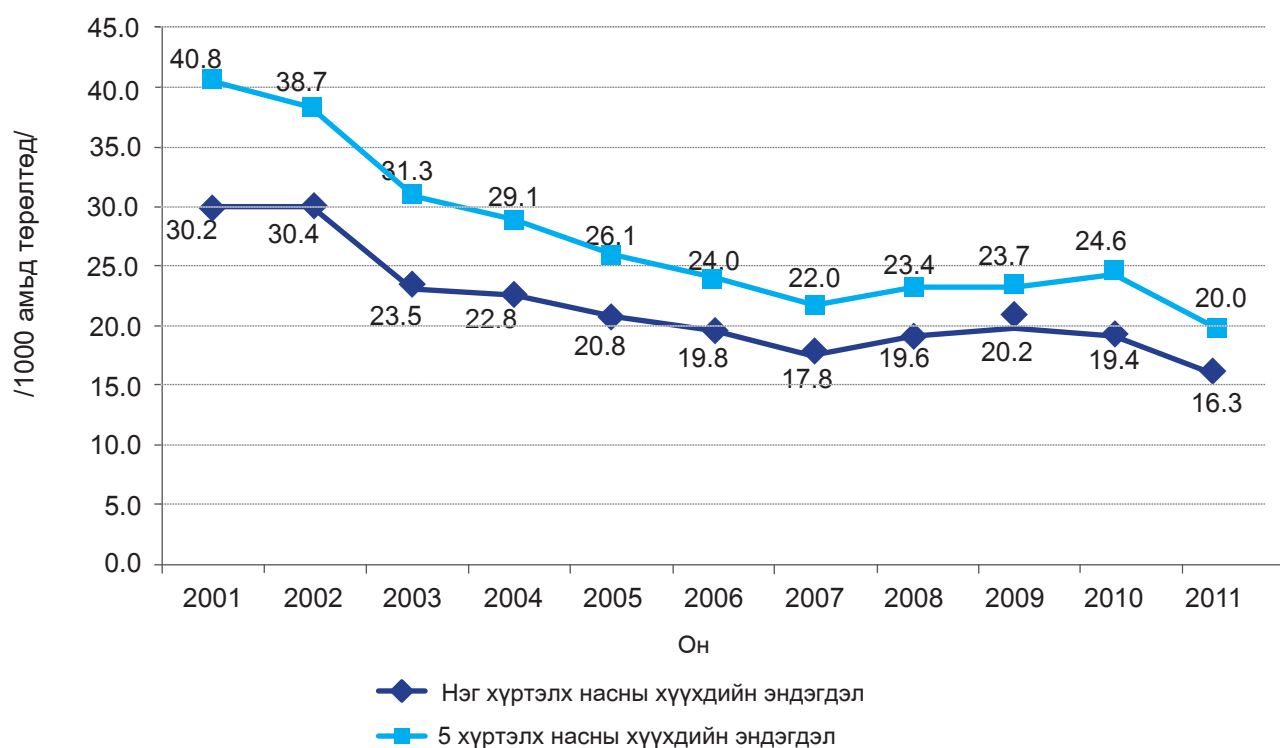
Үзүүлэлтүүд		Тоон мэдээлэл						Он
		Нас баралтын тоо			100 000 хүн амд			
24	Нас баралтын тэргүүлэх 10 шалтгаан	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	
	1. Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	6 291	3 609	2 682	225.78	266.45	187.31	2011
	2. Хавдар	3 536	2 052	1 484	126.91	151.50	103.64	2011
	3. Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	3 128	2 566	562	112.26	189.45	39.25	2011
	4. Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	1533	881	652	55.02	65.04	45.54	2011
	5. Амьсгалын тогтолцооны өвчин	665	418	247	23.87	30.86	17.25	2011
	6. Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг	574	318	256	20.60	23.48	17.88	2011
	7. Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	250	129	121	8.97	9.52	8.45	2011
	8. Халдварт ба шимэгчит зарим өвчин	300	194	106	10.77	14.32	7.40	2011
	9. Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	279	153	126	10.01	11.30	8.80	2011
	10. Төрөлх гажиг, гаж хөгжил ба хромосомын эмгэг	202	104	98	7.25	7.68	6.84	2011
	Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн үзүүлэлтүүд	Бүгд	Эрэгтэй		Эмэгтэй			
25	Орчин үеийн жирэмслэлтээс сэргийлэх арга хэрэглэдэг төрөх насны эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь	53.7			53.7			2011
26	Цус багадалтай жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь	6.10			6.10			2011
27	Нярайн эрт үеийн нас баралтын түвшин (1000 амьд төрөлтөд)	8.40		9.06	7.75			2011
28	2500 гр-аас дээш жинтэй төрсөн хүүхдийн эзлэх хувь	95.80		96.0	95.6			2011
29	Дархлаажуулалтын хамралтын хувь							
	- БЦЖ	98.80		...	...			2011
	- СХТ+Геп В+ХиВ	99.20		...	...			2011
	-Халдварт саа	99.20		...	...			2011
	- В Гепатит	96.20		...	...			2011
	- Улаанбурхан	98.10		...	...			2011
	- Улаанбурхан, гахай хавдар, улаанууд	98.10		...	...			2011
		Тохиолдлын тоо			Нас баралтын тоо			
30	Эхийн эндэгдлийн шалтгаан	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	
	- Үр хөндөлт	17 504	...	17 504	0	...	0	2011
	- Манас таталт	10 026	...	10 026	7	...	7	2011
	- Цус алдалт	1 660	...	1 660	4	...	4	2011
	- Төрөлт удаашрах	8 531	...	8 531	0	...	0	2011
	- Төрөх үеийн халдвар	210	...	210	1	...	1	2011
31	Өргөн дархлаажуулалт бүхий халдварт өвчин							
	- Сахуу	0	0	0	0	0	0	2011
	- Халдварт менингит	20	11	9	3	2	1	2011
	- Улаанбурхан	0	0	0	0	0	0	2011
	- Гахайн хавдар	1016	571	445	0	0	0	2011
	- Нярайн татран	0	0	0	0	0	0	2011
	- Хөхүүл ханиад	0	0	0	0	0	0	2011
	- Халдварт саа	0	0	0	0	0	0	2011
	- Улаанууд	16	7	9	0	0	0	2011
	- Татран	0	0	0	0	0	0	2011

Үзүүлэлтүүд			Тоон мэдээ					Он		
Эрүүл мэндийн байгууллагууд			Тоо			Орны тоо				
Улсын эрүүл мэндийн байгууллагууд	Төв эмнэлэг, Тусгай мэргэжлийн төвүүд		16			3 995			2011	
	БОЭТ									
	Аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг		35			5 645			2011	
	Сумын ЭМТ, сум дундын эмнэлэг		330			3603			2011	
	Өрхийн эмнэлэг		219							
Хувийн эрүүл мэндийн байгууллагууд	- Ортой хувийн эмнэлэг		171			3 069			2011	
	- Үүдэн хувийн эмнэлэг		1013			0			2011	
Эрүүл мэндийн санхүүжилт										
32	Эрүүл мэндийн нийт зардал									
	- Дүн (сая.доллар)							235.38	2010	
	- ДНБ-д эзлэх эрүүл мэндийн нийт зардал (хувь)							3.90	2010	
	- Нэг хүнд ногдох эрүүл мэндийн нийт зардал (ам.доллар)							85.33	2010	
	Эрүүл мэндийн улсын зардал									
	- Дүн (сая.доллар)							153.17	2010	
	- Эрүүл мэндийн нийт зардалд улсын төсвийн зардлын эзлэх хувь							65.10	2010	
	- Улсын нэгдсэн төсвийн зардалд эрүүл мэндийн улсын төсвийн зардлын эзлэх хувь							6.80	2010	
	Эрүүл мэндийн улсын зардлын гадаад эх үүсвэр									
	- Эрүүл мэндийн салбарт зарцуулсан улсын нэгдсэн төсвийн зардалд гадаад эх үүсвэрийн эзлэх хувь							11.9		
	Эрүүл мэндийн хувийн салбарын зардал									
	- Эрүүл мэндийн нийт зардалд хувийн салбарын эрүүл мэндийн зардлын эзлэх хувь							12.20	2010	
	- Эрүүл мэндийн нийт зардалд өрх, хувь хүний халааснаас гарах зардлын эзлэх хувь							7.30	2010	
	Төгрөгийн ханш							1 355.93	2010	
33	Нийт хүн амын Эрүүл мэндийн даатгалд хамрагдалтын эзлэх хувь							82.60	2010	
Үзүүлэлт			Тоон мэдээ					Он		
34	Эрүүл мэндийн салбарын хүний нөөц		Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Хот	Хөдөө	Улсын	Хувийн	
Их эмч	- Бодит тоо	7 943	1 659	6 284	4 907	3 036	6 266	1 677	2011	
	- 1000 хүн амд	2.85	1.22	4.39	2.64	3.26	2.25	0.60	2011	
Шүдний эмч	- Бодит тоо	652	...	...	483	169	210	442	2011	
	- 1000 хүн амд	0.23			0.26	0.18	0.08	0.16	2011	
Эм зүйч	- Бодит тоо	1284	91	1193	1004	280	212	1072	2011	
	- 1000 хүн амд	0.46	0.07	0.83	0.54	0.30	0.08	0.38	2011	
Сувилагч	- Бодит тоо	9 420	185	9 235	4 671	4 749	8 285	1 135	2011	
	- 1000 хүн амд	3.38	0.14	6.45	2.52	5.11	2.97	0.41	2011	
Эх баригч	- Бодит тоо	723	12	711	169	554	702	21	2011	
	- 1000 хүн амд	0.26	0.01	0.50	0.09	0.60	0.25	0.01	2011	
Бусад тусгай дунд мэргэжилтэн	- Бодит тоо	1 293	125	1 168	657	636	999	294	2011	
	- 1000 хүн амд	0.46	0.09	0.82	0.35	0.68	0.36	0.11	2011	
Нийгмийн эрүүл мэндийн ажилтан	- Бодит тоо	448	75	373	208	240	442	6	2011	
	- 1000 хүн амд	0.16	0.06	0.26	0.11	0.26	0.16	0.00	2011	
35	Анагаах ухааны их сургууль, коллежийг төгсөгчид	Их эмч	722	227	495	...	...	445	277	2011
		Шүдний эмч	146	24	122	...	...	110	36	2011

Үзүүлэлтүүд			Тоон мэдээ							Он
36	Анагаах ухааны их сургууль, коллежийг төгсөгчид	Эм зүй, эм судлал	205	27	178	...	...	43	162	2011
		Сувилагч	759	22	737	...	...	547	212	2011
		Эх баригч	219	19	200	...	...	219	0	2011
		Бусад тусгай дунд мэргэжилтэн	55	9	46	...	...	55	...	2011
		Эм найруулагч	163	9	154			163		2011
		Нийгмийн эрүүл мэндийн ажилтан	47	10	37	...	...	47	...	2011
Үзүүлэлтүүд			Тоон мэдээлэл							Он
Мянганы хөгжлийн зорилтын үзүүлэлтүүд			Бүгд		Эрэгтэй		Эмэгтэй			
38	Тав хүртэлх насны тураалтай хүүхдийн эзлэх хувь			4.70		5.30		4.0		2010
39	Нялхсын эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөнд)			16.30		17.47		15.10		2011
40	5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөнд)			20.00		21.88		22.70		2011
42	Эхийн эндэгдлийн түвшин (100 000 амьд төрөлтөнд)			48.20		...		...		2011
43	Эрүүл мэндийн мэргэжилтний эх барьсан төрөлтийн эзлэх хувь			99.83		...		...		2011
	- Гэрийн төрөлтийн эзлэх хувь			0.30		...		...		2011
	- Эмнэлгийн төрөлтийн эзлэх хувь			99.70		...		...		2011
44	Жирэмслэлтээс сэргийлэх арга хэрэглэдэг эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь			53.70		...		...		2011
45	20-оос доош насны төрөлтийн эзлэх хувь			5.91						2011
46	Жирэмсний хяналтын хувь	- Эрт үеийн	85.50		...		...			
		- Хожуу үеийн	1.10		...		...		2011	
47	15-24 насны хүн амын дундах ХДХВ-ийн тархалтын хувь			<0.1						
48	Насанд хүрсэн хүн амын дундах ХДХВ-ийн тархалтын хувь			<0.02						
49	Ретровирусийн эсрэг эмчилгээнд хамрагдаж байгаа ХДХВ-ийн халдварын хожуу үедээ орсон хүмүүсийн эзлэх хувь									
50	Сүрьеэ өвчний тархалтын түвшин 100 000 хүн амд			60.51		...		...		
51	Сүрьеэ өвчний нас баралтын түвшин 100 000 хүн амд			2		3.39		0.69		2011
52	(DOTS)-ын эмчилгээнд хамрагдсан сүрьеэтэй өвчтний эзлэх хувь			74.10		...		...		2011
53	ДОТС-ын хүрээнд эмчилсэн сүрьеэгийн тохиолдлын хувь			83.00		...		...		2011

Эрүүл мэндийн зарим үндсэн үзүүлэлтүүд, 2011

№	Аймаг хотын нэр	2011 оны жилийн эцсийн хүн амын тоо	10.000 хүн амд				Эмэгтэйн нэг оронд ногдох хүний тоо	Нэг их эмчид ногдох хүний тоо	Нэг их эмчид ногдох дунд мэргэжилтэн	Жилд нэг иргэний үзүүлсэн дундаж тоо	1000 хүнд ногдох			1 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 1000 амьд	5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл	
			Орны тоо	Хүний их эмч	Эмэгтэйн дунд мэргэжилтэн	Бүх ажиллагсад					Төрөлт	Нас баралт	Цэвэр өсөлт		Мөн насны 1000 хүүхдэд	Амьд төрсөн 1000 хүүхдэд
1	Архангай	90775	79.21	16.93	59.91	135.10	126.25	590.62	3.54	3.57	23.83	5.77	18.07	16.4	4.4	20.9
2	Баян-Өлгий	100707	70.87	16.39	54.14	118.45	141.11	610.19	3.30	4.39	28.78	5.40	23.37	24.7	7.1	29.1
3	Баянхонгор	84957	65.28	16.35	64.24	140.90	153.18	611.49	3.93	3.94	27.57	6.37	21.19	19.5	5.7	25.6
4	Булган	62608	72.34	18.74	67.52	145.62	138.23	533.75	3.60	3.85	17.88	5.45	12.43	11.4	2.2	13.5
5	Говь-Алтай	57358	85.62	25.91	90.50	194.52	116.80	385.93	3.49	5.01	24.69	5.71	18.98	24.3	5.8	25.9
6	Говь-Сүмбэр	14209	77.26	33.11	77.99	172.91	129.44	302.02	2.36	7.80	26.05	5.74	20.31	8.5	1.7	8.5
7	Дархан-Уул	92184	57.81	25.35	59.49	127.99	172.97	394.53	2.35	7.03	26.18	5.98	20.20	9.2	3.6	12.8
8	Дорноговь	60462	61.48	30.07	56.27	145.80	162.66	332.59	1.87	6.77	22.76	6.33	16.43	13.3	3.9	19.2
9	Дорнод	73754	70.12	19.75	60.24	136.80	142.62	506.40	3.05	4.47	28.60	7.04	21.56	20.0	6.1	25.5
10	Дундговь	44982	77.96	21.97	73.77	165.59	128.28	455.08	3.36	4.20	19.99	6.20	13.79	13.1	2.6	15.7
11	Завхан	75170	96.61	19.75	80.71	168.99	103.51	506.22	4.09	5.57	21.25	7.10	14.15	22.5	4.9	26.1
12	Орхон	85672	51.42	27.63	59.53	126.18	194.49	361.98	2.15	6.94	28.34	6.14	22.20	13.5	4.5	15.9
13	Өвөрхангай	116411	62.29	17.77	56.47	121.92	160.53	562.74	3.18	3.09	24.78	6.77	18.01	27.1	7.0	33.1
14	Өмнөговь	52486	46.55	19.04	48.15	106.22	214.81	525.29	2.53	4.21	19.53	5.17	14.37	19.7	4.6	22.9
15	Сүхбаатар	54990	61.43	21.70	63.95	148.83	162.78	460.73	2.95	5.07	25.13	7.02	18.12	18.5	5.4	24.7
16	Сэлэнгэ	107131	63.31	16.84	51.75	110.19	157.95	593.72	3.07	3.66	18.85	5.00	13.85	5.4	1.8	9.7
17	Төв	89876	49.56	18.00	54.47	132.54	201.79	555.57	3.03	3.12	10.79	5.13	5.66	27.1	3.2	32.5
18	Увс	77405	65.38	16.41	67.30	134.33	152.94	609.22	4.10	4.43	26.87	6.16	20.71	23.4	6.0	27.5
19	Ховд	88175	71.41	19.34	67.64	129.96	140.04	516.93	3.50	5.06	31.04	5.25	25.80	18.4	6.1	22.6
20	Хөвсгөл	124695	54.40	14.90	61.85	120.85	183.82	671.15	4.15	4.84	26.98	7.67	19.31	29.9	7.7	32.8
21	Хэнтий	71742	65.56	21.75	63.15	146.23	152.52	459.69	2.90	4.82	22.58	5.88	16.71	18.7	5.3	27.4
22	Аймгийн дундаж	1625749	65.27	19.97	61.98	134.69	153.22	500.84	3.10	4.72	24.10	6.09	18.02	19.2	5.1	23.5
23	Улаанбаатар	1185917	71.45	38.77	55.80	163.09	139.96	257.95	1.44	7.51	26.80	6.22	20.58	13.3	4.4	16.2
24	Улсын дундаж	2811666	68.08	28.51	59.17	147.59	146.90	350.79	2.08	5.98	25.33	6.15	19.18	16.3	4.8	20.0

Хүн амын төрөлт, нас баралт, цэвэр өсөлт /2001-2011/**Нялхсын болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл /2001-2011/**

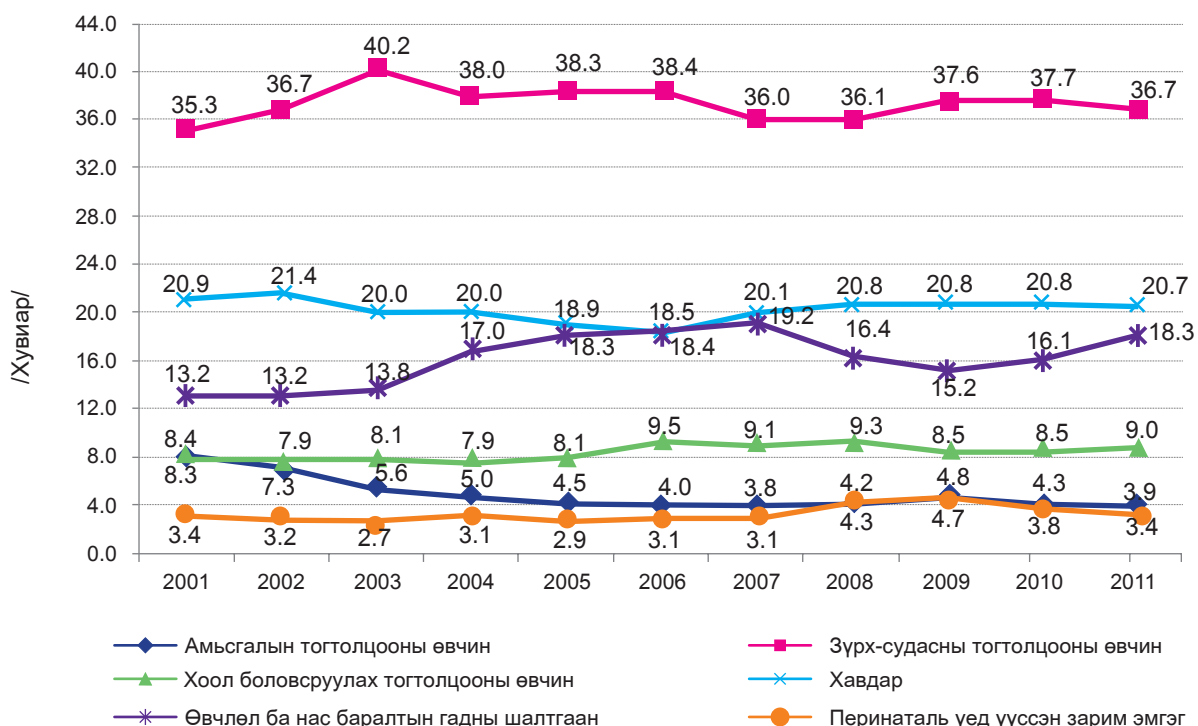
Хүн амын нас баралтын шалтгаан, хүйсээр, 2011

Өвчний бүлэг ӨОУА-10	Бүгд		Эрэгтэй		Эмэгтэй	
	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд
Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	6291	22.58	3609	26.65	2682	18.73
Хавдар	3536	12.69	2052	15.15	1484	10.36
Өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан	3128	11.23	2566	18.94	562	3.92
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	1533	5.50	881	6.50	652	4.55
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	665	2.39	418	3.09	247	1.73
Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг	574	2.06	318	2.35	256	1.79
Халдварт ба шимэгчит зарим өвчин	300	1.08	194	1.43	106	0.74
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	279	1.00	153	1.13	126	0.88
Шээс бэлгийн тогтолцооны эмгэг	250	0.90	129	0.95	121	0.85
Төрөлх гажиг, гаж хөгжил ба хромосомын эмгэг	202	0.72	104	0.77	98	0.68
Дотоод шүүрэл, тэжээлийн ба бодисын солилцооны өвчнүүд	153	0.55	76	0.56	77	0.54
Өөр бүлэгт ангилаагүй шинж тэмдэг, зовиур, эмнэлзүйн ба лабораторийн хэвийн бус үзүүлэлтүүд	99	0.36	32	0.24	67	0.47
Цус, цус төлжүүлэх эрхтэний өвчин ба дархлааны механизм хамарсан эмгэг	14	0.05	6	0.04	8	0.06
Яс-булчингийн тогтолцоо ба холбох эдийн өвчин	31	0.11	12	0.09	19	0.13
Сэтгэцийн ба зан төрхийн эмгэг	29	0.10	12	0.09	17	0.12
Арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин	16	0.06	6	0.04	10	0.07
Жирэмсэн, төрөлт ба төрсний дараах үе	22	0.08	-	-	22	0.15
Чих ба хөхлөг сэртэнгийн өвчин	5	0.02	3	0.02	2	0.01
Бүгд	17127	61.47	10571	78.05	6556	45.79

Нас баралтын зонхилох шалтгаан хүйсээр, 2011

Хүн амын нас баралтын эхний 5 шалтгаан (2001-2011)

Нас баралтын эхний 5 шалтгаан (аймгаар), 2011

№	Аймаг, хотын нэр	10 000 хүн амд				
		Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	Хавдар	Өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Амьсгалын тогтолцооны өвчин
1	Архангай	27.00	13.38	5.09	3.67	2.01
2	Баян-Өлгий	24.07	5.76	3.16	7.46	6.78
3	Баянхонгор	24.07	12.30	9.55	6.67	4.06
4	Булган	27.45	12.98	7.05	1.48	1.30
5	Говь-Алтай	22.16	15.77	7.89	2.25	1.69
6	Говьсүмбэр	20.60	12.51	11.77	5.89	1.47
7	Дархан-Уул	22.73	14.77	9.74	5.55	1.78
8	Дорноговь	21.67	10.08	13.61	8.06	2.52
9	Дорнод	22.04	14.88	15.03	7.58	2.72
10	Дундговь	27.99	17.53	6.80	2.35	0.78
11	Завхан	31.95	16.67	6.94	6.33	2.01
12	Орхон	23.46	13.37	11.51	5.48	0.44
13	Өвөрхангай	30.90	9.08	8.89	5.73	3.55
14	Өмнөговь	21.76	6.56	8.32	4.48	2.72
15	Сүхбаатар	20.93	20.15	7.75	7.17	2.52
16	Сэлэнгэ	24.76	7.81	7.71	5.28	1.32
17	Төв	20.80	12.27	6.55	3.27	1.52
18	Увс	22.57	19.70	7.25	3.01	2.33
19	Ховд	24.93	9.35	5.19	4.93	2.99
20	Хөвсгөл	34.65	16.20	10.57	4.50	3.81
21	Хэнтий	20.24	8.61	7.10	11.18	5.44
22	Аймгийн дундаж	25.10	12.56	8.36	5.39	2.69
23	Улаанбаатар	19.55	12.85	14.67	5.64	2.02
24	Улсын дундаж	22.58	12.69	11.23	5.50	2.39

5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн шалтгаан, 2011

Өвчний бүлэг /ӨОУА-10/	0-1 хүртэлх нас		5 хүртэлх нас	
	Бодит тоо	Хувь	Бодит тоо	Хувь
Төрөх тойрны (перинаталь) үед үүсэх оёг	574	49.8	574	40.7
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	238	20.7	309	21.9
Төрөлхийн гажиг, хэв гажил, өнгөт цогцын гажуудал	142	12.3	167	11.8
Өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан	71	6.2	172	12.2
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	49	4.3	65	4.6
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	50	4.3	73	5.2
Халдварт ба шимэгчит зарим өвчин	7	0.6	12	0.9
Бусад	21	1.8	38	2.7
Бүгд	1152	100.0	1410	100.0

Нялхсын эндэгдлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан (2007-2011)

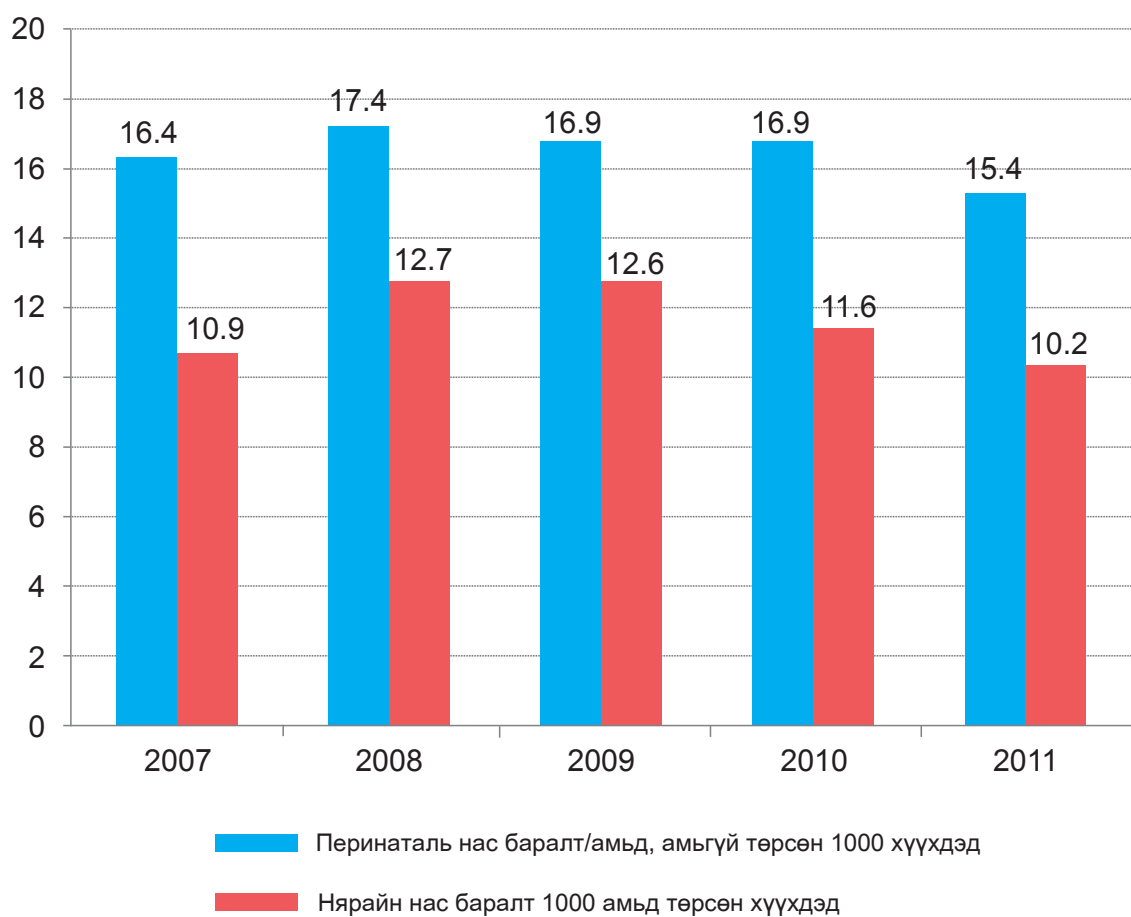
Шалтгаан	2007	2008	2009	2010	2011
Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг	49.7	51.9	52.5	51.1	49.8
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	19.1	17.3	19.2	21.6	20.7
Төрөлх гажиг, гаж хөгжил ба хромосомын эмгэг	12.4	13.4	11.3	12.0	12.3
Өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан	7.5	7.0	7.1	6.9	6.2
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	4.4	4.4	4.4	2.3	4.3
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	4.2	2.7	3.3	3.4	4.3
Халдварт ба шимэгчит зарим өвчин	1.7	1.7	0.8	0.8	0.6

Тэргүүлэх шалтгаан
 Хоёр дахь шалтгаан
 Гуравдугаар шалтгаан
 Дөрөвдүгээр шалтгаан
 Тавдугаар шалтгаан

Нялхсын эндэгдэл, 2011

Шалтгаан	Үзүүлэлт
1 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 1000 амьд төрсөн хүүхдэд	16.3
Нярайн эрт үеийн нас баралт 1000 амьд төрсөн хүүхдэд	8.4
Нярайн хожуу үеийн нас баралт 1000 амьд төрсөн хүүхдэд	1.8
Нярайн нас баралт 1000 амьд төрсөн хүүхдэд	10.2
Перинаталь нас баралт / амьд, амьгүй төрсөн 1000 хүүхдэд /	15.4

Нярайн эндэгдэл /2007-2011/

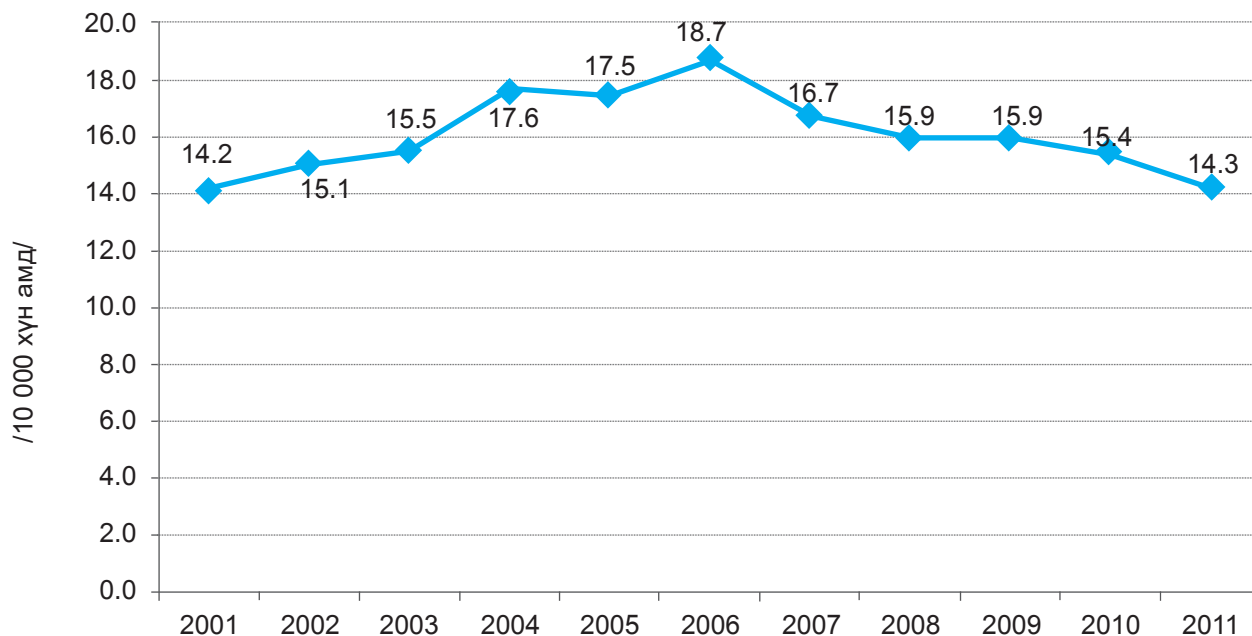
Нялхсын эндэгдэл, 2011

№	Аймаг хотын нэр	Перинаталь нас баралт (амьд, амьгүй төрсөн 1000 хүүхдэд)	Амьгүй төрөлт (амьд, амьгүй төрсөн 1000 хүүхдэд)	Нярайн нас баралт (амьд төрсөн 1000 хүүхдэд)	Нярайн эрт үеийн нас баралт (амьд төрсөн 1000 хүүхдэд)	Нярайн хожуу үеийн нас баралт (амьд төрсөн 1000 хүүхдэд)
	А	1	2	3	4	5
1	Архангай	13.8	4.9	10.4	8.9	1.5
2	Баян-Өлгий	33.9	20.4	14.9	13.7	1.2
3	Баянхонгор	16.0	6.1	12.8	10.0	2.8
4	Булган	16.4	9.2	7.3	7.3	0.0
5	Говь-Алтай	21.1	7.5	17.5	13.7	3.8
6	Говьсүмбэр	5.6	0.0	5.6	5.6	0.0
7	Дархан-Уул	9.5	6.0	5.2	3.6	1.6
8	Дорноговь	11.0	5.9	6.6	5.2	1.5
9	Дорнод	14.9	6.0	12.5	9.0	3.5
10	Дундговь	16.9	7.8	9.2	9.2	0.0
11	Завхан	28.0	12.9	18.2	15.3	2.9
12	Орхон	16.5	7.3	11.6	9.3	2.3
13	Өвөрхангай	21.7	9.1	17.5	12.7	4.8
14	Өмнөговь	13.1	2.5	13.9	10.6	3.3
15	Сүхбаатар	16.8	6.9	12.3	10.0	2.3
16	Сэлэнгэ	8.6	5.9	2.7	2.7	0.0
17	Төв	21.5	7.5	17.3	14.1	3.3
18	Увс	18.2	9.1	10.7	9.2	1.5
19	Ховд	18.6	10.3	9.6	8.4	1.3
20	Хөвсгөл	17.2	6.4	15.4	10.9	4.5
21	Хэнтий	12.7	4.0	10.0	8.7	1.3
22	Аймгийн дундаж	17.4	8.0	11.8	9.5	2.3
23	Улаанбаатар	13.2	6.0	8.5	7.3	1.3
24	Улсын дундаж	15.4	7.0	10.2	8.4	1.8

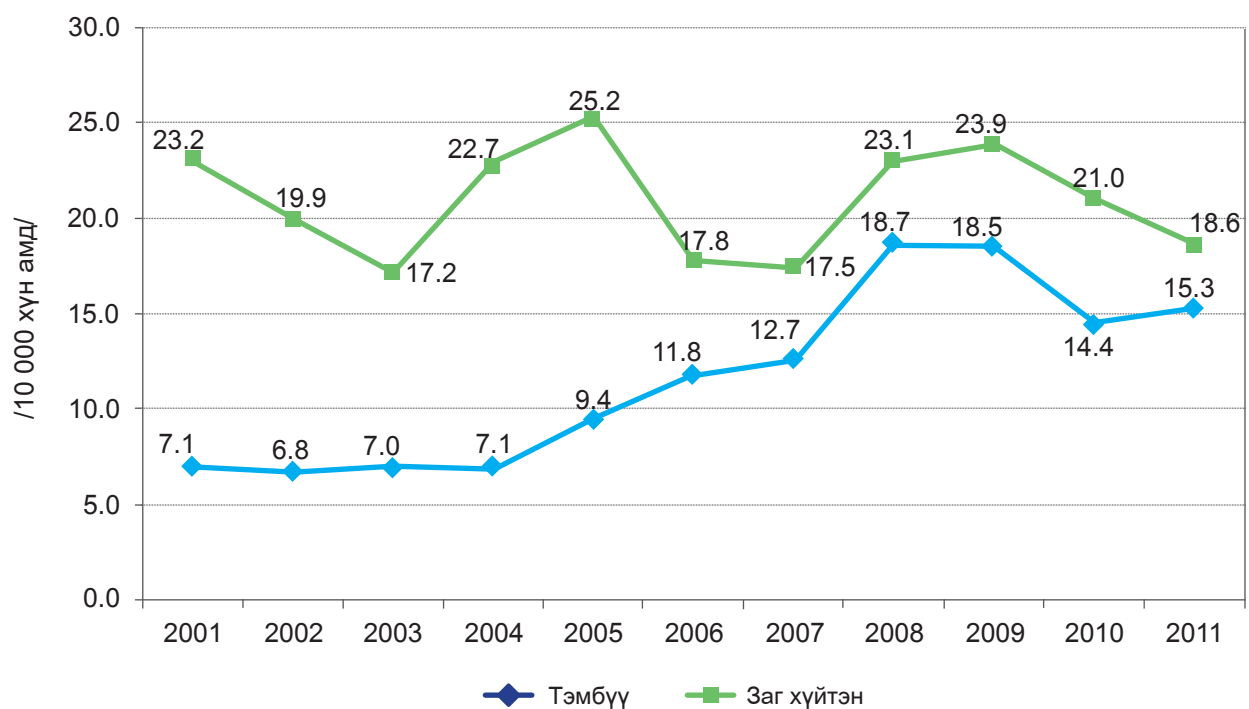
Халдварт өвчин, 10 000 хүн амд (2006-2011)

Халдварт ба шимэгчит зарим өвчин	10 000 хүн амд					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Балнад	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Сальмонеллт бусад халдвар	0.6	0.7	0.8	0.5	0.5	0.4
Цусан суулга	7.3	9.2	8.9	11.7	12.6	7.6
Сүрьеэ	18.7	16.7	15.9	15.9	15.4	14.3
Тарваган тахал	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Боом	0.1	0.1	0.1	0.0	0.2	0.1
Бруцеллёз	2.1	1.6	1.5	1.1	1.5	1.4
Улаан эсэргэнэ	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2
Менингококкт халдвар	0.3	0.6	0.3	0.1	0.1	0.1
Салхинцэцэг	5.6	7.7	7.8	6.2	4.6	11.1
Улаан бурхан	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0
Улаанууд	4.8	24.4	0.6	0.0	0.0	0.1
Вирүст гепатит	26.2	38.4	39.1	25.8	33.3	52.8
Вирүст гепатит А	21.8	34.2	35.0	22.1	29.7	49.0
Вирүст гепатит В	3.7	3.5	3.4	2.8	2.7	2.7
Вирүст гепатит С	0.6	0.6	0.6	0.5	0.5	0.5
Гахай хавдар	19.9	3.7	2.1	7.5	1.9	3.7
Мөөгөнцөр	4.2	4.4	4.9	10.2	16.2	7.9
Тэмбүү	11.8	12.8	18.7	18.5	14.4	15.3
Заг хүйтэн	17.8	17.6	23.1	23.9	21.0	18.6
Трихоманиаз	20.5	16.9	24.0	21.7	16.9	14.4

Сүрьеэгийн өвчлөл /2001-2011/

Тэмбүү, заг хүйтний өвчлөл /2001-2011/

Хорт хавдрын өвчлөлийн тохиолдлын тоо, тархалт, нас баралт, 2011

Хорт хавдар		Тархалт		Тохиолдлын тоо						Нас баралт					
		Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо			10 000 хүн амд			Бодит тоо			10 000 хүн амд		
				Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Уруул амны хөндий, залгиур	1	311	1.12	76	42	34	0.27	0.31	0.24	47	30	17	0.17	0.22	0.12
Улаан хоолой	2	642	2.30	281	150	131	1.01	1.11	0.91	260	146	114	0.93	1.08	0.80
Ходоод	3	1693	6.08	658	424	234	2.36	3.13	1.63	466	307	159	1.67	2.27	1.11
Бүдүүн гэдэс	4	269	0.97	73	40	33	0.26	0.30	0.23	59	30	29	0.21	0.22	0.20
Шулуун гэдэс, хошног	5	166	0.60	49	20	29	0.18	0.15	0.20	36	14	22	0.13	0.10	0.15
Элэг	6	3790	13.60	1755	1042	713	6.30	7.69	4.98	1432	881	551	5.14	6.50	3.85
Нойр булчирхайн өмөн	7	168	0.60	88	48	40	0.32	0.35	0.28	75	40	35	0.27	0.30	0.24
Хоол боловсруулах замын бусад	8	47	0.17	16	10	6	0.06	0.07	0.04	14	8	6	0.05	0.06	0.04
Төвөнх	9	109	0.39	21	18	3	0.08	0.13	0.02	11	10	1	0.04	0.07	0.01
Мөгөөрсөн хоолой	10	5	0.02	2	2	0	0.01	0.01	0.00	2	2	0	0.01	0.01	0.00
Уушги	11	705	2.53	370	302	68	1.33	2.23	0.47	323	267	56	1.16	1.97	0.39
Амьсгалын эрхтний бусад	12	69	0.25	23	17	6	0.08	0.13	0.04	14	11	3	0.05	0.08	0.02
Яс ба үений мөгөөрс	13	229	0.82	49	30	19	0.18	0.22	0.13	37	24	13	0.13	0.18	0.09
Арьс	14	190	0.68	37	17	20	0.13	0.13	0.14	15	6	9	0.05	0.04	0.06
Гялтан ба зөөлөн эд	15	156	0.56	25	14	11	0.09	0.10	0.08	25	19	6	0.09	0.14	0.04
Хөх	16	736	2.64	140	1	139	0.50	0.01	0.97	44	1	43	0.16	0.01	0.30
Умайн хүзүү	17	2370	8.51	394	0	394	1.41	0.00	2.75	120	0	120	0.43	0.00	0.84
Умай	18	132	0.47	20	0	20	0.07	0.00	0.14	8	0	8	0.03	0.00	0.06
Өндгөвч	19	347	1.25	77	0	77	0.28	0.00	0.54	48	0	48	0.17	0.00	0.34
Эм бэлэг эрхтний бусад	20	112	0.40	25	0	25	0.09	0.00	0.17	12	0	12	0.04	0.00	0.08
Эр бэлэг эрхтэн	21	123	0.44	16	16	0	0.06	0.12	0.00	11	11	0	0.04	0.08	0.00
Давсаг	22	95	0.34	26	15	11	0.09	0.11	0.08	17	9	8	0.06	0.07	0.06
Бөөрний	23	354	1.27	90	35	55	0.32	0.26	0.38	35	18	17	0.13	0.13	0.12
Шээсний замын бусад	24	50	0.18	8	4	4	0.03	0.03	0.03	2	1	1	0.01	0.01	0.01
Нүд ба түүний дайврын	25	63	0.23	10	6	4	0.04	0.04	0.03	3	2	1	0.01	0.01	0.01
Тархины	26	192	0.69	65	39	26	0.23	0.29	0.18	46	25	21	0.17	0.18	0.15
Лейкеми	27	113	0.41	35	16	19	0.13	0.12	0.13	22	9	13	0.08	0.07	0.09
Бусад	28	587	2.11	134	70	64	0.48	0.52	0.45	88	53	35	0.32	0.39	0.24
Бүгд	29	13823	49.61	4563	2378	2185	16.38	17.56	15.26	3272	1924	1348	11.74	14.20	9.41

Мэдээллийн эх сурвалж: Хавдар судлалын төвийн тайлан 2011 он.

Хорт хавдрын өвчлөлийн тохиолдлын тоо, тархалт, нас баралт, 2011

№	Аймаг хотын нэр	Тархалт		Тохиолдлын тоо						Нас баралт					
		Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо			10 000 хүн амд			Бодит тоо			1000 хүн амд		
				Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
1	Архангай	356	42.2	162	89	73	19.2	21.4	17.0	118	72	46	13.97	17.3	10.7
2	Баян-Өлгий	234	26.4	81	46	35	9.2	10.4	7.9	51	34	17	5.76	7.7	3.9
3	Баянхонгор	288	37.7	109	50	59	14.3	13.3	15.2	96	50	46	12.56	13.3	11.8
4	Булган	324	60.1	101	62	39	18.7	22.9	14.5	77	48	29	14.28	17.7	10.8
5	Говь-Алтай	352	66.1	118	59	59	22.2	22.5	21.8	91	47	44	17.09	18.0	16.2
6	Говь-Сүмбэр	66	48.6	25	16	9	18.4	23.7	13.2	17	9	8	12.51	13.3	11.7
7	Дархан-Уул	587	61.5	182	77	105	19.1	16.6	21.4	161	81	80	16.86	17.4	16.3
8	Дорноговь	240	40.3	73	37	36	12.3	12.5	12.1	61	39	22	10.25	13.1	7.4
9	Дорнод	456	65.3	176	90	86	25.2	26.0	24.4	119	72	47	17.03	20.8	13.3
10	Дундговь	263	68.8	94	50	44	24.6	26.2	23.0	72	40	32	18.83	21.0	16.7
11	Завхан	386	59.6	143	76	67	22.1	23.6	20.5	109	65	44	16.82	20.2	13.5
12	Орхон	411	45.1	142	76	66	15.6	17.1	14.1	88	54	34	9.65	12.2	7.3
13	Өвөрхангай	450	44.4	119	68	51	11.7	13.5	10.0	93	59	34	9.18	11.7	6.7
14	Өмнөговь	291	46.6	66	42	24	10.6	13.6	7.6	47	29	18	7.52	9.4	5.7
15	Сүхбаатар	307	59.5	119	77	42	23.1	29.8	16.3	106	71	35	20.54	27.5	13.6
16	Сэлэнгэ	508	51.5	152	70	82	15.4	14.3	16.6	98	58	40	9.94	11.8	8.1
17	Төв	488	57.0	185	92	93	21.6	21.2	22.1	143	80	63	16.71	18.4	14.9
18	Увс	442	60.5	192	100	92	26.3	27.4	25.1	150	93	57	20.52	25.5	15.6
19	Ховд	371	48.2	110	65	45	14.3	17.0	11.6	86	52	34	11.17	13.6	8.8
20	Хөвсгөл	601	52.1	245	146	99	21.2	25.7	16.9	197	121	76	17.07	21.3	12.9
21	Хэнтий	316	47.7	67	33	34	10.1	10.1	10.1	30	21	9	4.53	6.4	2.7
22	Аймгийн дүн	7737	50.9	2661	1421	1240	17.5	18.9	16.2	2010	1195	815	13.22	15.9	10.6
23	Улаанбаатар	6086	48.1	1902	957	945	15.0	15.9	14.2	1262	729	533	9.97	12.1	8.0
24	Улсын дүн	13823	49.6	4563	2378	2185	16.4	17.6	15.3	3272	1924	1348	11.74	14.2	9.4

Мэдээллийн эх сурвалж: Хавдар судлалын төвийн тайлан 2011 он.

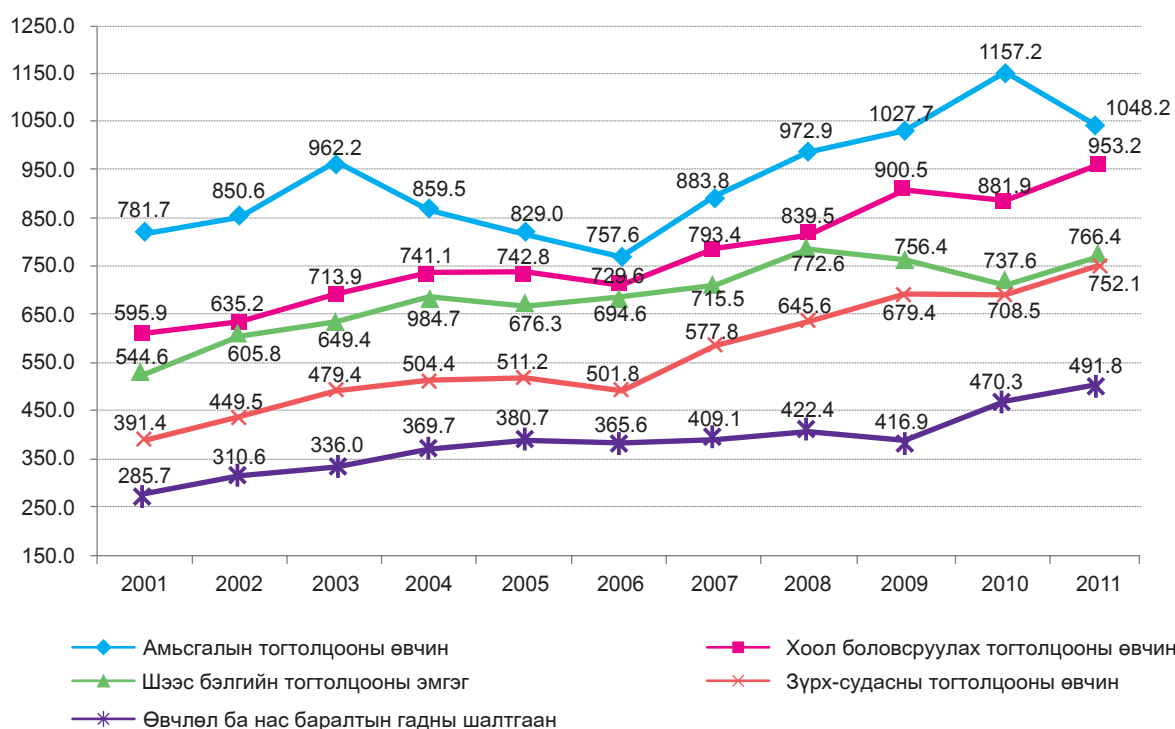
Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 2011

Аймаг хотын нэр	10 000 хүн амд				
	Амьсгалын тогтолцооны өвчин	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	Өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан
Архангай	1309.51	1495.16	1123.03	1262.03	147.65
Баян-Өлгий	914.13	652.59	867.67	654.29	151.79
Баянхонгор	1330.79	2077.69	1515.52	1345.96	271.47
Булган	878.89	536.09	744.77	743.66	152.66
Говь-Алтай	1222.33	1407.09	1215.76	1062.92	234.70
Говьсүмбэр	2758.44	1832.83	1673.90	1813.70	590.10
Дархан-Уул	1373.00	1279.05	842.82	833.29	450.58
Дорноговь	1302.30	873.80	886.06	764.11	376.93
Дорнод	1486.06	1900.61	629.05	574.39	360.75
Дундговь	920.29	906.95	915.84	793.42	136.81
Завхан	939.10	625.81	916.88	716.56	130.72
Орхон	791.95	697.67	538.38	619.50	246.77
Өвөрхангай	1226.94	1297.72	1064.04	1016.46	307.13
Өмнөговь	2157.61	970.58	670.78	812.04	397.38
Сүхбаатар	995.70	844.54	615.67	553.85	231.77
Сэлэнгэ	1175.55	701.11	766.15	679.40	284.10
Төв	885.48	1278.20	860.47	914.47	183.97
Увс	1442.70	968.05	1016.74	903.21	172.22
Ховд	1415.55	874.67	1032.16	916.61	165.41
Хөвсгөл	870.08	667.03	682.97	706.97	185.38
Хэнтий	1717.20	1231.66	683.44	661.98	290.96
Аймгийн дундаж	1219.74	1070.82	884.12	839.65	249.86
Улаанбаатар	842.07	811.84	624.91	646.85	782.33
Улсын дундаж	1048.17	953.17	766.37	752.07	491.75

Амбулатори, стационарын өвчлөлийн бүтэц, 2011

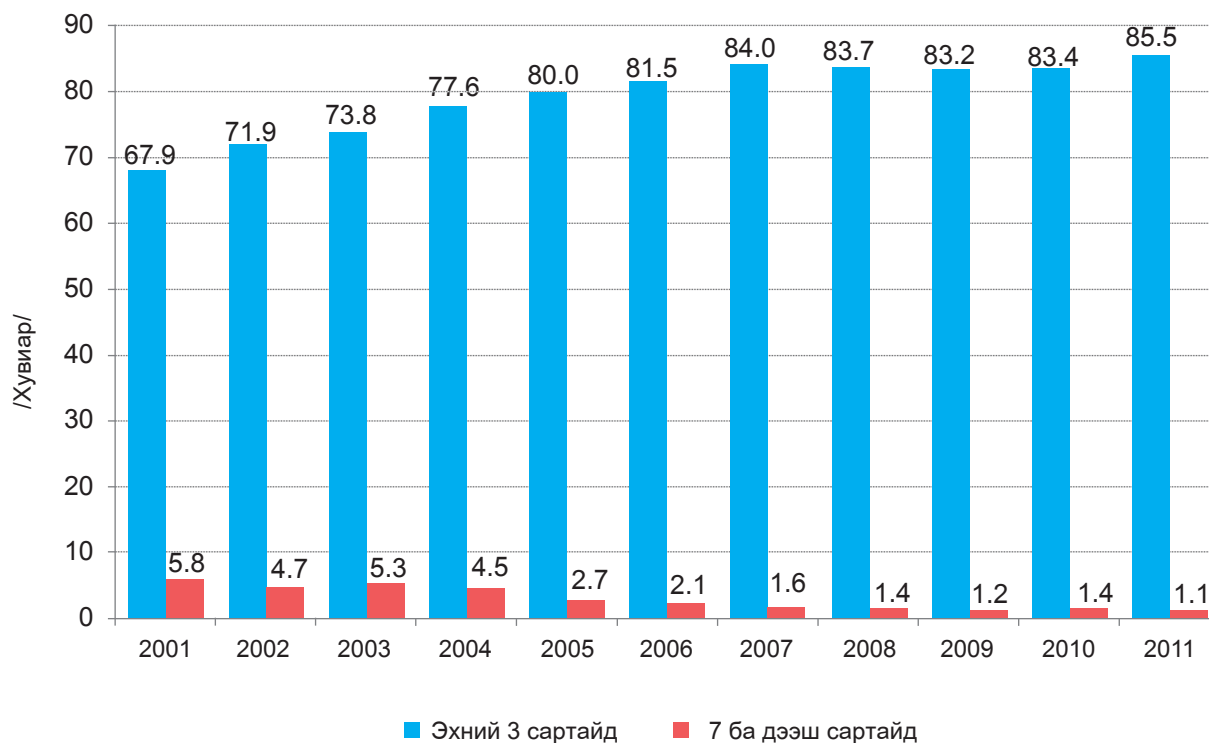
№	ӨОУА-10 нэршил	Амбулаторын өвчлөл			Стационарын өвчлөл		
		Тох.тоо	10000 хүн амд	Нийт тох-д эзлэх %	Тох.тоо	10000 хүн амд	Нийт тох-д эзлэх %
1	Амьсгалын тогтолцооны өвчин	292054	1048.17	16.9	103884	372.84	15.0
2	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	265584	953.17	15.4	89672	321.83	12.9
3	Шээс бэлгийн тогтолцооны эмгэг	213534	766.37	12.4	85808	307.96	12.4
4	Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	209550	752.07	12.2	102157	366.64	14.7
5	Өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаан	137018	491.75	7.9	28998	104.07	4.2
6	Халдварт ба шимэгчит зарим өвчин	46821	168.04	2.7	28871	103.62	4.2
7	Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	104714	375.81	6.1	44819	160.85	6.5
8	Яс-булчингийн тогтолцоо ба холбох эдийн өвчин	58202	208.88	3.4	27377	98.25	3.9
9	Жирэмсэн, төрөлт, төрсний дараах үе	109099	391.55	6.3	107148	384.55	15.4
10	Бусад	287389	1031.43	16.7	75515	271.02	10.9
11	Бүгд	1723965	6187.2	100.0	694249	2491.63	100.0

Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан (10 000 хүн амд), 2001-2011

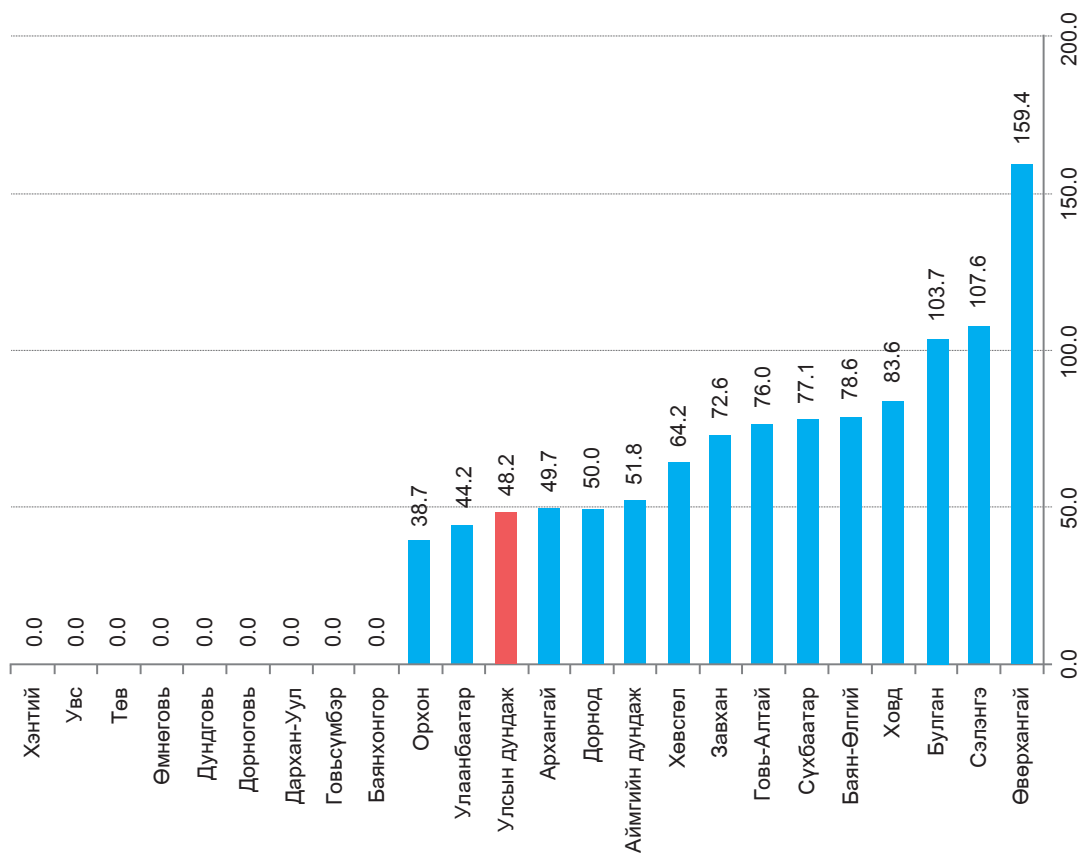
Жирэмсний хяналт, 2011

№	Аймаг хотын нэр	Бүгд хяналтад авсан			6 ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь	Цус багадаалттай жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь	Өсвөр насны жирэмслэлтийн эзлэх хувь	Хожуу жирэмслэлтийн хувь
		Бүгд	Эхний 3 сартайд	7 ба түүнээс дээш сартайд				
	А	1	2	3	4	5	6	7
1	Архангай	100.0	91.7	0.5	98.9	13.0	4.5	7.8
2	Баян-Өлгий	100.0	89.4	0.5	71.8	22.1	1.5	14.0
3	Баянхонгор	100.0	89.7	0.8	99.4	2.3	6.6	8.0
4	Булган	100.0	91.4	0.6	100.0	4.8	3.2	6.8
5	Говь-Алтай	100.0	88.3	0.5	86.2	2.8	2.6	11.0
6	Говьсүмбэр	100.0	91.1	0.0	98.9	0.5	6.7	7.0
7	Дархан-Уул	100.0	88.6	0.7	97.0	6.3	6.4	12.3
8	Дорноговь	100.0	82.8	1.9	98.6	1.1	6.3	8.8
9	Дорнод	100.0	88.1	0.6	89.8	16.9	6.4	12.6
10	Дундговь	100.0	84.8	0.0	98.2	5.4	8.7	9.1
11	Завхан	100.0	94.5	0.1	93.9	6.3	3.3	10.9
12	Орхон	100.0	92.3	0.5	88.2	9.2	6.6	14.8
13	Өвөрхангай	100.0	86.1	0.9	80.0	9.3	6.7	10.2
14	Өмнөговь	100.0	88.0	0.3	90.5	2.3	8.7	6.1
15	Сүхбаатар	100.0	85.7	1.1	88.1	8.0	6.4	8.5
16	Сэлэнгэ	100.0	82.1	0.8	85.1	1.6	5.8	9.3
17	Төв	100.0	86.5	1.4	92.0	1.4	3.3	4.4
18	Увс	100.0	88.4	1.0	82.5	5.4	2.8	12.0
19	Ховд	100.0	92.0	0.6	93.2	9.3	2.4	14.5
20	Хөвсгөл	100.0	87.6	0.6	97.0	8.0	9.1	10.9
21	Хэнтий	100.0	83.6	0.4	99.8	3.6	7.7	7.9
22	Аймгийн дундаж	100.0	88.2	0.7	90.8	7.2	5.4	10.2
23	Улаанбаатар	100.0	82.4	1.5	71.7	5.0	5.4	12.4
24	Улсын дундаж	100.0	85.5	1.1	81.7	6.1	5.4	11.2

Жирэмсний хяналт /2001-2011/**Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн хүндрэл, 2011**

Эхийн эндэгдэл / 100 000 амьд төрөлтөд/, 2011

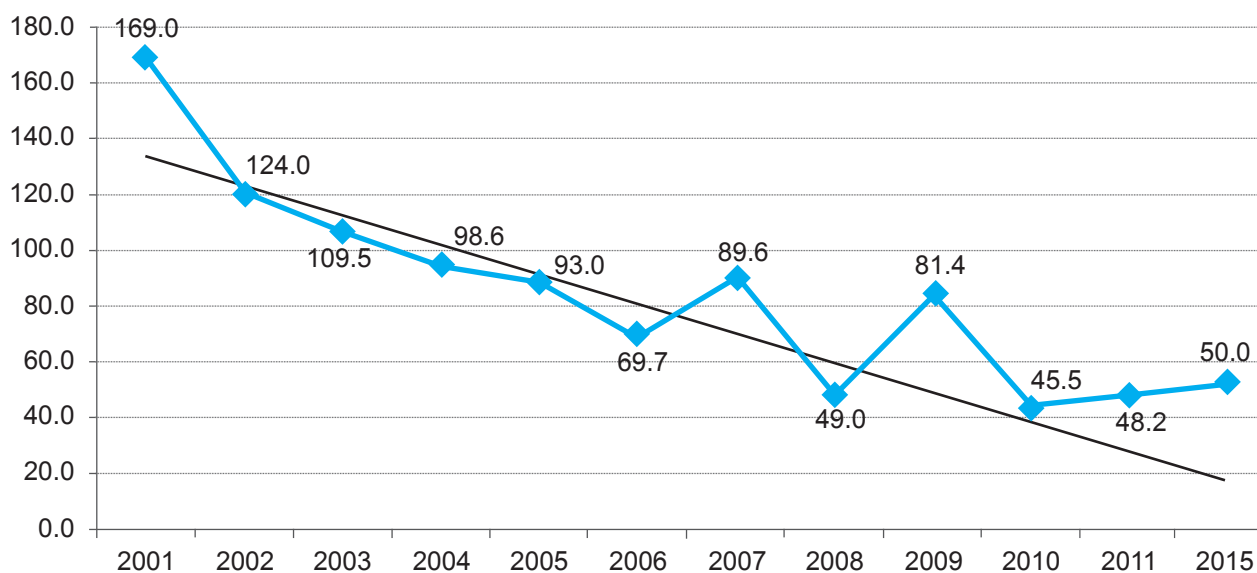
№	Аймаг хотын нэр	100 000 амьд төрөлтөд		
		Бүгд	Аймаг, хотын НЭ	Хөдөөгийн эмнэлгүүд
	A	1	2	3
1	Архангай	49.7	0.0	152.7
2	Баян-Өлгий	78.6	52.2	152.9
3	Баянхонгор	0.0	0.0	0.0
4	Булган	103.7	150.4	0.0
5	Говь-Алтай	76.0	0.0	523.6
6	Говьсүмбэр	0.0	0.0	0.0
7	Дархан-Уул	0.0	0.0	0.0
8	Дорноговь	0.0	0.0	0.0
9	Дорнод	50.0	53.1	0.0
10	Дундговь	0.0	0.0	0.0
11	Завхан	72.6	126.3	0.0
12	Орхон	38.7	39.4	0.0
13	Өвөрхангай	159.4	187.1	117.8
14	Өмнөговь	0.0	0.0	0.0
15	Сүхбаатар	77.1	87.2	0.0
16	Сэлэнгэ	107.6	215.1	0.0
17	Төв	0.0	0.0	0.0
18	Увс	0.0	0.0	0.0
19	Ховд	83.6	56.5	159.7
20	Хөвсгөл	64.2	47.7	98.9
21	Хэнтий	0.0	0.0	0.0
22	Аймгийн дундаж	51.8	46.4	71.1
23	Улаанбаатар	44.2	0.0	0.0
24	Улсын дундаж	48.2	50.0	71.1

Эхийн эндэгдлийн шалтгаан, 2011 он

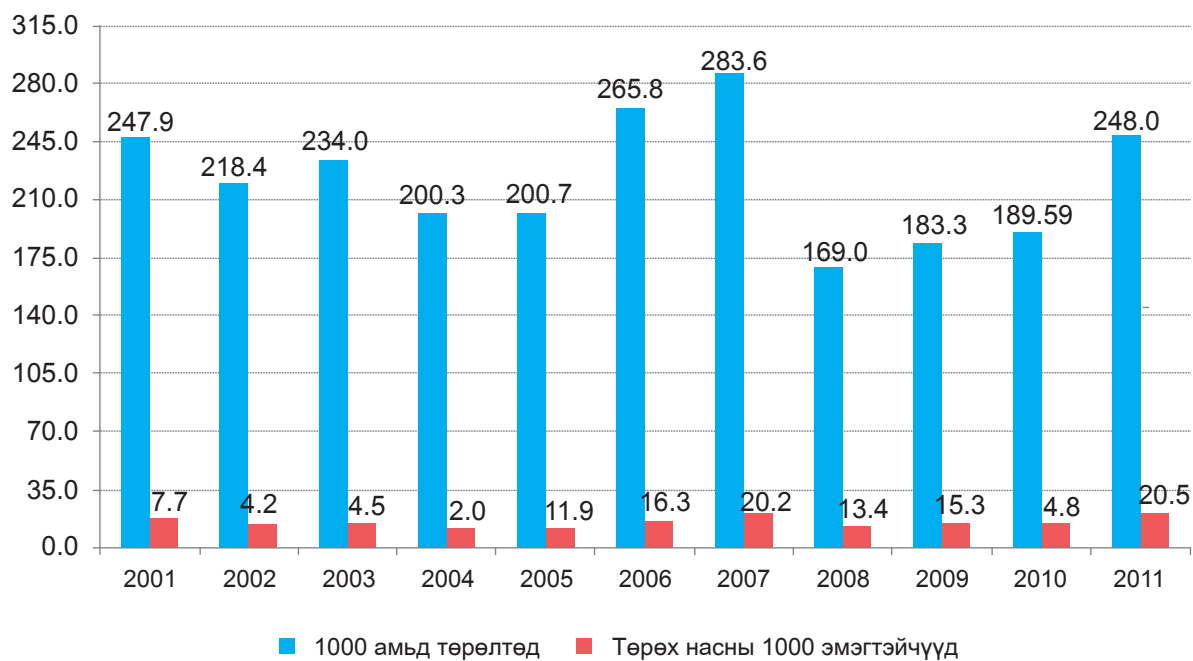
Эхийн эндэгдэл, 100 000 амьд төрөлтөд, 2001-2011

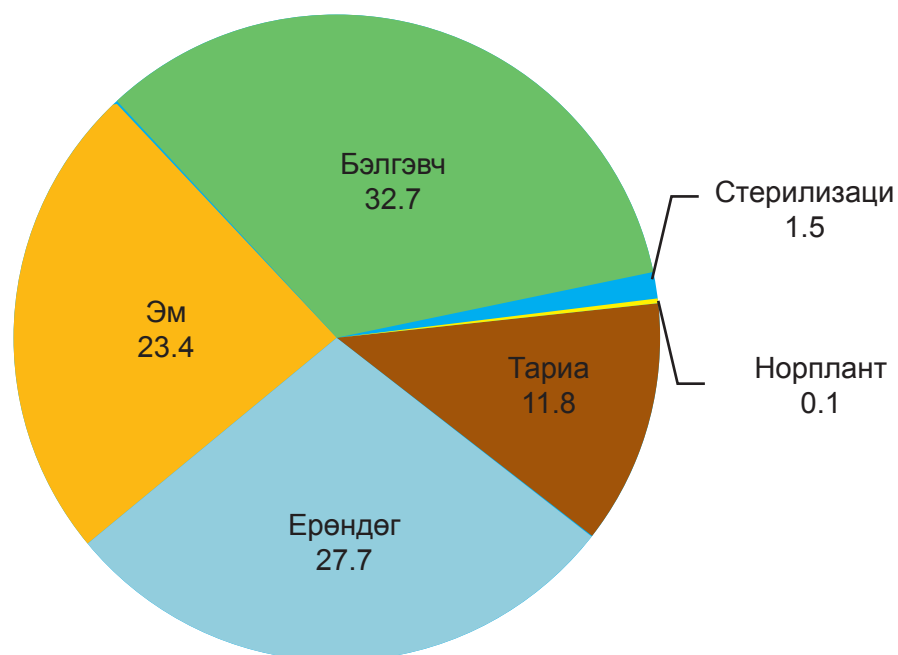
Жирэмслэлтээс сэргийлэх арга хэрэглэдэг эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь, 2011

№	Аймаг, хотын нэр	ЖСА хэрэглэдэг эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь	Үүнээс					
			Бэлдмэл (эм)	Тариа	Норплант	Бэлгэвч	Ерөндөг	Стерилизаци
	А	1	2	3	4	5	6	7
1	Архангай	78.9	25.2	10.4	0.1	39.0	22.5	1.3
2	Баян-Өлгий	54.0	14.5	24.9	0.0	19.3	40.1	0.5
3	Баянхонгор	62.4	14.9	9.9	0.1	9.9	59.1	4.4
4	Булган	45.8	21.2	13.8	0.4	22.7	36.8	1.4
5	Говь-Алтай	53.1	18.4	12.6	0.1	12.9	50.1	0.9
6	Говьсүмбэр	44.3	45.4	21.3	0.0	22.7	8.5	0.8
7	Дархан-Уул	58.2	24.9	16.4	0.0	35.5	21.7	0.0
8	Дорноговь	68.4	27.9	9.8	0.1	40.9	17.3	1.1
9	Дорнод	52.8	21.0	19.4	0.0	16.6	38.9	3.7
10	Дундговь	50.4	26.5	11.9	0.0	31.8	20.5	0.7
11	Завхан	80.2	18.2	17.9	0.2	26.4	34.6	0.8
12	Орхон	66.9	23.7	8.1	0.0	37.2	29.8	1.2
13	Өвөрхангай	57.6	22.0	18.3	0.0	16.6	38.7	2.8
14	Өмнөговь	50.9	33.0	15.5	0.0	22.6	22.7	5.6
15	Сүхбаатар	58.2	13.7	14.9	0.0	6.2	57.5	7.6
16	Сэлэнгэ	35.8	20.2	16.4	0.3	34.1	24.6	2.4
17	Төв	44.5	24.4	19.8	0.0	22.8	33.0	0.0
18	Увс	44.8	28.3	24.1	0.0	19.3	21.2	2.2
19	Ховд	45.7	36.5	24.9	0.0	19.8	15.9	2.6
20	Хөвсгөл	59.4	16.0	17.9	0.0	19.3	44.4	2.0
21	Хэнтий	45.5	30.5	13.6	0.0	16.7	31.6	3.0
22	Аймгийн дундаж	55.9	22.6	15.9	0.1	24.4	33.3	2.1
23	Улаанбаатар	51.1	24.5	6.4	0.0	43.4	20.4	0.9
24	Улсын дундаж	53.7	23.4	11.8	0.1	32.7	27.7	1.5

Үр хөндөлт, 2001-2011

Жирэмслэлтээс сэргийлэх арга, хувиар, 2011

Үр хөндөлт, 2011

№	Аймаг, хотын нэр	Үр хөндөлт		Үр хөндөлт насаар					Хожуу үр хөндөлт	
		Төрөх насны 1000 эмэгтэйд 15-49	1000 амьд төрөлтөд	Бүгд	20 -оос доош насны		35-аас дээш насны		Бодит тоо	1000 амьд төрөлтөд
					Бодит тоо	Хувь	Бодит тоо	Хувь		
	А	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Архангай	3.7	49.2	99	1	1.0	30	30.3	21	10.4
2	Баян-Өлгий	1.5	14.1	36	0	0.0	11	30.6	0	0.0
3	Баянхонгор	4.7	55.1	116	15	12.9	18	15.5	0	0.0
4	Булган	1.9	33.2	32	1	3.1	5	15.6	0	0.0
5	Говь-Алтай	12.0	144.5	190	1	0.5	97	51.1	0	0.0
6	Говьсүмбэр	24.3	307.9	109	3	2.8	29	26.6	0	0.0
7	Дархан-Уул	3.5	40.8	102	9	8.8	20	19.6	0	0.0
8	Дорноговь	26.8	347.6	471	42	8.9	84	17.8	0	0.0
9	Дорнод	12.1	134.6	269	19	7.1	45	16.7	8	4.0
10	Дундговь	3.1	51.0	39	7	17.9	9	23.1	0	0.0
11	Завхан	1.5	21.8	30	0	0.0	8	26.7	0	0.0
12	Орхон	49.0	526.5	1361	134	9.8	209	15.4	4	1.5
13	Өвөрхангай	25.6	332.7	835	187	22.4	98	11.7	42	16.7
14	Өмнөговь	16.5	212.9	260	38	14.6	50	19.2	17	13.9
15	Сүхбаатар	5.1	62.5	81	10	12.3	18	22.2	0	0.0
16	Сэлэнгэ	9.1	150.2	279	17	6.1	102	36.6	4	2.2
17	Төв	4.3	114.8	106	10	9.4	33	31.1	11	11.9
18	Увс	14.5	147.7	290	23	7.9	108	37.2	31	15.8
19	Ховд	6.6	64.8	155	6	3.9	50	32.3	3	1.3
20	Хөвсгөл	0.5	5.5	17	12	70.6	4	23.5	17	5.5
21	Хэнтий	14.5	193.3	289	40	13.8	67	23.2	13	8.7
22	Аймгийн дундаж	11.2	140.9	5166	575	11.1	1095	21.2	171	4.7
23	Улаанбаатар	31.6	363.7	12338	682	5.5	2245	18.2	317	9.3
24	Улсын дундаж	20.5	248.0	17504	1257	7.2	3340	19.1	488	6.9

Төрөлт, төрөх үед үзүүлсэн эмнэлгийн тусламж (аймгаар), 2011

№	Аймаг хотын нэр	Төрөлтийн эзлэх хувь						Эмнэлгийн тусламжгүй төрсөн төрөлтийн эзлэх хувь	20-оос доош насны төрөлтийн эзлэх хувь	35-иас дээш насны төрөлтийн эзлэх хувь	2500 граммаас доош жинтэй төрсөн хүүхдийн эзлэх хувь
		Аймаг, хотын нэгдсэн эмнэлэгт	Хувийн эмнэлэгт	Хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэг	Сумын эмнэлэгт	Их эмчийн ортой салбарт	Гэртээ				
	А	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Архангай	67.1	0.0	0.0	32.7	0.0	0.1	0.0	5.7	9.1	3.6
2	Баян-Өлгий	74.5	0.0	0.0	25.5	0.0	0.0	0.0	1.4	12.8	3.5
3	Баянхонгор	82.2	0.0	0.0	17.5	0.0	0.3	0.0	7.1	8.6	3.8
4	Булган	69.1	0.0	0.0	30.4	0.0	0.5	0.0	5.5	11.5	3.6
5	Говь-Алтай	85.0	0.0	0.0	14.6	0.3	0.2	0.1	2.6	11.2	5.8
6	Говьсүмбэр	99.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0	7.1	7.4	1.7
7	Дархан-Уул	96.4	0.0	0.0	3.2	0.0	0.5	0.4	6.6	12.6	2.4
8	Дорноговь	82.9	0.0	14.4	2.7	0.0	0.1	0.0	7.9	11.0	3.1
9	Дорнод	94.5	0.0	0.0	5.4	0.0	0.2	0.0	6.2	12.2	4.4
10	Дундговь	81.3	0.0	0.0	18.7	0.0	0.0	0.0	8.6	9.0	3.1
11	Завхан	57.3	0.0	22.4	20.0	0.0	0.4	0.1	3.8	12.4	2.0
12	Орхон	98.8	0.0	0.0	0.7	0.0	0.5	0.4	5.7	12.8	4.6
13	Өвөрхангай	63.8	1.8	9.8	24.0	0.1	0.5	0.1	7.8	11.7	5.1
14	Өмнөговь	83.4	0.0	0.0	16.5	0.0	0.1	0.0	10.6	7.5	5.0
15	Сүхбаатар	89.1	0.0	0.0	10.4	0.0	0.5	0.1	6.6	8.7	4.9
16	Сэлэнгэ	50.0	0.0	33.9	15.9	0.0	0.1	0.0	7.9	12.8	2.8
17	Төв	62.4	0.0	0.0	37.5	0.0	0.1	0.0	8.1	10.7	4.9
18	Увс	69.4	0.0	0.0	29.9	0.0	0.7	0.2	2.9	12.5	4.7
19	Ховд	73.9	0.0	8.7	17.4	0.0	0.0	0.0	2.5	15.2	2.3
20	Хөвсгөл	67.4	0.0	0.0	32.5	0.0	0.1	0.0	8.5	10.2	5.0
21	Хэнтий	70.0	0.0	15.7	13.8	0.3	0.1	0.1	9.3	9.6	3.9
22	Аймгийн дундаж	76.5	0.1	5.0	18.1	0.0	0.2	0.1	6.0	11.3	3.9
23	Улаанбаатар	99.6	1.9	0.0	0.0	0.0	0.4	0.2	5.8	13.2	4.5
24	Улсын дундаж	87.6	1.0	2.6	9.4	0.0	0.3	0.2	5.9	12.3	4.2

0-1 хүртэлх насны хүүхдийн өргөн вакцинжуулалтын хамралт, хувиар, 2011

№	Аймаг/хотын нэр	Хамрагдсан хувь				
		БЦЖ	Халдварт саа	Улаанбурхан, гахай хавдар, улаанууд	В.Гепатит	СХТ+Геп В+ХиВ
1	Архангай	99.0	99.1	99.3	98.8	99.0
2	Баян-Өлгий	100.0	99.8	98.4	99.5	100.0
3	Баянхонгор	99.0	99.9	99.1	99.3	99.5
4	Булган	99.4	99.0	99.9	99.4	99.4
5	Говь-Алтай	97.3	96.6	97.2	99.8	99.8
6	Говьсүмбэр	100.0	97.7	96	95.5	99.2
7	Дархан-Уул	99.4	99.1	99.1	99.4	99.4
8	Дорноговь	99.8	100.0	100	98.7	99.3
9	Дорнод	97.9	100.0	99.8	89.2	97.9
10	Дундговь	99.6	100.0	100	99.6	99.6
11	Завхан	99.7	95.7	96.8	99.3	99.9
12	Орхон	99.3	98.1	98.7	97.1	97.3
13	Өвөрхангай	96.3	99.1	99.4	95.0	97.8
14	Өмнөговь	99.6	99.8	99.8	98.7	99.3
15	Сүхбаатар	99.4	99.8	99.5	99.6	100.0
16	Сэлэнгэ	99.7	99.6	99.6	98.5	99.3
17	Төв	98.0	99.4	98.2	96.1	97.9
18	Увс	99.4	99.5	99.5	97.9	99.4
19	Ховд	100.0	99.4	98.5	99.6	100.0
20	Хөвсгөл	96.9	93.9	88.3	98.0	98.8
21	Хэнтий	99.1	100.0	100	97.9	99.1
22	Аймгийн дундаж	98.9	98.7	98.1	97.9	99.1
23	Улаанбаатар	99.0	99.7	98.0	94.4	98.7
24	Улсын дундаж	98.8	99.2	98.1	96.2	98.9

Тайлбар: Вакцинжуулалтын хамралтын хувийг тухайн вакцинд хамрагдвал зохих хүүхдийн тооноос тооцож гаргасан болно.
Мэдээллийн эх сурвалж: ХӨСҮТ, Дархлаажуулалтын алба

Эрүүл мэндийн байгууллагын ажиллагчдын тоо, тусламж үйлчилгээний шатлалаар, 2011

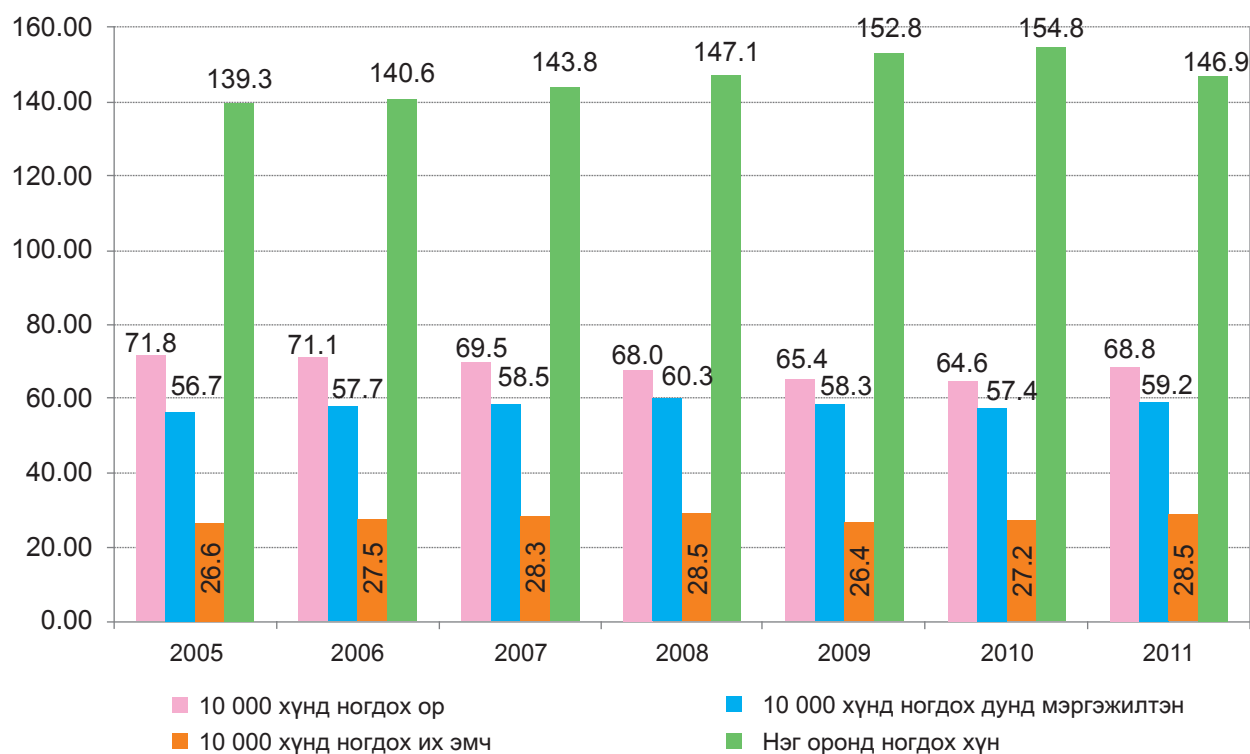
Эрүүл мэндийн байгууллагууд	М/д	Удирдах ажилтан	НЭМ-ийн мэргэжилтэн	Статистикийн ажилчид	Мэргэжлээр хариуцаж ажилладаг мэргэжилтэн	Хоол тэжээлийн асуудал хариуцаж ажилладаг мэргэжилтэн	ХШҮЭ-н тусламж үзүүлэх мэргэжилтэн	МХА-ны улсын байцаагч	Их эмч		Их эмчгүй сумын тоо	Эм зүйч	Бусад дээд мэргэжилтэн	Тусгай мэргэжлийн мэргэжилтэн-Бүгд	Сувилагч				Үүнээс:								Нийт ажиллагчид		
									Бүгд	Үүнээс: Эмэгтэй					Диплом	Бакалавр	Үүнээс: Арга зүйч	Эх баригч	Байгийн бага эмч	Бусад бага эмч	Шүүднийн техникч	Лаборант	Гэрлийн техникч	Эм найруулагч	Бусад				
A	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
Бага эмчийн ортой салбар	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14	6	1	0	0	7	0	0	0	0	0	0	9	23	12	
Их эмчийн ортой салбар	2	0	0	0	0	0	0	0	6	4	0	0	2	31	17	3	0	4	2	4	0	0	0	1	0	30	69	52	
Өрхийн эрүүл мэндийн төв	3	41*	41	1	0	0	0	0	785	721	0	0	35	846	673	83	14	3	17	69	0	0	0	0	1	486	2235	1900	
Тосгоны эрүүл мэндийн төв	4	3	0	0	0	0	0	0	40	25	0	2	12	159	83	11	2	14	6	23	0	10	0	12	0	135	351	269	
Сумын эрүүл мэндийн төв	5	0	4	0	0	0	0	0	576	440	0	6	249	3314	1149	192	45	291	863	404	1	143	2	192	77	2466	6615	4961	
Сум дундын эмнэлэг	6	0	1	0	0	0	0	0	171	117	0	1	38	608	203	40	7	59	149	68	1	35	3	32	18	466	1285	976	
Дүүргийн нийгмийн эрүүл мэндийн төв	7	24	19	8	9	2	3	0	605	537	0	11	75	809	450	138	43	25	0	80	0	75	19	12	10	504	2069	1804	
Хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэг	8	7	1	2	0	0	0	0	102	75	0	4	15	238	128	11	4	25	13	34	2	14	6	4	1	173	542	442	
Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	9	52	2	11	14	4	0	0	1009	776	0	26	157	2326	1347	346	83	120	0	195	2	181	40	45	50	1438	5039	4369	
Бүсийн оношлогоо эмчилгээний төв	10	10	0	5	5	1	0	0	334	258	0	12	36	779	451	122	35	37	0	63	4	64	17	12	9	373	1555	1353	
Төв эмнэлэг, Тусгай мэргэжлийн төв	11	69	4	25	33	7	2	0	1280	906	0	68	297	2350	1134	803	39	50	0	66	11	172	47	44	23	1858	5993	5060	
Амаржих газрууд	12	8	0	2	2	0	0	0	105	82	0	5	10	229	94	32	8	70	0	12	0	10	0	3	8	158	519	468	
Бусад эмнэлгүүд /хилийн цэрэг, төмөр зам, хорионы эмнэлгүүд/	13	29	3	6	1	0	0	0	282	216	0	14	55	526	292	110	29	1	0	64	1	26	11	15	6	401	1317	1137	
Ортой хувийн эмнэлэг	14	72	4	6	6	2	1	0	630	485	0	23	142	878	580	129	35	14	0	70	4	41	13	19	8	768	2532	2072	
Үүдэн хувийн эмнэлэг	15	82	2	0	0	0	0	0	1047	872	0	10	77	741	404	22	12	7	0	57	166	64	6	6	9	351	2310	1949	
Эрүүл мэндийн яам, агентлаг	16	29	57	0	2	1	5	0	0	0	0	0	38	4	1	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	23	159	116	
Эрдэм шинжилгээний байгууллагууд	17	10	37	1	1	3	0	0	0	0	0	3	40	11	2	0	0	0	0	2	0	7	0	0	0	23	129	105	
Эрүүл мэндийн газар	18	29	242	21	17	4	9	0	20	19	0	9	86	136	14	18	4	0	0	87	0	4	0	2	11	159	732	549	
Эрүүл мэндийн нэгдэл	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Байгалийн голомтот халдварт өвчнийг эсэргүүцэн судлах төв, алба	20	14	1	1	1	0	0	0	56	46	0	0	70	99	11	0	0	0	1	19	0	56	0	0	12	130	372	230	
Цус сэлбэлт судлалын төв, станц	21	1	0	0	1	0	0	0	12	12	0	0	6	27	14	4	0	0	0	1	0	6	0	0	2	7	54	48	
Яаралтай тусламжийн төв	22	8	0	1	0	0	0	0	104	63	0	2	21	20	13	2	1	0	0	3	0	0	0	2	0	140	296	127	
Анагаах ухааны сургууль, коллеж улс, хувийн/	23	27	26	0	0	0	2	0	533	428	0	45	194	70	0	45	8	0	0	7	2	9	0	5	2	162	1059	786	
Аршаан сувилагч, сувилагч	24	25	0	2	0	0	0	0	201	163	0	3	58	297	178	28	1	3	0	60	2	9	2	2	13	479	1065	821	
Эм ханган нийлүүлэх байгууллага	25	116	0	0	0	0	0	0	1	1	0	162	125	202	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	230	836	619	
Эмийн үйлдвэр	26	42	0	0	0	0	0	0	0	0	0	66	24	127	4	3	0	0	0	0	0	2	0	118	0	164	423	340	
Хувийн эмийн сан	27	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	811	102	1367	6	0	0	0	0	3	0	0	0	0	1355	3	803	3102	2898
Бусад газар (сургууль, цэцэрлэг, ясли, уурхай, МХА гэх мэт)	28	0	4	0	0	0	0	102	44	38	0	1	1	279	20	2	0	0	0	254	0	3	0	0	0	12	443	371	
Бүгд	29	717	448	92	92	24	22	102	7943	6284	0	1284	1965	16487	7275	2145	370	723	1058	1648	196	931	166	2078	267	11948	41124	33834	

*-Ажлын байрны тодорхойлолтын дагуу удирдах албан тушаалтан өрхийн ахлагч нар хамрагдсан болно.

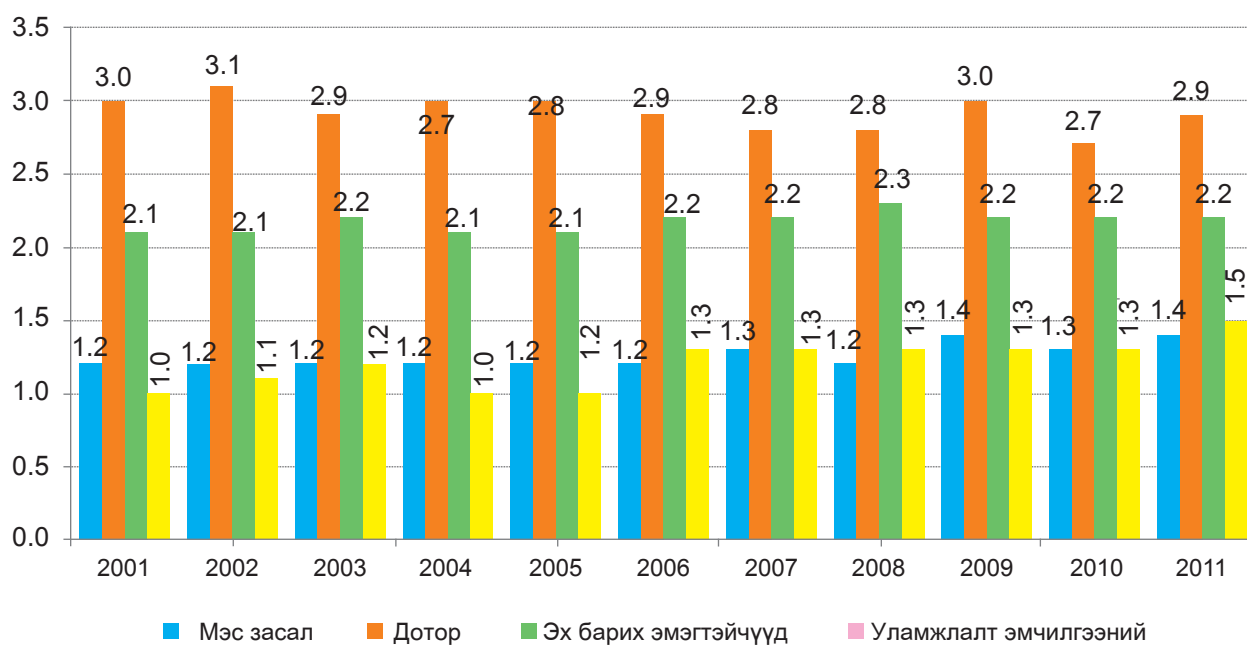
10 000 хүн амд ногдох их эмч, мэргэжлээр, 2011

№	Аймаг хотын нэр	Дотрын		Хүүхдийн		Эх барих эмэгтэйн үүдний		Мэс заслын		Мэдээтүгжүүлэлт, эрчимт эмчилгээний		Гэмтэл, соргог заслын		Хавдар судлаач		Чих хамар хоолойн		Нүдний		Мэдрэлийн		Сэтгэцийн эмгэг судлалын		Шүд		Эрүү нүүрний		Уламжлалт анагаахын		Зүү, төөнүүр заслын		Сэргээн засах эмчилгээний		Арьс гоо заслын		Арьс харшлын		Халдвартын		Сүрьеэгийн		Дүрс оношлогооны		Лабораторийн		Эмгэг судлаач, шүүхүүрийн шинжлэх		Невролог		Уролог		Хоол судлаач		Эрүүл ахуйн		Дох/ББЗДХ		Тархвар судлаач		Гоц халдвартын		Мэргэжлийн шалтгаант эмгэгийн		Өрх, сумын		Ерөнхий мэргэжлийн		Бусад		Бүгд																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
A	Б	2.1	1.9	2.5	0.8	0.4	0.1	0.1	0.2	0.5	0.1	0.7	0.1	0.6	0.2	0.1	0.1	0.0	0.2	0.2	0.0	0.4	0.4	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.1	0.2	0.0	0.8	3.6	0.0	16.9																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
1	Архангай	2.9	1.2	1.7	1.0	0.5	0.2	0.1	0.2	0.3	0.3	0.2	0.8	0.1	0.3	0.2	0.1	0.0	0.1	0.3	0.2	0.3	0.2	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.2	0.0	2.3	1.9	0.0	16.4																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
2	Баян-Өлгий	1.3	0.5	0.8	0.3	0.3	0.1	0.1	0.3	0.3	0.3	0.3	0.7	0.1	0.4	0.1	0.0	0.1	0.0	0.4	0.1	0.3	0.5	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	6.8	1.3	0.7	16.4																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
3	Баянхонгор	3.5	2.2	1.3	0.9	0.6	0.0	0.2	0.2	0.6	0.4	0.9	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	0.2	0.4	0.4	0.4	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.2	0.0	0.0	3.9	0.4	0.7	18.7																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
4	Булган	1.5	2.4	2.3	1.3	0.6	0.2	0.2	0.2	0.4	0.8	0.2	1.3	0.6	1.3	0.2	0.2	0.0	0.4	0.6	0.4	0.9	0.4	0.4	0.0	0.2	0.4	0.2	0.2	0.4	0.0	0.0	7.9	0.2	25.9																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
5	Говь-Алтай	1.5	3.7	1.5	1.5	0.7	0.0	0.7	0.0	0.7	0.7	0.0	0.7	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	0.7	0.0	0.7	0.7	0.7	0.3	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	7.4	3.7	5.9	33.1																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
6	Говьсүмбэр	1.9	1.4	2.2	0.9	0.6	0.6	0.2	0.4	0.6	0.6	2.4	0.1	1.5	0.2	0.2	0.0	0.3	0.8	0.5	0.5	0.7	0.3	0.1	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	4.7	2.8	0.0	25.3																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
7	Дархан-Уул	2.7	2.4	2.4	1.2	0.7	0.5	0.5	0.5	1.2	0.3	1.2	0.0	0.7	0.7	0.3	0.2	0.5	0.7	0.3	0.8	0.7	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.2	0.0	0.0	3.4	6.9	0.7	30.1																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
8	Дорноговь	1.6	0.7	1.3	0.9	0.4	0.4	0.1	0.3	0.4	0.6	0.4	1.0	0.3	0.4	0.0	0.1	0.3	0.0	0.6	0.4	0.9	0.6	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.1	0.0	5.6	1.7	0.0	19.7																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
9	Дорнод	2.1	2.1	1.8	0.5	0.8	0.0	0.5	0.3	0.3	0.5	0.3	1.0	0.3	0.3	0.0	0.3	0.3	0.0	0.5	0.3	0.5	0.5	0.3	0.0	0.0	0.0	0.3	0.3	0.0	0.3	0.0	7.1	0.5	0.3	22.0																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
10	Дундговь	1.1	1.1	1.1	0.6	0.6	0.2	0.2	0.2	0.3	0.9	0.2	0.6	0.2	1.1	0.0	0.0	0.2	0.0	0.3	0.2	0.5	0.3	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	3.1	6.6	0.0	19.8																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
11	Завхан	2.9	1.0	1.9	1.0	0.9	0.5	0.2	0.4	0.5	0.7	0.7	1.9	0.7	1.6	0.0	0.3	0.0	0.4	0.4	0.3	0.9	1.0	0.2	0.0	0.1	0.1	0.1	0.2	0.0	0.2	4.7	3.0	0.5	27.6																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
12	Орхон	1.3	1.5	1.6	1.5	0.6	0.2	0.1	0.3	0.2	0.4	0.1	0.8	0.2	1.3	0.1	0.1	0.2	0.1	0.3	0.2	0.1	0.5	0.1	0.1	0.0	0.0	0.1	0.2	0.2	0.0	4.3	1.1	0.1	17.8																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
13	Өвөрхангай	1.1	1.6	1.4	1.0	0.6	0.2	0.0	0.2	0.3	0.3	0.2	1.9	0.0	0.6	0.0	0.0	0.0	0.2	0.3	0.2	0.5	0.6	0.2	0.0	0.0	0.3	0.2	0.2	0.2	0.0	1.4	5.4	0.0	19.0																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
14	Өмнөговь	2.5	2.1	2.3	0.6	0.6	0.4	0.2	0.4	1.2	0.4	1.4	0.2	0.4	0.2	0.2	0.4	0.0	0.6	0.4	0.4	0.4	0.4	0.2	0.0	0.0	0.0	0.2	0.2	0.0	0.0	1.2	3.5	1.0	21.7																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
15	Сүхбаатар	1.2	1.5	1.5	0.9	0.3	0.1	0.1	0.6	0.1	0.5	0.1	0.9	0.0	0.5	0.1	0.0	0.1	0.0	0.3	0.3	0.4	0.7	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.2	0.0	2.6	3.1	0.3	16.8																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
16	Сэлэнгэ	1.1	1.6	1.6	0.5	0.4	0.2	0.1	0.2	0.4	0.6	0.1	0.7	0.2	1.9	0.0	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.5	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.6	4.9	0.8	18.0																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
17	Төв	1.2	1.1	1.5	1.0	0.5	0.1	0.1	0.3	0.3	0.3	0.3	1.1	0.1	0.7	0.1	0.1	0.1	0.0	0.3	0.1	0.3	0.3	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.3	0.1	0.0	1.6	4.0	0.1	16.4																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
18	Увс	2.2	1.4	1.8	1.4	0.1	0.1	0.3	0.4	0.3	0.4	0.3	0.9	0.3	0.6	0.1	0.0	0.1	0.1	0.3	0.1	0.4	0.5	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.1	0.3	0.0	1.3	4.9	0.0	19.3																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
19	Ховд	1.3	1.9	1.2	0.8	0.2	0.2	0.1	0.2	0.3	0.5	0.2	1.0	0.2	0.8	0.2	0.2	0.1	0.0	0.2	0.3	0.3	0.3	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.2	0.0	1.1	3.3	0.0	14.9																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
20	Хөвсгөл	0.9	2.4	1.4	1.2	0.9	0.3	0.2	0.3	0.3	0.8	0.2	1.1	0.0	1.4	0.0	0.0	0.2	0.0	0.8	0.5	0.3	0.5	0.2	0.0	0.0	0.0	0.3	0.2	0.5	0.0	2.3	5.1	0.0	21.8																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
21	Хэнтий	1.8	1.6	1.7	0.9	0.5	0.2	0.2	0.3	0.3	0.6	0.3	1.1	0.2	0.9	0.1	0.1	0.1	0.1	0.4	0.3	0.4	0.5	0.2	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	2.9	3.5	0.3	20.0																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
22	Аймгийн дундаж	4.3	2.2	2.9	2.0	1.5	0.8	0.3	0.6	0.7	1.4	0.8	3.8	0.2	2.2	0.2	0.6	0.3	0.3	0.7	0.5	1.7	1.6	0.3	0.3	0.2	0.0	0.2	0.4	0.8	0.0	4.0	2.1	0.8	38.8																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
23	Улаанбаатар	2.9	1.9	2.2	1.4	1.0	0.5	0.3	0.4	0.5	0.9	0.5	2.3	0.2	1.5	0.2	0.3	0.2	0.2	0.5	0.4	1.0	1.0	0.2	0.2	0.1	0.0	0.1	0.2	0.4	0.1	0.0	3.4	2.8	0.5	28.5																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
24	Улсын дундаж																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												

Эрүүл мэндийн байгууллагын хүртээмж, 2005-2011

10 000 хүн амд ногдох их эмч, мэргэжлээр, 2001-2011

Дундаж ор хоног, мэргэжлээр Бүгд, 2011

М/д	Аймаг	Эмнэлгийн тасгаар																							
		Дотор	Мас засал	Төрөх	Эмэгтэйнүүд	Хүүхэд	Халдварт	Арьс харшил	Сүрьеэ	Мэдрэл	Сэтгэл	Гэмтэл	Невролог	Уролог	Эрчимт эмчилгээ, сэхээн амьдруулах	Нүд	Чих, хамар хоолой	Шүд	Эрүү нүүр	Хавдар	Уламжлалт эмчилгээ	Бэлдх	Хөнгөвлөх эмчилгээ	Бусад	
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	Архангай	8.0	7.5	4.5	8.3	7.6	11.6	0.0	24.1	8.8	12.3	0.0	0.0	0.0	0.0	9.1	9.0	0.0	7.0	8.2	9.7	0.0	0.0	8.5	7.8
2	Баян-Өлгий	10.4	7.5	4.4	10.0	7.4	12.1	7.7	26.7	8.7	14.1	9.6	0.0	0.0	6.3	8.7	9.5	0.0	8.0	8.6	0.0	0.0	0.0	1.7	8.1
3	Баянхонгор	8.0	5.3	5.1	6.6	7.0	12.6	7.3	53.5	8.2	8.0	8.5	0.0	0.0	47.7	9.4	6.7	0.0	6.8	7.5	13.2	0.0	0.0	7.7	7.7
4	Булган	9.0	6.8	4.3	8.5	6.6	12.1	9.7	21.2	8.9	9.1	0.0	0.0	0.0	8.6	7.5	8.0	0.0	6.8	7.1	8.4	0.0	0.0	0.0	8.1
5	Говь-Алтай	8.5	4.6	3.7	5.9	7.3	11.1	10.5	55.9	9.4	9.6	8.1	0.0	0.0	12.5	9.1	5.6	0.0	6.4	6.2	7.9	0.0	0.0	0.0	7.7
6	Говьсүмбэр	9.0	8.0	5.2	6.4	6.5	14.2	8.4	0.0	8.7	0.0	0.0	0.0	0.0	2.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	8.0
7	Дархан-Уул	8.7	5.2	4.0	7.0	6.4	10.4	8.5	30.5	9.5	11.7	10.3	0.0	0.0	7.9	5.5	8.6	0.0	7.0	7.6	9.9	0.0	0.0	0.0	8.0
8	Дорноговь	8.8	5.4	4.5	2.4	6.6	13.4	0.0	34.1	8.4	8.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	9.7	0.0	0.0	7.5	7.5
9	Дорнод	8.1	8.2	4.3	6.4	6.5	10.6	10.2	38.9	10.2	11.0	0.0	0.0	0.0	8.6	10.0	8.2	0.0	0.0	9.0	0.0	0.0	0.0	9.7	8.2
10	Дундговь	9.3	6.0	5.2	5.3	7.6	11.3	9.0	38.0	9.4	10.2	6.6	0.0	0.0	1.8	7.8	8.6	0.0	5.2	8.3	0.0	0.0	0.0	8.9	8.3
11	Завхан	9.0	7.3	5.0	8.5	7.4	10.5	9.3	33.2	9.4	9.9	9.3	0.0	0.0	10.7	7.5	7.1	0.0	6.9	0.0	8.6	0.0	10.9	0.0	8.4
12	Орхон	8.6	5.2	6.0	7.5	6.7	13.0	0.0	21.1	9.5	10.9	8.4	0.0	0.0	13.4	0.0	6.5	0.0	0.0	0.0	9.3	0.0	12.6	8.9	8.3
13	Өвөрхангай	8.2	6.8	3.9	7.4	6.9	16.8	9.2	35.3	9.6	9.8	10.4	0.0	0.0	3.7	7.2	7.5	0.0	6.8	6.9	7.7	0.0	9.1	0.0	7.9
14	Өмнөговь	8.2	6.4	3.7	4.4	6.2	11.1	10.9	20.6	9.2	6.9	0.0	0.0	0.0	2.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	10.7	0.0	8.8	5.7	6.9
15	Сүхбаатар	9.0	5.9	4.0	5.3	8.2	12.2	9.1	43.5	9.6	10.4	8.3	0.0	0.0	0.0	8.7	8.2	0.0	7.1	7.6	9.4	0.0	0.0	0.0	8.3
16	Сэлэнгэ	8.9	6.8	4.6	7.2	7.0	14.5	9.8	30.0	9.3	9.5	0.0	0.0	0.0	0.0	9.0	8.0	0.0	6.1	8.6	10.3	0.0	0.0	0.0	8.1
17	Төв	8.7	6.1	5.0	5.2	6.6	12.6	8.1	31.2	10.5	0.0	8.8	0.0	0.0	10.4	9.1	7.8	0.0	6.4	8.2	9.7	0.0	0.0	7.0	8.3
18	Увс	8.3	5.8	4.2	5.6	7.1	10.3	11.1	12.5	9.9	10.7	0.0	0.0	0.0	4.7	7.9	4.6	0.0	6.8	6.4	10.1	0.0	0.0	0.0	7.2
19	Ховд	9.2	10.2	3.9	10.4	6.7	10.8	10.6	21.0	17.0	11.7	8.1	0.0	0.0	7.8	7.6	7.6	0.0	7.1	0.0	25.2	0.0	8.2	0.0	7.7
20	Хөвсгөл	7.9	5.5	2.4	6.0	6.5	10.2	8.7	32.7	8.7	10.3	0.0	0.0	0.0	2.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	8.3	0.0	5.8	0.0	6.9
21	Хэнтий	8.3	5.5	4.7	7.2	7.1	11.5	10.2	26.1	8.9	0.0	0.0	0.0	0.0	5.1	8.5	8.3	0.0	0.0	9.2	7.6	0.0	0.0	7.8	7.7
22	Аймгийн дундаж	8.7	6.4	4.3	6.8	6.9	11.9	9.2	28.7	9.4	10.6	9.0	0.0	0.0	8.5	8.6	7.9	0.0	7.2	7.9	9.3	0.0	9.3	3.4	7.8
23	Улаанбаатар	8.7	7.5	3.9	7.2	6.8	12.2	9.9	31.6	8.9	28.3	12.2	10.3	8.0	10.3	5.8	6.7	0.0	6.7	8.1	9.3	0.0	11.2	7.5	8.3
24	Улсын дундаж	8.7	7.0	4.1	6.9	6.9	12.0	9.6	30.1	9.1	20.7	11.4	10.3	8.0	9.9	6.5	7.1	0.0	6.8	8.1	9.3	0.0	9.9	4.6	8.1

Эмнэлгийн орны ашиглалт, 2011

№	Аймаг хотын нэр	Бүгд				Аймаг хотын нэгдсэн эмнэлэг				Хөдөөгийн эмнэлэг			
		Орны фонд ашиглалт	Орны фонд ашиглалт хувь	Дундаж ор хоног	Орны эргэлт	Орны фонд ашиглалт	Орны фонд ашиглалт хувь	Дундаж ор хоног	Орны эргэлт	Орны фонд ашиглалт	Орны фонд ашиглалт хувь	Дундаж ор хоног	Орны эргэлт
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Архангай	255.2	69.9	7.8	32.7	331.2	90.7	8.3	39.7	272.7	74.7	7.1	38.3
2	Баян-Өлгий	304.4	83.4	8.1	37.4	287.2	78.7	8.1	35.4	287.1	78.7	6.8	42.3
3	Баянхонгор	312.1	85.5	7.7	40.4	320.2	87.7	7.6	42.0	297.0	81.4	7.7	38.8
4	Булган	268.9	73.7	8.1	33.2	289.3	79.3	8.4	34.5	256.3	70.2	7.9	32.3
5	Говь-Алтай	248.1	68.0	7.7	32.4	242.2	66.4	7.9	30.8	256.7	70.3	7.8	32.8
6	Говьсүмбэр	343.7	94.2	8.0	43.2	335.5	91.9	7.7	43.3	433.5	118.8	8.7	50.1
7	Дархан-Уул	335.2	91.8	8.0	42.1	335.7	92.0	7.6	43.9	312.6	85.6	7.6	41.4
8	Дорноговь	279.0	76.4	7.5	37.3	304.4	83.4	6.8	44.8	273.6	75.0	7.8	35.1
9	Дорнод	293.9	80.5	8.2	35.8	291.3	79.8	8.6	33.7	304.2	83.3	7.1	42.8
10	Дундговь	280.3	76.8	8.3	33.9	300.9	82.4	8.1	36.9	250.5	68.6	8.4	29.8
11	Завхан	242.6	66.5	8.4	28.8	250.4	68.6	8.5	29.4	224.1	61.4	8.3	27.1
12	Орхон	316.6	86.7	8.3	38.2	318.9	87.4	8.2	38.8	309.9	84.9	7.5	41.4
13	Өвөрхангай	272.1	74.6	7.9	34.4	290.0	79.4	7.9	36.7	253.2	69.4	7.8	32.5
14	Өмнөговь	239.8	65.7	6.9	34.5	292.9	80.2	6.7	43.5	250.3	68.6	7.0	35.8
15	Сүхбаатар	335.3	91.9	8.3	40.3	384.3	105.3	8.1	47.4	293.4	80.4	8.5	34.6
16	Сэлэнгэ	284.7	78.0	8.1	35.1	319.2	87.5	8.9	36.0	274.8	75.3	7.6	36.2
17	Төв	307.9	84.4	8.3	37.0	343.1	94.0	8.6	39.9	314.4	86.1	7.9	39.8
18	Увс	298.4	81.7	7.2	41.7	290.2	79.5	6.9	42.3	342.1	93.7	7.4	46.1
19	Ховд	293.3	80.3	7.7	38.3	279.6	76.6	6.7	42.0	313.2	85.8	8.0	39.3
20	Хөвсгөл	291.0	79.7	6.9	41.9	318.5	87.3	6.5	49.2	267.1	73.2	7.0	38.1
21	Хэнтий	292.3	80.1	7.7	37.9	297.1	81.4	8.1	36.7	284.2	77.9	7.4	38.6
22	Аймгийн дундаж	287.8	78.8	7.8	36.7	304.5	83.4	7.8	39.1	277.4	76.0	7.6	36.6
23	Улаанбаатар	307.1	84.1	8.3	36.9	0.0	0.0	0.0	0.0	261.7	71.7	6.3	41.2
24	Улсын дундаж	297.0	81.4	8.1	36.8	311.3	85.3	7.7	40.4	277.1	75.9	7.2	38.3

Эмнэлгийн орны тоо төрлөөр, 10 000 хүн амд, 2011

м/д	Аймаг	Эмнэлгийн тасгаар																				Бүгд			
		Дотор	Мас засал	Төрөх	Эмэгтэйчүүд	Хүүхэд	Халдварт	Арьс харшил	Сүрьеэ	Мэдрэл	Сэтгэл	Невролог	Уролог	Эрчимт эмчилгээ, сэхээн амьдруулах	Нүд	Чих, хамар хоолой	Шүд	Эрүү нүүр	Хавдар	Уламжлалт эмчилгээ	БЭДХ		Хөнгөвчлөх эмчилгээ	Бусад	
A	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	Архангай	29.1	4.7	7.5	2.0	10.8	4.1	0.0	1.2	3.6	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.2	0.0	0.2	0.2	1.3	0.0	0.0	13.3	79.2
2	Баян-Өлгий	30.2	4.3	8.3	2.1	11.4	1.9	1.4	0.8	1.7	1.1	1.1	0.0	0.0	0.9	1.1	1.0	0.0	1.4	0.5	0.0	0.0	0.0	1.7	70.9
3	Баянхонгор	18.6	3.8	7.8	4.3	10.2	4.6	2.0	0.7	4.2	1.2	1.4	0.0	0.0	0.7	1.6	0.3	0.0	0.3	0.5	0.7	0.0	0.0	2.6	65.3
4	Булган	21.7	5.0	7.4	4.1	13.9	7.2	1.9	1.3	4.1	0.7	0.0	0.0	0.0	0.4	0.2	0.4	0.0	0.2	0.2	3.7	0.0	0.0	0.0	72.3
5	Говь-Алтай	27.6	6.9	8.3	4.1	15.0	8.8	1.5	1.5	4.3	0.4	1.5	0.0	0.0	0.6	0.2	0.4	0.0	0.4	0.4	3.8	0.0	0.0	0.0	85.6
6	Говьсүмбэр	22.1	8.8	4.4	8.8	16.2	10.3	1.5	0.0	3.7	0.0	0.0	0.0	0.0	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	77.3
7	Дархан-Уул	12.0	3.0	4.1	3.2	8.2	2.9	2.2	3.1	4.5	2.1	3.0	0.0	0.0	0.8	0.5	1.7	0.0	0.2	0.2	5.9	0.0	0.0	0.0	57.8
8	Дорноговь	16.0	6.6	6.2	1.8	9.9	5.5	0.0	1.7	7.2	0.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2.5	0.0	0.0	3.2	61.5
9	Дорнод	19.9	6.2	5.6	1.9	12.0	4.0	1.4	5.0	4.9	1.7	0.0	0.0	0.0	0.7	1.9	0.7	0.0	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	3.6	70.1
10	Дундговь	27.7	4.2	9.7	2.4	14.9	7.1	0.8	0.8	2.1	0.3	1.3	0.0	0.0	1.3	0.5	0.8	0.0	0.3	0.5	0.0	0.0	0.0	3.4	78.0
11	Завхан	35.0	8.6	9.4	2.6	16.2	5.2	1.1	0.5	10.2	0.5	1.2	0.0	0.0	0.5	0.3	0.2	0.0	0.3	0.0	4.3	0.0	0.5	0.0	96.6
12	Орхон	14.4	3.3	4.2	2.2	3.7	4.4	0.0	2.2	2.7	2.7	3.3	0.0	0.0	0.9	0.0	1.3	0.0	0.0	0.0	1.3	0.0	2.7	2.1	51.4
13	Өвөрхангай	20.8	4.5	7.0	3.4	10.0	6.1	0.7	1.5	1.2	0.9	1.4	0.0	0.0	0.4	0.2	1.1	0.0	0.4	0.3	2.3	0.0	0.2	0.0	62.3
14	Өмнөговь	11.8	4.6	4.3	3.4	10.2	3.2	0.5	0.3	3.8	0.3	0.0	0.0	0.0	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.3	3.0	46.6
15	Сүхбаатар	21.7	2.3	6.4	2.5	9.9	4.7	1.9	1.7	4.5	1.6	1.6	0.0	0.0	0.0	0.2	0.2	0.0	0.2	0.2	1.9	0.0	0.0	0.0	61.4
16	Сэлэнгэ	19.2	4.1	5.3	7.0	12.5	5.2	0.4	3.0	2.3	1.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	2.0	0.0	0.2	0.1	0.8	0.0	0.0	0.0	63.3
17	Төв	15.4	1.2	5.4	1.5	9.2	4.7	0.7	1.2	4.4	0.0	0.6	0.0	0.0	0.5	0.1	0.1	0.0	0.1	0.2	4.1	0.0	0.0	0.1	49.6
18	Увс	22.3	4.5	8.2	3.0	11.6	3.7	1.4	1.4	1.6	0.7	0.0	0.0	0.0	0.5	1.9	0.3	0.0	0.1	0.3	1.1	0.0	0.0	2.7	65.4
19	Хөвд	24.5	4.5	7.3	4.5	12.5	3.9	1.7	1.0	4.0	1.6	0.8	0.0	0.0	0.5	0.3	0.9	0.0	0.3	0.0	2.5	0.0	0.6	0.0	71.4
20	Хөвсгөл	22.1	4.3	6.0	1.7	10.8	4.1	0.7	0.8	1.6	0.7	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0	0.2	0.9	54.4
21	Хэнтий	16.6	4.7	6.3	2.9	12.7	6.3	0.6	3.5	2.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.6	1.5	0.0	0.0	0.6	6.2	0.0	0.0	0.5	65.6
22	Аймгийн дундаж	21.0	4.5	6.5	3.1	11.0	4.7	1.0	1.7	3.6	1.0	0.9	0.0	0.0	0.5	0.5	0.7	0.0	0.2	0.2	2.1	0.0	0.3	1.8	65.3
23	Улаанбаатар	21.0	5.9	4.3	3.0	6.3	2.9	1.7	2.2	5.5	3.6	4.1	1.4	0.5	1.3	1.2	1.1	0.0	0.3	1.0	3.4	0.0	0.1	0.8	71.5
24	Улсын дундаж	21.0	5.1	5.5	3.0	8.9	3.9	1.3	1.9	4.4	2.2	2.4	0.7	0.2	0.8	0.8	0.9	0.0	0.3	0.6	2.7	0.0	0.2	1.3	68.1

Эрүүл мэндийн байгууллагууд байршлаар, 2011

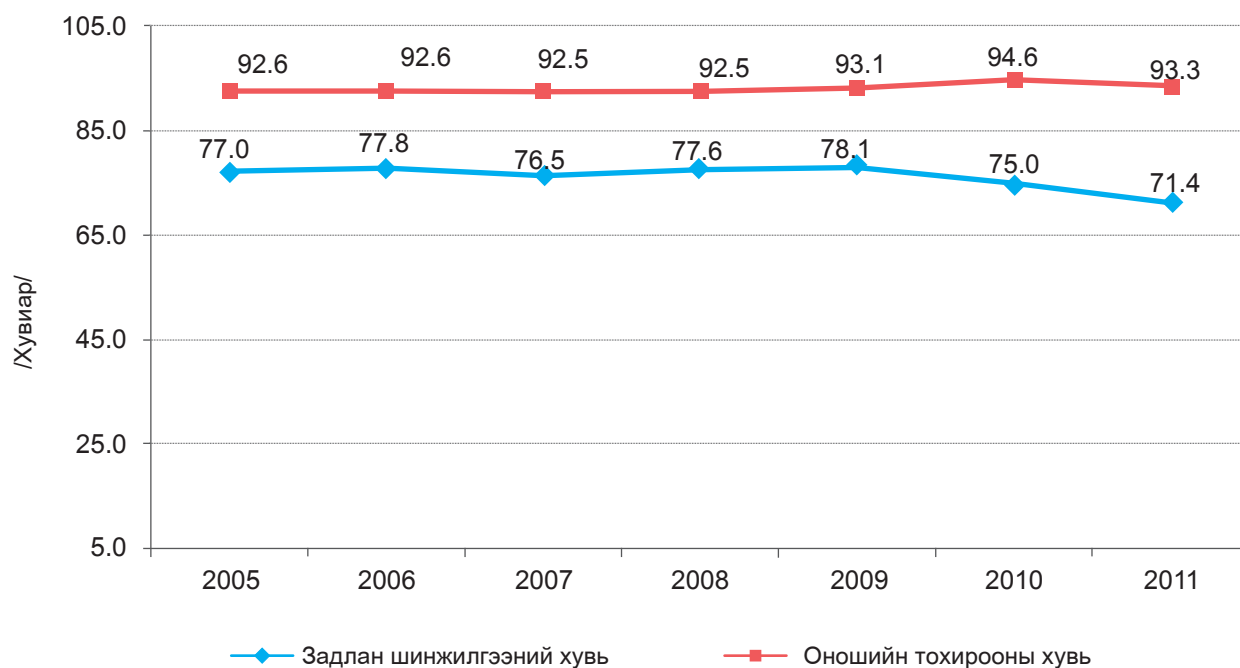
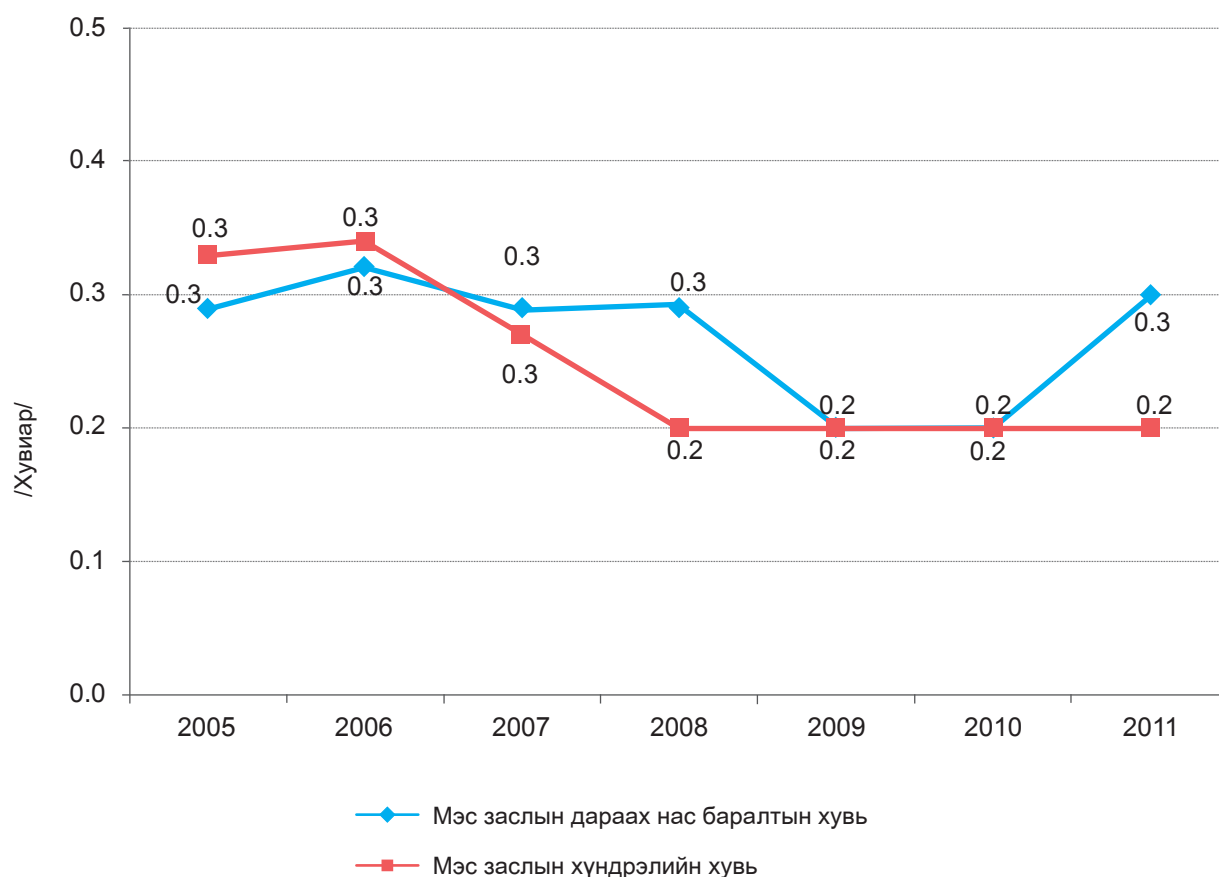
Аймаг	А																											
	Өрхийн эрүүл мэндийн төв	Тосгоны эрүүл мэндийн төв	Сумын эрүүл мэндийн төв	Сум дундын эмнэлэг	Дүүргийн нийгмийн эрүүл мэндийн төв	Хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэг	Аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг	Бүсийн оношлогоо эмчилгээний төв	Төв эмнэлэг, Тусгай мэргэжлийн төв	Амаржих газрууд	Бусад эмнэлгүүд/Хилийн цэрг, төмөр зам, хорихын эмнэлгүүд/	Ортой хувийн эмнэлэг	Үүдэн хувийн эмнэлэг	Эрүүл мэндийн яам, агентлаг	Эрдэм шинжилгээний байгууллагууд	Эрүүл мэндийн газар	Эрүүл мэндийн нэгдэл	Байгалийн голомтот халдварт өвчнийг эсэргүүцэн судлах төв, алба	Цус сэлбэлт судлалын төв, станц	Яаралтай тусламжийн төв	Анагаах ухааны сургууль, коллеж / улсын, хувийн/	Аршаан сувилал, сувилал	Эм ханган нийлүүлэх байгууллага	Эмийн үйлдвэр	Хувийн эмийн сан	Бусад газар (сургууль, цэцэрлэг, ясли, уурхай, МХА гэх мэт)	Бүгд	
A	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
Архангай	1	5	0	17	2	0	0	1	0	0	0	0	6	1	0	0	1	0	1	0	0	0	2	1	0	26	13	76
	2	4	2	10	3	0	0	1	0	0	0	1	3	5	0	0	1	0	1	0	0	0	0	3	0	5	0	39
	3	6	1	16	3	0	0	1	0	0	0	0	6	16	0	0	1	0	1	0	0	0	1	2	0	10	0	64
	4	3	1	13	2	0	0	1	0	0	0	0	4	4	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0	21	0	52
	5	4	2	14	3	0	0	1	0	0	0	0	2	7	0	0	1	0	1	0	0	1	1	1	0	7	21	66
	6	1	0	2	0	0	0	1	0	0	0	2	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	5	0	14
	7	5	0	3	0	0	0	1	0	0	0	1	13	35	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	41	0	101	
	8	3	0	12	1	0	1	1	0	0	0	5	2	13	0	0	1	0	0	0	0	1	1	3	0	11	0	55
	9	3	0	10	3	0	0	0	0	1	0	0	1	2	8	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	11	0	41
	10	3	0	13	2	0	0	0	1	0	0	0	1	2	2	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	3	0	29
	11	7	0	19	3	0	1	1	0	0	0	1	6	8	0	0	0	1	0	1	0	0	1	4	0	15	0	68
	12	11	0	1	0	0	0	0	1	0	0	2	7	41	0	0	1	0	0	0	0	0	1	7	0	34	0	106
	13	6	0	16	1	0	1	0	1	0	0	2	4	14	0	0	1	0	1	0	0	0	3	4	0	0	30	84
	14	3	0	13	1	0	0	1	0	0	0	3	4	12	0	0	0	1	0	1	0	0	0	3	0	26	4	72
	15	3	0	11	1	0	0	0	1	0	0	2	3	14	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	0	5	0	43
	16	7	6	14	1	0	1	1	1	0	0	2	6	6	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	39	0	86
	17	2	0	26	0	0	0	0	1	0	0	0	3	7	0	0	0	1	0	0	0	0	5	0	0	8	0	53
	18	4	0	15	3	0	0	1	0	0	0	2	2	4	0	0	0	1	0	1	0	0	1	3	0	10	0	47
	19	6	0	14	1	0	1	0	1	0	0	0	5	7	0	0	0	1	0	1	0	0	0	4	0	12	0	53
	20	6	0	18	5	0	0	0	1	0	0	0	7	18	0	0	0	1	0	1	0	0	1	5	0	25	0	88
	21	3	2	17	2	0	1	1	1	0	0	0	1	3	11	0	0	1	0	1	0	0	0	2	3	0	15	5
Аймгийн дүн	22	95	14	274	37	0	6	17	4	0	0	26	90	234	0	0	21	0	13	0	0	3	19	50	0	329	73	1305
	23	124	5	0	0	12	0	0	0	16	3	21	81	779	2	1	1	0	2	1	1	1	48	108	42	374	0	1622
	24	219	19	274	37	12	6	17	4	16	3	47	171	1013	2	1	22	0	15	1	1	4	67	158	42	703	73	2927

Хагалгааны дараах хүндрэл, нас баралтын хувь, 2011

№	Аймаг хотын нэр	Мэс засал хийлгэсэн хүний тоо	Хүндрэлийн хувь	Нас баралтын хувь
A	Б	1	2	3
1	Архангай	984	0.5	0.0
2	Баян-Өлгий	1092	0.0	0.0
3	Баянхонгор	1544	0.5	0.3
4	Булган	583	0.5	0.3
5	Говь-Алтай	1493	0.7	0.1
6	Говьсүмбэр	379	0.0	0.0
7	Дархан-Уул	2644	0.2	0.0
8	Дорноговь	1359	0.0	0.0
9	Дорнод	1763	0.1	0.6
10	Дундговь	475	0.0	0.0
11	Завхан	1106	0.4	0.2
12	Орхон	3271	0.2	0.0
13	Өвөрхангай	2597	0.3	0.3
14	Өмнөговь	1050	0.3	0.0
15	Сүхбаатар	455	0.0	0.2
16	Сэлэнгэ	1051	0.3	0.0
17	Төв	566	0.0	0.0
18	Увс	1427	0.0	0.0
19	Ховд	1331	0.2	0.0
20	Хөвсгөл	1568	0.0	0.0
21	Хэнтий	1098	0.2	0.4
22	Аймгийн дундаж	27836	0.2	0.1
23	Улаанбаатар	55156	0.1	0.3
24	Улсын дундаж	82992	0.2	0.3

Аймаг хотын нэгдсэн эмнэлгүүдийн задлан шинжилгээ, Үндсэн оношийн зөрөөний хувь, 2011

№	Аймаг хотын нэр	Нийт нас баралт	Задлан шинжилгээний тоо	Задлан шинжилгээний хувь	Үндсэн оношийн зөрөө	Үндсэн оношийн зөрөөний хувь
A	Б	1	2	2	4	3
1	Архангай	65	44	67.7	1	2.5
2	Баян-Өлгий	125	1	0.8	0	0.0
3	Баянхонгор	101	65	64.3	3	4.7
4	Булган	32	10	31.2	0	0.0
5	Говь-Алтай	61	23	37.7	2	8.7
6	Говьсүмбэр	10	7	70.0	0	0.0
7	Дархан-Уул	135	88	65.2	5	6.7
8	Дорноговь	47	37	78.7	3	9.4
9	Дорнод	111	65	58.5	2	3.4
10	Дундговь	22	4	18.2	0	0.0
11	Завхан	66	17	25.7	1	6.7
12	Орхон	114	95	83.3	3	3.7
13	Өвөрхангай	110	46	41.8	5	11.6
14	Өмнөговь	53	44	83.0	1	2.4
15	Сүхбаатар	39	30	76.9	0	0.0
16	Сэлэнгэ	38	27	71.0	0	0.0
17	Төв	48	40	83.3	1	2.7
18	Увс	65	53	81.5	1	0.0
19	Ховд	79	29	36.7	0	0.0
20	Хөвсгөл	143	104	72.7	1	0.9
21	Хэнтий	44	26	59.1	3	12.5
22	Аймгийн дундаж	1508	855	56.7	32	4.1
23	Улаанбаатар	1896	1575	83.1	121	8.0
24	Улсын дундаж	3404	2430	71.4	153	6.7

Задлан шинжилгээ, оношийн тохирооны хувь, /2005-2011/**Мэс заслын хагалгааны үзүүлэлт, /2005-2011/**

Стационарт хэвтэн эмчлүүлэгчид, 10000 хүн амд, 2011

№	Аймаг хотын нэр	Бүгд	Халдварт ба шимэгчт зарим өвчин	Үүнээс						Халдвар	Үүнээс						Цус, цус төлжүүлэх эрхтний өвчин ба дархлааны механизм хамарсан	Дотоод шүүрэл, тэжээлийн ба бодисын солилцооны өвчнүүд	Үүнээс Чихрийн шижин өвчний тархалт	Сэтгэцийн ба зан төрхийн эмгэг		Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин		Нүд ба түүний дайврын өвчнүүд		Чих ба хөхлөг сэртэгний өвчин	
				Сүрьеэгийн өвчлөл	Бирүст хөнгөтний өвчлөл	Бруцеллёзын өвчлөл	Тамбүүгийн өвчлөл	Зэг хүйтний өвчлөл	Трихоманазын өвчлөл		Элэгний хорт хавдар	Улаан хоолойн хорт хавдар	Ходоодны хорт хавдар	Уушгны хорт хавдар	Умайн хүзүүний хорт хавдар	Хөхний хорт хавдар											
	А	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22				
1	Архангай	2585.28	116.86	13.14	66.30	24.63	0.00	0.24	0.00	18.59	6.75	1.66	1.78	1.66	0.59	0.00	6.75	18.00	4.62	27.47	172.39	8.76	18.59				
2	Баян-Өлгий	2664.96	30.52	5.31	22.04	2.83	0.00	0.00	0.00	32.21	4.07	5.43	6.56	0.11	0.00	2.15	41.14	24.98	4.07	21.25	99.23	22.94	10.85				
3	Баянхонгор	2625.86	132.14	5.23	110.42	7.46	0.00	0.00	0.00	24.20	8.63	1.70	2.35	2.35	1.18	0.65	6.02	36.63	1.31	30.48	211.42	55.47	12.04				
4	Булган	2380.86	125.95	15.40	85.14	18.74	0.00	0.00	0.00	27.08	11.50	0.00	3.90	1.48	2.23	1.48	5.38	26.71	11.32	23.93	189.02	4.45	15.21				
5	Говь-Алтай	2767.80	120.54	4.69	84.87	23.47	0.00	0.00	0.00	45.81	13.71	3.00	5.07	0.56	0.75	0.00	9.20	26.10	13.71	25.91	147.58	4.13	9.01				
6	Говьсүмбэр	3336.77	166.29	20.60	100.07	22.81	0.00	0.00	0.00	17.66	2.21	0.74	1.47	2.21	0.74	0.00	8.83	14.72	9.57	13.98	125.82	2.94	13.98				
7	Дархан-Уул	2409.48	136.47	30.79	65.46	22.83	0.00	0.00	0.00	24.61	5.76	0.84	2.83	0.84	1.36	0.84	5.34	24.72	16.86	92.27	131.97	15.71	21.99				
8	Дорноговь	2279.41	107.00	15.12	56.27	27.38	0.00	0.17	0.00	9.24	1.85	0.00	0.84	0.67	0.00	0.50	4.20	16.13	8.73	12.26	193.67	6.89	5.71				
9	Дорнод	2489.73	235.39	29.33	141.52	46.79	0.14	0.00	0.00	36.92	11.16	0.72	3.86	1.86	2.86	0.72	7.30	16.89	7.01	83.28	112.90	54.66	14.02				
10	Дундговь	2634.53	100.71	4.45	75.86	13.08	0.00	0.00	0.00	15.43	4.97	0.52	1.05	2.35	0.26	0.00	11.77	21.19	7.85	17.79	186.52	12.29	9.68				
11	Завхан	2771.31	99.39	3.55	58.03	19.45	0.77	0.00	0.00	39.35	13.89	0.93	4.94	1.08	2.16	0.00	13.27	21.30	8.80	10.03	271.16	4.63	12.35				
12	Орхон	1956.41	126.73	18.64	74.11	18.97	1.53	0.00	0.00	35.41	9.98	1.43	2.52	2.85	1.86	0.11	6.03	20.28	12.72	58.76	62.27	4.06	16.99				
13	Өвөрхангай	2073.39	116.00	7.31	90.23	12.64	0.10	0.00	0.00	33.76	6.81	1.68	1.97	1.18	1.58	0.69	8.49	16.19	4.15	19.84	68.71	9.28	11.06				
14	Өмнөговь	1593.05	55.35	2.88	33.28	2.56	0.00	0.00	0.00	12.64	2.72	0.80	0.80	0.96	1.44	0.32	6.24	16.16	7.20	40.31	126.54	7.68	3.68				
15	Сүхбаатар	2444.29	126.16	20.74	33.91	65.11	0.00	0.00	0.00	31.20	11.43	0.97	1.55	1.36	0.58	0.39	17.63	18.02	5.62	40.89	188.56	6.40	11.82				
16	Сэлэнгэ	2222.24	78.13	22.02	43.02	3.25	0.41	1.62	0.00	18.06	6.29	0.71	1.52	0.30	1.62	0.41	5.28	18.47	9.74	29.63	143.87	7.00	34.90				
17	Төв	1823.56	90.70	15.66	55.63	13.44	0.00	0.00	0.00	18.58	5.38	0.70	2.34	2.10	0.70	0.23	5.26	11.80	4.68	5.38	155.68	3.51	6.55				
18	Увс	2723.99	175.50	27.90	120.92	19.83	0.00	0.00	0.00	36.39	11.63	4.38	6.02	1.64	1.64	0.14	12.31	22.71	7.80	25.31	152.79	41.17	11.35				
19	Ховд	2714.64	95.95	9.35	72.32	6.88	0.00	0.00	0.00	39.86	6.49	1.82	8.83	4.28	2.21	0.78	12.46	19.99	4.54	34.79	176.05	12.46	19.99				
20	Хөвсгөл	2272.32	92.86	5.63	56.91	25.99	0.00	0.00	0.00	31.19	7.62	0.95	4.42	2.60	2.25	0.09	17.41	20.88	4.85	27.89	154.11	2.95	9.44				
21	Хэнтий	2475.41	173.28	37.16	69.64	54.84	0.00	0.00	0.00	27.34	12.54	1.21	1.06	1.81	2.57	0.30	7.70	14.50	5.59	15.56	151.07	17.22	31.88				
22	Аймгийн дундаж	2380.47	115.37	14.93	70.32	20.33	0.16	0.12	0.00	28.01	7.89	1.52	3.27	1.62	1.43	0.50	10.66	20.44	7.46	33.04	148.81	14.84	14.87				
23	Улаанбаатар	2625.17	89.49	17.48	39.86	2.99	0.00	0.02	0.00	87.86	10.20	2.21	9.89	3.86	3.67	7.56	13.09	32.57	18.34	64.43	175.32	44.53	17.24				
24	Улсын дундаж	2491.63	103.62	16.09	56.49	12.46	0.09	0.08	0.00	55.20	8.94	1.83	6.28	2.64	2.45	3.71	11.76	25.95	12.40	47.30	160.85	28.33	15.95				

Стационарт хэвтэн эмчлүүлэгчид, 10 000 хүн амд, 2011

№	Аймаг хотын нэр	Зүрх-сүлдэсний тогтолцооны өвчин	Үүнээс				Амьсгалын тогтолцооны өвчин	Үүнээс						Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Үүнээс				Арьс ба арьсан доорх эсэргийн өвчин	Яс-бүлгийн тогтолцоо ба холбох эдийн өвчин	Шээс бэлгийн тогтолцооны амтат	Үүнээс		Жирэмсэн, төрөлт ба төрсний дараах үе	Перинаталь үед үүссэн зарим амтат	Төрөлх гажиг, гаж хөгжил ба хромосомын амтат	Өөр бүлэгт ангилаагүй шинж тэмдэг, зовиур, эмнэлэгийн ба лабораторийн амтат	Тусад тодорхой амтат
			Цочмог болон аргаар хэрэглэгийн гаралтай өвчлөл	Цусны даралт ихсэх өвчлөл	Зүрхний ишеми өвчлөл	Тархинд цус харвалт өвчлөл		Томуу, томуу төст өвчлөл	Хатгаа өвчлөл	Амьсгалын дээд замын цочмог үрэвсэлт өвчлөл	Уушгын багтраа	Уушгын аргаар бөглөрөлт өвчлөл	Ходоодны шархаа өвчлөл		Элэгний аргаар үрэвсэл	Элэгний цирроз	Архивын шалтгаант өвчлөл	Бөөрний цочмог болон аргаар дутмалшил				Бөөрний суягцарцын эдийн цочмог болон аргаар нефрит						
	A	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	
1	Архангай	523.45	64.77	204.83	140.78	24.86	348.33	41.80	175.82	18.35	6.39	6.75	307.72	10.89	0.00	44.40	1.07	29.01	55.41	492.78	0.00	396.05	353.78	0.59	3.43	0.00	83.35	
2	Баян-Өлгий	412.98	37.52	234.30	39.78	15.48	486.45	59.68	186.49	13.11	8.48	40.58	353.87	11.75	19.67	12.55	0.34	53.23	145.69	489.16	2.49	325.62	383.94	0.00	9.04	0.34	47.13	
3	Баянхонгор	404.00	45.27	174.13	76.67	14.65	328.25	3.92	187.22	16.88	14.39	10.20	308.23	12.17	17.92	17.40	0.00	96.29	102.05	349.05	3.92	234.31	422.18	10.73	4.19	0.00	92.50	
4	Булган	455.03	50.46	130.59	135.60	17.81	362.09	7.79	184.57	20.22	8.90	10.94	252.46	10.02	25.60	18.92	0.56	62.88	80.51	420.52	2.60	279.92	248.75	5.75	2.23	0.19	72.72	
5	Говь-Алтай	460.58	66.47	171.80	146.45	13.89	327.64	60.83	115.47	31.17	14.83	19.53	471.09	14.46	6.01	29.10	0.19	78.30	99.70	420.40	0.00	306.80	399.56	23.28	7.89	0.00	91.06	
6	Говьсүмбэр	571.70	97.12	235.45	162.61	8.83	760.80	89.77	435.58	50.03	18.39	60.33	395.11	22.07	0.00	26.49	0.74	114.78	80.94	493.71	4.41	360.53	459.13	3.68	2.94	0.00	89.77	
7	Дархан-Уул	377.68	45.56	84.21	111.13	28.17	386.48	4.71	242.99	30.37	13.62	5.97	284.78	8.59	0.00	41.48	2.83	68.71	80.54	278.81	1.15	157.84	364.80	1.78	3.56	0.00	109.24	
8	Дорноговь	292.78	40.82	64.67	108.18	7.05	388.19	6.72	252.30	16.46	10.58	30.74	297.65	5.04	38.13	27.38	0.17	51.06	157.90	237.35	1.51	185.28	377.61	20.16	2.52	0.00	99.10	
9	Дорнод	317.10	32.48	98.88	105.32	6.30	349.16	13.45	136.66	6.73	16.46	28.05	321.68	10.88	28.91	30.19	0.00	83.71	88.29	271.17	0.14	207.35	383.21	2.29	4.01	0.43	107.32	
10	Дундговь	424.83	67.23	131.58	115.89	7.06	449.68	108.82	198.03	2.09	25.11	25.37	360.48	6.02	14.39	18.57	0.00	44.47	128.70	440.53	0.78	332.23	318.62	0.78	15.43	0.00	75.60	
11	Завхан	472.25	34.72	160.04	193.07	11.88	296.47	0.77	121.77	14.97	11.11	15.28	341.07	25.62	7.25	22.53	1.23	63.12	139.51	584.76	1.08	496.64	321.32	6.33	5.71	0.00	69.29	
12	Орхон	301.91	14.47	123.22	107.76	11.84	233.07	0.55	60.08	2.85	9.87	24.23	253.35	6.69	30.59	31.68	0.22	32.78	81.78	213.12	0.44	167.29	367.03	11.40	6.25	0.00	125.19	
13	Өвөрхангай	376.73	68.71	155.29	75.23	13.72	318.68	11.95	178.89	15.80	9.18	15.99	265.07	8.49	16.19	17.08	0.39	44.13	61.41	304.27	1.68	201.59	325.79	10.46	5.23	0.00	78.29	
14	Өмнөговь	239.49	49.75	74.87	62.07	9.28	259.96	18.24	128.62	5.44	10.24	22.56	187.17	3.84	7.84	10.08	0.32	31.04	58.87	134.70	1.92	87.19	323.95	4.64	2.56	0.00	82.07	
15	Сүхбаатар	368.20	34.88	147.09	56.78	6.40	335.26	7.75	198.25	39.73	9.50	18.02	296.11	3.68	42.44	23.45	0.00	101.93	92.83	302.51	1.55	220.34	391.07	5.23	5.04	0.00	105.42	
16	Сэлэнгэ	345.28	45.66	121.96	103.70	12.78	464.50	55.30	198.06	77.21	13.60	17.45	221.19	11.97	0.00	23.95	0.20	34.60	71.13	410.93	2.03	220.07	273.34	0.51	0.20	0.00	65.24	
17	Төв	323.99	32.38	108.58	91.05	18.35	410.60	8.88	245.33	19.99	14.26	24.54	169.71	7.60	23.38	19.64	1.05	41.73	88.95	261.93	0.23	201.85	180.23	3.39	4.09	0.00	41.49	
18	Увс	454.27	149.10	114.49	118.18	12.99	379.86	0.41	252.51	10.12	14.91	17.10	339.78	3.28	27.08	18.60	1.37	72.50	62.51	456.05	1.23	380.41	400.51	2.74	5.47	0.00	72.77	
19	Ховд	361.32	43.62	117.50	116.72	12.98	545.94	0.39	355.74	37.39	13.50	21.94	309.78	11.55	1.17	14.28	0.00	82.44	154.63	301.21	0.39	177.09	454.80	4.02	7.27	0.65	81.01	
20	Хөвсгөл	430.19	31.19	170.40	161.99	9.18	328.66	9.88	247.41	10.66	12.73	1.99	277.21	12.82	0.00	18.36	0.43	57.26	49.81	335.51	0.61	283.88	368.60	0.35	3.72	0.00	64.28	
21	Хэнтий	277.36	28.55	111.04	63.90	17.37	541.58	61.18	271.17	7.70	7.40	32.33	333.56	5.74	32.03	16.62	0.15	60.88	179.92	228.72	1.51	150.77	310.45	1.66	2.87	0.00	99.86	
22	Аймгийн дундаж	382.38	48.61	138.06	107.05	14.05	379.65	22.52	201.02	20.89	12.02	19.08	292.16	9.86	15.40	23.13	0.58	58.41	94.87	345.53	1.28	248.35	349.10	5.33	4.73	0.08	82.19	
23	Улаанбаатар	347.72	26.91	131.33	95.24	17.97	364.65	4.25	137.54	22.58	10.52	37.26	357.47	14.69	44.87	41.97	2.12	64.66	102.32	262.84	5.36	148.07	427.14	19.84	21.43	2.22	130.36	
24	Улсын дундаж	366.64	38.75	135.00	101.68	15.93	372.84	14.22	172.18	21.66	11.34	27.34	321.83	12.05	28.79	31.69	1.28	61.25	98.25	307.96	3.14	202.79	384.55	11.92	12.31	1.05	104.07	

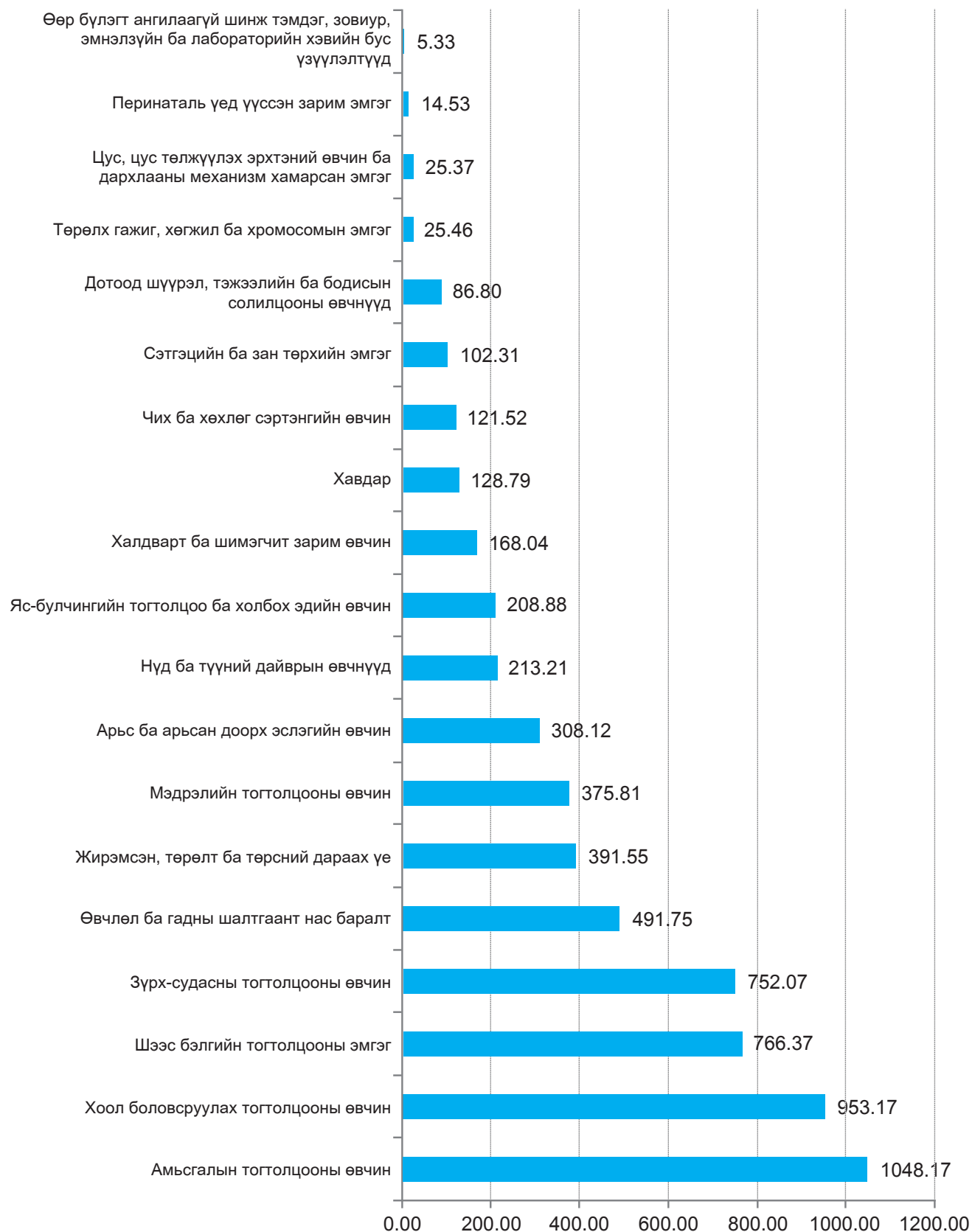
Амбулаторт бүртгэгдсэн хүн амын өвчлөл (10 000 хүн амд), 2011

№	Аймаг хотын нэр	Бүгд	Үүнээс						Хавдар						Үүнээс						Үүнээс						Сэтгэцийн ба зан төрхийн эмгэг	Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	Нүд ба түүний дайврын өвчнүүд	Чих ба хөхлөг сэргэлтийн өвчин	Зүрх-сүлдэсний тогтолцооны өвчин	Үүнээс			
			Сүрьеэгийн өвчлөл	Вирүст хөдлөлтийн өвчлөл	Бруцеллэзын өвчлөл	Тамбугуйгийн өвчлөлийн түвшин	Зар хүйтний өвчлөлийн түвшин	Трихомамаазын өвчлөлийн түвшин	Элэгний хорт хавдрын тохиолдлын түвшин	Улаан хоолойн хорт хавдрын тохиолдлын түвшин	Ходоодны хорт хавдрын тохиолдлын түвшин	Уушгны хорт хавдрын тохиолдлын түвшин	Умайн үзүүний хорт хавдрын тохиолдлын түвшин	Хөхний хорт хавдрын шалтгаант	Цус, цус төлжүүлэх эрхтний өвчин ба дархлааны механизм хамарсан эмгэг	Дотоод шүүрэл, тэжээлийн ба бодисын солилцооны өвчнүүд	Чирхий шижин өвчний тархалтын түвшин	Үүнээс																	
	А	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27							
1	Архангай	7500.0	127.4	7.0	62.6	2.5	10.9	4.9	7.8	12.2	6.0	0.9	1.3	0.4	0.4	0.5	37.8	105.5	22.4	166.4	536.5	226.1	226.4	1262.0	184.2	598.0	285.2	38.6							
2	Баян-Өлгий	4459.4	53.0	4.6	24.5	0.0	1.9	19.0	2.8	11.5	2.1	1.2	2.1	0.2	0.3	0.3	64.6	35.6	5.4	41.8	160.0	57.5	56.9	654.3	50.4	421.7	49.7	18.0							
3	Баянхонгор	9872.4	272.0	4.7	88.8	4.1	21.6	31.5	52.2	20.1	5.2	0.4	0.3	0.4	0.0	0.0	20.4	100.3	2.9	130.2	598.7	623.1	319.4	1346.0	194.8	625.2	218.4	20.4							
4	Булган	4318.8	207.4	7.2	90.5	0.6	5.9	16.5	66.6	20.0	9.1	0.6	3.5	1.7	0.7	0.2	9.3	42.3	19.1	25.8	305.9	55.1	51.4	743.7	82.5	276.6	219.8	19.3							
5	Говь-Алтай	7480.1	125.0	3.9	59.5	1.1	8.1	33.2	4.5	47.5	14.3	2.6	3.6	0.9	0.8	0.2	41.3	46.4	20.1	196.6	572.5	206.4	194.3	1062.9	137.8	500.9	299.1	18.0							
6	Говьсүмбэр	12232.4	213.4	13.2	75.8	0.0	32.4	50.0	19.9	24.3	1.5	0.0	0.7	2.9	0.7	0.0	12.5	63.3	35.3	69.9	435.6	445.9	320.1	1813.7	303.1	866.8	454.7	22.8							
7	Дархан-Уул	7178.6	153.9	22.4	49.5	0.8	15.1	14.8	7.1	68.1	13.5	2.4	7.2	3.8	10.3	4.1	36.2	90.1	52.3	203.2	263.6	432.0	206.9	833.3	90.3	400.1	147.9	31.3							
8	Дорноговь	6131.2	209.3	16.3	58.6	0.8	20.2	49.7	27.0	18.8	4.0	0.5	1.8	1.0	0.3	0.3	11.6	39.3	17.5	36.8	350.1	98.6	82.1	764.1	102.0	313.8	201.4	10.1							
9	Дорнод	7306.1	332.8	20.6	146.0	4.4	25.9	71.4	29.0	35.3	6.2	0.3	0.3	0.0	0.0	0.0	32.8	49.7	12.7	172.7	276.0	338.4	219.1	574.4	91.3	197.6	153.3	8.6							
10	Дундговь	5200.0	171.3	5.5	91.0	0.0	6.0	14.4	21.2	19.9	9.2	0.5	2.1	3.1	0.0	0.0	16.5	44.7	17.8	58.3	293.8	108.0	94.2	793.4	123.5	300.3	227.3	11.0							
11	Завхан	4592.0	143.1	7.6	59.7	3.2	6.5	19.8	17.0	19.4	8.6	1.2	4.3	1.4	0.9	0.2	27.5	31.5	12.5	45.2	318.1	29.0	35.0	716.6	47.2	283.7	277.5	14.7							
12	Орхон	4358.2	147.9	10.1	66.9	0.0	12.4	4.3	6.0	13.7	3.4	0.7	1.4	0.9	0.1	0.0	16.4	45.2	20.7	89.5	121.4	153.1	37.4	619.5	54.9	299.3	190.9	12.2							
13	Өвөрхангай	7051.8	128.7	7.3	70.6	0.0	13.5	7.8	4.3	52.2	5.8	1.7	1.5	1.1	1.2	0.4	31.7	70.3	10.5	55.8	431.8	262.4	150.9	1016.5	252.5	470.9	159.4	18.0							
14	Өмнөговь	7143.1	166.7	3.2	41.0	0.0	10.1	4.5	3.4	21.9	3.0	0.3	1.3	1.0	0.8	0.0	17.1	50.6	21.0	90.9	401.5	211.8	296.0	812.0	138.9	382.2	141.6	12.3							
15	Сүхбаатар	4889.7	155.8	19.2	31.0	5.0	15.3	29.8	15.9	35.1	11.8	1.7	1.6	1.2	0.0	0.0	34.9	33.7	10.7	77.9	323.6	61.2	60.9	553.9	49.2	259.9	80.6	7.4							
16	Сэлэнгэ	5326.1	115.2	25.1	41.2	0.3	12.0	19.1	12.3	6.8	3.4	0.1	1.3	0.5	0.4	0.0	11.8	79.0	56.5	86.2	341.5	238.8	249.1	679.4	82.0	342.8	147.6	14.7							
17	Төв	5985.9	116.6	10.4	51.9	7.0	9.9	4.3	7.4	42.5	9.5	0.6	3.5	2.0	2.0	0.4	7.8	67.1	13.6	24.4	599.4	325.4	83.2	914.5	163.9	312.1	201.9	20.5							
18	Увс	6420.5	167.3	7.8	111.5	1.6	6.6	15.3	3.1	30.4	12.3	4.1	4.0	1.1	1.2	0.1	39.1	77.3	19.0	78.8	298.2	133.9	194.1	903.2	237.6	340.7	222.3	15.7							
19	Ховд	7008.4	114.0	5.5	62.1	0.0	10.3	10.9	12.2	15.3	3.8	0.9	3.4	1.6	0.1	0.1	26.2	103.9	29.3	71.9	507.9	316.8	264.9	916.6	135.2	368.9	259.9	21.9							
20	Хөвсгөл	4499.3	150.3	9.1	62.2	0.3	12.6	32.1	11.9	20.4	8.7	1.0	2.5	1.4	0.7	0.2	28.2	42.8	9.2	36.0	281.2	165.5	74.6	707.0	52.8	313.9	252.5	11.9							
21	Хэнтий	6646.0	193.8	23.1	58.9	14.4	17.5	25.8	23.1	8.8	3.5	0.3	0.2	0.3	1.2	0.2	12.8	29.8	9.7	47.7	350.8	241.9	232.9	662.0	61.5	360.8	124.6	21.1							
22	Аймгийн дундаж	6217.2	158.3	11.3	65.1	2.1	12.4	20.8	15.2	26.3	6.9	1.1	2.4	1.2	1.2	0.4	26.7	61.6	20.0	86.8	364.0	227.7	159.5	839.7	119.4	378.6	193.8	17.9							
23	Улаанбаатар	6151.2	179.7	17.9	37.7	0.5	18.8	15.8	13.3	251.9	21.3	8.3	30.7	11.4	22.9	21.3	23.8	117.0	56.7	120.9	390.1	195.8	75.9	646.9	57.1	231.4	160.5	19.2							
24	Улсын дундаж	6187.2	168.0	14.3	52.7	1.4	15.3	18.5	14.4	128.8	13.4	4.3	15.2	5.8	11.1	9.9	25.4	86.8	36.7	102.3	375.8	213.2	121.5	752.1	91.1	311.8	178.7	18.5							

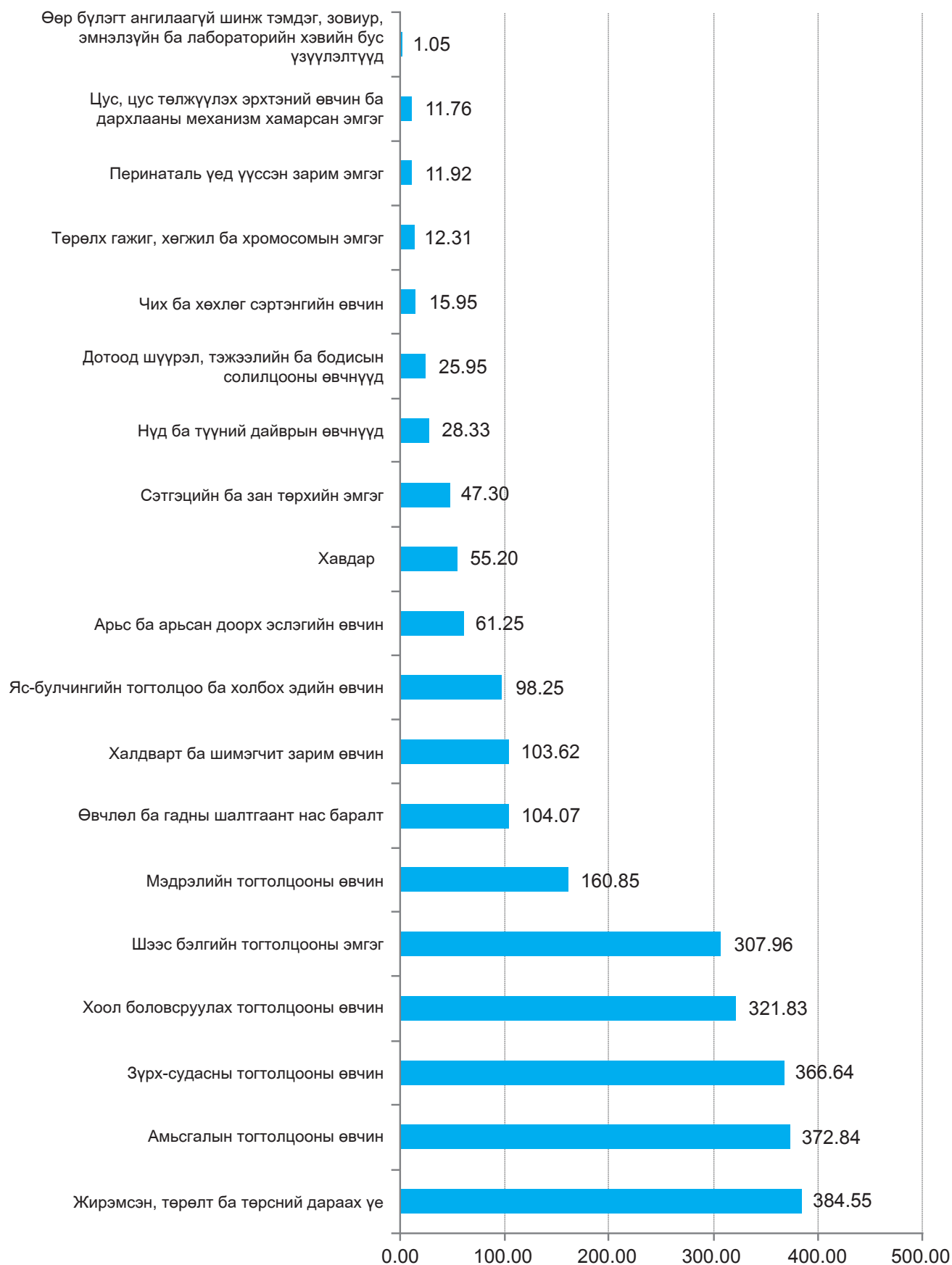
Амбулаторт бүртгэгдсэн хүн амын өвчлөл (10000 хүн амд), 2011 /үргэлжлэл/

№	Аймаг хотын нэр	Амьсгалын тогтолцооны өвчин	Үүнээс					Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Үүнээс				Арьс ба арьсан доторх эсвэгийн өвчин	Яс-бүлчингийн тогтолцоо ба холбох эдийн өвчин	Шээс бэлгийн тогтолцооны эмгэг	Үүнээс			Жирэмсэн, төрөлт ба төрсний дараах үе	Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг	Төрөлх гажиг, гаж хөгжил ба хромосомын эмгэг	Өөр бүлэгт ангилгаагүй шинж тэмдэг, зовиур, эмнэлэгийн ба лабораторийн хэвийн бүс үзүүлэлтүүд	Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг
			Томуу, томуу төст өвчний тохиолдлын түвшин	Хатгаа өвчний тохиолдлын түвшин	Амьсгалын дээд замын цочмог үрэвсэлт өвчний тохиолдлын түвшин	Уушгны багтраа	Уушгны аргах бөглөрөлт өвчний тархалтын түвшин		Ходоодны шархаа өвчний тархалтын түвшин	Элэгний аргах үрэвслийн тархалтын түвшин	Элэгний цирроз өвчний тархалтын түвшин	Арханы шалтгаант өвчний тархалтын түвшин				Бөөрний цочмог болон архх дутмалт өвчний тархалтын түвшин	Бөөрний сүвгэнцэрийн эдийн цочмог болон архх нефрит өвчний тархалтын түвшин						
	А	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	
1	Архангай	1309.51	289.73	293.63	40.97	11.01	12.79	1495.16	37.18	0.00	115.80	1.30	164.58	177.01	1123.03	0.00	915.59	365.74	1.30	15.75	0.00	147.65	
2	Баян-Өлгий	914.13	211.92	268.88	17.18	10.51	61.15	652.59	28.26	23.96	16.73	0.57	106.58	222.65	867.67	2.49	583.53	387.78	0.00	20.57	0.34	151.79	
3	Баянхонгор	1330.79	72.48	290.18	54.42	24.60	16.62	2077.69	31.14	41.47	41.73	1.83	452.40	321.05	1515.52	6.41	846.98	422.18	10.86	40.16	0.13	271.47	
4	Булган	878.89	14.84	253.76	64.00	15.03	19.85	536.09	16.14	35.62	28.57	1.11	132.82	139.87	744.77	3.34	494.17	262.48	5.75	4.27	0.37	152.66	
5	Говь-Алтай	1222.33	420.02	190.58	78.11	26.66	51.07	1407.09	66.28	9.76	43.56	0.38	201.28	189.45	1215.76	0.00	786.35	475.22	25.91	15.40	0.00	234.70	
6	Говьсүмбэр	2758.44	1259.66	664.41	69.16	55.92	256.79	1832.83	83.88	0.00	74.31	0.74	1121.33	325.95	1673.90	6.62	1181.66	521.67	3.68	5.89	0.00	590.10	
7	Дархан-Уул	1373.00	480.01	303.84	71.75	30.27	49.02	1279.05	12.78	0.00	60.33	3.56	428.06	147.16	842.82	1.26	508.08	364.90	1.78	3.98	0.00	450.58	
8	Дорноговь	1302.30	271.61	393.90	46.36	26.04	70.72	873.80	11.42	65.17	37.63	0.50	339.48	326.54	886.06	2.69	477.72	386.00	22.17	7.22	0.00	376.93	
9	Дорнод	1486.06	329.98	241.83	23.47	22.18	56.09	1900.61	22.32	40.07	40.64	0.00	282.90	206.92	629.05	0.29	403.25	388.08	2.72	11.02	6.73	360.75	
10	Дундговь	920.29	221.83	265.78	3.92	38.98	47.61	906.95	10.20	25.37	34.79	0.52	153.29	222.88	915.84	1.05	679.89	324.38	0.78	18.57	0.00	136.81	
11	Завхан	939.10	3.40	194.77	29.17	16.67	22.07	625.81	39.82	9.26	27.16	1.39	107.26	167.76	916.88	2.31	757.15	325.95	6.79	6.33	0.00	130.72	
12	Орхон	791.95	214.98	110.72	14.25	21.05	98.77	697.67	20.50	38.15	45.71	2.52	284.92	154.68	538.38	0.55	423.27	370.76	13.26	15.79	0.00	246.77	
13	Өвөрхангай	1226.94	198.93	288.17	43.54	18.17	105.04	1297.72	28.04	68.91	31.30	0.69	369.52	197.45	1064.04	3.36	601.13	331.91	11.55	41.56	3.65	307.13	
14	Өмнөговь	2157.61	819.72	273.56	27.04	24.32	54.39	970.58	17.60	25.44	15.20	1.76	258.20	264.12	670.78	3.52	418.18	340.75	9.60	5.60	0.00	397.38	
15	Сүхбаатар	995.70	87.01	270.73	242.82	17.25	27.71	844.54	6.01	56.20	27.13	0.19	286.23	160.46	615.67	1.55	393.20	397.85	5.62	14.92	0.00	231.77	
16	Сэлэнгэ	1175.55	274.36	274.96	129.47	18.47	32.06	701.11	16.54	0.00	31.66	0.51	159.40	154.53	766.15	2.33	498.49	275.37	0.51	1.52	0.00	284.10	
17	Төв	885.48	15.19	301.55	27.12	18.82	74.10	1278.20	9.47	79.24	41.14	1.52	220.08	176.25	860.47	2.57	403.70	180.23	5.03	15.19	0.00	183.97	
18	Увс	1442.70	91.10	379.18	46.37	23.12	27.63	968.05	10.94	30.91	26.67	1.37	312.15	141.44	1016.74	1.50	804.86	422.67	2.87	8.48	10.94	172.22	
19	Ховд	1415.55	15.84	543.73	110.62	36.09	84.78	874.67	17.27	2.21	22.85	0.65	240.32	457.92	1032.16	0.91	489.20	458.95	4.02	21.29	0.65	165.41	
20	Хөвсгөл	870.08	124.92	392.94	68.87	19.32	9.79	667.03	20.36	0.00	27.98	0.61	115.47	90.79	682.97	0.87	559.01	372.67	0.35	8.06	0.52	185.38	
21	Хэнтий	1717.20	374.50	426.77	19.03	19.64	68.59	1231.66	21.75	45.02	22.36	0.60	290.20	327.52	683.44	3.32	395.95	317.55	1.66	5.29	0.00	290.96	
22	Аймгийн дундаж	1219.74	232.63	304.00	57.29	21.63	52.15	1070.82	22.67	28.36	38.14	1.14	254.80	207.54	884.12	2.05	575.66	358.16	6.08	14.34	1.19	249.86	
23	Улаанбаатар	842.07	45.31	197.29	34.48	16.13	104.41	811.84	74.33	55.83	62.97	2.53	372.18	210.50	624.91	7.11	239.54	431.66	24.67	38.81	10.30	782.33	
24	Улсын дундаж	1048.17	147.53	255.52	46.93	19.13	75.89	953.17	46.14	40.84	49.42	1.77	308.12	208.88	766.37	4.35	422.97	391.55	14.53	25.46	5.33	491.75	

Амбулаторт бүртгэгдсэн хүн амын өвчлөл, 10 000 хүн амд, 2011

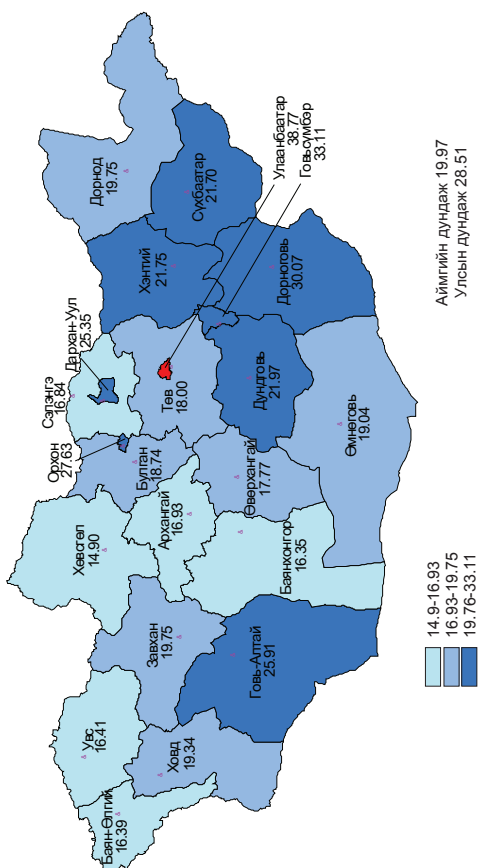

Хэвтэн эмчлүүлэгсэд, 10 000 хүн амд, 2011

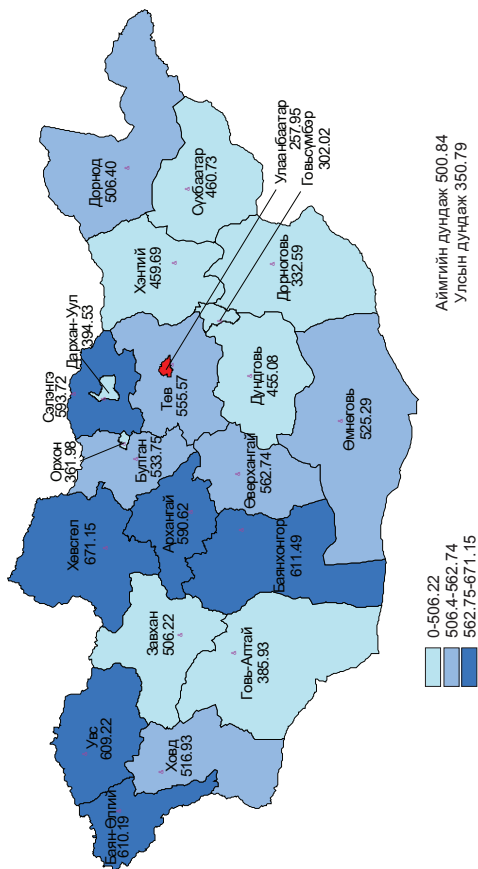

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН ХҮНИЙ НӨӨЦИЙН ХҮРТЭЭМЖИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

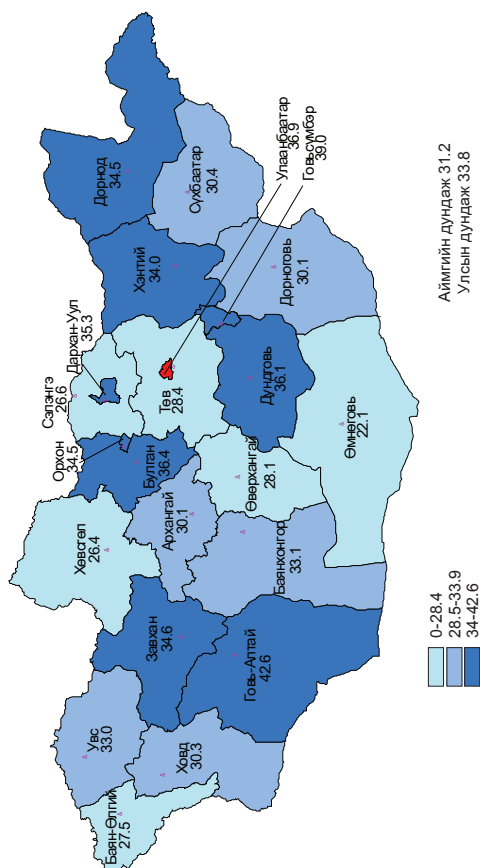
10 000 хүн амд ногдох их эмчийн тоо

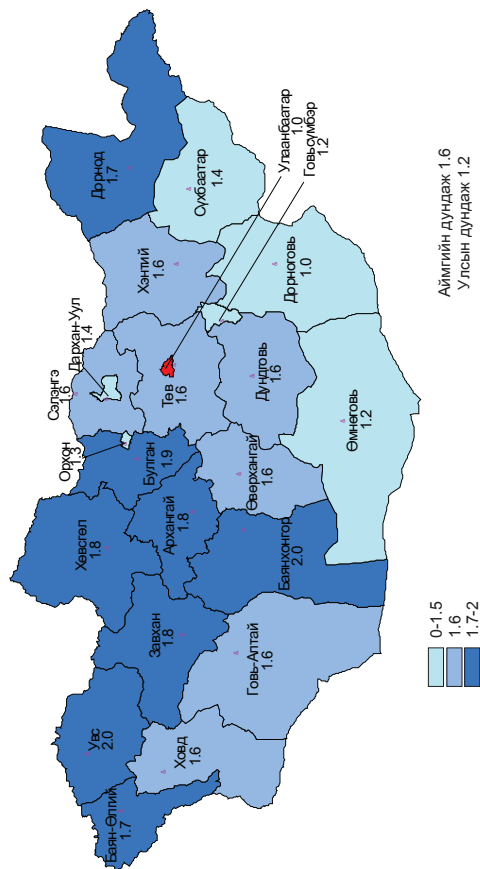
Нэг их эмчид ногдох хүний тоо

10 000 хүн амд ногдох сувилагчийн тоо

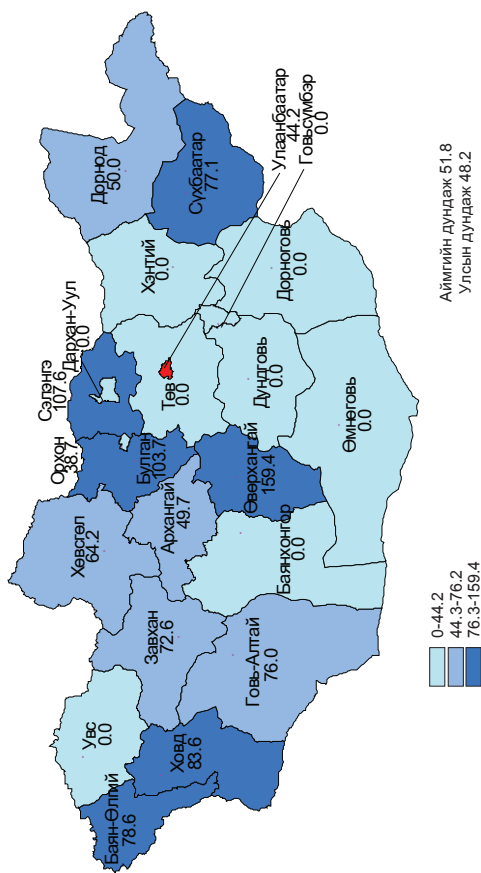

Их эмч сувилагчийн харьцаа

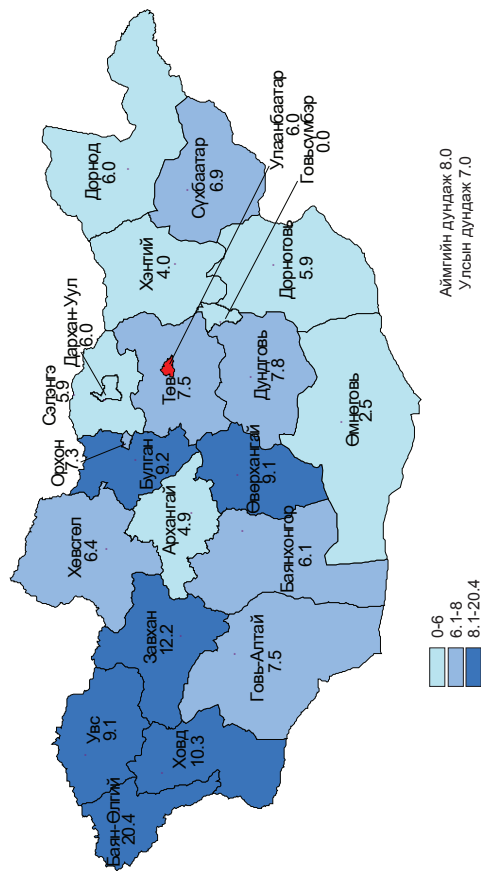

ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЧИЛГЭЭНИЙ ЧАНАР, ХҮРТЭЭМЖИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл, 1000 амьд төрөлтөд

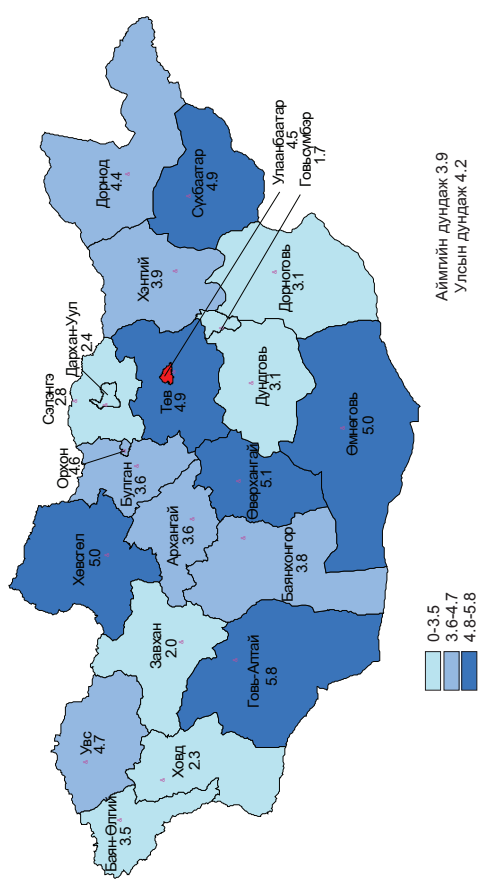
Эхийн эндэгдэл, 100 000 амьд төрөлтөд

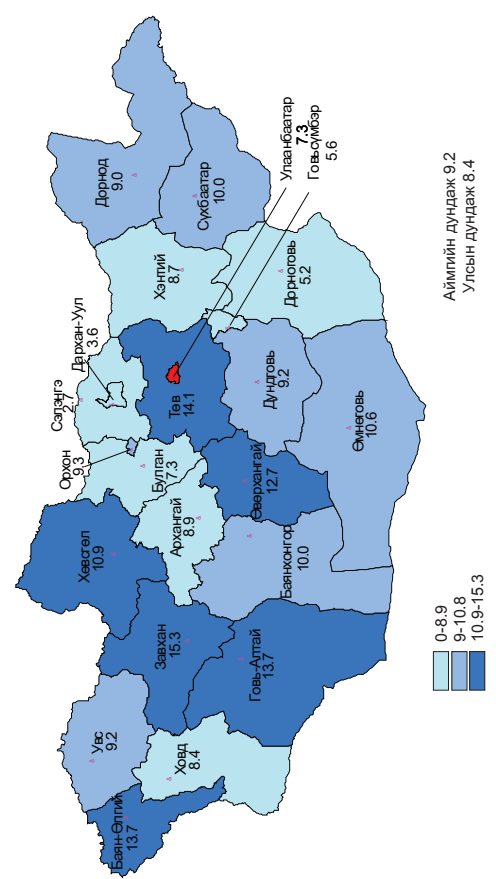
Амьгүй төрөлт /1000 амьд, амьгүй төрөлтөд/

ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЧАНАР, ХҮРТЭЭМЖИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

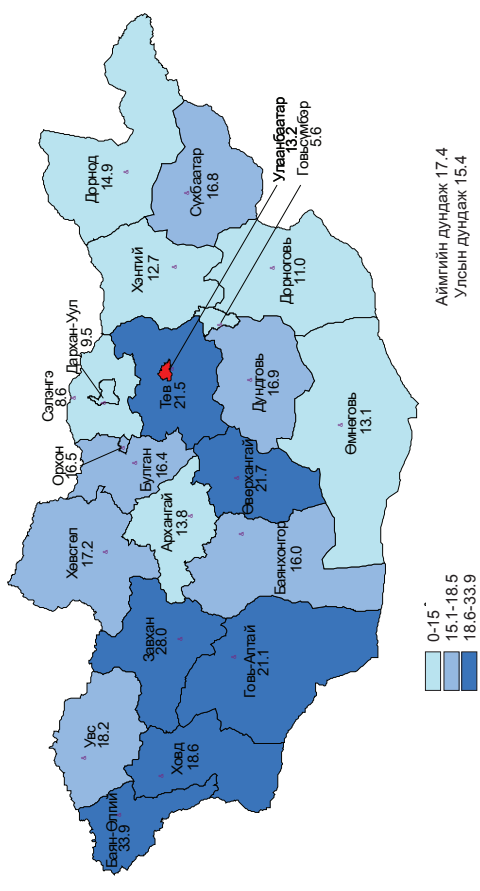
2500 граммаас доош жинтэй төрсөн хүүхдийн эзлэх хувь

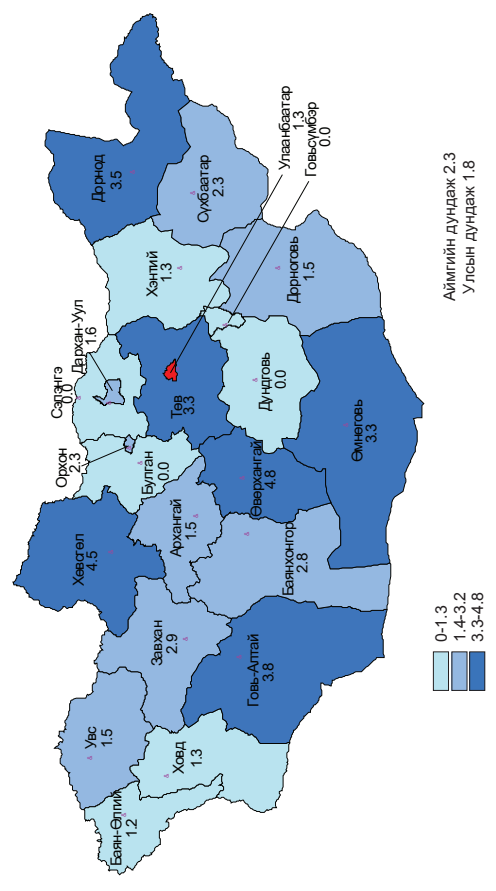
Нярайн эрт үеийн нас баралтын түвшин /амьд төрсөн 1000 хүүхдэд/

Перинаталь эндэгдлийн түвшин /амьд, амьгүй төрсөн 1000 хүүхдэд/

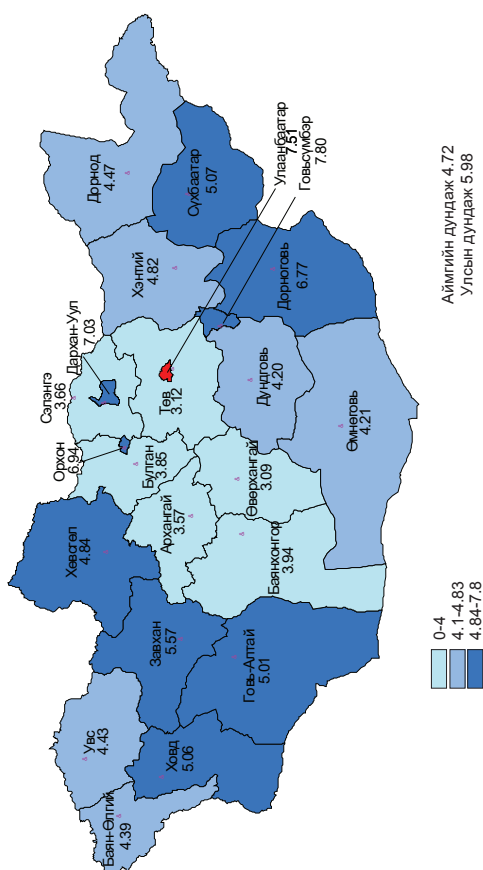

Нярайн хожуу үеийн нас баралтын түвшин /амьд төрсөн 1000 хүүхдэд/

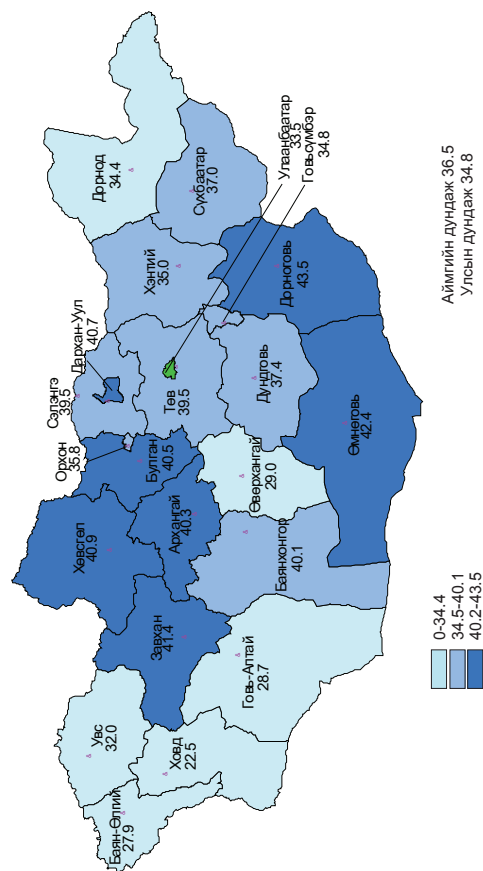

ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЧАНАР, ХҮРТЭЭМЖИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

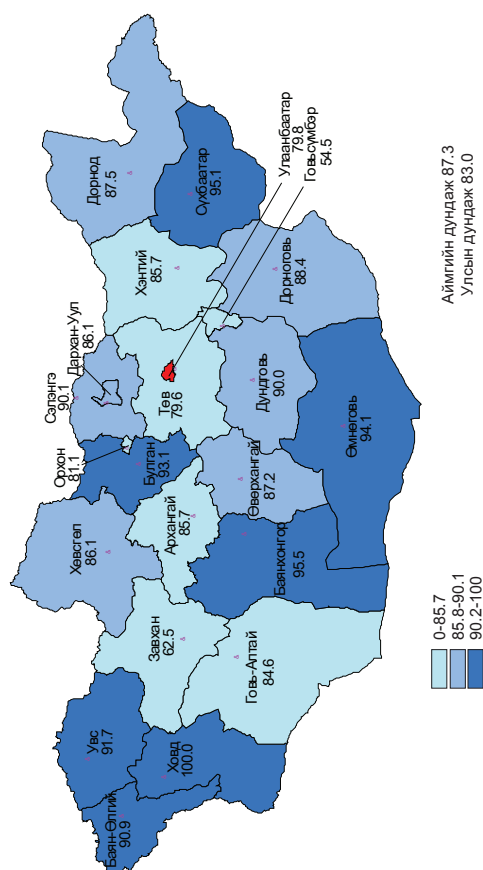
Нэг иргэний жилд үзүүлсэн удаа

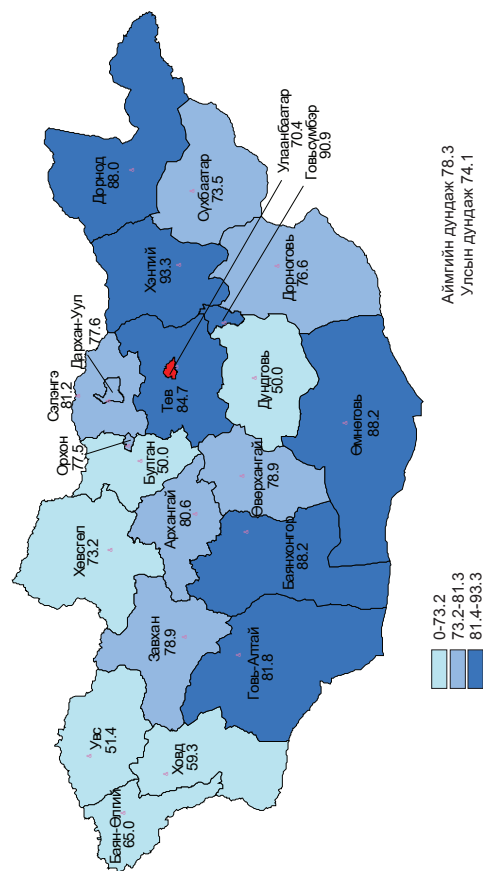
Амбулаторийн нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь

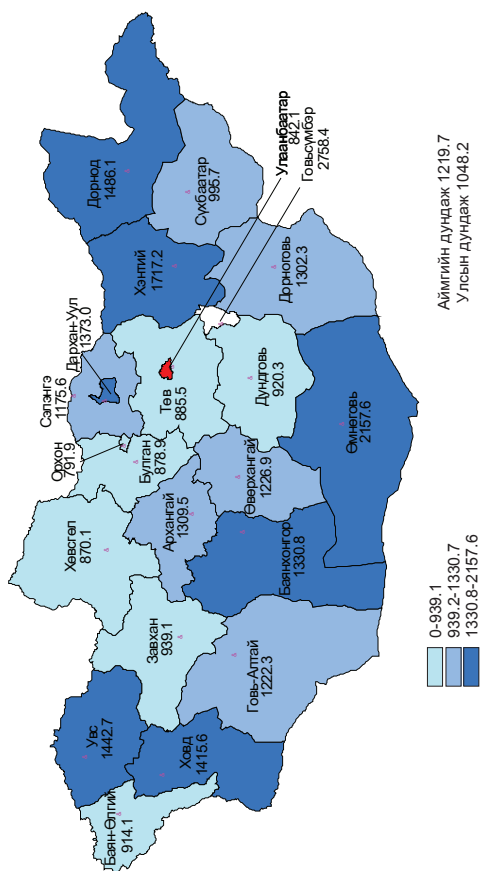
Сүрьеэ өвчний эдгэрэлтийн хувь

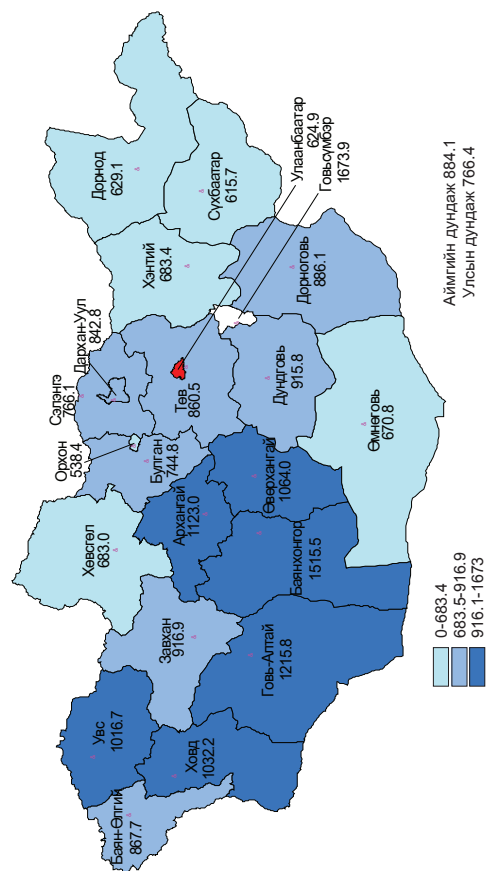
Сүрьеэ өвчний оношийн баталгаажилтын хувь

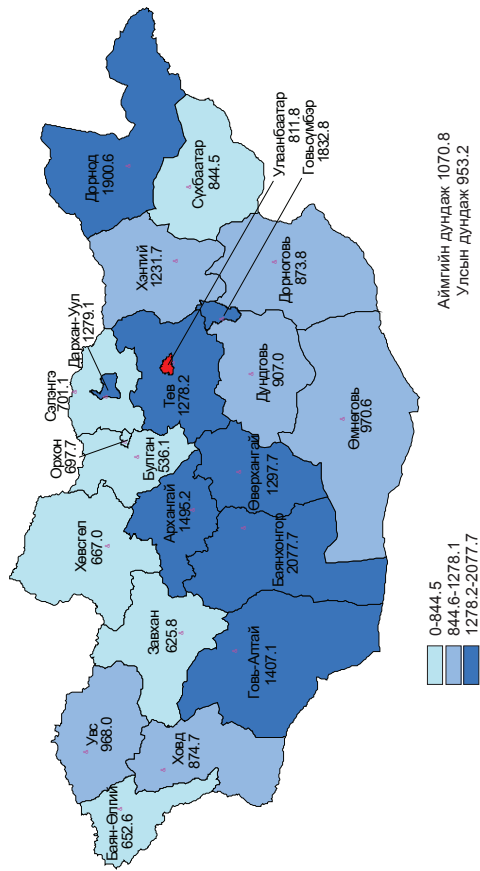
Амьсгалын тогтолцооны өвчин

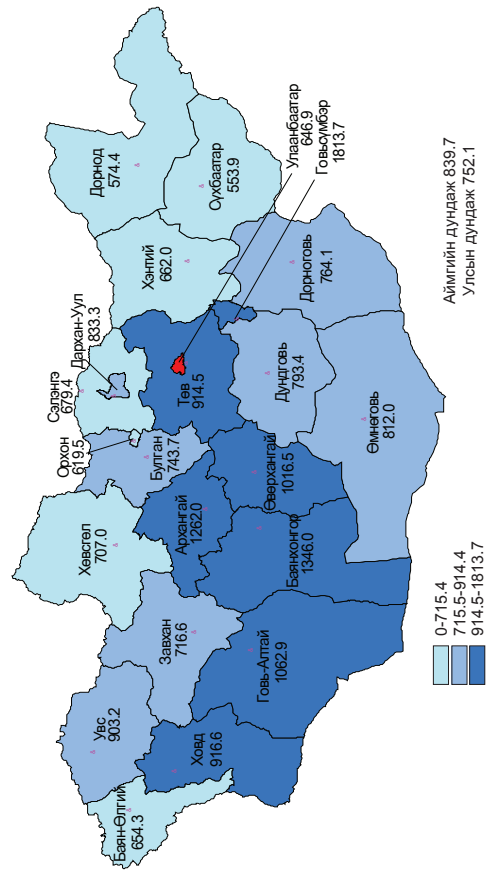
Шээс бэлгэсийн тогтолцооны эмгэг

Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин

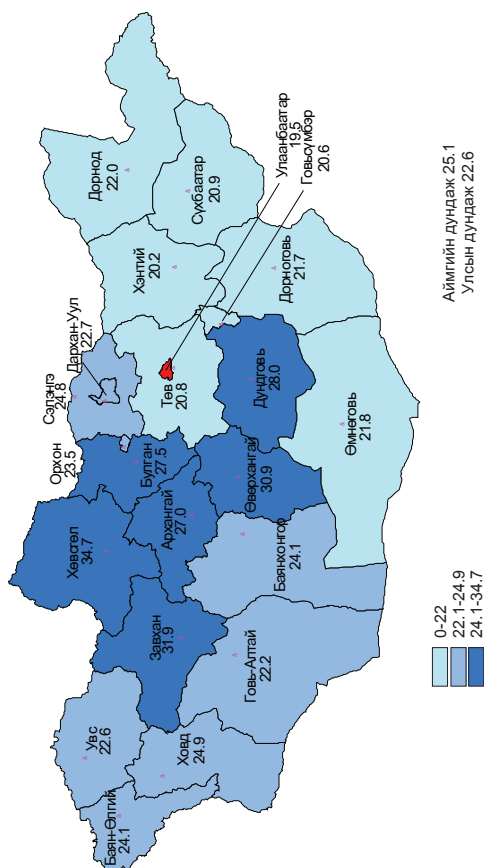

Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин

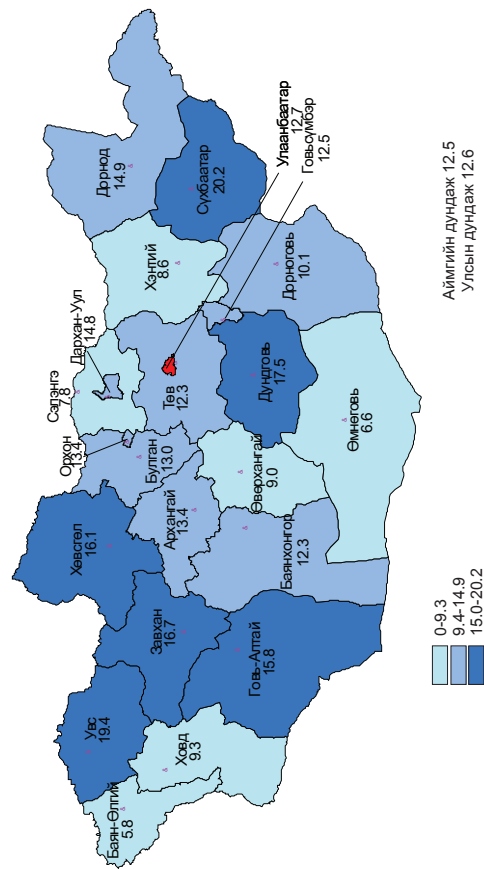

ХҮН АМЫН НАС БАРАЛТЫН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН, 10 000 ХҮН АМД

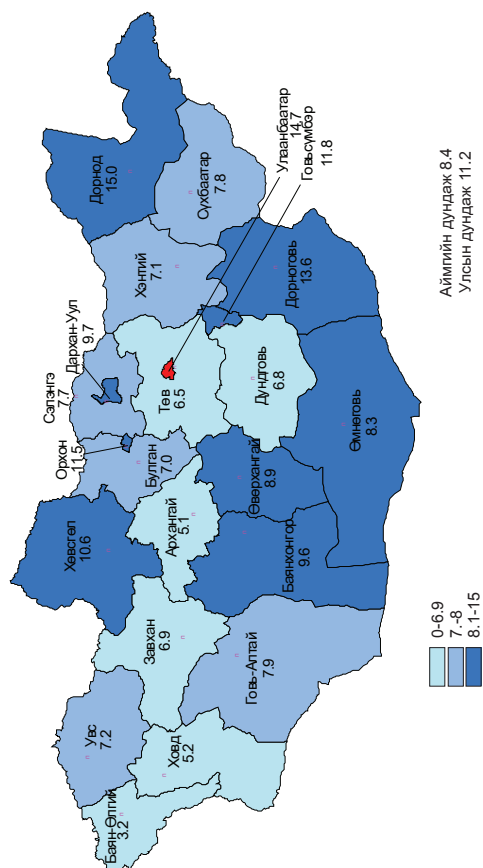
Зүрх-судасны тогтолцооны өвчний нас баралт

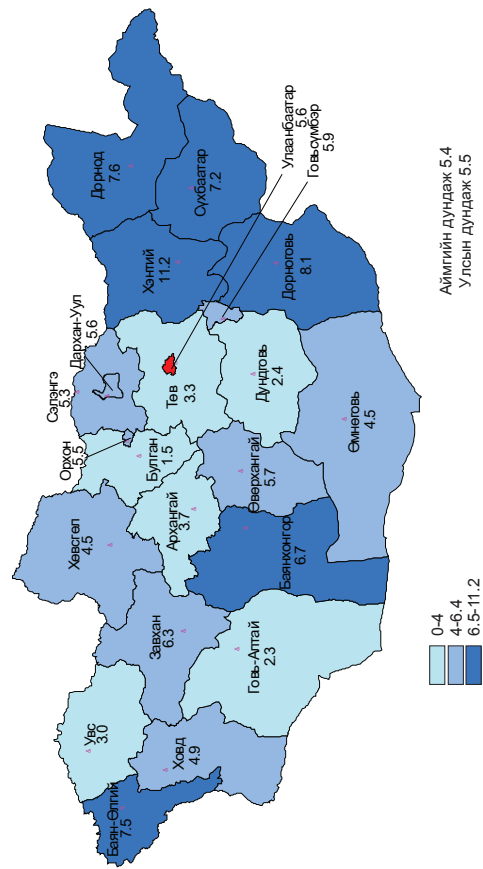
Хавдрын нас баралт

Өвчлөл ба нас баралтын гадны шалтгаант нас баралт

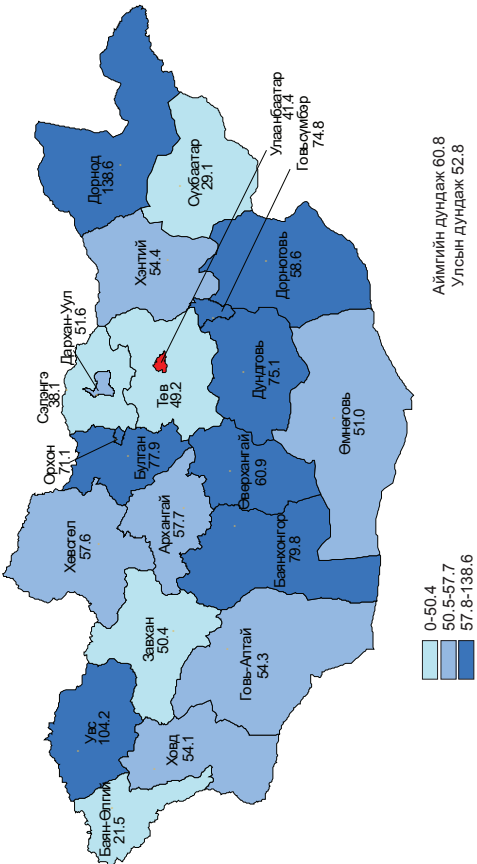

Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчний нас баралт

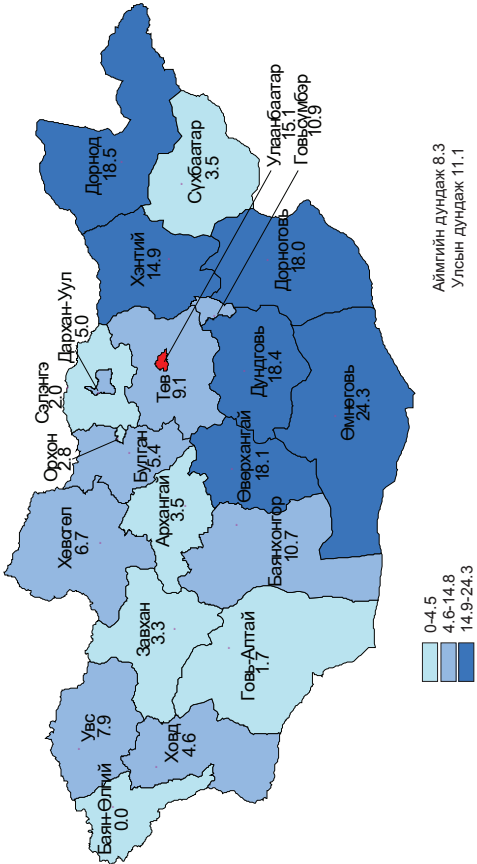

ЗАРИМ ХАЛДВАРТ ӨВЧИН, 10 000 ХҮН АМД

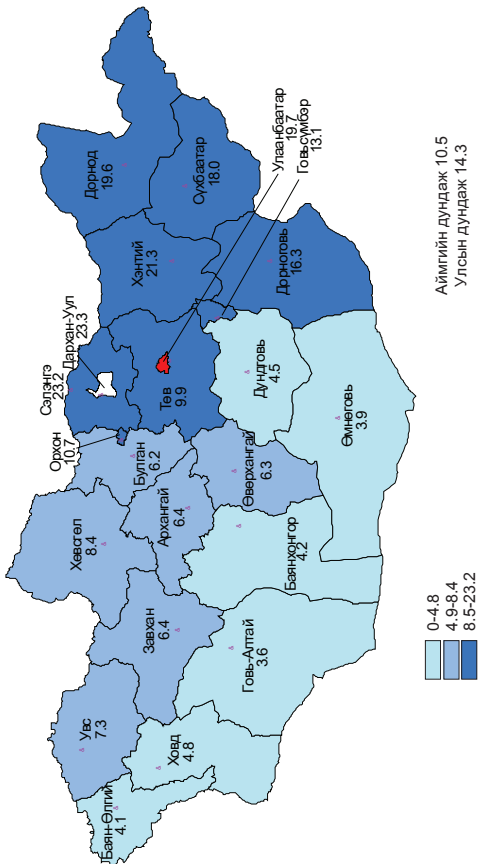
Вируст хепатит

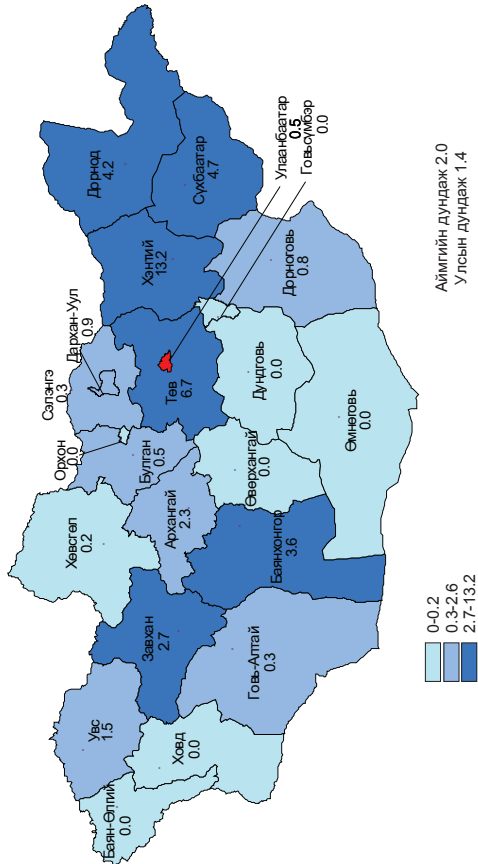
Салхин цэцэг

Сурьёэ

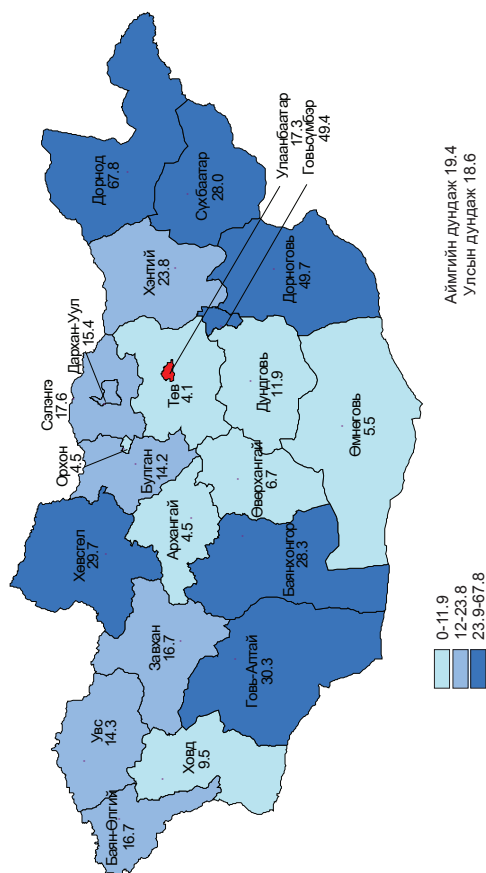

Бруцеллёз

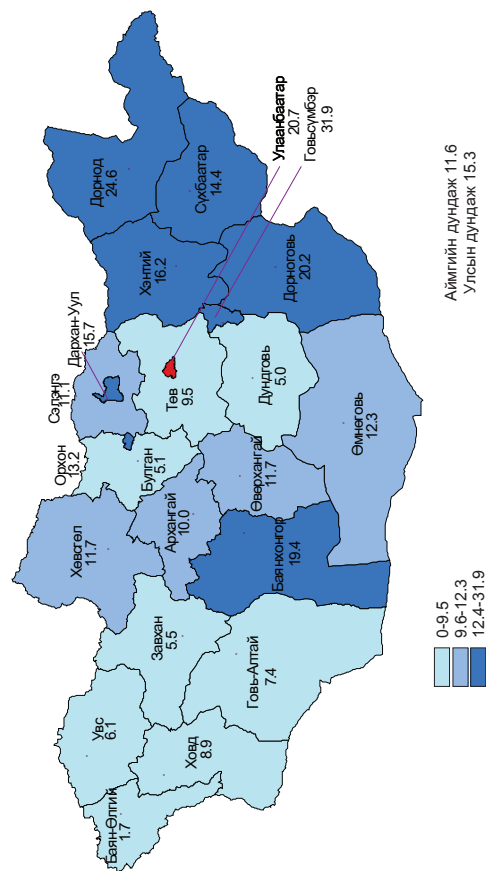

ЗОНХИЛОН ТОХИОЛДОХ БЭЛГИЙН ЗАМЫН ХАЛДВАР, 10 000 ХҮН АМД

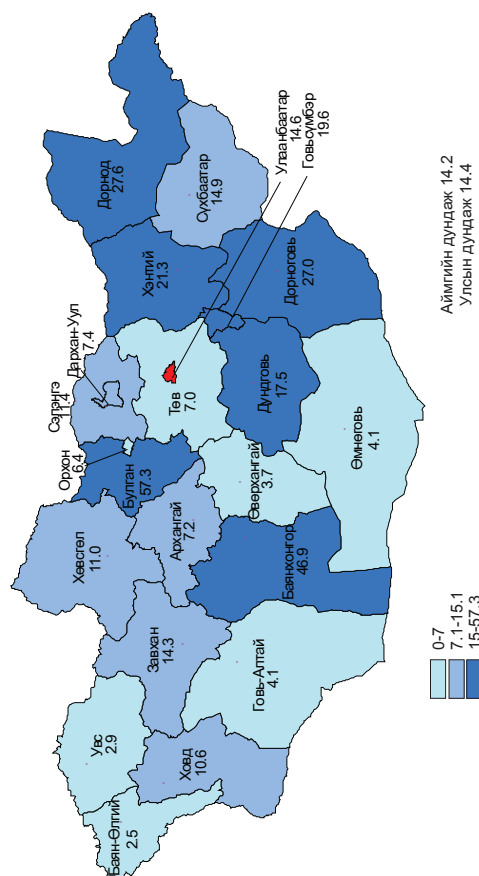
Заг хүйтэн

Тэмбүү

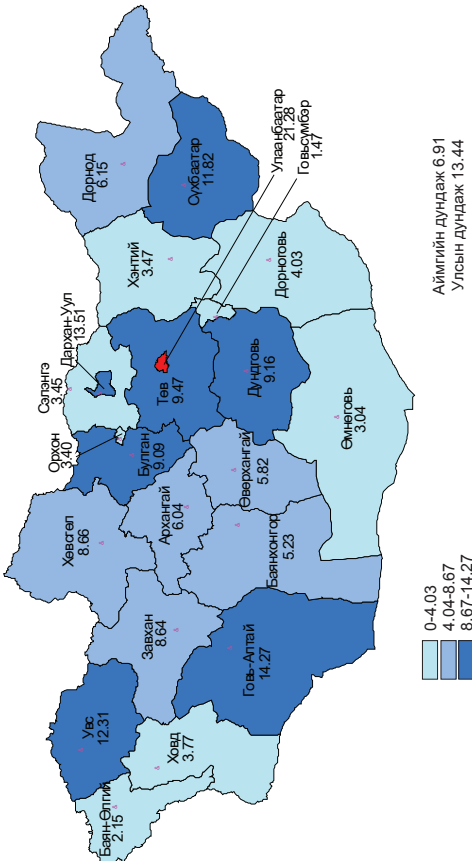

Трихомониаз

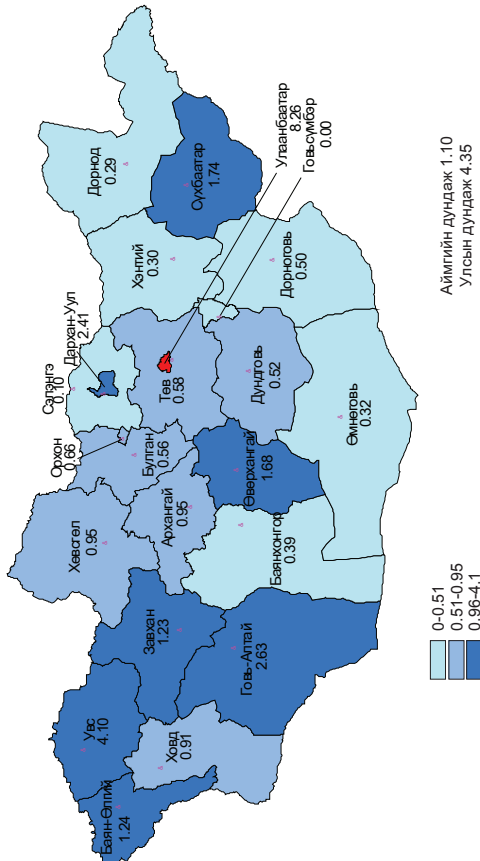

ХОРТ ХАВДРЫН ӨВЧЛӨЛ, 10 000 ХҮН АМД

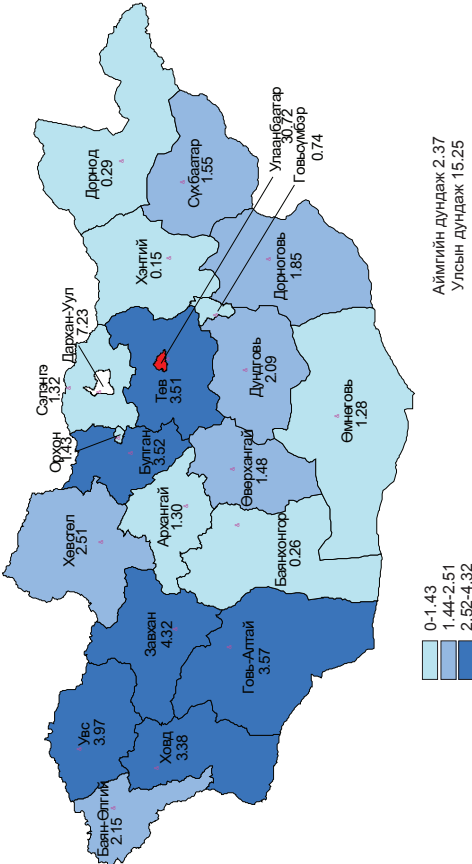
Элэгний хорт хавдрын өвчлөл

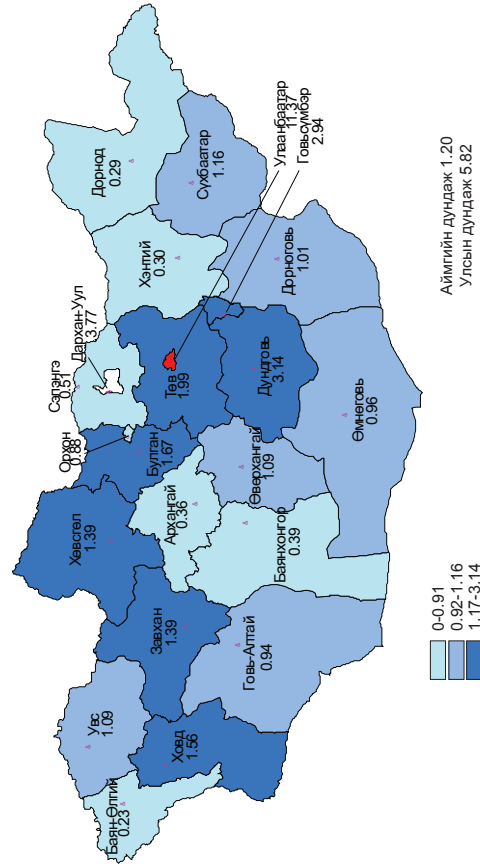
Улаан хоолойн хорт хавдрын өвчлөл

Ходоодны хорт хавдрын өвчлөл

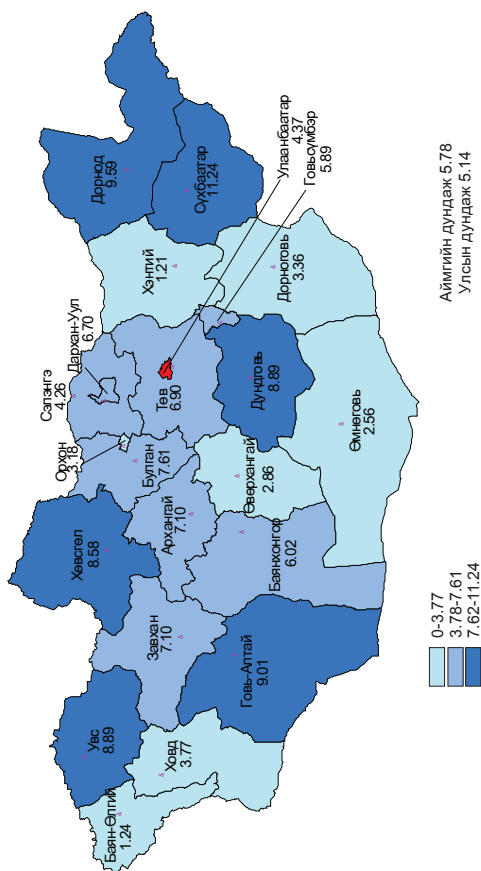

Уушгины хорт хавдрын өвчлөл

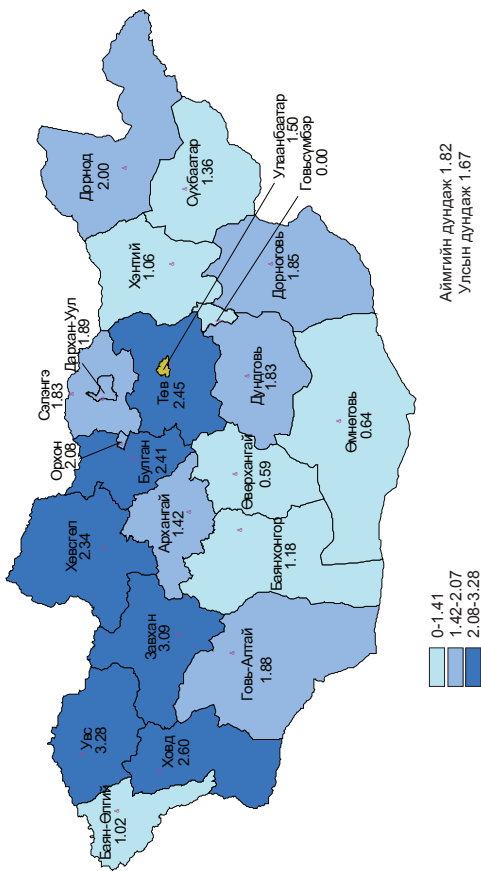

ХОРТ ХАВДРЫН НАС БАРАЛТ, 10 000 ХҮН АМД

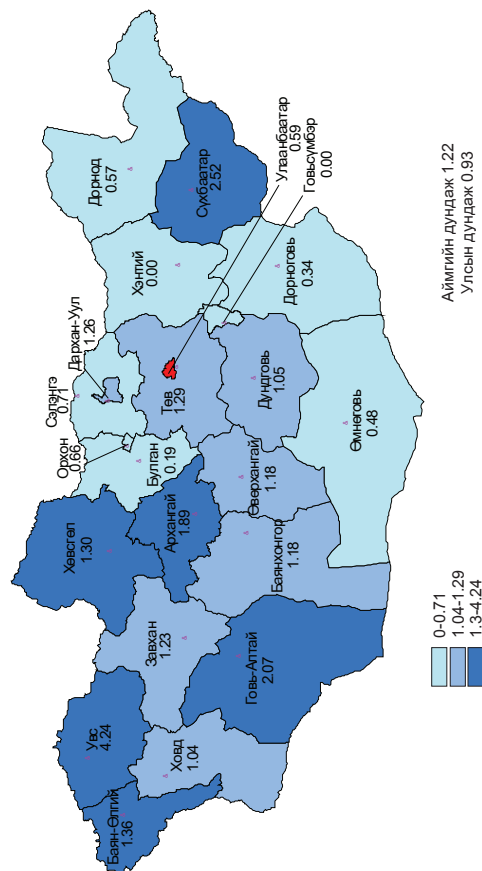
Элэгний хорт хавдрын нас баралт

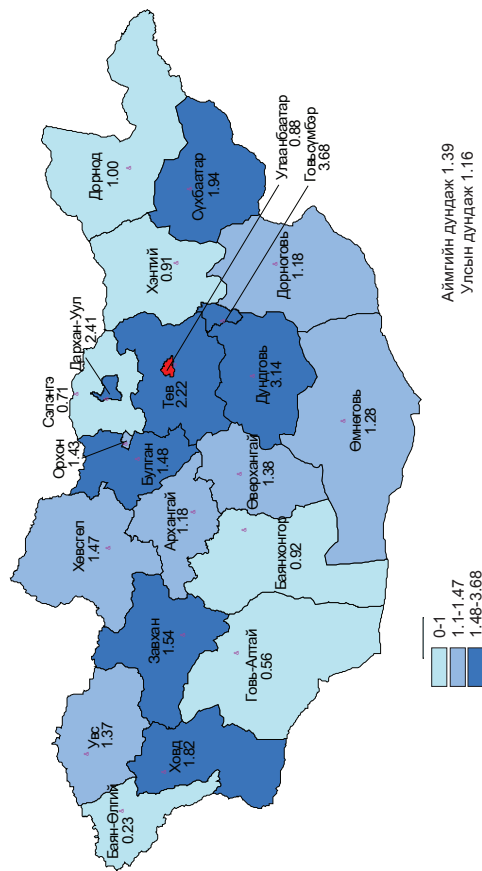
Ходоодны хорт хавдрын нас баралт

Улаан хоолойн хорт хавдрын нас баралт

Уушгины хорт хавдрын нас баралт

ТЭМДЭГЛЭЛ